

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΤΕΧΝΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ»**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*«Η επίδραση της αφήγησης παραμυθιών στην κινητική
δημιουργικότητα παιδιών προσχολικής ηλικίας»*

Τριμελής Εξεταστική Επιτροπή

Καλλιόπη Τρούλη, Επίκουρη Καθηγήτρια, επιβλέπουσα
Ανδρέας Φουντουλάκης, Καθηγητής, μέλος
Μιχάλης Λιναρδάκης, Επίκουρος Καθηγητής, μέλος

ΜΑΡΙΑ ΝΙΚΟΛΕΤΑ ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2023

*Στην οικογένειά μου
και ειδικότερα στον πατέρα μου για τις συμβουλές που μου έδωσε..*

Περιεχόμενα

Περίληψη	5
Abstract.....	7
Keywords: fairy tale, narrative, motor creativity, motor interventions	7
Εισαγωγή	8
Α' ΜΕΡΟΣ: Θεωρητική προσέγγιση.....	10
Κεφάλαιο 1 ^ο : Το παραμύθι στη προσχολική εκπαίδευση	10
1.1 Η παιδαγωγική αξία του παραμυθιού	11
Κεφάλαιο 2 ^ο : Το λαϊκό και έντεχνο παραμύθι μέσα από τα χαρακτηριστικά τους	13
2.1 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του λαϊκού παραμυθιού.....	13
2.2 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του έντεχνου παραμυθιού	14
Κεφάλαιο 3 ^ο : Η συμβολή της αφήγηση στη προσχολική εκπαίδευση	16
Κεφάλαιο 4 ^ο : Η κινητική δημιουργικότητα στη προσχολική εκπαίδευση	21
4.1 Η κίνηση στη προσχολική εκπαίδευση	21
4.2 Η σημασία και η επίδραση της κινητικής δημιουργικότητας στη προσχολική εκπαίδευση ..	24
4.3 Ιδιαιτερότητες της επίδρασης της αφήγησης παραμυθιών στην κινητική δημιουργικότητα παιδιών προσχολικής ηλικίας.....	32
Β' ΜΕΡΟΣ: Ερευνητική προσέγγιση	34
Περίληψη	34
Σκοπός της έρευνας.....	34
Υποθέσεις έρευνας.....	34
Δείγμα έρευνας	35
Σχεδιασμός έρευνας	35
Συλλογή δεδομένων	35
Κεφάλαιο 1 ^ο : Πειραματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων	37
Κεφάλαιο 2 ^ο : Ημερολογιακές παρατηρήσεις	56
2.1 PRE TEST πειραματικής ομάδας.....	56
2.2 PRE TEST ομάδας ελέγχου	58
2.3 Πειραματικό πρόγραμμα ενδιάμεσης παρέμβασης πειραματικής ομάδας.....	59
2.3.1 Κριτήρια επιλογής των παραμυθιών	60
2.3.2 Οι δραστηριότητες του ενδιάμεσου ερευνητικού πειραματικού προγράμματος.....	61
2.4 POST TEST πειραματικής ομάδας	67
2.5 POST TEST ομάδας ελέγχου.....	70
Κεφάλαιο 3 ^ο : Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων	72
3.1 Περιγραφή βασικών χαρακτηριστικών των παιδιών των δύο ομάδων	72
3.2 Ανάλυση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών στην αρχική φάση του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος στο pre test	73
3.2.1 Σύγκριση προνηπίων – νηπίων μεταξύ των ομάδων	73
3.2.2 Σύγκριση αγοριών - κοριτσιών μεταξύ των ομάδων.....	75
3.2.3 Σύγκριση παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα μεταξύ των ομάδων	76
3.2.4 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων στην αρχική φάση pre test.....	78
3.3 Ανάλυση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας στην ενδιάμεση φάση παρέμβασης.....	81
3.3.1 Σύγκριση νηπίων προνηπίων.....	83
3.3.2 Σύγκριση αγοριών κοριτσιών	84
3.3.3 Σύγκριση παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα	85

3.3.4 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών στην ενδιάμεση φάση παρέμβασης.....	87
3.4 Ανάλυση των κινήσεων των παιδιών των δύο ομάδων στο post test.....	91
3.4.1 Σύγκριση προνηπίων – νηπίων μεταξύ των ομάδων	92
3.4.2 Σύγκριση αγοριών – κοριτσιών μεταξύ των ομάδων	95
3.4.3 Σύγκριση παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα μεταξύ των ομάδων	98
3.4.4 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων στο post test.....	103
4. Διαπιστώσεις των αποτελεσμάτων της ανάλυσης.....	111
4.1 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στη φάση του pre test.....	111
4.2 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση της παρέμβασης και στο pre test	111
4.3 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση της παρέμβασης και στο post test.....	113
4.4 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στη φάση του post test	114
4.5 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test.....	116
4.6 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test.....	119
4.7 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test.....	124
4.8 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test.....	128
Συμπεράσματα.....	133
Προεκτάσεις έρευνας.....	137
Βιβλιογραφία	138
Παράρτημα	145
1. Ανάλυση.....	145
2. Καταγραφή ημερολογιακών παρατηρήσεων	156
3. Εξαγωγή δεδομένων από βάση SPSS21	207

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1 Χαρακτηριστικά στοιχεία ομάδων ως προς τη τάξη, το φύλο και τη δραστηριότητα..	145
Πίνακας 2 Χαρακτηριστικά στοιχεία ομάδων ως προς τη μόρφωση των γονέων	145
Πίνακας 3. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων μεταξύ των ομάδων στο pre test.....	145
Πίνακας 4. Μέσοι όροι αγοριών κοριτσιών μεταξύ των ομάδων στο pre test	146
Πίνακας 5. Μέσοι όροι παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα μεταξύ των ομάδων στο pre test	146
Πίνακας 6. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων πειραματικής ομάδας στη παρέμβαση.....	147
Πίνακας 7. Μέσοι όροι αγοριών κοριτσιών πειραματικής ομάδας στη παρέμβαση.....	147
Πίνακας 8. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων με εξωσχολική δραστηριότητα πειραματικής ομάδας στη παρέμβαση.....	148

Πίνακας 9. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων μεταξύ των ομάδων στο post test	148
Πίνακας 10. Μέσοι όροι αγοριών κοριτσιών μεταξύ των ομάδων στο post test	149
Πίνακας 11. Μέσοι όροι παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα στο post test	150
Πίνακας 12. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου στο pre test	151
Πίνακας 13. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας της φάσης παρέμβασης και του pre test.....	151
Πίνακας 14. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας της φάσης παρέμβασης και του post test	152
Πίνακας 15. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου στο post test.....	152
Πίνακας 16. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test	153
Πίνακας 17. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των προνηπίων και νηπίων των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test.....	154
Πίνακας 18. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των αγοριών και κοριτσιών των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test.....	154
Πίνακας 19. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test.....	155
2. Πειραματική έρευνα	

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να πραγματευθεί, τον παιδαγωγικό ρόλο των παραμυθιών στη προσχολική εκπαίδευση μέσω των αφηγήσεων τους και κατά πόσο επιδρούν στη κινητική δημιουργικότητα των μικρών παιδιών.

Η δημιουργικότητα συνδέεται άρρηκτα με τον άνθρωπο. Αφορά στη τάση του να προοδεύει, να αυτενεργεί και να εκφράζει πρωτότυπες ιδέες. Ένα εργαλείο λοιπόν θα μπορούσαμε να πούμε που μπορεί να ενισχύσει ένα άνθρωπο και ένα παιδί ειδικότερα και μάλιστα προσχολικής ηλικίας, είναι το παραμύθι.

Η αφήγηση παραμυθιών προκαλεί εντυπώσεις, συναισθήματα, οδηγεί σε ένα βιωματικό τρόπο μάθησης, σε ένα βιωματικό τρόπο μετουσίωσης των συναισθημάτων σε πράξεις, όπως ακριβώς επιχειρήθηκε να επιτευχθεί αυτό στην παρούσα εργασία.

Βάσει αυτής της αφορμής, πραγματοποιήθηκε μια μικτή έρευνα βασισμένη σε ερευνητικές υποθέσεις, συνδυάζοντας ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα. Το δείγμα της έρευνας αποτελούνταν από δυο ομάδες, την πειραματική και την ελέγχου, που περιλάμβανε η κάθε μια 16 παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Για την συλλογή των ποσοτικών δεδομένων, στη πρώτη φάση της παρέμβασης χρησιμοποιήθηκε ένα επιστημονικά αποδεκτό ψυχομετρικό εργαλείο κινητικής δημιουργικότητας, στην ενδιάμεση φάση της παρέμβασης καταμετρήθηκαν οι παράμετροι της έρευνας σύμφωνα με τις ποσοτικές αποτιμήσεις τους και στη τελευταία φάση της παρέμβασης χρησιμοποιήθηκε πάλι το ίδιο ψυχομετρικό εργαλείο.

Για την συλλογή των ποιοτικών δεδομένων, χρησιμοποιήθηκαν οι ημερολογιακές παρατηρήσεις των συναντήσεων των παιδιών με την υπεύθυνη της έρευνας, όπου καταγράφονταν η συμπεριφορά και η κινητική αντίδραση κάθε παιδιού.

Ειδικότερα η στατιστική ανάλυση των ποσοτικών δεδομένων έγινε με τη χρήση του SPSS21, βάση των δύο εργαλείων, t-test και independent t-test, που κρίθηκαν κατάλληλα για το εύρος του δείγματος της έρευνας.

Ανεξάρτητα της επίδοσης που παρουσίασαν τα παιδιά και των δύο ομάδων στη πρώτη φάση της παρέμβασης, παρατηρήθηκε μια σημαντική πρόοδος των παιδιών της πειραματικής ομάδας που συμμετείχαν στην ενδιάμεση φάση παρέμβασης, μεγαλύτερη από αυτή των παιδιών της ομάδας ελέγχου.

Δυστυχώς όμως στη σύγχρονη εποχή το επίκεντρο της προσοχής στο τομέα της προσχολικής εκπαίδευσης δεν περιλαμβάνει σε μεγάλο βαθμό την αφήγηση παραμυθιών, όπου

εξασφαλίζεται αυτόματα η δημιουργική παρότρυνση και ένα πλαίσιο οικείο για τα μικρά παιδιά να εκφραστούν.

Όσον αφορά την κινητική δημιουργικότητα στην προσχολική εκπαίδευση, εστιάζει κυρίως στη κριτική σκέψη των παιδιών και σε μικρότερο βαθμό στη κινητική τους ανάπτυξη.

Λέξεις-κλειδιά: παραμύθι, αφήγηση, κινητική δημιουργικότητα, κινητικές παρεμβάσεις

Abstract

The aim of this study is to investigate the pedagogical role of fairy tales in preschool education through their narratives and to what extent they affect the motor creativity of young children.

Creativity is inextricably linked to man. It refers to his tendency to progress, to act independently and to express original ideas. So we could say that a tool that can strengthen a person and a child in particular and indeed of preschool age, is the fairy tale.

Storytelling evokes impressions, emotions, leads to an experiential way of learning, an experiential way of transforming emotions into actions, just as this was attempted to be achieved in this work.

Based on this occasion, a mixed research was carried out based on research hypotheses, combining quantitative and qualitative data. The research sample consisted of two groups, the experimental and the control, each of which included 16 preschool children.

To collect the quantitative data, in the first phase of the intervention, a scientifically accepted psychometric tool of motor creativity was used, in the intermediate phase of the intervention, the research parameters were counted according to their quantitative evaluations, and in the last phase of the intervention, the same psychometric tool was used again.

To collect the qualitative data, diary observations of the children's meetings with the researcher were used, where each child's behavior and motor reaction were recorded.

In particular, the statistical analysis of the quantitative data was done using SPSS21, based on the two tools, t-test and independent t-test, which were deemed appropriate for the scope of the research sample.

Regardless of the performance presented by the children of both groups in the first phase of the intervention, a significant progress of the children of the experimental group who participated in the intermediate phase of the intervention was observed, greater than that of the children of the control group.

Unfortunately, however, in modern times the focus of attention in the field of early childhood education largely does not include storytelling, where creative stimulation and a familiar context for young children to express themselves is automatically ensured.

Regarding motor creativity in preschool education, it focuses mainly on children's critical thinking and to a lesser extent on their motor development.

Keywords: fairy tale, narrative, motor creativity, motor interventions

Εισαγωγή

Το να είσαι δημιουργικός, να «τσαλακώνεσαι» να βάζεις χρώμα στην φαντασία σου και να την υλοποιείς, είναι πολύ σημαντικό προτέρημα που κρίνεται υποχρεωτικό στη προσχολική ηλικία να επιδιώκεται και να διασφαλίζεται.

Η δημιουργικότητα εμπεριέχει διάφορες πλευρές και χαρακτηριστικά τα οποία από τον κάθε άνθρωπο αφομοιώνονται διαφορετικά.

Η δημιουργικότητα καλλιεργείται, εμπλουτίζεται με διαφορετικά χαρακτηριστικά και αυτό οφείλεται στις έρευνες που πραγματοποιούνται, προκειμένου να λυθούν απορίες και να απαντηθούν ερωτήματα σε σχέση με την δημιουργική διαδικασία.

Οι περισσότερες έρευνες, όπως θα αναφερθεί παρακάτω στη παρούσα εργασία, συνδέουν τη δημιουργικότητα με το παιχνίδι, το παραμύθι, τον δημιουργικό χορό, τη κριτική σκέψη συγκριτικά με τη σχέση της με την αφήγηση παραμυθιών.

Για αυτόν ακριβώς τον λόγο παρατίθεται η έρευνα που θα ακολουθήσει, προκειμένου να διερευνηθεί αν η αφήγηση ενός παραμυθιού κρίνεται κατάλληλη και ενισχυτική να βοηθήσει το μικρό παιδί να απελευθερωθεί και να εκφράσει την ιδιοσυγκρασία του χαρακτήρα του.

Συγκεκριμένα ξεκινώντας, το θεωρητικό μέρος της εργασίας διαχωρίζεται σε τέσσερα κεφάλαια.

Το πρώτο κεφάλαιο, αναφέρεται στο παραμύθι και την αξιοποίηση του στην εκπαιδευτική συνθήκη στη προσχολική ηλικία. Χωρίζεται σε δύο ενότητες όπου στη πρώτη, διατυπώνεται ο ορισμός του παραμυθιού, τα χαρακτηριστικά του και ο ρόλος του. Από την άλλη στην δεύτερη ενότητα, του επίκεντρο του σχολιασμού εστιάζεται σε δυο κατηγορίες παραμυθιού, το λαϊκό και το έντεχνο μέσα από τα χαρακτηριστικά τους.

Ακολούθως, το δεύτερο κεφάλαιο πραγματεύεται τη συμβολή της αφήγησης στη προσχολική ηλικία, τα οφέλη της, πώς συνδέεται με τη παιδική φύση. Πώς ένα παιδί μπορεί να μαγευτεί από μια αφήγηση, να ορίσει το δικό του χωροχρόνο βάσει αυτής, να διαμορφώσει νοερά ένα διαφορετικό περιβάλλον βιωματικής μάθησης.

Έπειτα, στο τρίτο κεφάλαιο όπου και εστιάζεται σε μεγάλο βαθμό και το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας, αφορά στη κινητική δημιουργικότητα και πως εκείνη συνδέεται με τη προσχολική ηλικία, τι την καθορίζει, ποια τα χαρακτηριστικά μιας δημιουργικής συνθήκης.

Ως προς το ερευνητικό κομμάτι της εργασίας, στο β' μέρος, παρουσιάζεται ο σκοπός και η μεθοδολογία, στα οποία στηρίχτηκε η έρευνα και τα αποτελέσματα που προέκυψαν από τα δεδομένα.

Γίνεται αναφορά στα εργαλεία που χρησιμοποιούνται τόσο στην πρώτη και τελευταία φάση της έρευνας όσο και στη παρέμβαση της. Ακολούθως αναφέρεται τόσο η ποιοτική όσο και η ποσοτική ανάλυση των μετρήσεων μιας και η έρευνα καθορίζεται να είναι μικτή, τι εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν, πώς δομήθηκε όλη η παρέμβαση.

Στο δεύτερο κεφάλαιο της έρευνας, παρατίθενται αναλυτικά τα δεδομένα, οι απαντήσεις των παιδιών όπως και οι αξιολογήσεις από τις καθημερινές παρατηρήσεις γενικότερα που σημειώθηκαν και στο τέλος αξιολογείται αν οι υποθέσεις και τα ερευνητικά ερωτήματα απαντώνται, τι απορρέει από την όλη διαδικασία. Τι συμπεράσματα ανακύπτουν, τι διαφορετικό μπορούμε να εντοπίσουμε και τι καταλαβαίνουμε από αυτό το γεγονός.

Εν κατακλείδι, στην ολοκλήρωση της εργασίας, καταγράφονται τα συμπεράσματα και η σχετική ανασκόπηση της βιβλιογραφίας.

A' ΜΕΡΟΣ: Θεωρητική προσέγγιση

Κεφάλαιο 1^ο: Το παραμύθι στη προσχολική εκπαίδευση

Ετυμολογικά, η λέξη «παραμύθι» συντίθεται από δύο μικρότερες, τις «παρά» και «μύθος», όπως παράγεται και από το ρήμα «παραμυθούμαι» που εννοιολογικά σημαίνει «νουθετώ», «τέρπω», «ενθαρρύνω» κλπ., που κυρίως στην αρχαιότητα τον συνέδεαν με τον μύθο και όχι σαν παραμύθι αυτό καθαυτό (Μαλαφάντης, 2011).

Αν μη τι άλλο αξίζει να σημειωθεί πώς ακούγοντας αυτή τη λέξη αυτόματα συλλαμβάνεται και συνδέεται με τη προσχολική τάξη. Ωστόσο της αποδίδεται και αρνητική χροιά και πρόσημο με την έννοια ότι, το παραμύθι μπορεί να αποσαφηνιστεί σαν την κοροϊδία, σαν κάτι μη αληθινό, σαν κάτι κακό. Από την άλλη μπορεί να συνδεθεί αποδίδοντας την με πιο ευχάριστη χροιά, όπως να συνδέεται με κάτι ονειρικό, με κάτι όμορφο (Jean, 1996).

Αρχικά, ο χρόνος στον οποίο βασίζεται το παραμύθι είναι αόριστος και φανταστικός εξ ου και η τυποποιημένη φράση που ξεκινά σε κάθε παραδοσιακό παραμύθι «μια φορά και ένα καιρό». Στην ουσία αναφέρεται σε έναν φανταστικό χωροχρόνο από τον οποίο περιστρέφεται η πλοκή τους (Jean, 1996).

Δευτερευόντως, στα παραμύθια τα κεντρικά πρόσωπα που εμφανίζονται είναι ο πρωταγωνιστής, ο αντίπαλος και οι συμπρωταγωνιστές.

Κατά τον Μαντά (1972) η αφήγηση παραμυθιών δεν εφαρμόζεται στο καθημερινό πρόγραμμα σε μεγάλο βαθμό και ενδείκνυται να υιοθετείται από τους εκπαιδευτικούς σαν παιδαγωγικό μέσο, που μπορεί να χρησιμοποιηθεί διαθεματικά και συνδυαστικά (Μερακλής, 2007).

Επιπροσθέτως, λειτουργεί και σαν μέσο ανάπτυξης του γλωσσικού τους επιπέδου. Νέες λέξεις προστίθενται στο λεξιλόγιο τους αφομοιώνοντας τις (Μαντάς, 1972). Σε αυτή τη συνθήκη στην οποία συμμετέχουν τα μικρά παιδιά, ουσιαστικά είναι αρκετά ενισχυτική η διδασκαλία, καθώς οι εκπαιδευτικοί παρακινώντας τα παιδιά να έρθουν σε επαφή με παραμύθια, αυτόματα αφομοιώνοντας νέες λέξεις, είναι σε θέση να συμβάλλουν και εκείνα στη αφήγηση του παραμυθιού και να μπορέσουν να εμπλακούν. Μέσω των αισθήσεων τους, τα παιδιά είναι ευκολότερο και πιο άμεσο να εξοικειωθούν και να ταυτιστούν με τα παραμύθια. Άλλωστε αυτό ενισχύει και τη πρόθεσή τους και τα δελεάζει πιο αποτελεσματικά στο να ξεκινούν να πειραματίζονται με τις λέξεις, να προσπαθούν να σχηματίζουν γράμματα, σε πρώιμο στάδιο προγραφικών ασκήσεων (Μερακλής, 2007).

1.1 Η παιδαγωγική αξία του παραμυθιού

Ως προς τη παιδαγωγική αξία του παραμυθιού, αυτή έγκειται στην γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών, στην ευελιξία τους, να μπορούν να ελίσσονται και να δημιουργούν μέσω αυτού, στην συναισθηματική τους ανάπτυξη, στην αποστήθισή τους, στην τάση τους να επικοινωνούν μηνύματα και κατά επέκταση να κοινωνικοποιούνται όπως και συνδράμει και στην ανάπτυξη ψυχοκινητικών δεξιοτήτων, αντίληψης, ενίσχυση της φαντασίας και του αυθορμητισμού τους, αποτελεί και αφορμή για να δημιουργούν τα ίδια και να ξεχωρίζουν σαν προσωπικότητες (Nicolopoulou, 2011).

Σύμφωνα με ισχυρισμούς του, ο Μαλαφάντης (2011), η αξιοποίηση του παραμυθιού στην διδασκαλία μπορεί να επαληθευτεί από ποικίλες δραστηριότητες, οι οποίες να αναδείξουν τον εκπαιδευτικό του ρόλο, υπό το πρίσμα μιας παιγνιώδους και ενδιαφέρουσας διαδικασίας για τα παιδιά. Τα παιδιά αποζητούν σε μεγάλο βαθμό να καταπιάνονται με παραμύθια. Είναι ένα διδακτικό εργαλείο που τα ηρεμεί, τα εξιτάρει και τα κρατά σε εγρήγορση (Nicolopoulou, 2011).

Το νηπιαγωγείο ανέκαθεν, σαν χώρος, περιλαμβάνει παιδιά από διαφορετικές κοινωνικές τάξεις όπως και εθνικότητες. Αυτό το γεγονός μπορεί να αποτελέσει αφορμή για τον εκπαιδευτικό να προωθήσει τη διαφορετικότητα και να εστιάσει στην ομαλή συνύπαρξη των παιδιών μεταξύ τους. Να τα κατευθύνει έμμεσα να κατανοήσουν ότι πρέπει να το αποδεχτούν και να συναισθανθούν πώς νιώθουν οι συμμαθητές τους. Να τα βοηθήσει μέσω παιχνιδιών συνεργασίας, μέσω ομαδικών δράσεων να κοινωνικοποιηθούν. Αυτή η διαδικασία βοηθά τα ίδια να έχουν αυτοπεποίθηση, να μπορούν να αξιολογούν πρόσωπα και καταστάσεις (Μαλαφάντης, 2011).

Τέτοιες δραστηριότητες μπορεί να είναι, η αφήγηση ενός παραμυθιού σε συνδυασμό με οπτικό υλικό, η αφήγηση του παραμυθιού κάνοντας παύσεις προκειμένου να γίνει αξιολόγηση του περιεχομένου του μέχρι τη στιγμή της διακοπής της αφήγησης. Επίσης, τα παιδιά μπορούν να χωριστούν είτε σε ομάδες είτε ατομικά και να κληθούν να αυτοσχεδιάσουν επί της πλοκής. Επίσης τα παιχνίδια ρόλων ακόμα και οι μουσικοκινητικές δράσεις δίνουν μια δημιουργική και διαφορετική εκδοχή στην αξιολόγηση και κατανόηση ενός παραμυθιού (Κανατσούλη, 2003).

Το παραμύθι επιπλέον, προωθείται περισσότερο στη καθημερινή διδασκαλία πέραν του ψυχαγωγικού του ρόλου, ώστε το παιδί να μπορέσει να αναγνωρίζει τα μηνύματα που περνάει και να αφογκράζεται το περιεχόμενό του παραμυθιού μέσω του προσωπικού του χαρακτήρα (Μαλαφάντης & Μούλα, 2016).

Με ένα παραμύθι ο εκπαιδευτικός μπορεί να ελιχθεί στοχευμένα και μεθοδευμένα. Υπό την έννοια ότι μπορεί να εκμεταλλευτεί την έμφυτη τάση των παιδιών να ακούνε παραμύθια και να ασχολούνται με αυτά (Μαλαφάντης & Μούλα, 2016).

Πέραν του ότι μέσω του παραμυθιού τα παιδιά διασκεδάζουν, απασχολούνται ευχάριστα, το παραμύθι έχει και ένα διαφορετικό ρόλο, δηλαδή παιδαγωγικό χαρακτήρα.

Είναι ένα μέσο κατάλληλο να βασιστεί ο εκπαιδευτικός προκειμένου να μυήσει τα παιδιά σε μια παιγνιώδη διδασκαλία, με περισσότερο ενδιαφέρον παρά με παρωχημένες μεθόδους κατά τον Jerome Bruner. Ένα παραμύθι είναι μια πηγή γεμάτη εικόνες. Σε ταξιδεύει, σε μεταφέρει σε διαφορετικό κόσμο, σε διαφορετικό περιβάλλον, σε βοηθά να ξεφύγεις νοερά από τη πραγματικότητα, σε διασκεδάζει, σε αφήνει να ονειρευτείς (Μαλαφάντης & Μούλα, 2016).

Δυστυχώς όμως, παρατηρείται όλο και περισσότερο το φαινόμενο, τα παραμύθια να παύουν να διδάσκονται και να λειτουργούν σαν ερεθίσματα για τους μικρούς μαθητές μετά την αποφοίτησή τους από το νηπιαγωγείο (Μαλαφάντης, 2011).

Κεφάλαιο 2^ο :Το λαϊκό και έντεχνο παραμύθι μέσα από τα χαρακτηριστικά τους

2.1 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του λαϊκού παραμυθιού

Σε πρώτη φάση, τα παραμύθια ανεξάρτητα το είδος τους προορίζονται για αναγνώστες ανεξαρτήτου ηλικίας και φύλου.

Στα παραμύθια συνήθως συγκρούεται το «καλό» με το «κακό» και είναι σύνηθες να περιγράφονται σε μερικά εξ αυτών εικόνες και σκηνές, οι οποίες είναι αρκετά ευαίσθητες για τα μικρά παιδιά. Παραμένουν όμως υποχρεωτικές σκηνές για τη πλοκή, προκειμένου να επέλθει η δικαίωση στην οποία κάθε τέλος καταλήγει (Βαλάσης, 2001). Ειδικότερα, το παραμύθι διακρίνεται σε λαϊκό και έντεχνο.

Αρχικά, το λαϊκό παραμύθι αφορά σε προφορική ιστορία της οποίας τον εμπνευστή δε γνωρίζουμε (Βαλάσης, 2001).

Τα χαρακτηριστικά του λαϊκού παραμυθιού είναι τα εξής:

- Κινείται στα πλαίσια ενός φανταστικού χώρου και χρόνου και δε συνάδει με τη πραγματικότητα,
- Οι χαρακτήρες είναι μυθοπλαστικοί και κινούνται στη σφαίρα της επιστημονικής φαντασίας,
- Οι χαρακτήρες είναι ανώνυμοι ακριβώς όπως και οι εμπνευστές και συγγραφείς λαϊκών παραμυθιών,
- Υπάρχει έντονο το υπερθετικό στοιχείο,
- Το λαϊκό παραμύθι έχει στόχο να τέρψει τα παιδιά και να προωθεί συμβολισμούς και ηθικά διδάγματα(Αναγνωστόπουλος, 1997).

Ένα χαρακτηριστικό γνώρισμα επιπροσθέτως των λαϊκών παραμυθιών είναι ο σχολιασμός του έγγαμου βίου στις παραδοσιακές κοινωνίες και οι καθημερινές ασχολίες και δραστηριότητες παλαιότερων χρόνων.

Να σημειωθεί βέβαια, ότι τα λαϊκά παραμύθια είτε χαρακτηρίζονται «μαγικά», είτε παραμύθια που αφορούν σε ένα καθημερινό γεγονός, είτε σε παραμύθια που μιλάνε για περιπέτειες ζώων (Μαλαφάντης και Μουλά, 2016). Μάλιστα, ένας αφηγητής λαϊκού παραμυθιού, θα πρέπει να είναι σε θέση να προσαρμόζει την αφήγησή του στις ανάγκες του κοινού του και ως προς το τόνο της φωνής και ανάλογα το κομμάτι της πλοκής στο οποίο αναφέρεται (Πάτρα, 1986).

2.2 Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του έντεχνου παραμυθιού

Όσον αφορά το έντεχνο παραμύθι, το αναγνωρίζουμε μέσω συγκεκριμένων χαρακτηριστικών γνωρισμάτων του, όπως:

- Αντικειμενικότητα σε συνδυασμό με τη μυθοπλασία που προάγει το λαϊκό παραμύθι,
- Οι χαρακτήρες παρουσιάζονται τροποποιημένοι τόσο στην εξωτερική εμφάνιση όσο και στον ρόλο που υποστηρίζουν,
- Προβληματισμός για κοινωνικά ζητήματα,
- Ομαλή μετάδοση μηνυμάτων και διδαγμάτων τα οποία παρουσιάζονται έμμεσα κατά τη διάρκεια της πλοκής (Αναγνωστόπουλος, 1997),
- Επίσης, το έντεχνο παραμύθι διαφέρει και ως προς το κοινό του, απευθύνεται κατά βάση σε μικρά παιδιά,
- Το μαγικό στοιχείο εκλείπει,
- Τα κοινωνικά στερεότυπα εκλείπουν,
- Οι βίαιες σκηνές που χαρακτηρίζουν το λαϊκό παραμύθι, δεν συνάδουν με το έντεχνο παραμύθι,
- Διαπραγματεύεται σύγχρονα θέματα, επίκαιρα,
- Το λεξιλόγιο είναι απλό, χωρίς δύσκολα προσλαμβάνουσες λέξεις, εκφράσεις που ακούγονται και στη καθημερινή ζωή,
- Η δομή της πλοκής είναι συγκροτημένη έτσι ώστε να μην αποβεί εκτενής και κουραστική για τα μικρά παιδιά. Τα επεισόδια είναι συγκεκριμένα και οδηγούν προς την έκβαση τους,
- Το έντεχνό παραμύθι διαβάζεται ενώ το λαϊκό είναι προϊόν αφήγησης,
- Το έντεχνο παραμύθι δεν διαθέτει τη δυνατότητα να επεξεργαστεί κατά την ανάγνωση του. Η πλοκή είναι οριοθετημένη και διαβάζεται από ένα άτομο, δεν εμπλέκονται περισσότεροι (Αυδίκος, 1994),
- Ο χρόνος δεν είναι αόριστος και ορίζεται σε συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο και συνήθως είναι παροντικός (Georgiadis et al., 2011).

Το έντεχνο παραμύθι προέκυψε στην ουσία από τις ανάγκες της κοινωνίας, οι οποίες πρέπει να αναδειχτούν και σε ευρύτερο κοινό με στόχο την ευαισθητοποίηση του (Robinson, 2014).

Τα θέματα που πραγματεύεται είναι οι κοινωνικές ανισότητες, τα κοινωνικά στερεότυπα. Για το μικρό παιδί παρόλο που τέτοια θέματα λόγω της ηλικίας του είναι δύσκολο να τα κατανοήσει, εξαιτίας των απλουστευτικών εκφράσεων σύνθεσης του περιεχομένου, με διασκεδαστικό και παιγνιώδη τρόπο, μπορούν να τεθούν υπό συζήτηση και αξιολόγηση με τη βοήθεια του/της εκπαιδευτικού (Robinson, 2014).

Συνήθως τα έντεχνα παραμύθια λόγω της σύντομης έκτασής τους και του ανάλαφρου λεξιλογίου τους, προκαλούν θετικές εντυπώσεις και συναισθήματα στα παιδιά. Αν κατά εξαίρεση αξιολογηθούν αρνητικά, ίσως οφείλεται αυτό στο λεξιλόγιο που ενδεχομένως σε κάποια σημεία να αφορά το γλωσσικό επίπεδο παιδιών μεγαλύτερης ηλικίας, η ή δομή της πλοκής να είναι κουραστική και σύνθετη. Δηλαδή να μην μπορούν τα παιδιά να προσαρμοστούν στην εξέλιξη του παραμυθιού (Μαλαφάντης, 2011).

Κεφάλαιο 3^ο: Η συμβολή της αφήγηση στη προσχολική εκπαίδευση

Αρχικά, η αφήγηση χαρακτηρίζεται για τη προφορική της φύση και τα αυθόρμητα στοιχεία που τη συνοδεύουν (Κουλουμπή-Παπαπετροπούλου, 1997). Πολλοί άνθρωποι ωστόσο συγχέουν την αφήγηση ενός παραμυθιού με τη περιγραφή του. Η ειδοποίησή τους διαφορά έγκειται στο ότι η αφήγηση εστιάζει περισσότερο στη ροή της πλοκής όπως εκείνη εκτυλίσσεται και όχι στην εστίαση σε ένα κομμάτι της πλοκής, σε ένα επεισόδιο της (Τσιλιμένη, 2007).

Παράλληλα, η αφήγηση διακρίνεται σε κατηγορίες όπως η προφορική αφήγηση, η σύγχρονη αφήγηση, η θεατρική αφήγηση, η καλλιτεχνική και η συνδυαστική αφήγηση (Τσιλιμένη, 2007, σ.133).

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η αφήγηση συνιστά μια μορφή επικοινωνίας, η οποία δομείται με συγκεκριμένη μέθοδο. Χαρακτηριστικό στοιχείο της αφήγησης είναι ο διάλογος (Βελιαρούτης, 1991). Άλλωστε θα μπορούσε να ειπωθεί πως η αφήγηση συνιστά ένα τρόπο επικοινωνίας του πομπού με τον δέκτη (ακροατή) του (Βελιαρούτης, 1991).

Άλλωστε από τη φύση του ο άνθρωπος έχει την τάση να αφηγείται, να επικοινωνεί. Έτσι και τα παραμύθια. Δεν είναι άλλο παρά προφορικά αφηγήματα τα οποία στην πάροδο του χρόνου διαδίδονται προφορικά και μετέπειτα καταγράφονται και έτσι αποκτούν και ένα ρόλο σύνδεσης αφηγητή και αναγνώστη. Επικοινωνούν μεταξύ τους νοερά και φανταστικά (Μπαμπινιώτης, 2005:325).

Η αφήγηση χαρακτηρίζεται από ροή, ρυθμικότητα, εναλλαγή στη χροιά, δυναμισμό. Συνάμα άλλο ένα χαρακτηριστικό της αφήγησης, είναι τα στιχουργήματα. Τα συναντάμε κυρίως σε λαϊκές προφορικές παραδόσεις και παραμύθια, όπως «Καθρέφτη, καθρεφτάκι μου, για πες μου καλή ώρα. Ποια είναι ομορφότερη μέσα ' αυτή τη χώρα;»

Τα πιο αντιπροσωπευτικά στοιχεία μιας αφήγησης αφορούν σε:

- Αόριστο χρονικό πλαίσιο,
- Αόριστο περιβάλλον δράσης,
- Οι ήρωες του παραμυθιού δεν διαθέτουν ονόματα,
- Διαθέτει αρχή μέση και τέλος,
- Επικρατεί το μοτίβο της επανάληψης,
- Στηρίζεται στη σύγκρουση ισχυρών και μη ισχυρών ηρώων,

Οι ήρωες είναι ανώνυμοι, όπως σκιαγραφείται η ιδιότητα τους στη πλοκή. Σταδιακά οι χαρακτήρες εξελίσσονται μαζί με τη πλοκή μέχρι να φτάσουν τον αυτοσκοπό τους, που

ορίζει η πλοκή ότι έχουν και αυτό επιτυγχάνεται κυρίως με την επανειλημμένη αναφορά στο ρόλο τους, τι εξυπηρετούν, γιατί, που θέλουν να φτάσουν. Κάθε αφήγηση παραδοσιακού παραμυθιού αναφέρεται σε συγκεκριμένη ιστορία (Αγγελίδου & Τσιλιμένη, 2009). Επιπροσθέτως, βάσει και του περιεχομένου της, εξυπηρετεί και διαφορετικό ρόλο όπως, αφήγηση μιας ιστορίας, η βιογραφική αφήγηση, η ενημερωτική αφήγηση, προσωπικά ημερολόγια και που είτε τα παρουσιάζει αντικειμενικά και ορθολογικά, βασισμένη στην αήθεια, είτε εξυπηρετεί ένα διαφορετικό ρόλο όπου ενισχύει τα πλαστά γεγονότα και τις ανακρίβειες (Αγγελίδου & Τσιλιμένη, 2009).

Συν τοις άλλοις, σημειώνεται πώς στις περισσότερες αφηγήσεις ιστοριών, η πλοκή εκτυλίσσεται ξεκινώντας ομαλά με την εισαγωγή. Έπειτα, σταδιακά μεταφέρεται στο κύριο μέρος της ιστορίας, όπου είναι και αυτό που αναμένεται να ακουσθεί και να μαθευτεί και τέλος, ακολουθεί η έκβαση της ιστορίας

Ως προς τη δομή της, ο αφηγητής ενδεχομένως να μην είναι μόνο ένα άτομο που αφηγείται την ιστορία αλλά και περισσότερα. Αν αποτελεί χαρακτήρα της ιστορίας, τότε είναι ομοδιηγητικός. Αν αφηγείται τη δική του ιστορία και η πλοκή περιστρέφεται γύρω από τον ίδιο, τότε είναι αυτοδιηγητικός. Και τέλος, όταν εξιστορεί μια ιστορία που αφορά πρόσωπο που δεν περιλαμβάνεται στους υπάρχοντες χαρακτήρες, τότε είναι ετεροδιηγητικός. Ένας αφηγητής ειδικότερα προσαρμόζεται στο ύφος του παραμυθιού που εξιστορεί. Είτε αυτός ο αφηγητής υιοθετεί παραδοσιακά στοιχεία στη τεχνική της αφήγησης που χρησιμοποιεί, είτε υιοθετεί στοιχεία περισσότερο αντικειμενικά και γενικευμένα με επίκληση στο συναίσθημα (Κανατσούλη, 2003).

Πιο συγκεκριμένα ο λαϊκός αφηγητής, είναι συνηθισμένος σε μακροσκελείς ιστορίες. Προσαρμόζει τη φωνή του, χειρίζεται τις αντιδράσεις των ακροατών του, τους έχει σε εγρήγορση και πάνω από όλα φροντίζει να κρατά το ενδιαφέρον του ακροατή στο ίδιο επίπεδο όταν ξεκίνησε η αφήγηση (Πλατανίτης, 1988).

Από την άλλη ο έντεχνος αφηγητής, είναι περισσότερο διαλλακτικός, πιο ευέλικτος στην αφηγηματική τεχνική του, η φωνή του είναι σταθερή χωρίς συχνές εναλλαγές στη χροιά του και εκφραστική σε υπερθετικό βαθμό. Το ηχόχρωμα ζωηρό, το πρόσωπο χαλαρό και αυθόρμητο. Το λεξιλόγιο του είναι συγκεκριμένο, στοχευμένο και εξυπηρετεί τις ανάγκες του παραμυθιού, τους στόχους, το μήνυμα που θέλει να μεταφέρει στους ακροατές (Δαμιανού, 1996).

Κυρίως στην αφήγηση συναντώνται λέξεις που υποδηλώνουν κίνηση, προθυμία, ενεργητικότητα, έντονα συναισθήματα, συγκρούσεις, συναισθηματικές μεταπτώσεις και

είναι δεδομένο ότι όλοι οι χαρακτήρες περιγράφονται λεπτομερώς, έτσι ώστε ο ακροατής να αντιληφθεί το σκοπό για τον οποίο υπάρχουν στο παραμύθι. Εξ ου και γίνεται επαναφορά σε αυτό το σημείο, στο μοτίβο της επανάληψης που επικρατεί στην αφήγηση. Χωρίς αυτό δεν διαφαίνονται ξεκάθαρα τα αίτια, τα κίνητρα και οι πράξεις των χαρακτήρων (Κανατσούλη, 2003).

Πολύ σημαντικό είναι ωστόσο να διαχωριστεί, ότι οι αφηγητές διαφέρουν μεταξύ τους. Αυτό οφείλεται στη προσωπικότητά τους, στην εκφορά της ομιλίας τους, στη δομημένη αφήγηση που χρησιμοποιούν, στα στοιχεία που προσθέτουν στην αφήγησή τους, στο προσωπικό ύφος (Μήτσου, 1996). Εξ ου και ένα παραμύθι, εξιστορείται διαφορετικά από δύο άτομα, διαφορετικές εντυπώσεις αφήνει, διαφορετική η σύλληψη του ενδεχομένως από τους ακροατές. Κάθε αφηγητής λειτουργεί αυθεντικά και δεν υποκρίνεται. Μεταδίδει την ιστορία όπως εκείνος την αφουγκράζεται και αποκωδικοποιεί. Αν μη τι άλλο, οι αφηγητές αναγνωρίζουν τα οφέλη που προσφέρει η αφήγηση και φροντίζουν μέσω των παραμυθιών, να τα τονίζουν μαγνητίζοντας το κοινό τους (Μήτσου, 1996).

Οι αφηγητές επίσης, ειδικά ως προς την αφήγηση λαϊκού παραμυθιού, έχουν τη τάση να συγκεντρώνουν τα άτομα που θα τους ακούσουν σε συγκεκριμένες τοποθεσίες και κάθε φορά αλλάζουν και σημείο. Είτε σε εκκλησίες, είτε σε σχολικά προαύλια, είτε σε γειτονιές (Τσιλιμένη, 2007, σ. 20).

Καμία αφήγηση παραμυθιού δεν επιτρέπει προσθήκες ή επεξεργασία του περιεχομένου της πλοκής. Ο αφηγητής μπορεί να αυτοσχεδιάσει, όχι όμως να τροποποιήσει την αφήγησή του. Κάθε αφηγητής λειτουργεί αυθεντικά και δεν υποκρίνεται. Μεταδίδει την ιστορία όπως εκείνος την αφουγκράζεται και αποκωδικοποιεί. Αναφορικά με το χώρο της εκπαίδευσης, η αφήγηση παίζει καίριο ρόλο στη σχολική καθημερινότητα των μικρών παιδιών (Αγγελίδου & Τσιλιμένη, 2009). Στη διδασκαλία, ολοένα και περισσότεροι εκπαιδευτικοί πλέον εντάσσουν την αφήγηση στο καθημερινό τους πρόγραμμα (Αγγελίδου & Τσιλιμένη, 2009). Κατά βάση, έχει αντίκτυπο στη γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού. Ο τρόπος έκφρασης, το λεξιλόγιο και οι τεχνικές αφήγησης, είναι στοιχεία που μπορούν να βοηθήσουν το μικρό παιδί να εξοικειωθεί ως ένα βαθμό με το προφορικό λόγο, να αναπτύξει το προσωπικό του λεξιλόγιο, να υιοθετήσει φράσεις που του κάνουν εντύπωση, να αναγνωρίσει πώς δομείται μια αφήγηση, τότε ξεκινά, τότε γίνεται παύση, τότε ολοκληρώνεται (Χρυσόμαλλη –Henrich, 1997).

Η αφήγηση είναι ένα μέσο κοινωνικοποίησης. Μέσω αυτής υπάρχει η δυνατότητα να μυηθεί το παιδί στην αναγνώριση των κοινωνικών φαινομένων, να μυηθεί στο τρόπο που

λειτουργεί η κοινωνία, να μπορέσει να καλλιεργήσει τη κριτική του σκέψη και να ξεχωρίσει το θετικό από το αρνητικό, το καλό από το κακό. Να αποκτήσει ανοχή σε οτιδήποτε διαφορετικό η κοινωνία το περιθωριοποιεί. Να μπορέσει να αντιστέκεται. Να χρησιμοποιεί κάθε αφήγηση που ακούει και να τη προσαρμόζει στη γενικότερη αντίληψη που έχει για τον κόσμο (Κανατσούλη, 2003).

Στο νηπιαγωγείο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η αφήγηση ενός παραμυθιού και να δομηθούν βάσει αυτής κινητικές δραστηριότητες, δραστηριότητες ενσυναίσθησης, δραστηριότητες που θα ενισχύεται η κριτική σκέψη των παιδιών, δραστηριότητες όπου τα παιδιά θα πρέπει να συνεργαστούν μεταξύ τους, όπως ενδεικτικά:

- Αξιολόγηση της αφήγησης του παραμυθιού: είτε στοχευμένη η αξιολόγηση είτε να προκύπτει στο τέλος της δραστηριότητας με σκοπό ο εκπαιδευτικός να εμπλέξει τα παιδιά στη διαδικασία να θυμηθούν τα γεγονότα του παραμυθιού, να τα σχολιάσουν, να οδηγηθούν σε ένα συμπέρασμα αλλά παράλληλα και να τα ελέγξει αν έχουν συγκρατήσει λεπτομέρειες.
- Ο εκπαιδευτικός μπορεί να απομονώσει επεισόδια από τη πλοκή και να δώσει με τη μορφή έγχρωμων φωτοτυπιών σε ομάδες παιδιών ένα από αυτά, αναθέτοντας τους να αποδώσουν διαφορετικά την εξέλιξη του αλλά και να τη συγκρίνουν με το αρχικό επεισόδιο.
- Να αποδώσουν το νόημα της πλοκής με τη συνοδεία της μουσικής. Ο εκπαιδευτικός καθώς αφηγείται τη πλοκή, κάνοντας παύσεις σε συγκεκριμένα σημεία, βάζοντας μουσική, θα μπορούσε να αναθέσει στα παιδιά να ακούσουν τη μουσική και βάσει του συναισθήματος που τους προκαλεί να αποδώσουν με κίνηση το σημείο της πλοκής που αφορά το συγκεκριμένο μουσικό κομμάτι, ή να τα καλέσει να παράξουν όλα τα παιδιά μαζί τη δική τους μελωδία, ώστε να αποδώσουν το περιεχόμενο.
- Στο τέλος του παραμυθιού, σαν αξιολόγηση, υπάρχει η εναλλακτική μέθοδος, να χρησιμοποιηθούν εικόνες ή στοιχεία από το παραμύθι και να ανατεθούν ένα από αυτά σε κάθε παιδί. Έτσι, τους δίνεται η οδηγία να το χρησιμοποιήσουν ώστε να θυμηθούν που αυτό αναφέρθηκε στη πλοκή του παραμυθιού και να το αφηγηθούν από την αρχή.
- Μπορούν να παίξουν κουκλοθέατρο ανά δύο άτομα και να επιλέξει κάθε παιδί με ποιο επεισόδιο της πλοκής θέλει να ασχοληθεί και να το παρουσιάσει στους συμμαθητές του.

- Ο εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να γράψει σε χαρτάκια σκηνές ή ιδιότητες των χαρακτήρων που αναφέρθηκαν στο παραμύθι και να τις βάλει μέσα σε ένα κουτί ανακατεύοντας τις. Στη συνέχεια, καλεί κάθε παιδί ξεχωριστά να πάρει ένα χαρτάκι και να αναπαραστήσει κινητικά με το σώμα του αυτό που γράφεται στο χαρτάκι ώστε να το μαντέψουν οι συμμαθητές του.
- Συν τοις άλλοις, μια δραστηριότητα που θα μπορούσε να λειτουργήσει συνδυαστικά με κίνηση, είναι να χρησιμοποιήσει εκφράσεις και λέξεις από το παραμύθι και να ζητήσει από τα παιδιά να βασιστούν σε αυτές και να σκεφτούν μια διαφορετική ιστορία. Κάθε παιδί να πει αρχικά προφορικά τη δική του ιστορία που θα επινοήσει και στη συνέχεια να την δραματοποιήσει. (Μαλαφάντης, 2011).

Καταλήγοντας, εκτός του σχολικού περιβάλλοντος, κρίνεται αναγκαίο, τα παιδιά να έρχονται σε επαφή με αφηγηματικά παραδείγματα και από άτομα του οικογενειακού τους περιβάλλοντος. Οι γονείς κάθε παιδιού οφείλουν να χρησιμοποιούν παραμύθια και στο σπίτι, να προσπαθούν με διαδραστικό τρόπο να αφηγούνται, να εκφράζονται, να αναπαριστούν ένα παραμύθι. Καθώς ένα παιδί έχοντας στη καθημερινότητα του τέτοια ερεθίσματα, αυτόματα καθίσταται πιο εύκολο για το ίδιο να εξοικειωθεί με αυτή τη διαδικασία και να μπορεί να προσαρμοστεί ομαλά σε αυτή. Ειδικά οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συνδράμουν σε αυτό, συμβουλευοντας τους γονείς, υποδεικνύοντας τους πώς μπορούν να επιτύχουν θετικά αποτελέσματα, πώς να επικοινωνούν με τα παιδιά τους (Δ.Ε.Π.Π.Σ 2003).

Κεφάλαιο 4^ο : Η κινητική δημιουργικότητα στη προσχολική εκπαίδευση

4.1 Η κίνηση στη προσχολική εκπαίδευση

Η κίνηση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί και «έκφραση» με μέσο το σώμα. Το παιδί όταν εκφράζεται σωματικά, διαμορφώνει την εικόνα του, προσαρμόζει τις κινήσεις του ανάλογα το ρυθμό είτε αργές είτε γρήγορες, κινείται στα επίπεδα του χώρου (χαμηλό, μεσαίο, ψηλό), μετακινείται στο χώρο, εναλλάσσει τις κινήσεις του, τις συντονίζει με τις κινήσεις των συνομηλίκων του σε ομαδικές δραστηριότητες (Βαϊοπούλου, 2019).

Η κίνηση από την αρχαιότητα θεωρούνταν συνδεδεμένος κρίκος του σώματος, του πνεύματος και της ψυχής. Η Morrison αναφέρει ότι μέσω της κίνησης το παιδί αποπειράται να εκφραστεί και να επικοινωνήσει. Μάλιστα η κίνηση συνιστάται από πολλές μικρότερες κινήσεις σαν αποτέλεσμα μιας ολοκληρωμένης κίνησης (Τσαπακίδου, 1997).

Ο Schmidt (όπως αναφέρεται στη Τσαπακίδου, 1997, σ. 17) κάνει λόγο για τη κινητική δεξιότητα ορίζοντάς την ως «την ικανότητα του παιδιού να φτάσει στο τελικό αποτέλεσμα με τη μεγαλύτερη δυνατή επιτυχία, με τη λιγότερη φυσική, πνευματική, κατανάλωση ενέργειας και στον ελάχιστο χρόνο που απαιτείται». Η κινητική δραστηριότητα του παιδιού διαιρείται στις αντανακλαστικές κινήσεις όπως, «να τραβήξει το χέρι του από ένα καυτό αντικείμενο, τα ρυθμικά κινητικά σχέδια, όπως τρέξιμο, τις εκούσιες κινήσεις, όπως το παίξιμο ενός μουσικού οργάνου και το είδος ελέγχου (φασικός, όπως, πέταγμα μιας μπάλας, φασικός ρυθμικός, όπως κατά τη βάδιση και τονικός έλεγχος, όπως το σταθερό κράτημα του μολυβιού στη προσπάθεια για γραφή» (Ζάραγκας, 2011, σ. 90-91).

Επομένως η κίνηση αποτελεί ένα θεμελιώδη τρόπο έκφρασης, διασκέδασης και εκτόνωσης, που συμβάλλει σημαντικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη της αντίληψης των μικρών παιδιών. «Αποτελεί επίσης σημαντική πηγή απόλαυσης και ευχαρίστησης για τα μικρά παιδιά, επειδή τους αρέσει να κινούνται ελεύθερα με αυθόρμητες κινήσεις σε μουσικά ακούσματα και δείχνουν να απολαμβάνουν την απλή κίνηση σαν αυτοσκοπό» (Σταυρίδης, 2001, σ. 98). Αν μη τι άλλο, μέσω της κίνησης το παιδί εκφράζεται (Σταυρίδης, 2001).

Η κίνηση συνδέεται άρρηκτα με την ανθρώπινη ζωή. Χωρίς κίνηση δε υπάρχει πρόοδος, χωρίς κίνηση δεν υπάρχει συνέχεια. Χωρίς κίνηση ο άνθρωπος δεν ολοκληρώνεται, δεν επικοινωνεί, υπολειτουργεί (Payne & Isaacs, 2017).

Η ηλικία των 4-6 ετών συγκεκριμένα είναι και η περίοδος που θεωρείται πιο κρίσιμη και ευνοϊκή ως προς τη κινητική ανάπτυξη των παιδιών (Saraiva et al., 2013). Είναι η κατάλληλη περίοδος προκειμένου το παιδί να χτίσει τις βάσεις του και να προχωρήσει, να ανακαλύψει

πως το ίδιο του το σώμα μπορεί να παράξει μια κίνηση από την πιο απλή στη πιο σύνθετη (Holfelder & Scott, 2014).

Στη προσχολική ηλικία τίθενται οι βάσεις ανάπτυξης των κινήσεων κάθε παιδιού. Η ένδειξη ότι ένα παιδί δεν μπορεί να προσαρμοστεί, δεν μπορεί να κινηθεί με ευκολία, να κάνει βασικές κινήσεις, ενδεχομένως να οφείλεται στο γεγονός ότι δεν αξιοποιεί τις δυνατότητές του μη συμμετέχοντας σε κινητικά παιχνίδια, σε δραστηριότητες με βασικό τους στοιχείο την κίνηση. Αυτό κατά συνέπεια συνεπάγεται κινητικά προβλήματα μελλοντικά, μειωμένη κινητική ανάπτυξη, δυσκολία σε σύνθετες κινήσεις κοκ (Copeland et al., 2011).

Η προσχολική ηλικία κρίνεται η κατάλληλη ηλικία για ένα παιδί να αξιοποιήσει τις ικανότητες του και να έρθει αντιμέτωπο με τα προσωπικά του όρια κι αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη καθημερινή τριβή που έχει τόσο με τους συνομήλικούς του όσο και με τον ίδιο του τον εαυτό, εφόσον συμμετέχει σε δραστηριότητες και δράσεις που «απαιτούν» από το ίδιο να εμπλακεί κινητικά (Saraiña et al., 2013).

Για αυτό και στη καθημερινότητα των παιδιών η διδασκαλία που δομείται και εφαρμόζεται από τους/τις νηπιαγωγούς, οφείλει να έχει διαθεματικό και συνάμα βιωματικό χαρακτήρα (Kambas et al., 2014).

Επικρατεί το φαινόμενο εδώ και πολλά χρόνια, πώς μια διδασκαλία πρέπει να στοχεύει στις γνώσεις που θα αποκομίσει το παιδί, στη γλωσσική του ανάπτυξη, μια διδασκαλία άκρως κατευθυνόμενη με οδηγό ωστόσο το αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Όμως απουσιάζει η κινητική δράση. Μια δραστηριότητα με στόχο λόγου χάρη τα παιδιά να μπορέσουν να προφέρουν μια συλλαβή και να παράξουν μια καινούρια χρησιμοποιώντας την, μπορεί να επεκταθεί κινητικά. Δηλαδή να τεθεί η πρόκληση στο παιδί να προσπαθήσει με κινήσεις να σχηματίσει αυτή τη καινούρια λέξη (Figueroa & An, 2017).

Ένα καίριο ζήτημα το οποίο απασχολούσε και απασχολεί, είναι η συνεχής πρόοδος το μικρού παιδιού, το οποίο σαφώς και εντός της προσχολικής αίθουσας είναι εκτεθειμένο σε διαφορετικά ερεθίσματα, τα οποία συνδέονται και με διάφορους τομείς της καθημερινής ζωής. Έτσι και ενθαρρύνονται να τους γνωρίσουν όχι μόνο μαθαίνοντας τους από τα χαρακτηριστικά και τους ορισμούς τους μόνο αλλά και μέσω της κίνησης (Miall et al., 1996). Η κίνηση ανέκαθεν αποτέλεσε θέμα συζήτησης για πολλούς τομείς, πέραν της εκπαίδευσης, τομείς όπως η Ιατρική, η Ψυχολογία, η Φυσική Αγωγή κλπ. (Miall et al., 1996).

Επίσης, η κίνηση αποτελεί βασικό παράγοντα που συναντάται στη ψυχοκινητική αγωγή. Να σημειωθεί ότι ο όρος «ψυχοκινητική» μετονομάστηκε από τον αρχικό όρο

«κινησιοπαιδαγωγική» ο οποίος συνδέει τη κίνηση του παιδιού με την αντίληψη, το βίωμα (Zimmer, 2007). επικράτησε αντί της κινησιοπαιδαγωγικής, για τον λόγο ότι αποδείχθηκε πιο ακριβής και δόκιμος ως προς την σημασιολογική του ανάλυση (Ζάραγκας, 2011).

Ο όρος «κινησιοπαιδαγωγική» αντικατέστησε στην αρχή τον όρο «ψυχοκινητική», σήμερα όμως χρησιμοποιούνται και οι δύο με τον ίδιο τρόπο αν και δεν είναι πάντα ταυτόσημοι. Μπορεί να πει κανείς ότι η κινησιοπαιδαγωγική και η κινησιοθεραπεία εντάσσονται στα πλαίσια της ψυχοκινητικής. Σε αντίθεση με το χαρακτηρισμό «κινησιοπαιδαγωγική» και «κινησιοθεραπεία», ο όρος της ψυχοκινητικής είναι ιστορικά πιο ώριμος, διεθνώς πιο δόκιμος και τελικά πιο ξεκάθαρος ως προς το περιεχόμενό του (Zimmer, 2007). Ο όρος «ψυχή» καταδεικνύει «ξεκάθαρα τη συμμετοχή της αντίληψης, του βιώματος, του συναισθήματος και της σκέψης στις κινητικές δραστηριότητες και τονίζει την αναγκαιότητα να θεωρούνται πάντα ολιστική έκφραση της ανθρώπινης προσωπικότητας» (Zimmer, 2007, σ. 21).

Χαρακτηριστικό όμως, στοιχείο που συνδέει τη κίνηση με τη ψυχοκινητική αφορά στην ελεύθερη μετακίνηση και προσαρμογή του στο χώρο. «Η κινητική ανάπτυξη χρειάζεται ένα μεγάλο βαθμό κινητικών ερεθισμάτων, τα οποία ως τώρα δεν είχαν σημαντική θέση στην αγωγή των μικρών παιδιών» (Schilling όπως αναφέρεται στη Zimmer, 2007, σ. 23). Επομένως, το παιδί σταδιακά αναπτύσσει τη κινητική του δραστηριότητα εξασκώντας τις κινήσεις του και αξιοποιώντας τις ανάλογα με τις συνθήκες στις οποίες βρίσκεται (Ζάραγκας, 2011).

Σε ένα ευρύτερο θεωρητικό πλαίσιο άλλωστε θεωρείται, ότι η στάση του σώματος, το βάδισμα, οι διασκελισμοί, το τρέξιμο άπτονται στο ευρύτερο κινητικό πλαίσιο που αναφέρεται για κάθε ανθρώπινο ον.

Ωστόσο αντίστοιχες κινητικές εκδηλώσεις παρουσιάζονται και στα ζώα, με τη διαφορά ότι ο άνθρωπος έχει τη τάση να εξελίσσεται και να δημιουργεί. Να δημιουργεί δηλαδή διαφορετικές κινήσεις, πιο περίπλοκες, πιο ιδιαίτερες, πιο πρωτότυπες. Συνδυάζει όλα τα μέλη του σώματος και καταλήγει σε κινήσεις ως σύνολο πολλών παραγόντων που συμβάλλουν στη παραγωγή τους (Κανατσούλη, 2003).

4.2 Η σημασία και η επίδραση της κινητικής δημιουργικότητας στη προσχολική εκπαίδευση

Πώς προσδιορίζεται η δημιουργικότητα στην εκπαίδευση;

Ως δημιουργικότητα εννοείται η ικανότητα επινόησης κάτι πρωτότυπου σε μια ορισμένη χρονική περίοδο (Δράκος & Μπίνας, 2010).

Ένας διαφορετικός ορισμός που έχει διατυπωθεί για τη δημιουργικότητα, αφορά στο ότι είναι συνώνυμη με «την πρωτοτυπία, τη φαντασία αλλά και την ηγετικότητα που κάνει το νέο έργο να επιβάλλεται έναντι των συνυπαρχόντων» (Κωσταρίδη-Ευκλείδη & Σμυρνιώφ όπως αναφέρονται στη Μπουρνέλη, 2002, σ. 11).

Η δημιουργικότητα αυτή καθαυτή βασίζεται σε κάτι που ήδη προϋπάρχει ή σε καινούρια δημιουργία (Κωσταρίδου – Ευκλείδη, 1989).

Σύμφωνα με τον Taylor (όπως αναφέρεται στη Μπουρνέλη, 2002), η δημιουργικότητα διακρίνεται σε πέντε επίπεδα:

1. Επίπεδο εκφραστικής δημιουργικότητας: δε δίνεται έμφαση σε αυτό το επίπεδο στις ικανότητες που εξελίσσει το παιδί, αλλά στο πόσο δημιουργική και πρωτοποριακή είναι η ενέργεια που παράγει.
2. Επίπεδο παραγωγικής δημιουργικότητας: σε αυτό το επίπεδο η προσοχή δίνεται στις ικανότητες του παιδιού και κατά πόσο είναι σε θέση να τις προσαρμόσει στο ευρύτερο του περιβάλλον (λόγου χάρι, στο κοινωνικό του περιβάλλον).
3. Επίπεδο επινοητικής δημιουργικότητας: στο συγκεκριμένο επίπεδο είναι ελάχιστα τα άτομα τα οποία καλλιεργούν τη «δημιουργικότητα» τους για τον λόγο ότι, το να εφεύρει ένα άτομο πόσο μάλλον ένα παιδί για το επίπεδο της ηλικίας που βρίσκεται, κάτι διαφορετικό ή να ελίσσεται νοητικά σε συγκεκριμένες συνθήκες δεν είναι προνόμιο των πολλών.
4. Επίπεδο πρωτότυπης δημιουργικότητας: σε αυτό το επίπεδο το άτομο προδιαθέτει σε υψηλό βαθμό την αφαιρετική του αντίληψη.
5. Επίπεδο πηγαίας δημιουργικότητας: σε αυτό το επίπεδο ανήκουν άτομα τα οποία εισάγουν νέες ιδέες και θεωρίες και πρωτοτυπούν, λόγου χάρι ο Sigmund Freud.

Παράλληλα, η δημιουργικότητα παρουσιάζει και περαιτέρω επίπεδα και τομείς προς αξιολόγηση. Οι διαφορετικές εκφάνσεις της αναγνωρίζονται ως:

- Εντυπωσιακή δημιουργικότητα: το παιδί αναγνωρίζει τα συναισθήματά του και τα συνδέει με κάποιο ερέθισμα.
- Εξελικτική δημιουργικότητα: στα ήδη υπάρχοντα αποτελέσματα και δράσεις, προσαρμόζονται περαιτέρω αλλαγές και διαφοροποιήσεις ως προς την ολοκλήρωσή τους.
- Εφευρετική δημιουργικότητα: αφορά στην επινόηση πρωτότυπων τρόπων διεξαγωγής αποτελεσμάτων με την επινόηση διαφορετικών ιδεών, σύλληψη σύνθετων τρόπων για την έκβαση των ατομικών δράσεων των παιδιών
- Μεταρρυθμιστική δημιουργικότητα: το επίπεδο δημιουργικότητας στο οποίο τα παιδιά είναι πλέον ενήλικες και μπορούν να διαχειριστούν με δημιουργικό τρόπο διαφορετικές συνθήκες συνδέοντας τις.
- Ριζοσπαστική δημιουργικότητα: σε αυτό το επίπεδο ανήκουν άτομα τα οποία ασχολούνται με κάποια επιστήμη, είτε είναι καλλιτέχνες είτε είναι άτομα τα οποία έχουν τη πρόθεση να καινοτομήσουν στον τομέα που υπηρετούν (Matussek, 1974).

Συνώνυμο ωστόσο της δημιουργικότητας αποτελεί και η φαντασία, μιας και τα παιδιά παράγουν τις ιδέες τους στη πράξη, προσδίδουν μορφή στα συναισθήματά τους, ώστε ο εκπαιδευτικός να αναδείξει τη φαντασία των παιδιών στη διδακτική πράξη (Μπουρνέλη, 2002). Ούτως ή άλλως η δημιουργικότητα είναι μια κατάσταση, την οποία ο εκπαιδευτικός οφείλει να χειριστεί με κατάλληλο τρόπο, ώστε να βοηθήσει τους μικρούς μαθητές δίνοντας τους πρωτότυπες και δημιουργικές απαντήσεις, να σέβεται τις ασυνήθιστες και πρωτότυπες απαντήσεις τους, να τους ενθαρρύνει να εκφράζονται αυθόρμητα και να προβάλλουν τη προσωπικότητα τους, να τους ωθεί να παίρνουν ελεύθερα πρωτοβουλίες, παρουσιάζοντας νέα πράγματα ή συμμετέχοντας σε ομαδικές δραστηριότητες, και να τους παρέχει ευκαιρίες και το χρόνο για να εκφράζουν αυθόρμητα τις ιδέες και απαντήσεις τους (Σούκουλη, 2013). Η δημιουργική διαδικασία διαιρείται σε τέσσερα στάδια, τα οποία είναι τα εξής: α) το στάδιο της προετοιμασίας ή προπαρασκευής (preparation stage): στο στάδιο αυτό το άτομο εντοπίζει το πρόβλημα και συγκεντρώνει τις πληροφορίες που χρειάζονται για την επίλυσή του, β) το στάδιο της επώασης (incubation stage): στο στάδιο αυτό το άτομο σκέφτεται ελεύθερα με βάση τις συσσωρευμένες γνώσεις του, που τις επεξεργάζεται στο προσυνηδείο ή ασυνείδητο: αυτό το στάδιο ονομάζεται και διαφορετικά «κοιμάμαι πάνω στο πρόβλημα», γ) το στάδιο της έμπνευσης ή έλαμψης (illumination stage): στο στάδιο αυτό το άτομο

επινοεί τη λύση του προβλήματος ή έχει ξαφνική έμπνευση. Ονομάζεται αλλιώς, ως το στάδιο του «εύρηκα», και δ) τέλος, το στάδιο της επαλήθευσης ή αξιολόγησης (verification stage): στο στάδιο αυτό το άτομο με κριτική σκέψη αξιολογεί και τελικά πραγματοποιεί τη νέα ιδέα του (Διονυσίου & Αγγελίδου, 2008).

Η δημιουργικότητα είναι μια λειτουργία έμφυτη σε κάθε άτομο. Κάθε άτομο όμως χρειάζεται τη σωστή καθοδήγηση και το κατάλληλο περιβάλλον για να την εκδηλώσει με επιτυχία (Σέργη, όπως αναφέρεται στις Διονυσίου & Αγγελίδου, 2008). Επομένως η δημιουργικότητα ενός ατόμου μπορεί να αναπτυχθεί από κατάλληλες δράσεις και συμπεριφορές στο σχολικό και οικογενειακό του περιβάλλον.

Η φαντασία του ατόμου σχετίζεται άμεσα με τις συλλογικές εμπειρίες, που μπορεί να ανακαλέσει και να επεξεργαστεί σε δεδομένη στιγμή. Για αυτό θεωρείται η μήτρα της δημιουργικής σκέψης. Έτσι, όσο πιο πολλά ερεθίσματα έχει ένα μικρό παιδί, τόσο πιο εύκολα μπορεί να αναπτύξει τη δημιουργική σκέψη του. Η φαντασία εξίσου, «τοποθετείται» στο στάδιο της επώασης, και ενισχύει την προσπάθεια του ατόμου να βρει λύση στο πρόβλημα που αντιμετωπίζει (Βαϊοπούλου, 2019).

Ως εκ τούτου, η ανάπτυξη της φαντασίας του μικρού παιδιού προωθεί την ανάπτυξη της δημιουργικότητας του. Δεν αρκεί όμως μόνο η φαντασία του ατόμου αλλά και η ικανότητα του να διαλέξει την καλύτερη πιθανή λύση σε ένα πρόβλημα (στάδιο «εύρηκα») και ακολούθως να την πραγματοποιήσει (στάδιο επαλήθευσης ή αξιολόγησης) (Διονυσίου & Αγγελίδου, 2008).

Βέβαια εκτός από τη φαντασία και ο αυτοσχεδιασμός συνιστά δημιουργικό στοιχείο, το οποίο συναντάται περισσότερο σε μουσικές δραστηριότητες σαν στόχος που το παιδί καλείται να εξασκήσει. Ο αυτοσχεδιασμός ούτως ή άλλως ενυπάρχει στον κάθε άνθρωπο και συνδέεται με τη φαντασία, τη καλλιέργεια της κινητικής δεξιότητας, τη κινητική αναπαράσταση συνδυαστικά με ακουστικά ερεθίσματα (Βαϊοπούλου, 2019).

Ιδιαίτερα, η κινητική αναπαράσταση ή αλλιώς μίμηση, είναι βασικός παράγοντας, χρήσιμος για το παιδί, ώστε να συλλέξει εμπειρίες και να βιώσει καταστάσεις (Βαρελάς & Μακροπούλου, 2001).

Η δημιουργικότητα βεβαίως, θα μπορούσαμε να πούμε ότι συνδέεται και με τα αυθόρμητα αντανακλαστικά του παιδιού. Τα παιδιά «δημιουργούν» συνεχώς από τη μικρότερη ηλικία μέχρι και τη μετέπειτα ζωή τους (Κυριάκου, 2015).

Είναι μια διαδικασία που αφορά την αντίληψη, την προσαρμογή, την εσωτερική παρόρμησης του παιδιού να εξελιχθεί, να μάθει, να διαφοροποιηθεί (Κωσταρίδου-Ευκλείδη, 1989).

Ως προς τη κινητική δημιουργικότητα οι αισθήσεις παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην απόδοση της κίνησης. Σε συνδυασμό με τη κίνηση αποτελούν ένα σύνολο που παράγει ένα αποτέλεσμα (Harrow, 2006). Η σωματική έκφραση και η δημιουργικότητα είναι άρρηκτα συνδεδεμένες έννοιες. Επικοινωνούν με το σώμα τους, εκφράζονται, ανησυχούν, αντιδρούν, συνεργάζονται, πρωτοτυπών (Κακαβούλη, 1967). Στη περίπτωση βέβαια που πρωτοτυπών στη κίνηση τους, που εκφράζουν μια νέα δημιουργία, που τσαλακώνονται, που πειραματίζονται με τις κινήσεις τους, που τις εξελίσσουν, πρόκειται για μια διαφορετική είδους δημιουργικότητα, τη κινητική δημιουργικότητα (Κακαβούλη, 1967).

Άξιο να τονιστεί, ότι ως προς τη κινητική δημιουργικότητα οι αισθήσεις παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο στην απόδοση της κίνησης. Σε συνδυασμό με τη κίνηση αποτελούν ένα σύνολο που παράγει ένα αποτέλεσμα (Harrow, 2006).

Σύμφωνα με τη Ζαχοπούλου (2007), οι δράσεις που απαιτούν από το παιδί να συνεργαστεί, να έρθει σε τριβή με άλλα παιδιά, να παράξει ένα αποτέλεσμα με οδηγό τις αισθήσεις του και σε συνεργασία με τους υπόλοιπους, οδηγούν το παιδί στο να μπορέσει να αναγνωρίσει πώς το ίδιο προοδεύει, πώς εξελίσσει τον εαυτό του, τη θέση του σε σχέση με το περιβάλλον στο οποίο βρίσκεται και στην αναγνώρισή του ότι αποτελεί μέλος του συνόλου, ότι συνδράμει στη παραγωγή έργου είτε ατομικού είτε συλλογικού και μπαίνει στη διαδικασία να επινοήσει και να αναγνωρίσει τον τρόπο εμπλοκής του. Εξ ου και οι δραστηριότητες που εμπλέκονται στο ελεύθερο παιχνίδι των παιδιών συνδυαστικά, δηλαδή να βασίζονται στο παιχνίδι τους, κεντρίζουν το ενδιαφέρον τους καθώς είναι στη φύση τους να παίζουν, να τσαλακώνονται (Τρέυλας & Τσιγγίλης, 2008).

Επιπροσθέτως, η δημιουργική κίνηση, αφορά και αντικατοπτρίζεται στην προοδευτική ανάπτυξη του σωματικού, νοητικού, συναισθηματικού κόσμου του παιδιού, όπως και στην κοινωνική συνύπαρξη με τους συμμαθητές του Wang (2003, 2004). Δηλαδή, μπορεί να βρεθεί σε πολλές μορφές, ως επί το πλείστον τη βρίσκουμε στο καθημερινό παιχνίδι των παιδιών είτε αυτό είναι ομαδικό, είτε ελεύθερο, είτε ομαδικό, είτε συμβολικό, είτε παιχνίδι που να στοχεύει στις πρωτότυπες αντιδράσεις των παιδιών (Δαφέρμου κα., 2006).

Σημαντικό να σχολιαστεί, ότι σύμφωνα με έρευνες που έχουν διεξάγει οι Zachoroulou et al. (2006), καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι η κινητική δημιουργικότητα σχετίζεται άμεσα με

τη κριτική σκέψη των παιδιών, τη διαχείριση του εαυτού τους και τη προσωπική τους έκφραση ως προς την εκτέλεση κινητικών εντολών.

Επομένως έχει αντίκτυπο και στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών όχι αποκλειστικά στη κινητική, καθώς μπορούν να ανταποκριθούν σε μια εντολή που αφορά λόγω χάρη ένα γλωσσικό κανόνα και να χρησιμοποιήσουν το σώμα τους προκειμένου να απαντήσουν σε αυτή την εντολή δημιουργώντας κάποιο σωματικό σχήμα η προβαίνοντας σε κάποια αναπαράσταση (Zachoroulou, et. al., 2006).

Η Wang (2003) από την άλλη, προσπάθησε να μελετήσει την επίδοση της κινητικής δημιουργικότητας παιδιών σε σχολεία της Ταϊβάν και κατέληξε, ότι ανάλογα την ηλικία των παιδιών εμφανίζεται διαφορά ως προς τα αποτελέσματα των κινητικών τους δράσεων και αυτό οφείλεται κατά πάσα πιθανότητα στα ερεθίσματα στα οποία εκτίθενται και στην εμπλοκή του εκπαιδευτικού τους σε αντίστοιχες δραστηριότητες.

Είναι συχνό φαινόμενο ωστόσο να εμπλέκεται η δημιουργική κίνηση με δραστηριότητες μουσικού περιεχομένου και κυρίως που να αφορούν το ρυθμό, τον μουσικοκινητικό συντονισμό.

Η Τσαπακίδου και συν., (2001) μελέτησαν τη κινητική συμμετοχή 60 παιδιών προσχολικής ηλικίας, 4-6 ετών σε προγράμματα μουσικής και κίνησης. Κατά τη πορεία της έρευνάς τους, στόχευσαν να ερευνήσουν τα ποσοστά επιτυχίας στην απόδοση της δημιουργικής κίνησης, των κινητικών του αντιδράσεων, των αυθόρμητων δράσεων τους, την αντίληψη του χώρου και του χρόνου.

Συμπέραναν συγκεκριμένα ότι τα παιδιά έχοντας σαν κίνητρο μουσικές μελωδίες, επιδεικνύουν θετική αντίδραση και προσαρμογή στο χώρο που βρίσκονται και κινούνται βάσει των εκάστοτε ρυθμών των ακουσμάτων (Τσαπακίδου και συν., 2001). Όπως επίσης και σε διαφορετική επιστημονική μελέτη, η Κυριάκου (2015) συμπέρανε από έρευνες της αναφορικά με παιδιά προνηπιακής και νηπιακής ηλικίας, πώς η κινητική δημιουργικότητα «διδάσκεται» και προάγεται μέσω του χορού και της φυσικής αγωγής όπου δίνεται η δυνατότητα στα παιδιά να ξεδιπλώνουν τον εαυτό τους.

Συνδυαστικά με όσα αναφέρθηκαν επιβεβαιώνεται από τον Rogers (1954), πώς οι ενδεχόμενοι παράγοντες που επηρεάζουν ένα παιδί στο να «είναι» δημιουργικό, σχετίζονται με τη προθυμία του να θέλει να ξεπεράσει τον εαυτό του και να αποδώσει με διαφορετική αντίδραση μια εκτέλεση. Παράλληλα, αναφέρει πώς η εξωτερίκευση των συναισθημάτων του, κατά πόσο τα εκφράζει κινητικά στην ουσία ορίζεται σαν μιας μορφή τάσης να έχει αυτοπεποίθηση ότι μπορεί να εκφράζεται όπως εκείνο θέλει και αισθάνεται. Επίσης, ένας

παράγοντας είθισται να σχετίζεται με την εξοικειώσή του με βασικές έννοιες που διδάσκονται στη προσχολική τάξη. Δηλαδή, να αναγνωρίζει τα χρώματα, του αριθμούς, τις αισθήσεις του σώματος, τα σχήματα, να μπορεί να ανταποκρίνεται σε προφορικές εντολές κλπ. Αυτό κατά επέκταση τίθεται και σαν αφορμή να αντιδράσει σε αντίστοιχη εντολή που να το προκαλέσει να την εξελίξει, να τη συνδυάσει με διαφορετική εντολή, να παρουσιάσει μια δική του εντολή κ.ο.κ.

Είναι όμως και στενάχωρο το γεγονός, παρά το ότι τα παιδιά σε αυτή την ευαίσθητη ηλικία μπορούν να αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις ικανότητες και τις δεξιότητες τους, στο σχολείο σαν το άμεσο περιβάλλον που εγκλιματίζονται τα παιδιά, όσο παράταιρο και να ακουστεί, δεν συνηθίζεται να ενισχύεται ιδιαίτερα η δημιουργικότητα μέσα από δραστηριότητες. Εφαρμόζονται από τη μια παρωχημένα τεστ που αξιολογούν το επίπεδο δημιουργικότητας των παιδιών, ωστόσο και από την πλευρά των εκπαιδευτικών δεν υπάρχει το αντίστοιχο ενδιαφέρον να θέλουν να ασχοληθούν με το να αποδώσουν στα θέματα διδασκαλίας τους μια διαφορετική χροιά κατά τον Sternberg (2015).

Συνοψίζοντας, κατά τη προσχολική ηλικία, τα παιδιά αναπτύσσονται με γοργούς ρυθμούς και συνακόλουθα, η τάση τους να μαθαίνουν είναι αυξανόμενη με αποτέλεσμα να είναι δημιουργικά.

Ο Torrance (1981) είχε επινοήσει δύο τύπων ψυχομετρικών τεστ, της δημιουργικής σκέψης και της κινητικής δημιουργικότητας.

Το τεστ της κινητικής δημιουργικότητας Torrance's Thinking Creative in Action and Movement Test (TCAM), έχει ως στόχο κάθε παιδί να αποδώσει στη κίνησή του το συναίσθημα που αισθάνεται και να μπορέσει να παράξει ένα νέο προϊόν μοναδικό, το οποίο θα είναι πρωτότυπο και θα αποτελεί προσωπικό δημιούργημα του παιδιού. Το τεστ συγκεκριμένα αφορά ηλικίες παιδιών από 3-8 ετών.

Έρευνες που πραγματοποιούνται διαχρονικά και γίνεται χρήση του συγκεκριμένου ψυχομετρικού εργαλείου, αποδεικνύουν ότι βάσει των αποτελεσμάτων ακόμα και σε δεύτερη χορήγηση του εργαλείου, δεν παρουσιάζονται δυσαναλογίες στις μετρήσεις των παιδιών. Αυτό άλλωστε είναι ένα γεγονός που επαληθεύει την αξιοπιστία του συγκεκριμένου εργαλείου και την επαναλαμβανόμενη χρήση του σε έρευνες που εξετάζουν τη κινητική δημιουργικότητα των παιδιών (Zachorouli, 2009).

Ωστόσο, προκύπτουν και περιορισμοί σχετικά με τα ερευνητικά εργαλεία γενικότερα που εφαρμόζονται σε μελέτες με στόχο την ανάδειξη της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών.

Δηλαδή:

1. Τα περισσότερα τεστ που αφορούν τη κινητική δημιουργικότητα έχουν να κάνουν με τις αντιδράσεις των παιδιών στις λεκτικές οδηγίες που τους δίνονται (Torrance, 1981),
2. Οι δραστηριότητες πρέπει να περιέχουν ασκήσεις προθέρμανσης και ασκήσεις όπου τα παιδιά θα αποφορτίζονται σωματικά,
3. Οι δραστηριότητες πρέπει να δοκιμαστούν πρώτα όσον αφορά τα ζητούμενα τους προκειμένου να επιβεβαιωθεί ότι τα παιδιά προσχολικής ηλικίας είναι σε θέση να ανταποκριθούν και να τους δίνεται έμμεσα η αφορμή να εκφράζονται κινητικά,
4. Επίσης οι δραστηριότητες κινητικής δημιουργικότητας του τεστ, θα πρέπει να μην συνοδεύονται πριν την μέτρηση των επιδόσεων των παιδιών, από ασκήσεις χαλάρωσης.

Ωστόσο εκτιμάται, ότι τέτοιες ασκήσεις μεγάλης διάρκειας αποβαίνουν εξαντλητικές για τα μικρά παιδιά. Οπότε προτείνεται η διάρκειά τους να είναι ολιγόλεπτη.

Όσον αφορά τις δραστηριότητες που περιέχει το τεστ, είναι τέσσερις στο σύνολο και η καθεμία αξιολογεί και ένα διαφορετικό παράγοντα που αφορά τη κινητική δημιουργικότητα των παιδιών.

Η εντολή της πρώτης δραστηριότητας είναι η εξής: **Με πόσους τρόπους;**

Η δοκιμασία ορίζεται ως: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να κινηθούμε με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να περπατήσεις ή να τρέξεις. Βλέπεις αυτό το κομμάτι κόκκινης γραμμής στο πάτωμα; Θα ξεκινήσουμε να τρέχουμε ή να περπατάμε εδώ και θα πάμε στην άλλη μεριά του δωματίου μέχρι να φτάσουμε στη κίτρινη γραμμή. Τώρα είναι η σειρά σου να περπατήσεις και να τρέξεις για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Επιδιώκεται σε αυτή τη δραστηριότητα να αξιολογηθεί το επίπεδο ευχέρειας και πρωτοτυπίας των μικρών παιδιών.

Η εντολή της δεύτερης δραστηριότητας είναι η εξής: **Μπορείς να κινηθείς όπως;**

«Τώρα θα κάνουμε μερικά πιο διασκεδαστικά πράγματα. Θα κινηθούμε σαν να είμαστε πουλιά, ελέφαντες ή άλογα. Άλλες φορές θα κάνουμε ότι πετάμε ή πιάνουμε μια μπάλα. Ας ξεκινήσουμε για να ζεσταθούμε κάνοντας το πουλί που πετά».

Επιδιώκεται σε αυτή τη δραστηριότητα να αξιολογηθεί το επίπεδο φαντασίας των μικρών παιδιών. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα αποτελείται από έξι δοκιμασίες όπως και θα τις δούμε παρακάτω στο ερευνητικό κομμάτι της εργασίας αναλυτικότερα.

Η πρώτη δοκιμασία ορίζεται ως: *Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά. Δείξε πώς θα κινηθείς.*

Η δεύτερη δοκιμασία ορίζεται ως: *Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κυνηγάει. Δείξε πώς θα πηδούσες.*

Η τρίτη δοκιμασία ορίζεται ως: *Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη. Δείξε πώς θα κολυμπούσες.*

Η τέταρτη δοκιμασία ορίζεται ως: *Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι. Δείξε πώς θα σερνόσουν.*

Η πέμπτη δοκιμασία ορίζεται ως: *Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο. Δείξε πώς θα οδηγούσες.*

Η έκτη δοκιμασία ορίζεται ως: *Φαντάσου ένα ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες; Δείξε πώς θα τον έσπρωχνες, για να τον μετακινήσεις για να πάρεις αυτό που θέλεις.*

Η εντολή της τρίτης δραστηριότητας είναι: Με ποιους άλλους τρόπους;

Επιδιώκεται σε αυτή τη δραστηριότητα να αξιολογηθεί το επίπεδο ευχέρειας και πρωτοτυπίας των μικρών παιδιών όπως και στη πρώτη δραστηριότητα (Torrance, 1981).

Η εντολή της δραστηριότητας συγκεκριμένα ορίζεται ως: *«Αυτό είναι ένα πλαστικό ποτήρι σαν αυτό που πίνεις χυμό. Μπορείς να το πετάξεις στο καλάθι των άχρηστων; Δείξε μου πώς θα το κάνεις(Παύση). Ωραία. Τώρα ας δούμε με πόσους άλλους τρόπους μπορείς να βάλεις το ποτήρι στο καλάθι των άχρηστων. Δε χρειάζεται να πεις τίποτα. Απλά δείξε μου. Έχω πολλά ποτήρια και μπορείς να χρησιμοποιήσεις όσα θέλεις».*

Η εντολή της τέταρτης δραστηριότητας είναι η εξής: Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;

Επιδιώκεται σε αυτή τη δραστηριότητα να αξιολογηθεί το επίπεδο ευχέρειας και πρωτοτυπίας των μικρών παιδιών όπως και στη πρώτη δραστηριότητα.

Η εντολή της συγκεκριμένης δραστηριότητας ορίζεται ως: *«Στο προηγούμενο παιχνίδι σκέφτηκες πολλούς τρόπους για να βάλεις το πλαστικό ποτήρι στο καλάθι των άχρηστων. Αλλά μερικές φορές δε θέλεις να πετάξεις το ποτήρι, αλλά ίσως θέλεις να παίξεις με αυτό ή να φανταστείς ότι είναι κάτι άλλο. Για να δούμε τώρα πόσα διαφορετικά πράγματα μπορείς να κάνεις με αυτό το ποτήρι. Δείξε μου ή πες μου. Έχω πολλά ποτήρια για σένα για να τα χρησιμοποιήσεις».*

4.3 Ιδιαιτερότητες της επίδρασης της αφήγησης παραμυθιών στην κινητική δημιουργικότητα παιδιών προσχολικής ηλικίας

Το ψυχομετρικό εργαλείο του Torrance (1981) έχει χρησιμοποιηθεί σε ποικίλες έρευνες που αφορούν τη κινητική δημιουργικότητα των μικρών παιδιών, τα επίπεδα της κινητικής δημιουργικότητας από τα οποία καθορίζεται η κίνησή τους. Στις περισσότερες από αυτές τα αποτελέσματα εστιάζουν στο γεγονός ότι, ο παράγοντας της φαντασίας κρίνεται να μελετηθεί περαιτέρω μελλοντικά και πιο διεξοδικά. Δεν είναι σαφές έως τώρα κατά πόσο μπορεί να αξιολογηθεί σε μεγάλο και βαθμό και κατά πόσο μπορεί να αποδειχθεί εμπειριστατώμενα.

Έρευνες της Κωνσταντινίδου (1998) αφορούσαν σε ποια δεδομένα βασίζεται η ανάπτυξη της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών και από τι επηρεάζεται αντίστοιχα. Συμπερασματικά λοιπόν, αποφάνθηκε βάσει αποτελεσμάτων ότι η συνθήκη στην οποία βρίσκεται το παιδί και το κίνητρο που λειτουργεί ως αφορμή, είναι και οι κυριότεροι περιορισμοί από τους οποίους εξαρτάται το επίπεδο κινητικής δημιουργικότητας τους.

Σύμφωνα με πορίσματα της έρευνας της, η Λάττα (2017) ισχυρίζεται ότι μέσω της αφήγησης μιας ιστορίας ή ενός παραμυθιού, τα παιδιά επιδεικνύουν τη τάση να ενισχύουν το γλωσσικό τους επίπεδο με τον εμπλουτισμό νέων λέξεων και φράσεων και τείνουν να προσαρμόζονται ευκολότερα σε συνθήκες όπου εμπλέκονται άμεσα και καλούνται να αποδώσουν δικό τους δημιούργημα όπως προσωπικά ιχνογραφήματα.

Είναι άξιο παρατήρησης, πώς μέσω της αφήγησης και της σχέσης της με τη κινητική δημιουργικότητα, κρίνεται αναγκαίο και αρκετά ενδιαφέρον να εκπονηθούν μελλοντικές έρευνες οι οποίες να εστιάζουν στα οφέλη αυτής της σχέσης και στον αντίκτυπο που θα έχουν σε ένα παιδί προσχολικής ηλικίας (Λάττα, 2017).

Αξίζει να σημειωθεί παράλληλα πώς η αφήγηση σαν βιωματική συνθήκη, θα μπορούσε να ειπωθεί, επιδρά στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών και ειδικότερα στο τρόπο που εκφράζονται και κατά επέκταση στη προγραφική τους προδιάθεση. Ναι μεν οι εικαστικές αναπαραστάσεις που σχεδιάζουν είναι ένα μέσο να αποτιμηθεί η πρόοδος τους, αλλά δεν αφορά άμεσα τη κινητική τους πρωτοτυπία (Μυλωνά, 2016).

Η δημιουργικότητα θα μπορούσε να θεωρηθεί μεγάλο προτέρημα για τον άνθρωπο ανεξαρτήτου ηλικίας. Η πρόοδος και η διαφορετικότητα καθιστούν τους ανθρώπους αναντικατάστατους και ακόμα περισσότερο μοναδικούς. Έτσι και από τη προσχολική κιόλας ηλικία, τα παιδιά οφείλουν να πειραματίζονται τόσο με τον εαυτό τους όσο και με τους γύρω τους.

Ιδιαίτερα οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ορίσουν ένα συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο να δομείται η διδασκαλία τους, βάσει του οποίου να τεθούν οι βάσεις για μια παιδαγωγική συνθήκη άκρως δημιουργική, εκφραστική και βιωματική (Johnson, 1972).

Το συμπέρασμα όμως που οι περισσότερες έρευνες καταλήγουν και τα θέματα που διαπραγματεύονται οι ερευνητές τους ως προς την επίδραση της αφήγησης στη κινητική δημιουργικότητα, δε παραπέμπουν στη κινητική ανάπτυξη και κινητική δημιουργία τους. Περισσότερο συνδέουν την κινητική δημιουργικότητα με τη γλωσσική ανάπτυξη και τη κριτική σκέψη. Τη συνδέουν σε μεγαλύτερο βαθμό με το γνωστικό επίπεδο και τη προφορική ομιλία.

Εξ ου και η παρούσα εργασία προσφέρεται ως αφορμή ενδεχομένως για μελλοντικούς μελετητές να βασιστούν σε αυτήν και να προσθέσουν νέα δεδομένα, νέες συγκρίσεις, διαφορετικές παρεμβάσεις που αξιολογούν πιο συγκριμένους παράγοντες της κινητικής δημιουργικότητας σε σχέση με το παραμύθι. Να αναπτύξουν νέες προοπτικές, διαφορετικές μεθόδους όπου βάσει αυτών θα προκύπτουν διαφορετικά συμπεράσματα και προοπτικές.

B' ΜΕΡΟΣ: Ερευνητική προσέγγιση

Περίληψη

Αναγνωρίζοντας την επίδραση του παραμυθιού στην ανάπτυξη της φαντασίας του παιδιού και στην ενεργοποίηση της δημιουργικής του σκέψης σχεδιάστηκε πειραματική έρευνα με σκοπό, τη διερεύνηση της επίδρασης προγράμματος παρέμβασης βασισμένου στην αφήγηση παραμυθιών στη βελτίωση της κινητικής δημιουργικότητας παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Για τις ανάγκες της πειραματικής έρευνας επιλέχθηκαν με δειγματοληψία ευκολίας 2 τάξεις νηπιαγωγείου από την πόλη του Ηρακλείου, που θα αποτελούνται από 32 παιδιά ηλικίας 4-6 ετών. Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χορηγήθηκε ατομικά στα παιδιά, πριν και μετά την εφαρμογή του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος, ένα επιστημονικώς αποδεκτό ψυχομετρικό εργαλείο αξιολόγησης της κινητικής δημιουργικότητας, ενώ σχεδιάστηκε ενδιάμεσο πειραματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων βασισμένο στην αφήγηση παραμυθιών το οποίο θα εφαρμοστεί στην πειραματική ομάδα. Κατά το ίδιο διάστημα η ομάδα ελέγχου ακολούθησε το τυπικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS21.

Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας ήταν η διερεύνηση της επίδρασης της αφήγησης παραμυθιών στη κινητική δημιουργικότητα παιδιών προσχολικής ηλικίας.

Υποθέσεις έρευνας

Επιπρόσθετα ελέγχθηκαν τα παρακάτω:

1. Οι στατιστικώς σημαντικές διαφορές στη κινητική δημιουργικότητα με ευχέρεια των παιδιών της πειραματικής ομάδας με κριτήρια τη τάξη, το φύλο και την εξωσχολική τους δραστηριότητα, μετά την εφαρμογή του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων, και η σύγκριση τους με τις αντίστοιχες διαφορές των παιδιών της ομάδας ελέγχου.
2. Οι στατιστικώς σημαντικές διαφορές στη κινητική δημιουργικότητα με πρωτοτυπία των παιδιών της πειραματικής ομάδας με κριτήρια τη τάξη, το φύλο και την εξωσχολική τους δραστηριότητα, μετά την εφαρμογή του ερευνητικού πειραματικού

προγράμματος δραστηριοτήτων, και η σύγκριση τους με τις αντίστοιχες διαφορές των παιδιών της ομάδας ελέγχου.

3. Οι στατιστικώς σημαντικές διαφορές στη κινητική δημιουργικότητα με φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας με κριτήρια τη τάξη, το φύλο και την εξωσχολική τους δραστηριότητα, μετά την εφαρμογή του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων, και η σύγκριση τους με τις αντίστοιχες διαφορές των παιδιών της ομάδας ελέγχου.

Για τον καλύτερο έλεγχο των προαναφερόμενων υποθέσεων, στο ενδιαμέσο του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων, τα παιδιά της πειραματικής ομάδας μόνο συμμετείχαν σε ένα σύνολο δραστηριοτήτων, προκειμένου να ελεγχθεί σε ποιο βαθμό η κινητική δημιουργικότητα τους σε αυτές τις δραστηριότητες επηρέασε τη κινητική δημιουργικότητα τους στο τέλος του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων.

Δείγμα έρευνας

Για τις ανάγκες της έρευνας επιλέχθηκαν με δειγματοληψία ευκολίας 2 τάξεις νηπιαγωγείου από την πόλη του Ηρακλείου, που αποτελούνται από 32 παιδιά ηλικίας 4-6 ετών.

Σχεδιασμός έρευνας

Η παρούσα έρευνά κατόπιν σχεδιασμού πραγματοποιήθηκε από τα τέλη Φεβρουαρίου έως τα τέλη Ιουνίου 2022. Δεδομένου ότι η έρευνα αφορούσε συλλογή δεδομένων από ανήλικα άτομα, ακολουθήθηκαν όλες οι απαραίτητες ενέργειες που αφορούσαν στον κώδικα δεοντολογίας της έρευνας με παιδιά (ενημέρωση γονέων και κηδεμόνων των παιδιών για το σκοπό και τη διαδικασία της έρευνας και έγγραφη συγκατάθεσή τους). Η έρευνα διεξήχθη με κάθε σεβασμό προς τους συμμετέχοντες, με διατήρηση της ανωνυμίας και διαφύλαξη των προσωπικών τους δεδομένων, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν μόνο για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας.

Συλλογή δεδομένων

Για τη συλλογή των δεδομένων της έρευνας χορηγήθηκε ατομικά στα παιδιά, πριν και μετά την εφαρμογή του πειραματικού προγράμματος, ένα επιστημονικώς αποδεκτό ψυχομετρικό εργαλείο αξιολόγησης της κινητικής δημιουργικότητας όπως προαναφέρεται, ενώ σχεδιάστηκε πειραματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων βασισμένο στην αφήγηση παραμυθιών, το οποίο εφαρμόστηκε στην πειραματική ομάδα. Κατά το ίδιο διάστημα η

ομάδα ελέγχου ακολούθησε το τυπικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS21.

Κεφάλαιο 1^ο: Πειραματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων

Πρώτη παρέμβαση

Θέμα: Κινητικός συντονισμός ως προς την ηχητική εντολή

Χώρος: σχολική αίθουσα

Στόχος: κινητική ευχέρεια, φαντασία, αντίδραση σε ηχητική εντολή, χαιρετισμός των παιδιών μεταξύ τους με κάθε τρόπο

Επιμέρους στόχοι: να αντιληφθεί το παιδί πώς να συνδέσει τη κίνηση ανάλογα την εντολή που ακούει, να πρωτοτυπήσει με τις κινήσεις του ανάλογα την εντολή

Εκτιμώμενος χρόνος: 30-35 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά μαζί με την υπεύθυνη της έρευνας κάθισαν σε ένα κύκλο. Δόθηκε η οδηγία στα παιδιά να κλείσουν τα μάτια τους και να χαλαρώσουν χωρίς να ακούγονται φωνές. Έπειτα, τους ζητήθηκε να πάρουν μια βαθιά εισπνοή από τη μύτη και να εκπνεύσουν από το στόμα τους.

Δραστηριότητα: Τα παιδιά κλήθηκαν να σχηματίσουν ένα κύκλο. Τους εξηγήθηκε από την υπεύθυνη έρευνας πώς θα φωνάζει διάφορα χρώματα. Όποια παιδιά φορούσαν ρούχο με το αντίστοιχο χρώμα θα σηκώνονταν και θα χαιρετιούνταν με όποιο τρόπο ήθελαν. Έπειτα δε η υπεύθυνη έρευνας φώναξε μόνο όμοια χρώματα αλλά και ανόμοια με σκοπό τα παιδιά να μπουν στη διαδικασία να διαφοροποιήσουν το χαιρετισμό τους. Στη συνέχεια σηκώθηκαν παιδιά που φορούσαν άλλο όμοιο χρώμα να χαιρετιστούν μεταξύ τους με όποιο τρόπο ήθελαν.

Και στο τέλος, στα παιδιά που δεν είχαν σηκωθεί λόγω του ότι δεν παρουσίαζαν χρωματική ομοιότητα στα ρούχα τους, τους ζητήθηκε να χαιρετιστούν και εκείνα μεταξύ τους με όποιο τρόπο και όποιο μέλος του σώματος τους ήθελαν να χρησιμοποιήσουν.

Χαλάρωση: Ζητήθηκε από τα παιδιά να σχηματίσουν ένα κύκλο και να πάρουν μια βαθιά αναπνοή στη θέση που βρίσκονται. Αφότου εισέπνευσαν, κλήθηκαν να τεντώσουν τα χέρια, τα πόδια και τη πλάτη τους σαν να ήταν γάτες και να χαλαρώσουν.

Αυτή η άσκηση πραγματοποιήθηκε δύο φορές, προκειμένου να χαλαρώσουν οι μύες των μελών του σώματος.

Δεύτερη παρέμβαση

Θέμα: Κινητικός αυτοσχεδιασμός και πρωτοτυπία στην κίνηση

Χώρος: σχολική αίθουσα

Στόχος: κινητική ευχέρεια, πρωτοτυπία στη κίνηση, κινητική αναπαράσταση

Επιμέρους στόχοι: να αντιληφθεί το παιδί πώς να συνδυάσει τις κινήσεις του αναπαριστώντας ένα ζώο, να πρωτοτυπήσει με τις κινήσεις του ανάλογα το ζητούμενο που είναι η αναπαράσταση ενός ζώου

Εκτιμώμενος χρόνος: 30-35 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά κράτησαν αποστάσεις το ένα από το άλλο και ξάπλωσαν πάνω στη μοκέτα. Τοποθέτησαν το ένα χέρι στο στήθος και το άλλο στο στομάχι. Το στομάχι έπρεπε να φουσκώνει περισσότερο από το στήθος όταν τα παιδιά έπαιρναν βαθιές αναπνοές.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα, τα παιδιά κλήθηκαν να περιπλανιούνται στη τάξη ανά 4 άτομα τη φορά. Όταν η εκπαιδευτικός φώναζε «Στοπ», έπρεπε να πάρουν μια πόζα με ένα συγκεκριμένο μέλος του σώματός τους ή με το σώμα τους βάσει το απόσπασμα της ιστορίας που αναγραφόταν στο χαρτί. Μέσα στη τάξη υπήρχαν κουτάκια μέσα στα οποία κρυβόταν ένα συγκεκριμένο χαρτάκι που έγραφε «Βλέπετε εκείνο το κοπάδι με ελάφια; Βάζετε στοίχημα ότι μπορώ να πετύχω το μεγαλύτερο από αυτά;» παριστάνοντας το τοξοβόλο. Τα παιδιά έπρεπε εν κινήσει να παρουσιάσουν σύντομη δράση για το πώς θα λειτουργούσαν σε αυτό το ρόλο.

Χαλάρωση: Ζητήθηκε από τα παιδιά να σκορπιστούν στο χώρο, να βρουν μια θέση και να κλείσουν τα μάτια τους. Παράλληλα να πάρουν μια βαθιά αναπνοή τρεις φορές και να αρχίζουν να τεντώνουν το σώμα τους σαν να ξυπνάνε από βαθύ ύπνο ώστε το σώμα τους να «ξυπνήσει» και να χαλαρώσει.

Τρίτη παρέμβαση

Θέμα: Οπτικοκινητικός συντονισμός ανάλογα το οπτικό σήμα

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: καρτέλες, ταμπουρίνο

Στόχος: κινητική ευχέρεια, οπτικοκινητικός συντονισμός, κινητική αναπαράσταση με οπτικό υλικό

Επιμέρους στόχοι: να αντιληφθεί το παιδί πώς να συνδυάσει τις κινήσεις του ανάλογα τις εναλλασσόμενες καρτέλες ώστε να ανταποκριθεί ανάλογα την εντολή

Εκτιμώμενος χρόνος: 35-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Ζητήθηκε από τα παιδιά να κάτσουν πάνω στη μοκέτα ή να ξαπλώσουν αν θέλουν. Παράλληλα, τους ζητήθηκε να κλείνουν τα μάτια τους και να παίρνουν βαθιές

αναπνοές έως ότου τους δοθούν παραγγελιές όπως να ξεκινήσουν να σφίγγουν όλο το σώμα τους όσο πιο δυνατά γίνεται για δύο-τρία δευτερόλεπτα. Μετά να σφίξουν τα χέρια τους όσο πιο δυνατά γίνεται για δύο-τρία δευτερόλεπτα. Από τα χέρια, να περάσουν στα πόδια σφίγγοντας τα όσο πιο δυνατά γίνεται για δύο-τρία δευτερόλεπτα. Έπειτα η ίδια διαδικασία ακολουθήθηκε για τους γοφούς και το πρόσωπο. Τέλος, τα παιδιά χαλάρωσαν όλα τα μέλη του σώματος τους που χρησιμοποίησαν πριν και επαναλάβανε άλλη μια φορά μέχρι να ενεργοποιήσουν το σώμα τους.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά χωρίστηκαν σε ομάδες των 2 ατόμων και κλήθηκαν να εκτελέσουν συγκεκριμένες κινήσεις βάσει του σήματος που έβλεπαν. Και οι δύο ομάδες είχαν από ένα απόσπασμα ξεχωριστά, δηλαδή τα ζευγάρια από τη μια ομάδα έπρεπε να επεξεργαστούν ένα εκ των δύο. «Ο άντρας όμως ήταν πολύ θυμωμένος μαζί του. Όπλισε το τόξο του και τον σημάδεψε. Το βέλος χτύπησε ξώφαλτσα τον Ρομπέν ο οποίος δεν άργησε να αντιδράσει. Σημάδεψε με το τόξο του τον άντρα».

«Άλλωστε αν χρειαστώ τη βοήθειά σας, θα σας καλέσω με το κόρνο και θα με ακούσετε έτσι δεν είναι;» Τα σώματά τους έπρεπε να είναι ενωμένα ώστε να υπάρχει απόλυτος συντονισμός μεταξύ τους. Λόγου χάρη, τους επιδείχθηκε μια καρτέλα και βάσει της εικονικής αναπαράστασης κλήθηκαν να αποδώσουν με κίνηση το περιεχόμενο του αποσπάσματος. Έπρεπε να υπάρχει επομένως, αντιστοιχία και στα δύο παιδιά.

Χαλάρωση: Σε αυτή την άσκηση ζητήθηκε από τα παιδιά να παραμείνουν ακίνητα και με το σύνθημα της υπεύθυνης νηπιαγωγού να ξεκινήσουν να κινούνται στο χώρο όπως κουνάνε τα φύλλα όταν τα φυσάει αέρας, με αργές και με γρήγορες κινήσεις μέχρι που ξαφνικά ο αέρας σταματά και τα φύλλα επανέρχονται σιγά σιγά στη θέση τους, δηλαδή τα παιδιά άκουσαν την οδηγία προς το τέλος του κομματιού, έπρεπε να σταματήσουν να κινούνται στη θέση που βρίσκονται.

Τέταρτη παρέμβαση

Θέμα: κινητική αντίδραση βάσει το υλικό που χρησιμοποιείται

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: μπαλόνι, κολλητική ταινία

Στόχος: κινητική ευχέρεια ως προς το υλικό που μεταφέρεται, αντίδραση ανάλογα το κινητικό μέλος, μεταφορά μπαλονιού με οποιοδήποτε τρόπο

Επιμέρους στόχοι: να χρησιμοποιήσει το κάθε παιδί περισσότερα από ένα μέλος το οποίο χρησιμοποιεί συχνά όπως το χέρι και το πόδι του

Εκτιμώμενος χρόνος: 35-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά κάθισαν σε κύκλο. Τους ανακοινώθηκε πώς θα παίξουν ένα παιχνίδι που θα χρειαστεί να χρησιμοποιήσουν τα άκρα τους (χέρια και πόδια). Δηλαδή, το πρώτο παιδί έπρεπε εκτελεί μια απλή κίνηση, λόγου χάρη να χτυπά τους δείκτες των χεριών του μεταξύ τους. Το διπλανό του παιδί έπρεπε να εκτελέσει την ίδια κίνηση και να προσθέσει και μια δική του. Με λίγα λόγια όταν τέλειωνε το ένα άρχιζε το άλλο να επαναλαμβάνει τις κινήσεις που προηγήθηκαν, αλυσιδωτά, μέχρι τον τελευταίο και πάλι πίσω, από το τέλος προς την αρχή.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες. Η μία ομάδα παρατάχθηκε απέναντι στην άλλη και τις χώριζε μια διαχωριστική γραμμή που σχηματίστηκε από τη νηπιαγωγό χρησιμοποιώντας κολλητική ταινία.

Το απόσπασμα στο οποίο βασίσθηκαν ήταν το εξής: «Άλλωστε αν χρειαστώ τη βοήθειά σας, θα σας καλέσω με το κόρνο και θα με ακούσετε έτσι δεν είναι;» Όμως, υπήρχε διαφοροποίηση ως προς την εντολή. Τα παιδιά βάσει του αποσπάσματος έπρεπε να ζητήσουν βοήθεια χρησιμοποιώντας τα μέλη του σώματός τους με τη βοήθεια ενός έξτρα αντικειμένου.

Κάθε παιδί που καλούνταν από τη νηπιαγωγό, έπρεπε να μεταφέρει ένα μπαλόνι είτε με το δεξί είτε με το αριστερό του χέρι στην απέναντι ομάδα χωρίς να πέσει κατά τη μεταφορά του. Αυτή η διαδικασία πραγματοποιήθηκε από όλα τα παιδιά. Τους ζητήθηκε να χρησιμοποιήσουν όλα τα μέλη του σώματος τους.

Ακολούθως, στον δεύτερο γύρο όλα τα παιδιά με τη σειρά έπρεπε πρέπει να μεταφέρουν ένα μπαλόνι. Σκοπός ούτως η άλλως ήταν να μην πέσει το μπαλόνι.

Χαλάρωση: Τα παιδιά σε αυτή την άσκηση χαλάρωσης κλήθηκαν να βρουν τη θέση τους εντός της αίθουσας και να παραμείνουν ακίνητα. Έπειτα, ακούγοντας τη λέξη «φτερό», αυτόματα έπρεπε να σκεφτούν πώς τα ίδια είναι φτερά και πώς ταξιδεύουν στον αέρα. Όταν θα άκουγαν μια φορά «παλαμάκια», έπρεπε να μείνουν ακίνητα σαν αγάλματα στη θέση που βρίσκονταν.

Πέμπτη παρέμβαση

Θέμα: κινητικός συντονισμός

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: κολλητική ταινία, ταμπουρίνο

Στόχος: συντονισμός της κίνησης, μεταφορά υλικού

Εκτιμώμενος χρόνος: 35-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Ζητήθηκε από τα παιδιά να κάτσουν πάνω στη μοκέτα ή να ξαπλώσουν αν θέλουν. Παράλληλα, να κλείσουν τα μάτια τους και να παίρνουν βαθιές αναπνοές έως ότου τους δοθούν παραγγελίες για να ξεκινήσουν να σφίγγουν όλο το σώμα τους όσο πιο δυνατά γίνεται για δύο-τρία δευτερόλεπτα. Μετά να σφίξουν τα χέρια τους όσο πιο δυνατά γίνεται για δύο-τρία δευτερόλεπτα. Από τα χέρια, να περάσουν στα πόδια σφίγγοντας τα όσο πιο δυνατά γίνεται για δύο-τρία δευτερόλεπτα. Έπειτα η ίδια διαδικασία να ακολουθεί για τους γοφούς και το πρόσωπο. Τέλος, να χαλαρώσουν όλα τα μέλη του σώματος τους που χρησιμοποίησαν πριν και να επαναλάβουν άλλη μια φορά μέχρι να ενεργοποιήσουν το σώμα τους.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα, με κολλητική ταινία, ορίστηκε από τη νηπιαγωγό μια περιοχή μέσα στην τάξη την οποία τα παιδιά δεν έπρεπε να ξεπεράσουν. Εντός της περιοχής έπρεπε να σχηματιστούν κύκλοι με κολλητική ταινία επίσης, στους οποίους ομάδες των 3 παιδιών έπρεπε να μπαίνουν μέσα και να περιορίζονται εντός του κύκλου τους. Πριν ξεκινήσει η δραστηριότητα, τα παιδιά διάλεγαν το δικό τους κύκλο και τους δόθηκε ένα μπαλάκι. Οποιαδήποτε εντολή τους δινότανε καλούνταν να επιστρέψουν στη δική τους περιοχή με κίνηση του σώματος, όταν άκουγαν το ταμπουρίνο δύο φορές, χωρίς να τους πέσει το μπαλάκι. Το απόσπασμα στο οποίο βασίστηκαν όλα τα παιδιά ήταν: «-Κάνε πέρα, είπε ο Ρομπέν, θέλω να περάσω». Δηλαδή ανάλογα την εντολή κάθε παιδί έπρεπε με το μπαλάκι που κρατούσε να δείξει πώς θα προσπερνούσε τον συμμαθητή του ώστε να είναι ελεύθερο να προχωρήσει χωρίς να τον έχει εμπόδιο.

Χαλάρωση: Τα παιδιά ήταν ανακατεμένα στο χώρο και τους ζητήθηκε να μουν σε ένα κύκλο από αυτούς που είχε σχηματίσει η νηπιαγωγός με χαρτοταινία στο πάτωμα. Στη συνέχεια χαλάρωσαν το σώμα τους με μετακινήσεις στη θέση που βρισκότανε. Δηλαδή, τους δόθηκε η εντολή «τεντωθείτε όπως τεντωνόμαστε για να μαζέψουμε φρούτα από ένα ψηλό δέντρο», «τεντωθείτε όπως τεντώνεστε όταν ξυπνάτε το πρωί», «λυγίστε τα πόδια σας όπως τα λυγίζετε για να χαϊδέψετε ένα σκυλάκι», «γίνετε όσο πιο μικροί μπορείτε να γίνετε», «γίνετε όσο πιο μεγάλοι μπορείτε να γίνετε». Στο τέλος της χαλάρωσης τα παιδιά είχαν ενεργοποιήσει το σώμα τους, ένιωθαν πιο ξεκούραστα και είχαν αποβληθεί όλη η ένταση από τη προηγούμενη δραστηριότητα.

Έκτη παρέμβαση

Θέμα: κινητική αντίδραση βάσει το υλικό που χρησιμοποιείται

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: συντονισμός της κίνησης, κινητική ευχέρεια κατά την ισορροπία, προσανατολισμός στο χώρο, αλλαγή τρόπου βαδίσματος

Εκτιμώμενος χρόνος: 35-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση:

Ζητήθηκε από τα παιδιά να διατηρήσουν την ισορροπία τους στο ένα πόδι και να κρατήσουν τα χέρια τους σε έκταση παριστάνοντας τον πελαργό. Έπειτα, στηριζόμενα σε χέρια και πόδια σε ύπτια θέση να προσπαθήσουν να μετακινηθούν με πλάγια βήματα, παριστάνοντας τα καβουράκια. Η άσκηση αυτή δεν ξεπέρασε τα δύο λεπτά.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που δόθηκε στα παιδιά από το παραμύθι ήταν το εξής: «Ο μοναχός θύμωσε και του ζήτησε να περάσει μόνος του. Άλλωστε τα ρούχα του είχαν πια βραχεί».

Η δραστηριότητα εκτυλίχθηκε σε δύο φάσεις. Στην πρώτη φάση τα παιδιά κλήθηκαν να περπατούν χαλαρά στο χώρο αλλάζοντας συνεχώς κατευθύνσεις, παριστάνοντας ότι βγάζουν τα ρούχα τους που έχουν βραχεί βάσει του αποσπάσματος. Όμως κατά τη διάρκεια του βαδίσματός τους έπρεπε να σχηματίσουν κύκλο, ούτε να μην ακουμπούν κανένα, αλλιώς αν παράβλεπαν αυτούς τους κανόνες έπρεπε να συνεχίσουν να περπατούν κολλημένα στο σημείο όπου έγινε το άγγιγμα μεταξύ των σωμάτων τους.

Όπως προχωρούσαν τους δόθηκε η οδηγία ότι με κάθε φορά που θα χτυπιέται το ταμπουρίνο, θα άλλαζαν τον τρόπο βαδίσματός τους, παριστάνοντας ότι βγάζουν μόνο ένα ρούχο τη φορά, χρησιμοποιώντας διαφορετικό μέλος χωρίς να τους δοθεί κάποια εντολή.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά κάθισαν οκλαδόν στο δάπεδο και κλήθηκαν να πιέσουν τα χέρια τους σαν να θέλουν να κρατήσουν σφιχτά ένα λεμόνι ή ένα πορτοκάλι. Αυτή η άσκηση επαναλήφθηκε και με το άλλο χέρι.

Έβδομη παρέμβαση

Θέμα: κινητική αντίδραση βάσει αποσπάσματος ως προς τον τρόπο βαδίσματος

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά:-

Στόχος: ισορροπία ως προς το υλικό που μεταφέρεται, συντονισμός της κίνησης κατά την ισορροπία του υλικού που χρησιμοποιείται, κινητική ευχέρεια κατά την ισορροπία, προσανατολισμός στο χώρο

Εκτιμώμενος χρόνος: 35-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Δημιουργήθηκε ένας κύκλος με τα παιδιά να είναι όρθια. Δόθηκε ένα μπαλόνι στο κάθε παιδί που το πέταξε προσπαθώντας να το δώσει σε ένα άλλο παιδί. Μπορούσε παράλληλα να φωνάζει το όνομα του παιδιού, στο οποίο ήθελε να στείλει το μπαλόνι. Έπειτα, το παιδί που έπιασε το μπαλόνι ακολουθούσε την ίδια διαδικασία. Η άσκηση αυτή διήρκεσε δύο λεπτά.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε στη συγκεκριμένη δραστηριότητα ήταν το εξής: «Διέσχισαν ατελείωτα μίλια καλλιεργημένων εκτάσεων, πέρασαν από θάμνους και πυκνά δέντρα». Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες των 8 ατόμων. Στη πρώτη ομάδα τα παιδιά κλήθηκαν να εστιάσουν στη φράση «διέσχισαν ατελείωτα χιλιόμετρα» περπατώντας μέσα στη τάξη φροντίζοντας να διατηρήσουν απόσταση από τους υπόλοιπους συμμαθητές τους χωρίς εκείνοι να το ξέρουν. Το κάθε παιδί μπορούσε να χρησιμοποιήσει τρία διαφορετικά μέλη του σώματός του. Η πρώτη ομάδα θα σταματούσε εφόσον όλα τα παιδιά περπάτησαν με τρία διαφορετικά μέλη και μέρη του σώματός τους.

Η δεύτερη ομάδα εστίασε στη φράση «πέρασαν από θάμνους και πυκνά δέντρα». Θα εξακολουθούσαν να κρατάνε απόσταση το ένα από το άλλο παριστάνοντας πώς με το σώμα τους επιχειρούν να περάσουν από θάμνους και πυκνά δέντρα. Τους δόθηκε η διευκρίνιση ότι δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν χέρια και πόδια, μπορούν να υποδείξουν ένα διαφορετικό τρόπο, να χρησιμοποιήσουν τα δάχτυλα των ποδιών ή τους γοφούς εστιάζοντας σε ένα τη φορά, λόγου χάρη.

Χαλάρωση: Τα παιδιά ξάπλωσαν στο δάπεδο και παρίσταναν τη γάτα που μόλις ξύπνησε. Τέντωσαν τα χέρια και τα πόδια τους, ενώ παράλληλα νιαούριζαν κι έπειτα τέντωσαν και την πλάτη τους.

Όγδοη παρέμβαση

Θέμα: κινητική αντίδραση βάσει αποσπάσματος

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: κινητική αναπαράσταση, δημιουργία κίνησης, κινητικός προσανατολισμός, διαφορετικοί τρόποι κολύμβησης

Εκτιμώμενος χρόνος: 30-35 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Κάθισαν όλα τα παιδιά στο δάπεδο και ανάλογα με το ζώακι που θα τους αναφέρθηκε έκαναν την αντίστοιχη κίνηση μέσα στον χώρο της τάξης. Τους ζητήθηκε να

κάνουν τα γατάκια και τα σκυλάκια, περπατώντας στα τέσσερα, το πουλάκι κουνώντας μόνο τα χέρια σαν τα φτερά, το φίδι σέρνοντας το σώμα τους με τη βοήθεια των αγκώνων, το καγκουρό στέκοντας όρθια και πηδώντας ψηλά.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που δόθηκε στα παιδιά ήταν το εξής: «Ο Ρομπέν αποφάσισε να κολυμπήσει πάλι προς τα πίσω για να αναμετρηθεί μαζί του από κοντά».

Τα παιδιά λειτούργησαν ατομικά στη συγκεκριμένη δραστηριότητα. Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά σηκώνονταν σε ομάδες των τεσσάρων ατόμων σχηματίζοντας ένα κύκλο μεταξύ τους, ώστε να γίνεται ευδιάκριτη η διαφορετική προσέγγιση που ενδεχομένως ακολουθεί το κάθε παιδί και θα τους διαβάσω τη φράση αυτή. Καλούνταν να ξαπλώσουν στο πάτωμα και να παρουσιάσουν διαφορετικούς τρόπους όσον αφορά το κολύμπι. Τους δόθηκε η οδηγία ότι δεν είναι απαραίτητο να αναλωθούν στον κλασικό τρόπο χρησιμοποιώντας τα δύο χέρια τους μόνο για να επιπλέουν, αλλά μπορούν να χρησιμοποιήσουν και άλλα μέλη του σώματος για αυτόν τον σκοπό. Δε θα σταματήσουν να «κολυμπούν» έως ότου ακούσουν το «ΣΤΟΠ».

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά στάθηκαν όρθια μπροστά στον τοίχο και προσπαθούσαν με τα χέρια τους να τον σπρώξουν, ώστε να αποβάλουν την ένταση και την ενέργειά τους μετρώντας μέχρι το 10.

Ένατη παρέμβαση

Θέμα: κινητική ευελιξία, κινητική αναπαράσταση

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: μορφοποίηση κίνησης, αντίδραση σε υλικό

Εκτιμώμενος χρόνος: 35 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά κλήθηκαν να παραστήσουν το μπαλόني που φουσκώνει και ξεφουσκώνει. Στάθηκαν όρθια, εισπνέοντας αέρα και φουσκώνοντας η κοιλιά και τα μάγουλά τους. Ύστερα εξέπνεαν, με αποτέλεσμα να αποβάλλεται ο αέρας και τα μάγουλα κι η κοιλιά να επανέρχονται στην κανονική τους κατάσταση. Η διαδικασία αυτή επαναλήφθηκε 4 φορές.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη δραστηριότητα ήταν το εξής: «Ο κάθε τοξοβόλος πήρε τη θέση του και μόλις ακούστηκαν οι τρομπέτες, ύψωσε το τόξο του, τέντωσε τη χορδή και άφησε το βέλος να ταξιδέψει προς το στόχο».

Σκοπός αυτής της δραστηριότητας ήταν τα παιδιά να χωριστούν αρχικά σε 5 ομάδες των τεσσάρων ατόμων. Μοιράστηκαν μαντήλια σε όλα τα παιδιά τα οποία έπρεπε να

χρησιμοποιήσουν σαν να είναι τόξα. Στην ουσία από όλες τις ομάδες τα παιδιά κυνηγούσανε το ένα το άλλο προσπαθώντας με το μαντήλι να ακουμπήσουν τον συμμαθητή τους. Όμως, μόλις κάποιο ακουμπούσε ένα άλλο σε κάποιο μέρος του σώματός του, αυτό το μέλος σταματούσε να κινείται οπότε τα παιδιά έπρεπε να χρησιμοποιήσουν τα υπόλοιπα μέλη του σώματός τους για να κινηθούν.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά κάθισαν οκλαδόν στο πάτωμα και τους ζητήθηκε να ακουμπήσουν με το δεξί τους χέρι τη μύτη, το δεξί αυτί, το κεφάλι, το στόμα, τον αριστερό αγκώνα και το αριστερό γόνατο. Οι ίδιες κινήσεις επαναλήφθηκαν με τη χρήση του αριστερού χεριού στα αντίστοιχα μέρη του σώματος.

Δέκατη παρέμβαση

Θέμα: κινητική ευελιξία, κινητική αναπαράσταση

Χώρος: αυλή σχολείου

Υλικά: βιβλία, μαντήλια

Στόχος: δημιουργία κίνησης με χρήση αντικειμένων, ισορροπία σώματος

Εκτιμώμενος χρόνος: 40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά στάθηκαν όρθια στον χώρο. Τους ζητήθηκε να κάνουν περιφορές των χεριών τους εναλλάξ από εμπρός προς τα πίσω και αντίστροφα, παριστάνοντας τον έλικα του αεροπλάνου. Έπειτα, κλήθηκαν να κρατήσουν τα χέρια τους σε ανάταση και να κάνουν περιφορές του κορμού και των χεριών τους ταυτόχρονα, σχηματίζοντας νοερά κύκλους παράλληλα στο δάπεδο. Έτσι, παρίσταναν το ελικόπτερο.

Δραστηριότητα: Η δραστηριότητα πραγματοποιήθηκε στην αυλή. Ένα τα παιδιά χρησιμοποίησαν αυτή τη φράση, βάσει της οποίας τους ζητήθηκε να διαφοροποιήσουν τη κίνηση που θα κάνει η Αλίκη και να επινοήσουν μια δική τους κίνηση «Η Αλίκη πετάχτηκε πάνω κι όλο περιέργεια άρχισε να το ακολουθεί, ώσπου το είδε να χώνεται σε μια κουνελότρυπα». Να βρουν δηλαδή ένα τρόπο να χωρέσουν στη κουνελότρυπα όλο το σώμα τους. Αυτή η κίνηση αφορούσε ξεχωριστά τη προσπάθεια κάθε παιδιού το οποίο έπρεπε να ενεργοποιήσει ακόμα και όλο του το σώμα κι όχι μόνο ένα μέλος. Συν τοις άλλοις, για να εξεταστεί κατά πόσο τα παιδιά θα επινοήσουν τις κινήσεις τους, χρειάστηκε να κρατάνε ένα αντικείμενο το οποίο δε έπρεπε να τους πέσει στο έδαφος κατά τη διάρκεια της προσπάθειάς τους. Αυτά τα αντικείμενα ήταν βιβλία και μαντήλια τα οποία δόθηκαν τυχαία στα παιδιά.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά ξάπλωσαν στο δάπεδο σε ύπτια θέση και σήκωσαν μόνο τα πόδια τους κάνοντας ποδήλατο στον αέρα. Το κεφάλι ακουμπούσε στο πάτωμα, όπως και

τα χέρια, τα οποία ήταν ακίνητα. Η άσκηση αυτή γινότανε για 30 δευτερόλεπτα. Έπειτα, σήκωναν τα πόδια τους τεντωμένα ψηλά (ταυτόχρονα) χωρίς να αλλάζει η υπόλοιπη στάση σώματος (κεφάλι και χέρια). Αυτό γινότανε για 10 δευτερόλεπτα.

Ενδέκατη παρέμβαση

Θέμα: ισορροπία, δημιουργία κινήσεων, προσαρμογή στο χώρο που βρίσκονται

Χώρος: αυλή σχολείου

Υλικά: -

Στόχος: επινόηση κινήσεων με το σώμα, αλλαγή στάση σώματος

Εκτιμώμενος χρόνος: 30-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά κλήθηκαν να σχηματίσουν ένα κύκλο και να χτυπήσουν τα χέρια τους δυνατά μεταξύ τους επι τρεις φορές. Έπειτα, να χτυπήσουν πόδια τους στο πάτωμα και τέλος να χτυπήσουν χέρια και πόδια δυνατά στο πάτωμα.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε το απόσπασμα «γύρω τους είχαν μαζευτεί κι άλλα ζώα, ζώα που κολυμπούσαν. Μια πάπια, ένας παπαγάλος, ένα μικρό αετόπουλο, ένα ντόντο. Όταν φτάσανε στην ακτή έπρεπε να βρουν πώς θα στεγνώσουν».

Αρχικά, τα παιδιά χωρίστηκαν σε 4 ομάδες των 4 ατόμων. Κάθε ομάδα κλήθηκε να εκτελέσει κινήσεις δεδομένου του περιεχομένου του αποσπάσματος με τη διαφοροποίηση ότι κάθε ομάδα θα εκτελούσε σε δύο φάσεις τις κινήσεις της. Πιο συγκεκριμένα, μιας και αυτή η δραστηριότητα εκτελέστηκε στην αυλή του σχολείου, τα παιδιά ξεκίνησαν από τη γραμμή αφετηρίας με σκοπό να φτάσουν στην απέναντι πλευρά της αυλής, στην γραμμή τερματισμού. Το ένα στέκονταν δίπλα στον άλλο και με το σφύριγμα που άκουγε εκτελούσε μια κίνηση. Κάθε παιδί κλήθηκε να επινοήσει ένα δικό του τρόπο να μεταφέρει το σώμα του στη γραμμή τερματισμού τρέχοντας αποκλείοντας το περιορίζοντας τη συγκεκριμένη εντολή να μην τρέχουν μόνο με τα δύο τους πόδια.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά ξάπλωσαν στο δάπεδο σε ύπτια θέση, εκτείνοντας τα χέρια δεξιά και αριστερά ακουμπώντας τα στο πάτωμα (όχι στον αέρα). Έστερα, την ίδια κίνηση εκτέλεσαν και με τα πόδια τους ανοιγοκλείνοντάς τα δεξιά και αριστερά πάνω στο δάπεδο.

Δωδέκατη παρέμβαση

Θέμα: αυτοσχεδιασμός, κινήσεις σύμφωνα με απόσπασμα

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: επινόηση κινήσεων με το σώμα, διαφοροποίηση σώματος

Εκτιμώμενος χρόνος: 40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Όλα τα παιδιά πιάστηκαν αγκαζέ σε ζευγαράκια κοιτώντας προς την ίδια κατεύθυνση. Βάσει των οδηγιών της νηπιαγωγού περπατούσανε μπροστά με αργά βήματα, με γρήγορα βήματα, στο πλάι από τη δεξιά πλευρά, στο πλάι από την αριστερή πλευρά, προς τα πίσω με αργά βήματα. Έπειτα, έκαναν μεταβολή και ακολουθούσανε την ίδια διαδικασία με τις ίδιες κινήσεις.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες των οκτώ ατόμων. Μοιράστηκαν χαρτάκια σε όλα τα παιδιά στα οποία αποτυπωνότανε ένα κλειδί. Χρησιμοποιήθηκε το απόσπασμα «Η Αλίκη τις δοκίμασε αλλά ήταν όλες κλειδωμένες. Δοκίμασε το κλειδί αλλά ήταν πολύ μικρό και δε ταίριαζε σε καμιά τους».

Εν προκειμένω τα παιδιά δεν χρησιμοποίησαν το κλειδί για να ανοίξουν τη πόρτα, αλλά κλήθηκαν να αναπαραστήσουν με το σώμα τους ένα τρόπο να ανοίξουν τη πόρτα χωρίς να χρησιμοποιήσουν το κλειδί. Αυτή η διαδικασία βασίστηκε σε παντομίμα που έπρεπε να κάνουν τα παιδιά. Συγκεκριμένα, σε κάθε χαρτάκι αναγραφότανε στη πίσω όψη ένας αριθμός. Κάθε παιδί που επιλέγονταν τυχαία διάλεγε ένα χαρτάκι μέσα από ένα κουτί που κρατούσε η νηπιαγωγός. Τα χαρτάκια μέσα στο κουτί είχαν τους αντίστοιχους αριθμούς με αυτούς στα χαρτάκια που δόθηκαν στα παιδιά εξαρχής.

Έπειτα, ανοίγοντας το χαρτάκι, τους είπε η νηπιαγωγός στο αυτί τη λέξη που αναγράφονταν. Τους είχε εξηγηθεί ωστόσο πώς κάθε λέξη αφορούσε σε ένα μέλος και μέρος του σώματός τους το οποίο έπρεπε να χρησιμοποιήσουν αποκλειστικά και μόνο. Στην ουσία βάσει της λέξης σε κάθε χαρτάκι που επέλεγαν, έπρεπε να δημιουργήσουν μια κίνηση, μια κινητική αναπαράσταση προκειμένου να παρουσιάσουν ένα τρόπο πώς θα άνοιγαν τη πόρτα χωρίς τη χρήση ενός κλειδιού.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά κλήθηκαν να καθίσουν στα γόνατα με τις παλάμες να ακουμπούν στο δάπεδο. Έπειτα, προσπάθησαν ώστε το σώμα να πάρει το σχήμα του τραπέζιου με την πλάτη τους να βρίσκεται σε ευθεία, παράλληλη με το δάπεδο και να σχηματίζει το πάνω μέρος του τραπέζιου. Αυτή η άσκηση διήρκεσε περίπου τριάντα με σαράντα δευτερόλεπτα.

Δέκατη τρίτη παρέμβαση

Θέμα: πρωτοτυπία στη κίνηση, κινητικός αυτοσχεδιασμός

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: συρρίκνωση σώματος, δημιουργία κινητικής δράσης, αυτοσχέδια κίνηση

Εκτιμώμενος χρόνος: 35-40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Όλα τα παιδιά ξάπλωσαν στο δάπεδο σε ύπτια θέση και ακουμπούσανε τα χέρια στην περιοχή της κοιλιάς. Έκλεισαν τα μάτια για δέκα δευτερόλεπτα, χωρίς να μιλούν. Έπειτα, κάθισαν οκλαδόν σχηματίζοντας έναν κύκλο και τεντώσανε τα πόδια τους προς τα εμπρός.

Δραστηριότητα: Η ομάδα σχημάτιζε ένα πολύ κλειστό κύκλο. Κάποιο στέκεται όρθιο στη μέση. Με τα μάτια κλειστά αφέθηκε να πέσει ελαφρά προς τα πίσω. Η ομάδα το συγκρατούσε, το έσπρωχνε απαλά, το ταλάντευε, το σήκωνε στον αέρα.

Τα παιδιά σχημάτιζαν ένα κύκλο αφού χωρίστηκαν σε δύο ομάδες των οκτώ ατόμων. Κάθε φορά ένα παιδί στεκότανε στη μέση του κύκλου και του δινότανε το απόσπασμα «Είδε ένα μπουκαλάκι που έγραφε πιες με, μόλις το ήπια άρχισε να μικραίνει».

Δίνοντας το σήμα, το παιδί αυτό έπρεπε σιγά σιγά να συρρικνώνει το σώμα του κάθε φορά που ένα παιδί από τον κύκλο μόλις άκουγε το ταμπουρίνο που χτυπούσε η νηπιαγωγός, ακουμπούσε ένα μέρος του σώματός του. Δηλαδή κάθε φορά επιχειρούσε να συρρικνώνει το συγκεκριμένο μέλος του σώματός του. Αυτό έπρεπε να πραγματοποιηθεί όσο τα υπόλοιπα παιδιά περιστρέφονταν γύρω του. Σκοπός ήταν όποιο παιδί στεκότανε στη μέση δεν έπρεπε να ακουμπήσει τα υπόλοιπα παιδιά κατά τη διάρκεια που περιστρέφονταν γύρω του.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά στεκότανε το ένα πίσω από το άλλο με ανοιχτά πόδια και χέρια κλειστά. Το κάθε παιδί που βρίσκονταν στην πρώτη θέση ξάπλωνε μπρούμυτα στο δάπεδο και σερνότανε σαν το φίδι με τη βοήθεια των αγκώνων του προσπαθώντας να περάσει ανάμεσα από τα ανοιχτά πόδια όλων των παιδιών μέχρι το τέλος της σειράς.

Έπειτα, παρέμενε στην τελευταία θέση με ανοιχτά πόδια και ακολουθούσε την ίδια διαδικασία το επόμενο παιδί που ήταν πρώτο στο σειρά. Η άσκηση ολοκληρωνότανε μόλις την έκαναν όλα τα παιδιά.

Δέκατη τέταρτη παρέμβαση:

Θέμα: κίνηση μετ' εμποδίων, διαμόρφωση σωματικών σχημάτων

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: επίδειξη κίνησης με διαφορετικούς τρόπους

Εκτιμώμενος χρόνος: 40-45 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Κάθισαν όλα τα παιδιά στο δάπεδο και ανάλογα με το ζώακι που τους αναφέρθηκε από τη νηπιαγωγό έπρεπε να κάνουν την αντίστοιχη κίνηση μέσα στον χώρο της τάξης. Τους ζητήθηκε να κάνουν τα μυρμηγκάκια σέρνοντας, τα ψαράκια κολυμπώντας και τα βατραχάκια πηδώντας ψηλά.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε το απόσπασμα: «Μπαίνοντας είδε τρεις κηπουρούς, τραπουλόχαρτα! Έβαφαν κόκκινα τα τριαντάφυλλα μιας λευκής τριανταφυλλιάς με κόκκινη μπογιά! -Πρόσεχε 5, θα με λερώσεις είπε ο 2 «Δε φταίω εγώ, ο 7 μ έσπρωξε είπε ο 5».

Σχηματίστηκε ένα τρίγωνο από τρία παιδιά τα οποία παριστάνανε τους κηπουρούς και έμεναν ακίνητα διαμορφώνοντας με το σώμα τους μία πόζα. Όταν τελειωνε κάθε παιδί τη προσπάθειά του, ορίζονταν άλλα παιδιά να στήσουν το τρίγωνο από την αρχή τα οποία έπρεπε να μένουν ακίνητα διαλέγοντας μία πόζα. Δίπλα από τα παιδιά τοποθετούτανε τρεις κώνοι σε σχήμα τριγώνου. Τα δύο τρίγωνα που σχηματίζονταν στην ουσία βρισκότανε κοντά τον ένα με το άλλο και τα τρία παιδιά θα στεκότανε σε κοντινή απόσταση το ένα με το άλλο.

Δόθηκε η οδηγία σε κάθε παιδί να περάσει πάνω από τους τρεις κώνους εισχωρώντας στο τρίγωνο που έχει σχηματιστεί από τα τρία παιδιά, ξεκινώντας από όποιον κώνο θέλει. Πιο συγκεκριμένα, όταν ξεκινούσε από τον πρώτο κώνο, έπρεπε να περάσει μέσα από το δεύτερο τρίγωνο χωρίς να σπρώξει ή να μετακινήσει ή να ρίξει ένα από τα τρία παιδιά. Σε κάθε γύρο της δραστηριότητας, δινότανε η εξής οδηγία: να δοκιμάζουν διαφορετική κίνηση όταν περνάνε μέσα από τα τρίγωνα χωρίς να έρθουν σε σωματική επαφή ούτε με τους κώνους ούτε με τα τρία παιδιά.

Χαλάρωση: Στον χώρο της τάξης ζητήθηκε από τα παιδιά να περπατήσουν με αργά βήματα αλλά μεγάλα σαν να είναι γίγαντες. Έπειτα, να παριστάνουν τους νάνους καθισμένα στα γόνατα και προχωρώντας με αργά βήματα μπροστά. Στη συνέχεια, να σηκώνονται όρθια και να προσπαθούν να προχωρήσουν στις μύτες των ποδιών τους κι έπειτα στις φτέρνες (ακροστασία).

Δέκατη Πέμπτη παρέμβαση

Θέμα: κινητική ευλυγισία, χρήση αντικειμένου

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: μπαλίτσες και κώνοι

Στόχος: κινητική δράση μελών του σώματος

Εκτιμώμενος χρόνος: 40 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Όλα τα παιδιά ξάπλωσαν στο δάπεδο σε ύπτια θέση και σήκωναν μόνο τα πόδια τους στον αέρα. Το κεφάλι τους ακουμπούσε στο πάτωμα, όπως και τα χέρια, τα οποία έπρεπε να είναι τοποθετημένα πάνω στη κοιλιά τους. Η άσκηση αυτή γινόταν για 30 δευτερόλεπτα. Έπειτα, έπρεπε να σηκωθούν σιγά σιγά από το πάτωμα χωρίς να κουνήσουν τα χέρια του από τη κοιλιά τους. Αυτή η άσκηση πραγματοποιήθηκε δύο φορές.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε το απόσπασμα: «Βέβαια η Αλίκη ήξερε το κροκέ που έπρεπε να χτυπήσεις τη μπάλα με ένα μαστούνι και να τη περάσεις μέσα από ένα μικρό στόχο. Όμως, στο κροκέ της βασίλισσας. Οι μπάλες ήταν ζωντανοί σκαντζόχοιροι που πήγαιναν όπου ήθελαν!»

Σε αυτή τη δραστηριότητα τα παιδιά συμμετείχαν σε ομάδες των δύο ατόμων και έπρεπε να παίξουν μπόουλινγκ με τη διαφορά ότι τη μπάλα που θα έριχναν τους κώνους, θα τη χρησιμοποιούσαν ανάλογα με το μέλος του σώματος που τους υποδείκνυαν τα υπόλοιπα ζευγάρια αφότου κληρώθηκαν με αριθμούς. Και τα δύο παιδιά εκτελούσαν δηλαδή την ίδια κίνηση προκειμένου να στοχεύσουν τους κώνους που βρίσκονταν απέναντι τους.

Στη δεύτερη φάση της δραστηριότητας τα παιδιά συμμετείχαν ατομικά. Οι κώνοι στήθηκαν διαφορετικά, σε σχήμα πυραμίδας και τους δόθηκε η οδηγία να ρίξουν τη πυραμίδα με τρεις διαφορετικούς τρόπους χρησιμοποιώντας το σώμα τους. Τους δόθηκε ένα παράδειγμα.

Χαλάρωση: Με ήχους που ακούγανε από το παράθυρο της τάξης το οποίο άνοιξε η νηπιαγωγός, τα παιδιά περπατούσαν αργά στον χώρο της τάξης προς όποια κατεύθυνση επιθυμούσαν. Έπειτα, καθότανε στο δάπεδο και τέντωναν τα χέρια και τα πόδια τους κρατώντας τα μάτια τους κλειστά. Στη συνέχεια, τέντωναν την πλάτη τους.

Δέκατη έκτη παρέμβαση

Θέμα: αξιοποίηση όλων των μελών του σώματος στάσεις σώματος

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: σωματικά σχήματα, συνεργασία μεταξύ των παιδιών, ομαδική κινητική δράση, κινητικός συντονισμός μεταξύ τους

Εκτιμώμενος χρόνος: 40-45 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Όλα τα παιδιά στεκότανε όρθια το ένα πίσω από το άλλο σαν να ήταν τρενάκι και οι παλάμες ακουμπούσανε τους ώμους του μπροστινού παιδιού. Προχωρούσανε

αργά μπροστά, έπειτα έμεναν ακίνητα και σήκωναν το δεξί χέρι ψηλά, μετά το αριστερό χέρι ψηλά, τέντωναν προς τα δεξιά το δεξί τους πόδι κι έπειτα τέντωναν το αριστερό πόδι προς τα αριστερά. Όλες αυτές οι κινήσεις γινότανε χωρίς να χάσουν τη θέση τους στο τρένο. Στη συνέχεια, έκαναν μεταβολή όλα τα παιδιά, με αποτέλεσμα, το τρένο να ακολουθήσει άλλη κατεύθυνση και τα παιδιά άρχιζαν να προχωρούν με αργά βήματα μπροστά.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη δραστηριότητα ήταν: «Κι οι στόχοι ήταν τα τραπουλόχαρτα που σηκώνονταν και έφευγαν για να βοηθούν τη βασίλισσα να κερδίζει!»

Τα παιδιά χωρίστηκαν σε δύο ομάδες. Αρχικά, σηκωθήκαν δύο παιδιά από τις αντίπαλες ομάδες κατόπιν τυχαίας επιλογής και στάθηκαν στο σημείο της αίθουσας που τους υποδείχθηκε. Απέναντι τους, στεκότανε δύο συμμαθητές τους αντίστοιχα. Τους δόθηκε η οδηγία να αποφασίσουν από τους δύο συμπαίκτες ποιος θα είναι το τραπουλόχαρτο. Στη συνέχεια το ένα από τα δύο παιδιά έδινε οδηγίες στο δεύτερο, πώς θα διαμορφώσει το σώμα του με τέτοιο τρόπο, δημιουργώντας καμπύλες ώστε να μην περάσει η μπάλα από κάτω του, την οποία θα κυλούσε στο έδαφος ο αντίπαλος παίκτης.

Τα παιδιά έπρεπε να κυλάνε τη μπάλα προς τους συμμαθητές τους που βρίσκονταν απέναντι, με διαφορετικό μέλος του σώματος.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά κάθισαν στο δάπεδο με ανοιχτά τεντωμένα τα πόδια τους. Τους ζητήθηκε να σκύψουν τον κορμό, ώστε το κεφάλι να ακουμπήσει απαλά στο πάτωμα και τα χέρια να βρίσκονται παράλληλα με τα πόδια τους. Έπειτα, επανέρχονταν στην κανονική θέση του κορμού και τους ζητήθηκε να φτάσουν τις μύτες των ποδιών τους με τα χέρια τους.

Δέκατη έβδομη παρέμβαση

Θέμα: κινητική αναπαράσταση με έμφαση σε ένα μέλος του σώματος

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: χάρτινες ζωγραφισμένες τάρτες

Στόχος: χρήση ενός μέλους του σώματος, κινήσεις βάσει αποσπάσματος, κινητική πρωτοτυπία, δραματοποίηση

Εκτιμώμενος χρόνος: 50 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Δημιουργούμε έναν κύκλο με τα παιδιά να είναι όρθια. Δίνουμε ένα μπαλόνι και το κάθε παιδί το πετάει προσπαθώντας να το δώσει σε ένα άλλο παιδί. Μπορεί παράλληλα να φωνάζει το όνομα του παιδιού, όπου θέλει να στείλει το μπαλόνι. Έπειτα, το

παιδί που πιάνει το μπαλόνι ακολουθεί την ίδια διαδικασία. Η άσκηση αυτή διαρκεί δύο λεπτά.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη δραστηριότητα ήταν το εξής: « Ο Βασιλιάς και η βασίλισσα είχαν στήσει λαϊκό δικαστήριο. Στη μέση ένα τραπέζι με ένα πιάτο τάρτες, ο κατηγορούμενος βαλές αλυσοδεμένος, δίπλα του το άσπρο κουνέλι με μια τρομπέτα και μια περγαμηνή και δίπλα οι ένορκου». «Η Βασίλισσα έφτιαξε τάρτες πολλές και τις βούτηξε όλες να τις φάει ο Βαλές».

Σε αυτό το σημείο του παραμυθιού, τα παιδιά κλήθηκαν να αλλάξουν την εξέλιξη της ιστορίας προκειμένου να μη γίνει δίκη και τιμωρηθεί ο Βαλές για τις τάρτες που έφαγε.

Έτσι, λοιπόν έπαιξαν ένα παιχνίδι όπου, τα παιδιά σηκωνότανε τυχαία ανά 4 κάθε φορά. Μέσα στη τάξη ήταν σκορπισμένες πολύχρωμες τάρτες (ζωγραφισμένες σε χαρτί). Στο πίσω μέρος κάθε τάρτας ήταν ζωγραφισμένο ένα χέρι ή ένα πόδι ή ένα κεφάλι ή γόνατα. Βάσει αυτών των αναπαραστάσεων τα παιδιά έπρεπε να επινοήσουν μια μικρή αναπαράσταση όπου θα παρουσίαζαν είτε με πρωταγωνιστή το χέρι ή το πόδι ή το κεφάλι ή τα γόνατα που θα χρησιμοποιήσαν περισσότερο πώς θα πείσουν τη βασίλισσα ότι ο Βαλές δεν έφαγε τις τάρτες.

Χαλάρωση: Όλα τα παιδιά ήταν ακίνητα στον χώρο και έσφιγγαν τη μία παλάμη τους προς τα μέσα, θεωρώντας πως κρατούν μια χιονόμπαλα. Έπειτα, τέντωναν μπροστά το χέρι τους σαν να πετούν τη χιονόμπαλα και να παίζουν χιονοπόλεμο. Η ίδια κίνηση επαναλήφθηκε και με το άλλο χέρι. Η άσκηση διήρκησε περίπου ένα λεπτό.

Δέκατη όγδοη παρέμβαση

Θέμα: χρήση καρτών σε σχέση με το απόσπασμα, συντονισμός ποδιών με στόχο την παρουσίαση της ατομικής δράσης

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: κουτί, κάρτες

Στόχος: εκδοχές κίνησης μέσω των ποδιών, περιορισμός στα πόδια, κινητική απόδοση αποσπάσματος με εστίαση στα πόδια, οπτικοκινητικός συντονισμός

Εκτιμώμενος χρόνος: 35 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Ορίστηκαν τα όρια ενός μονοπατιού με χαρτοταινία. Όλα τα παιδιά κλήθηκαν να προχωρήσουν περπατώντας αργά ενδιάμεσα, χωρίς να πατήσουν στα όρια. Έπειτα, τους ζητήθηκε να μετακινηθούν τροχάδην και στη συνέχεια προχωρώντας μόνο στα τέσσερα σαν να είναι σκυλάκια. Η ίδια άσκηση συνεχίστηκε με τα παιδιά να περπατούν στα

άκρα των ποδιών τους (φτέρνες και μύτες) διασχίζοντας το μονοπάτι, χωρίς να ξεπεράσουν τα όρια.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη δραστηριότητα ήταν το εξής: «Κανονισμός του δικαστηρίου νούμερο 42-όποιος είναι πολύ ψηλός να φύγει αμέσως».

Η νηπιαγωγός έφτιαξε κάρτες από τις οποίες η κάθε μία αντιστοιχούσε σε συγκεκριμένη κίνηση. Για παράδειγμα: 1) κύκλος :ανοίγω τα πόδια, 2) τετράγωνο: βάζω τα πόδια στο πλάι, 3) σταυρός: σηκώνω τα χέρια ψηλά, 4) Χ: κάνω τούμπα και στέκομαι όρθιος, 5) 1: στέκομαι στο ένα πόδι, 6) 2: πηδάω ψηλά.

Αυτές οι κάρτες βρίσκονταν μέσα σε ένα κουτί. Όταν όλα τα παιδιά διάλεξαν κάρτα, τους δόθηκε η οδηγία να περιπλανώνται μέσα στη τάξη και να κάνουν τη κίνηση που είχε η κάρτα τους. Η νηπιαγωγός, όταν κάποιο παιδί δεν μπορούσε να κινηθεί ανάλογα τη κάρτα του, το ακουμπούσε στον ώμο και έμενε ακίνητο στη θέση του. Ανάλογα τα παιδιά που έμεναν ακίνητα σε αυτή τη περίπτωση στο τέλος κάθε γύρου, καλούνταν να χρησιμοποιήσουν ξανά την ίδια κάρτα που είχαν κάνοντας την ίδια κίνηση με τη διαφορά ότι έπρεπε να παρουσιάσουν ένα συναίσθημα μέσω αυτής της κίνησης ώστε να το μαντέψουν τα άλλα παιδιά. Μέχρι να γίνει η σωστή μαντεψιά, το κάθε παιδί μπορούσε να κάνει όσες προσπάθειες ήθελε.

Χαλάρωση: Στον χώρο της τάξης τα τριγυρνούσανε με μικρά αλματάκια και ανοιγοκλείνανε τα χέρια τους σε έκταση παριστάνοντας τις πεταλούδες την άνοιξη. Έπειτα, με την εντολή της νηπιαγωγού έπεφταν στο δάπεδο, θεωρώντας πως ήρθε ο Χειμώνας.

Δέκατη ένατη παρέμβαση

Θέμα: δραματοποίηση του αποσπάσματος, κινητική δράση μέσω σωματικών σχημάτων

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: -

Στόχος: ελιγμός σώματος, συνδυασμός μελών του σώματος, ομοιομορφία σωματικών στάσεων

Εκτιμώμενος χρόνος: 60 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Χωρίστηκαν τα παιδιά σε ζευγάρια, αντιμέτωπα. Στην συνέχεια προχωρούσε το ένα, ενώ το άλλο το ακολουθούσε και το μιμούτανε, σαν να ήταν ένας καθρέφτης. Στη συνέχεια, τα ίδια ζευγάρια κρατούσαν απόσταση μεταξύ τους περίπου ενός μέτρου (το ένα πιο μπροστά το άλλο πιο πίσω) κοιτάζοντας προς την ίδια κατεύθυνση. Το παιδί που

βρίσκονταν μπροστά μετακινιότανε προς όποια κατεύθυνση επιθυμούσε και το δεύτερο παιδάκι προσπαθούσε να το ακολουθήσει σαν να είναι η σκιά του.

Δραστηριότητα: Σε αυτή τη δραστηριότητα χρησιμοποιήθηκε το απόσπασμα «Τότε όλα τα τραπουλόχαρτα σηκώθηκαν στον αέρα και της επιτέθηκαν». Ορίστηκε ένα κορίτσι ως Αλίκη που στάθηκε όρθιο στο σημείο που του υποδείχθηκε από τη νηπιαγωγό.

Σηκώθηκαν παράλληλα τέσσερα παιδιά. Δόθηκε στα παιδιά την οδηγία ότι η «Αλίκη» θα είναι παγιδευμένη από αυτά και θα προσπαθούσε να δραπετεύσει κάθε φορά που θα τη περικυκλώνουν τα παιδιά. Κλήθηκαν να σχηματίσουν από κοινού ένα σωματικό σχήμα όπου θα παγίδευαν τη συμμαθήτριά τους κάθε φορά που βρίσκονταν μέσα σε αυτό τον χώρο που είχαν σχηματίσει και που έπρεπε να σπάσει για να ξεφύγει. Κάθε φορά που άλλαζαν σχήμα τα παιδιά με το σώμα τους έμπαινε διαφορετικό παιδί που προσπαθούσε να σπάσει το σχήμα που έφτιαξαν.

Ανά τέσσερα παιδιά που σηκώνονταν, προσπαθούσαν σε δύο γύρους να μην σπάσει το σχήμα που δημιουργούσαν μεταξύ τους ανάλογα τις κινήσεις που έκανε το παιδί που βρισκότανε στη μέση. Το παιδί κατά τη διάρκεια που κινούνταν τα υπόλοιπα γύρω του, προσπαθούσε να «σπάσει» το σχήμα με διαφορετικό τρόπο.

Χαλάρωση: Ζητήθηκε από τα παιδιά να σταθούν όρθια στον χώρο της τάξης και να κάνουν επιτόπια πηδηματάκια, όσο πιο ψηλά μπορούσαν για 30 δευτερόλεπτα. Παίρνανε ανασούλες και έπειτα τα παρακινούσε η νηπιαγωγός να κάνουν το ίδιο αλλά παράλληλα να ανοιγοκλείνουν τα χέρια τους (έκταση χεριών) για άλλα 20 δευτερόλεπτα.

Εικοστή παρέμβαση

Θέμα: έκφραση σώματος, συναισθηματική απόδοση κίνησης

Χώρος: σχολική αίθουσα

Υλικά: κουτί με χαρτάκια

Στόχος: κινητική εκδήλωση συναισθήματος, σύνδεση κίνησης με συναίσθημα, σωματική έκφραση

Εκτιμώμενος χρόνος: 45-60 λεπτά

Περιγραφή:

Προθέρμανση: Τα παιδιά έπρεπε να είναι καθιστά σε απόσταση το ένα από το άλλο και να αγκαλιάζουν τα πόδια τους. Όταν η νηπιαγωγός χτυπούσε τρεις φορές παλαμάκια, έπρεπε να τινάξουν το σώμα τους στον αέρα αλλά να μη χτυπήσουν. Αυτή η άσκηση γινότανε δύο φορές.

Δραστηριότητα: Το απόσπασμα που χρησιμοποιήθηκε σε αυτή τη δραστηριότητα ήταν το εξής: «Η Αλίκη προσπάθησε να τα διώξει και βρέθηκε πάλι στην όχθη του ποταμού».

Δόθηκε στα παιδιά η οδηγία πώς πρέπει να επινοήσουν τη δική τους παράσταση ανάλογα κάποια συναισθήματα που τους δόθηκαν ως επιλογές σχετικά με το πώς τελειώνει το παραμύθι. Αυτά τα συναισθήματα ήταν η χαρά, η λύπη και η έκπληξη. Έτσι, λοιπόν κάθε παιδί σηκωνότανε και επέλεγε μέσα από ένα κουτάκι ένα χαρτάκι στο οποίο γραφότανε ένα εκ των τριών συναισθημάτων. Στη συνέχεια, αφότου επέλεξαν όλα τους δόθηκε λίγα λεπτά χρόνος, προκειμένου να παρουσιάσουν βάσει το συναισθήματος που επέλεξαν, τι τέλος θα έδιναν στο παραμύθι.

Έπειτα το κάθε παιδί αναπαράστησε και εξήγησε το δικό του τέλος, στην συνέχεια δε ακολούθησε συζήτηση ως προς τις παρουσιάσεις των παιδιών.

Χαλάρωση: Τα παιδιά κλήθηκαν να καθίσουν στο πάτωμα και να κλείσουν τα μάτια τους. Έπειτα να μετρήσουν αργά έως το δέκα και να ανοίξουν τα μάτια τους. Στη συνέχεια, να μετρήσουν ξανά έως το δέκα και να κλείσουν τα μάτια τους με τη διαφορά ότι έπρεπε να κάνουν μια γκριμάτσα στο τέλος για 3 δευτερόλεπτα. Τέλος, άνοιγαν τα μάτια και έκαναν βαθιά εισπνοή και εκπνοή.

Κεφάλαιο 2^ο: Ημερολογιακές παρατηρήσεις

2.1 PRE TEST πειραματικής ομάδας

Χρησιμοποιήθηκε το προαναφερόμενο ψυχομετρικό εργαλείο, προκειμένου να γίνει η καταγραφή των παρατηρήσεων και των κινητικών αποδόσεων των παιδιών 4-6 ετών με τη μορφή ημερολογιακής παρατήρησης. Αρχικά πριν ξεκινήσει η παρέμβαση του προγράμματος, χορηγήθηκε στη πρώτη φάση της παρέμβασης, το PRE-TEST.

Καταγράφηκαν παρατηρήσεις σε παιδιά προνηπιακής και νηπιακής ηλικίας των δύο ομάδων της πειραματικής και της ομάδας ελέγχου. Η καταμέτρηση έλαβε χώρα σε ιδιωτικό νηπιαγωγείο. Σε συνεργασία με τη συνάδελο νηπιαγωγό επιδιώχθηκε να πραγματοποιηθεί και να αξιολογηθεί η παρέμβαση.

Δυστυχώς λόγω του περιορισμένου χρόνου εξαιτίας του διδακτικού προγράμματος του νηπιαγωγείου, η ημερολογιακή καταγραφή ήταν περιορισμένη και ελεγχόμενη αυστηρά. Δεν υπήρχε η δυνατότητα παραμονής της υπεύθυνης έρευνας στη τάξη μόνη της με τα παιδιά. Παρά μόνο της δόθηκε η εντολή να ολοκληρώσει γρήγορα τις δραστηριότητες και να μη κουράζονται τα παιδιά. Της τονίστηκε ότι θα γίνεται μόνο καταγραφή και τίποτα άλλο.

Η πρώτη παρατήρηση ξεκίνησε στις 22/02/2022 όσον αφορά την πειραματική ομάδα.

Ξεκίνησε συγκεντρώνοντας τα παιδιά της πειραματικής ομάδας στη παρεούλα λέγοντάς τους πώς θα παίξουν κάποια παιχνίδια μαζί με την υπεύθυνη έρευνας. Τους είπε ότι θα τους επισκέπτεται κάθε μέρα και θα συνεχίζουν τα παιχνίδια για να περνάνε μαζί όμορφα και να είναι χαρούμενοι.

Επειδή τα παιδιά στο συγκεκριμένο τμήμα ήταν από 4-6 ετών, μοιράστηκαν αρχικά σε ομάδες και τους ανατέθηκε να ασχοληθούν με κάποιο παιχνίδι, με κάποιο παζλ, με ζωγραφική.

Η υπεύθυνη έρευνας συνεννοήθηκε επίσης με τη δασκάλα τη τάξης για τις δραστηριότητες, τι ζητούσε από τα παιδιά να κάνουν. Της ζητήθηκε απλώς ότι δε μπορεί εκείνη να φύγει από την τάξη. Θα παραμείνει σε περίπτωση που τα παιδιά είναι ανήσυχα και δε θα εμπλακεί στη διαδικασία μέχρι να ολοκληρωθούν οι δραστηριότητες κάθε παρέμβασης.

Το τεστ περιλάμβανε τις παρακάτω τέσσερις δραστηριότητες οι οποίες περιείχαν κινητικές εντολές.

Η καταγραφή των ημερολογιακών παρατηρήσεων παρατίθεται αναλυτικά στο Παράρτημα.

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους;):

Η πρόσκληση που απευθύνθηκε στα παιδιά για να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ήταν η εξής: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να κινηθούμε με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να περπατήσεις ή να τρέξεις. Βλέπεις αυτό το κομμάτι κόκκινης γραμμής στο πάτωμα; Θα ξεκινήσουμε να τρέχουμε ή να περπατάμε εδώ και θα πάμε στην άλλη μεριά του δωματίου μέχρι να φτάσουμε στη κίτρινη γραμμή. Τώρα είναι η σειρά σου να περπατήσεις και να τρέξεις για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορείς να κινηθείς όπως;):

Ζητήθηκε να συμμετέχουν τα παιδιά στη δραστηριότητα με την εξής πρόσκληση: «Τώρα θα κάνουμε μερικά πιο διασκεδαστικά πράγματα. Θα κινηθούμε σαν να είμαστε πουλιά, ελέφαντες ή άλογα. Άλλες φορές θα κάνουμε ότι πετάμε ή πιάνουμε μια μπάλα. Ας ξεκινήσουμε για να ζεσταθούμε κάνοντας το πουλί που πετά».

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους;):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ως εξής: «Αυτό είναι ένα πλαστικό ποτήρι σαν αυτό που πίνεις χυμό. Μπορείς να το πετάξεις στο καλάθι των ακρήστων; Δείξε μου πώς θα το κάνεις (Παύση). Ωραία. Τώρα ας δούμε με πόσους άλλους τρόπους μπορείς να βάλεις το ποτήρι στο καλάθι των ακρήστων. Δε χρειάζεται να πεις τίποτα. Απλά δείξε μου. Έχω πολλά ποτήρια και μπορείς να χρησιμοποιήσεις όσα θέλεις».

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Στο προηγούμενο παιχνίδι σκέφτηκες πολλούς τρόπους για να βάλεις το πλαστικό ποτήρι στο καλάθι των ακρήστων. Αλλά μερικές φορές δε θέλεις να πετάξεις το ποτήρι, αλλά ίσως θέλεις να παίζεις με αυτό ή να φανταστείς ότι είναι κάτι άλλο. Για να δούμε τώρα πόσα διαφορετικά πράγματα μπορείς να κάνεις με αυτό το ποτήρι. Δείξε μου ή πες μου. Έχω πολλά ποτήρια για σένα για να τα χρησιμοποιήσεις».

Διαπιστώσεις:

Με το ξεκίνημα της pre test φάσης του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος υπήρχε η αίσθηση πώς τα παιδιά θα ξετρελαθούν, θα τους αρέσουν οι δραστηριότητες και θέλουν να τις δοκιμάσουν.

Με έκπληξη διαπιστώθηκε η έντονη τάση τους να αρνούνται να κινηθούν. Και αυτή την άρνηση την εκδήλωναν και σωματικά και προφορικά στο σύνολο τους εκτός εξαιρέσεων.

Τα περισσότερα παιδιά, συμμετείχαν στις δραστηριότητες. Οι κινήσεις τους όμως ήταν πολύ προβλέψιμες σε μεγάλο βαθμό. Δεν έδειχναν παιδιά που λειτουργούν αυθόρμητα, που η κίνησή τους διαθέτει φαντασία.

Τα περισσότερα αντέγραφαν και τους συμμαθητές τους. Καμία πρόθεση να διαφοροποιηθούν, να δώσουν ένα διαφορετικό δείγμα ατομικής προσπάθειας.

Ήταν δραστήρια σε μικρό βαθμό. Εμφάνιζαν τη τάση να μην αξιοποιούν τα ερεθίσματα που τους δίνονταν και επίσης δεν αλληλοεπιδρούσαν τόσο με την υπεύθυνη της έρευνας όσο και με το ευρύτερο περιβάλλον.

2.2 PRE TEST ομάδας ελέγχου

Η χορήγηση του ψυχομετρικού τεστ πραγματοποιήθηκε με τη βοήθεια της δασκάλως του τμήματός του νηπιαγωγείου με την οποία είχε συμφωνηθεί να συμμετέχει στην έρευνα, της οποίας η τάξη σχεδιάστηκε να είναι η ομάδα ελέγχου.

Είχε συσταθεί στη δασκάλα να ακολουθήσει συγκεκριμένες ημερομηνίες που θα γίνονται οι δραστηριότητες προκειμένου να συμβαδίζουν με τις ημερομηνίες με του pre test στην πειραματική ομάδα. Κάθε μέρα που είχε οριστεί να γίνονται οι μετρήσεις στην ομάδα ελέγχου, η δασκάλα ανέφερε στην υπεύθυνη έρευνας τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε. Γεγονός που με επαληθεύτηκε, διότι η δασκάλα δεν προλάβαινε να συγχρονίζεται με τις μέρες που χορηγούσε η υπεύθυνη έρευνας το τεστ στην άλλη ομάδα λόγω του διδακτικού προγράμματος που ακολουθούσε και των δραστηριοτήτων των παιδιών. Τα pre tests ξεκίνησαν την ίδια μέρα και στην πειραματική ομάδα και στην ομάδα ελέγχου.

Το τεστ περιλάμβανε τις ίδιες τέσσερις δραστηριότητες της πειραματικής ομάδας οι οποίες περιείχαν κινητικές εντολές.

Η καταγραφή των ημερολογιακών παρατηρήσεων παρατίθεται αναλυτικά στο Παράρτημά..

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους;):

Η δασκάλα της τάξης κάλεσε τα παιδιά να συμμετέχουν στη δραστηριότητα λέγοντας τους: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να κινηθούμε με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να περπατήσεις ή να τρέξεις. Βλέπεις αυτό το κομμάτι

κόκκινης γραμμής στο πάτωμα; Θα ξεκινήσουμε να τρέχουμε ή να περπατάμε εδώ και θα πάμε στην άλλη μεριά του δωματίου μέχρι να φτάσουμε στη κίτρινη γραμμή.

Τώρα είναι η σειρά σου να περπατήσεις και να τρέξεις για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορεί να κινηθείς όπως;):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν από τη δασκάλα τους ως εξής: «Τώρα θα κάνουμε μερικά πιο διασκεδαστικά πράγματα. Θα κινηθούμε σαν να είμαστε πουλιά, ελέφαντες ή άλογα. Άλλες φορές θα κάνουμε ότι πετάμε ή πιάνουμε μια μπάλα. Ας ξεκινήσουμε για να ζεσταθούμε κάνοντας το πουλί που πετά».

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους;):

Η δασκάλα της τάξης ζήτησε από τα παιδιά να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Αυτό είναι ένα πλαστικό ποτήρι σαν αυτό που πίνεις χυμό. Μπορείς να το πετάξεις στο καλάθι των ακρήστων; Δείξε μου πώς θα το κάνεις(Παύση). Ωραία. Τώρα ας δούμε με πόσους άλλους τρόπους μπορείς να βάλεις το ποτήρι στο καλάθι των ακρήστων. Δε χρειάζεται να πεις τίποτα. Απλά δείξε μου. Έχω πολλά ποτήρια και μπορείς να χρησιμοποιήσεις όσα θέλεις».

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν από τη δασκάλα τους να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Στο προηγούμενο παιχνίδι σκέφτηκες πολλούς τρόπους για να βάλεις το πλαστικό ποτήρι στο καλάθι των ακρήστων. Αλλά μερικές φορές δε θέλεις να πετάξεις το ποτήρι, αλλά ίσως θέλεις να παίζεις με αυτό ή να φανταστείς ότι είναι κάτι άλλο. Για να δούμε τώρα πόσα διαφορετικά πράγματα μπορείς να κάνεις με αυτό το ποτήρι. Δείξε μου ή πες μου. Έχω πολλά ποτήρια για σένα για να τα χρησιμοποιήσεις».

2.3 Πειραματικό πρόγραμμα ενδιάμεσης παρέμβασης πειραματικής ομάδας

Η καταγραφή των παρατηρήσεων και των κινητικών αποδόσεων των παιδιών 4-6 ετών της ομάδας έγινε με την εφαρμογή του ίδιου ψυχομετρικού εργαλείου με τη μορφή ημερολογιακής παρατήρησης, όπως και στο PRE-TEST.

Καταγράφηκαν παρατηρήσεις των παιδιών προνηπιακής και νηπιακής ηλικίας της ομάδας. Σε συνεργασία με τη συνάδελφο νηπιαγωγό επιδιώχθηκε να πραγματοποιηθεί και να αξιολογηθεί η παρέμβαση, όπως και στο PRE-TEST.

Η ημερολογιακή καταγραφή ήταν δυστυχώς περιορισμένη και ελεγχόμενη αυστηρά λόγω του περιορισμένου χρόνου του διδακτικού προγράμματος του νηπιαγωγείου. Δεν δόθηκε στην υπεύθυνη της έρευνας η δυνατότητα όπως προηγουμένως να παραμένει στη τάξη μόνη της με τα παιδιά και της ζητήθηκε να ολοκληρώνει γρήγορα τις δραστηριότητες χωρίς να κουράζονται τα παιδιά. Της τονίσθηκε επίσης όπως και πριν να γίνεται μόνο καταγραφή και τίποτα άλλο.

Η πρώτη παρατήρηση ξεκίνησε στις 14/03/2022. Ξεκίνησε συγκεντρώνοντας η υπεύθυνη έρευνας τα παιδιά της ομάδας στη παρεούλα, λέγοντάς τους ότι θα παίξουν κάποια παιχνίδια μαζί όπως την προηγούμενη φορά. Τους είπε ότι θα τους επισκέπτεται κάθε μέρα και θα συνέχιζαν τα παιχνίδια για να περνάνε μαζί όμορφα και να είναι χαρούμενοι.

Επειδή τα παιδιά στο συγκεκριμένο τμήμα είχαν διαφορετικές ηλικίες 4-6 ετών, μοιράστηκαν όπως την προηγούμενη φορά σε ομάδες και τους ανατέθηκε να ασχοληθούν με κάποιο παιχνίδι, με κάποιο παζλ, με ζωγραφική.

Η υπεύθυνη έρευνας συνεννοήθηκε επίσης με τη δασκάλα τη τάξης για τις δραστηριότητες, τι ζητούσε από τα παιδιά να κάνουν. Της διευκρινίστηκε ξανά ότι δε μπορεί εκείνη να φύγει από την τάξη και ότι θα εμπλέκεται σε περίπτωση που τα παιδιά είναι ανήσυχα. Της διευκρινίστηκε επίσης ξανά ότι δε θα εμπλακεί στη διαδικασία μέχρι να ολοκληρωθούν οι δραστηριότητες.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε είκοσι δραστηριότητες οι οποίες περιείχαν ερωτήσεις που αφορούσαν σε κινητικές εντολές. Ακολούθως ξεκίνησε το πρόγραμμα.

Η υλοποίηση του προγράμματος βασίστηκε στην αφήγηση δύο παραμυθιών με τίτλους «*Ο Ρομπέν των δασών*» και «*Η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων*» αντίστοιχα.

2.3.1 Κριτήρια επιλογής των παραμυθιών

Η αφήγηση των παραμυθιών που χρησιμοποιήθηκαν στην ερευνητική παρέμβαση, βασίστηκε στα παραμύθια με τίτλους, «*η Αλίκη στη Χώρα των Θαυμάτων*» και «*ο Ρομπέν των Δασών*».

Το παραμύθι αδιαμφισβήτητα είθισται να είναι ένα εργαλείο που εξυπηρετεί πολλούς σκοπούς στη προσχολική ηλικία.

Πιο συγκεκριμένα, τα εν λόγω παραμύθια, συνδυάζουν χαρακτηριστικά τόσο του λαϊκού όσο και του έντεχνου παραμυθιού, Αυτό συνεπάγεται ότι, εξελίσσεται με τέτοιο τρόπο η πλοκή τους, ώστε να διατηρεί την προσοχή των μικρών ακρατών.

Επιπροσθέτως, τα συγκεκριμένα παραμύθια, χρησιμοποιήθηκαν εξαιτίας των σκηνών και της ροής των ιστοριών όπως εκείνες εκτυλίσσονται κλιμακωτά. Υπάρχει αρχή, μέση και τέλος. Δηλαδή, οι σκηνές που παρουσιάζονται από την αρχή μέχρι το τέλος των παραμυθιών, ελκύουν τα μικρά παιδιά και εντείνουν την αγωνία τους να ανακαλύψουν τι θα συμβεί στις επόμενες φάσεις, τι θα αντιμετωπίσουν οι ήρωες προκειμένου να επιτύχουν το σκοπό της ύπαρξής τους ως πρωταγωνιστές.

Ακολούθως, αξίζει να σημειωθεί πως η «Αλίκη» και ο «Ρομπέν», είναι δύο φανταστικοί ήρωες οι οποίοι στη πλειοψηφία των μικρών παιδιών δεν είναι άγνωστοι.

Αυτό, αυτομάτως καθίσταται σημαντικός παράγοντας σύνδεσης των ηρώων με τα μικρά παιδιά. Όπως επίσης και η κλιμακωτή εξέλιξη των φάσεων των παραμυθιών εντείνει την ενεργή συμμετοχή τους στην αφήγηση καθώς το μυστήριο, οι χαρακτήρες των παραμυθιών πέραν των πρωταγωνιστών, οι συνθήκες στις οποίες βασίζεται η πλοκή και η εξέλιξη των ιστοριών είναι πρωταγωνιστικά στοιχεία που επιβελώνουν το ενδιαφέρον των παιδιών.

Επιπλέον, το λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται, αποτελείται από εκφράσεις και λέξεις που δεν είναι σύνθετες, αλλά εύκολα προσλαμβανόμενες από τα μικρά παιδιά. Αυτό συνεπάγεται ότι προσαρμόζεται στο γλωσσικό επίπεδο των παιδιών της συγκεκριμένης ηλικιακής ομάδας.

2.3.2 Οι δραστηριότητες του ενδιάμεσου ερευνητικού πειραματικού προγράμματος

Το πρόγραμμα περιλάμβανε τις παρακάτω είκοσι δραστηριότητες οι οποίες περιείχαν κινητικές εντολές.

Η αφήγηση του πρώτου παραμυθιού έγινε στις πρώτες εννιά δραστηριότητες του προγράμματος και η αφήγηση του δεύτερου παραμυθιού έγινε στις υπόλοιπες έντεκα.

Η καταγραφή των ημερολογιακών παρατηρήσεων παρατίθεται αναλυτικά στο Παράρτημα.

Πρώτη δραστηριότητα (Χαιρετισμός των παιδιών μεταξύ τους με κάθε τρόπο):

Η πρόσκληση στα παιδιά να συμμετέχουν στη δραστηριότητα έγινε ως εξής: «*Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να χαιρετιόμαστε με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσους περισσότερους τρόπους θέλεις για να χαιρετήσεις. Τώρα είναι η σειρά σου να χαιρετήσεις για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους ωραίους τρόπους μπορείς. Ενώ θα χαιρετάς εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα.*»

Δεύτερη δραστηριότητα (Κινητική αναπαράσταση):

Ζητήθηκε από τα παιδιά να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να κινούμε τα χέρια, τα πόδια μας και το κεφάλι μας με όσους τρόπους θέλουμε, προσπαθώντας να αναπαραστήσουμε ένα ζώο . Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους θέλεις για να κινηθείς. Τώρα είναι η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους ωραίους τρόπους μπορείς. Ενώ θα κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Τρίτη δραστηριότητα (Κινητική αναπαράσταση με οπτικό υλικό):

Με την έναρξη της δραστηριότητας έγινε η εξής πρόσκληση στα παιδιά: «Σήμερα θα παίζουμε κάνοντας κινήσεις ανάλογα με τις καρτέλες που θα βλέπουμε. Θα προσπαθήσουμε να κάνουμε ανάλογα με την καρτέλα τη κίνηση που της ταιριάζει. Θέλω να σκεφτείς όσοους περισσότερους συνδυασμούς κινήσεων με καρτέλες μπορείς. Τώρα είναι η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους ωραίους συνδυασμούς μπορείς. Ενώ θα κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Τέταρτη δραστηριότητα (Μεταφορά μπαλονιού):

Στην έναρξη της δραστηριότητας τα παιδιά κλήθηκαν να πάρουν μέρος ως εξής: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να μεταφέρουμε ένα μπαλόνι όπως θέλουμε, δηλαδή με τα χέρια μας, τα πόδια και το κεφάλι μας. Θέλω να σκεφτείς όσος περισσότερους τρόπους θέλεις για να το μεταφέρεις. Τώρα είναι η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους τρόπους μπορείς. Ενώ θα το μεταφέρεις εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Πέμπτη δραστηριότητα (Μεταφορά μπαλίτσας):

Η πρόσκληση που απευθύνθηκε στα παιδιά στην έναρξη της δραστηριότητας ήταν η εξής: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε και θα παίζουμε με το να μεταφέρουμε μια μπαλίτσα όπως θέλουμε, δηλαδή με τα χέρια μας, τα πόδια, το κεφάλι μας, κουτσαίνοντας, με πηδηματάκια. Θέλω να σκεφτείς όσος περισσότερους τρόπους θέλεις για να την μεταφέρεις. Τώρα είναι η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους τρόπους μπορείς. Ενώ θα την μεταφέρεις εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Έκτη δραστηριότητα (Αλλαγή τρόπου βαδίσματος):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Σήμερα θα παίζουμε προσπαθώντας να περπατήσουμε με άλλους τρόπους από αυτόν που συνηθίζουμε να περπατάμε χωρίς να χάσουμε την ισορροπία μας. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους θέλεις για να περπατήσεις. Τώρα είναι η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους τρόπους μπορείς. Ενώ θα περπατάς εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Έβδομη δραστηριότητα (Κίνηση μελών του σώματος):

Στην έναρξη της δραστηριότητας έγινε η παρακάτω πρόσκληση στα παιδιά: «Τώρα θα κάνουμε μερικά πιο διασκεδαστικά πράγματα. Θα προσπαθήσουμε να κινηθούμε και να μεταφέρουμε με τα χέρια μας το αντικείμενο χωρίς να χάσουμε την ισορροπία μας. Τώρα είναι η σειρά σου, σκέψου πως θα κινηθείς. Ενώ θα κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Όγδοη δραστηριότητα (Διαφορετικοί τρόποι κολύμβησης)

Τα παιδιά κλήθηκαν να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Σήμερα θα σας δείχνω ένα ζώο και εσείς θα κάνετε κινήσεις προσπαθώντας να το αναπαραστήσετε. Θα κάνετε κινήσεις που θα ταιριάζουν με το ζώο που θα σας δείχνω. Σου δείχνω αυτή τη γάτα. Τώρα είναι η σειρά σου, είσαι έτοιμος να κάνεις μια κίνηση γάτας; Ενώ θα κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Ένατη δραστηριότητα (Μορφοποίηση κίνησης):

Η δραστηριότητα ξεκίνησε με την εξής πρόσκληση στα παιδιά: «Σήμερα θα παίζουμε προσπαθώντας οι κινήσεις μας να παίρνουν διάφορες μορφές και σχήματα, αναπαριστώντας το υλικό που θα βλέπουμε. Ήρθε η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους κινήσεις που κάνουν σχήματα όμοια με το αντικείμενο που βλέπεις. Ενώ θα κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να αρχίσεις τώρα».

Δέκατη δραστηριότητα (Δημιουργία κίνησης με χρήση αντικειμένων):

Ξεκίνησε η δραστηριότητα με την παρακάτω πρόσκληση στα παιδιά: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε προσπαθώντας να κινηθούμε κρατώντας κάποια αντικείμενα, όπως αυτά εδώ που βλέπετε. Ήρθε η σειρά σου, σκέψου όσο περισσότερους κινήσεις μπορείς

χρησιμοποιώντας αυτά τα αντικείμενα. Ενώ θα κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να αρχίσεις τώρα».

Ενδέκατη δραστηριότητα (Επινόηση κινήσεων με το σώμα):

Η πρόσκληση που απευθύνθηκε στα παιδιά στο ξεκίνημα της δραστηριότητας ήταν η εξής: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να φαντασθούμε να κάνουμε κινήσεις με το σώμα μας με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να κινηθείς. Βλέπεις αυτό το κομμάτι κόκκινης γραμμής στο πάτωμα; Θα ξεκινήσουμε να περπατάμε ή να τρέχουμε ή να πηδάμε ή να μπουσουλάμε εδώ και θα πάμε στην άλλη μεριά του δωματίου μέχρι να φτάσουμε στη κίτρινη γραμμή. Τώρα είναι η σειρά σου να κινηθείς για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δωδέκατη δραστηριότητα (Διαφοροποίηση σώματος βάσει έκφρασης):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ως εξής: «Σήμερα θα παίζουμε κάνοντας κινήσεις με τις οποίες θα δείχνουμε ότι θέλουμε να κάνουμε ή να πούμε κάτι. Προσπάθησε να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να κινηθείς δείχνοντας ότι κάτι θέλεις. Ήρθε η σειρά σου να κινηθείς για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δέκατη τρίτη δραστηριότητα (Συρρίκνωση σώματος):

Ζητήθηκε από τα παιδιά να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα με τον εξής τρόπο: «Προσπάθησε να συμμαζέψεις το σώμα σου με οποιοδήποτε τρόπο θέλεις ή μπορείς. Προσπάθησε να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να κάνεις το σώμα σου να φαίνεται πιο μαζεμένο από το κανονικό. Ήρθε η σειρά σου να κινηθείς. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δέκατη τέταρτη δραστηριότητα (Επίδειξη κίνησης με διαφορετικούς τρόπους):

Στην έναρξη της δραστηριότητας τα παιδιά προσκλήθηκαν να πάρουν μέρος ως εξής: «Τώρα θα κάνουμε οποιαδήποτε κίνηση μας αρέσει περισσότερο και θέλουμε να φαίνεται

εντυπωσιακή. Προσπάθησε να σκεφτείς και να κάνεις τη πιο εντυπωσιακή κίνηση. Ήρθε η σειρά σου. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δέκατη πέμπτη δραστηριότητα (Κινητική δράση μελών του σώματος):

Η πρόσκληση στα παιδιά για να αρχίσουν να κάνουν κινήσεις ήταν η εξής: «Σήμερα θα παίζετε κάνοντας με τα χέρια σας, τα πόδια σας ή το κεφάλι σας ότι σας αρέσει., χρησιμοποιώντας το μπαλόκι ή τη μπαλίτσα ή ένα από τα άλλα αντικείμενα αν θέλετε. Προσπάθησε να σκεφτείς και να κάνεις ότι σου αρέσει περισσότερο. Ήρθε η σειρά σου. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις».

Δέκτη έκτη δραστηριότητα (Σωματικά σχήματα):

Τα παιδιά κλήθηκαν να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ως εξής: «Τώρα θα διασκεδάσουμε προσπαθώντας να κάνουμε διάφορα σχήματα με το σώμα μας και τα πόδια, τα χέρια και το κεφάλι μας, αλλά και σε συνεργασία με άλλα παιδιά. Προσπάθησε να σκεφτείς και να κάνεις ότι σχήμα μπορείς και σου αρέσει περισσότερο μόνος σου ή προσπάθησε με άλλα παιδιά να κινηθείτε μαζί κάνοντας ένα σχήμα ενός αντικειμένου ή ζώου. Ήρθε η σειρά σου. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να αρχίσεις».

Δέκατη έβδομη δραστηριότητα (Κινήσεις βάσει αποσπάσματος):

Η πρόσκληση που απευθύνθηκε στα παιδιά για να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ήταν η εξής: «Προσπάθησε να κάνεις αμέσως οποιαδήποτε κίνηση σου έρχεται στο μυαλό αυθόρμητα. Θα κάνεις μόνο μια, όχι πολλές, την πρώτη που σκέφτεσαι. Θα χρησιμοποιήσεις μόνο το χέρι σου ή το πόδι σου ή το κεφάλι σου, όποιο θέλεις. Μπορείς να ξεκινήσεις. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω».

Δέκατη όγδοη δραστηριότητα (Εκδοχές κίνησης με πόδια):

Ζητήθηκε από τα παιδιά να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Σήμερα θα παίζουμε, κάνοντας οποιαδήποτε κίνηση μόνο με τα πόδια μας. Μπορούμε να τρέξουμε, να πηδήσουμε, να κάνουμε διάφορα σχήματα που μας αρέσουν. Μπορείς να ξεκινήσεις κάνοντας οποιοδήποτε σχήμα ή κίνηση σου αρέσει και μπορείς.. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω».

Δέκατη ένατη δραστηριότητα (Κινητικός ελιγμός):

Τα παιδιά κλήθηκαν να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ως εξής: «*Σήμερα θα διασκεδάσουμε, κάνοντας κινήσεις με τις οποίες θα προσπαθούμε να αποφεύγουμε ένα παιδί ή ένα αντικείμενο ή να αλλάζουμε τη κίνηση από τρέξιμο σε περπάτημα ή κάτι άλλο. Μπορούμε να τα κάνουμε και όλα μαζί αυτά αν μπορούμε, να τρέξουμε, να πηδήσουμε, να κάνουμε διάφορα σχήματα που μας αρέσουν. Μπορείς να ξεκινήσεις κάνοντας οποιαδήποτε κίνηση σου αρέσει και μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω.*»

Εικοστή δραστηριότητα (Κινητική εκδήλωση συναισθήματος):

Η πρόσκληση με την οποία συμμετείχαν τα παιδιά στη δραστηριότητα ήταν η εξής: «*Μπορείς να κάνεις οποιαδήποτε κίνηση με το σώμα σου, τα χέρια, τα πόδια, ή το κεφάλι σου και ταυτόχρονα να δείχνεις ότι κάτι σε ευχαριστεί ή σε στενοχωρεί ή σε απασχολεί. Μπορείς να ξεκινήσεις κάνοντας οποιαδήποτε κίνηση σου αρέσει και μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω.*»

Διαπιστώσεις:

Οι καταγραφές των παρατηρήσεων γινόταν αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της ημέρας, προκειμένου να γίνουν στα περισσότερα παιδιά της ομάδας.

Υπήρχαν περιορισμοί όπως ότι κάποια παιδιά δεν ήθελαν με τη πρώτη φορά να ασχοληθούν. Ωστόσο επειδή οι μέρες που προγραμματίστηκαν για να γίνουν οι δραστηριότητες ήταν συγκεκριμένες, δεν ήταν εφικτό να παραλειφθεί η μέτρηση της επίδοσης κάποιου παιδιού.

Όταν υπήρχε έντονη δυσκολία στη συνεργασία, μετά από συνεννόηση της υπεύθυνης της έρευνας με τη δασκάλα της τάξης, κατέγραφε εκείνη τις παρατηρήσεις, όταν απουσίαζε η υπεύθυνη έρευνας από τη τάξη.

Ωστόσο αυτό έγινε σε πάρα πολύ λίγες περιπτώσεις, καθώς η υπεύθυνη της έρευνας επιδίωκε να μπαίνει στη τάξη στις ελεύθερες ώρες του προγράμματος του σχολείου και στις ώρες παιχνιδιού για την υλοποίηση του test.

Παρατηρήθηκαν επίσης δυσκολίες και ως προς τον χρόνο που χρειαζόντουσαν τα παιδιά για να εκτελέσουν τις κινήσεις τους, σε μικρότερο όμως βαθμό σε σχέση με το pre test.

Πιο συγκεκριμένα, όταν ο χρόνος περνούσε και κάποιο παιδί αργούσε πολύ να ανταποκριθεί, δινόταν εντολή σε άλλο παιδί να συνεχίσει και για εξοικονόμηση χρόνου αλλά και για να μπορέσει το παιδί να χαλαρώσει και να μπορέσει να συνεχίσει αργότερα.

Κάθε μέρα σχεδόν όλα τα παιδιά ολοκλήρωναν τις προσπάθειες τους, σε σχέση με το γεγονός ότι στο pre test αρκετά παιδιά δεν τις ολοκλήρωναν .

Τα περισσότερα παιδιά είχαν μια μικρή αλλά χαρακτηριστική βελτίωση συμμετοχής στις δραστηριότητες σε σχέση pre test, όσον αφορά τη συνεργασία με την υπεύθυνη της έρευνας, την κατανόηση των εντολών, το χρόνο ανταπόκρισης τους στις εντολές, τη πρωτοτυπία και δημιουργικότητα στις κινήσεις τους, τη διάθεση να λειτουργήσουν ομαδικά μεταξύ τους.

Σημειώνεται ότι κάποια παιδιά που λειτουργούσαν παθητικά και αρνούταν να συνεργασθούν στη φάση του pre test, επέδειξαν σε αυτό το test ξαφνικά είτε με επιπλέον παρότρυνση της υπεύθυνης της έρευνας κάποια προσπάθεια ανταπόκρισης στις εντολές. Αυτό εκτιμάται ότι αποτελούσε πρόοδο, ακόμα και αν οι προσπάθειες τους δεν είχαν θετική έκβαση.

Τα συγκεκριμένα παιδιά ήταν αρκετά ζωντάρια και ατίθασα και τα περισσότερα δεν συνεργάζονταν ευθύς αμέσως. Όταν αργούσαν είτε να ακούσουν τις εντολές είτε να ανταποκριθούν σε αυτές, τους δινόταν χρόνος να δοκιμάσουν κάποια άλλη στιγμή εντός της μέρας που θα έχουν αποφορτιστεί. Αυτή η στρατηγική αποδείχθηκε επιτυχής. Η επιλογή να συναντιούνται τα παιδιά με την υπεύθυνη της έρευνας 2 με 3 φορές μέσα στη μέρα ήταν επιτυχής, διότι επέτρεπε την συνέχιση της αφήγησης του παραμυθιού και της δραστηριότητας από τη μία και από την άλλη προσέφερε χρόνο για χαλάρωση και για συζήτηση.

2.4 POST TEST πειραματικής ομάδας

Χρησιμοποιήθηκε εννοείται το ίδιο ψυχομετρικό εργαλείο, προκειμένου να γίνει η καταγραφή των παρατηρήσεων και των κινητικών αποδόσεων των παιδιών 4-6 ετών με Το test περιλάμβανε τις παρακάτω ίδιες τέσσερις δραστηριότητες οι οποίες περιείχαν κινητικές εντολές, όπως και στο pre test..

Η καταγραφή των ημερολογιακών παρατηρήσεων παρατίθεται αναλυτικά στο Παράρτημα.

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους;):

Η πρόσκληση στα παιδιά για να πάρουν μέρος στη δραστηριότητα ήταν η εξής: «Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να κινηθούμε με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να περπατήσεις ή να τρέξεις. Βλέπεις αυτό το κομμάτι κόκκινης γραμμής στο πάτωμα; Θα ξεκινήσουμε να τρέχουμε ή να περπατάμε εδώ και θα πάμε στην άλλη μεριά του δωματίου μέχρι να φτάσουμε στη κίτρινη γραμμή.

Τώρα είναι η σειρά σου να περπατήσεις και να τρέξεις για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορεί να κινηθείς όπως;):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν να συμμετέχουν στη δραστηριότητα ως εξής: «Τώρα θα κάνουμε μερικά πιο διασκεδαστικά πράγματα. Θα κινηθούμε σαν να είμαστε πουλιά, ελέφαντες ή άλογα. Άλλες φορές θα κάνουμε ότι πετάμε ή πιάνουμε μια μπάλα. Ας ξεκινήσουμε για να ζεσταθούμε κάνοντας το πουλί που πετά».

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους;):

Στην έναρξη της δραστηριότητας έγινε η εξής πρόσκληση στα παιδιά: «Αυτό είναι ένα πλαστικό ποτήρι σαν αυτό που πίνεις χυμό. Μπορείς να το πετάξεις στο καλάθι των ακρήστων; Δείξε μου πώς θα το κάνεις(Παύση). Ωραία. Τώρα ας δούμε με πόσους άλλους τρόπους μπορείς να βάλεις το ποτήρι στο καλάθι των ακρήστων. Δε χρειάζεται να πεις τίποτα. Απλά δείξε μου. Έχω πολλά ποτήρια και μπορείς να χρησιμοποιήσεις όσα θέλεις».

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Ξεκίνησε η δραστηριότητα με την εξής πρόσκληση στα παιδιά: «Στο προηγούμενο παιχνίδι σκέφτηκες πολλούς τρόπους για να βάλεις το πλαστικό ποτήρι στο καλάθι των ακρήστων. Αλλά μερικές φορές δε θέλεις να πετάξεις το ποτήρι, αλλά ίσως θέλεις να παίζεις με αυτό ή να φανταστείς ότι είναι κάτι άλλο. Για να δούμε τώρα πόσα διαφορετικά πράγματα μπορείς να κάνεις με αυτό το ποτήρι. Δείξε μου ή πες μου. Έχω πολλά ποτήρια για σένα για να τα χρησιμοποιήσεις».

Διαπιστώσεις:

Οι καταγραφές των παρατηρήσεων γινόταν αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της ημέρας όπως και στη φάση του test παρέμβασης, προκειμένου να γίνουν στα περισσότερα παιδιά της ομάδας.

Ελάχιστα παιδιά δεν ήθελαν με τη πρώτη φορά να ασχοληθούν. Ωστόσο επειδή οι μέρες που προγραμματίστηκαν για να γίνουν οι δραστηριότητες ήταν συγκεκριμένες, δεν παραλείφθηκε η τελικά μέτρηση της επίδοσης κανενός παιδιού από αυτά.

Όταν υπήρχε έντονη δυσκολία στη συνεργασία, μετά από συνεννόηση της υπεύθυνης της έρευνας με τη δασκάλα της τάξης, κατέγραφε εκείνη τις παρατηρήσεις, όταν απουσίαζε η υπεύθυνη έρευνας από τη τάξη, όπως είχε σχεδιασθεί και στη φάση test παρέμβασης.

Ωστόσο αυτό έγινε σε πάρα πολύ λίγες περιπτώσεις, καθώς η υπεύθυνη της έρευνας επιδίωκε να μπαίνει στη τάξη στις ελεύθερες ώρες του προγράμματος του σχολείου και στις ώρες παιχνιδιού για την υλοποίηση του test.

Παρατηρήθηκαν ελάχιστες δυσκολίες ως προς τον χρόνο που χρειαζόντουσαν τα παιδιά για να εκτελέσουν τις κινήσεις τους, σε πάρα πολύ μικρότερο βαθμό σε σχέση με το test παρέμβασης.

Πιο συγκεκριμένα, όταν ο χρόνος περνούσε και κάποιο παιδί αργούσε να ανταποκριθεί, δινόταν εντολή σε άλλο παιδί να συνεχίσει και για εξοικονόμηση χρόνου αλλά και για να μπορέσει το παιδί να χαλαρώσει και να μπορέσει να συνεχίσει αργότερα.

Κάθε μέρα όλα τα παιδιά ολοκλήρωναν τις προσπάθειες τους, σε σχέση με το γεγονός ότι στο test παρέμβασης κάποια παιδιά δεν τις ολοκλήρωναν .

Τα περισσότερα παιδιά είχαν μια σημαντική έως πολύ μεγαλύτερη βελτίωση συμμετοχής στις δραστηριότητες σε σχέση test παρέμβασης, όσον αφορά τη συνεργασία με την υπεύθυνη της έρευνας, την κατανόηση των εντολών, το χρόνο ανταπόκρισης τους στις εντολές, της πρωτοτυπίας και δημιουργικότητα στις κινήσεις τους, τη διάθεση να λειτουργήσουν ομαδικά μεταξύ τους.

Σημειώνεται ότι τα παιδιά που λειτουργούσαν παθητικά και αρνούσαν να συνεργασθούν στη φάση του test παρέμβασης, επέδειξαν σε αυτό το test κάποια προσπάθεια ανταπόκρισης στις εντολές. Αυτό εκτιμάται ότι αποτελούσε πρόοδο, ακόμα και αν οι προσπάθειες τους δεν είχαν θετική έκβαση.

Τα συγκεκριμένα παιδιά ήταν αρκετά ζωντανά και ατίθασα και τα περισσότερα συνέχιζαν να μην συνεργάζονταν ευθύς αμέσως. Όταν αργούσαν είτε να ακούσουν τις εντολές είτε να ανταποκριθούν σε αυτές, τους δινόταν χρόνος να δοκιμάσουν κάποια άλλη στιγμή εντός της μέρας που θα έχουν αποφορτιστεί. Αυτή η στρατηγική που αποδείχθηκε επιτυχής στη φάση του test παρέμβασης, έφερε σημαντικά θετικά αποτελέσματα και σε αυτή τη φάση. Αποδείχθηκε για μια άλλη φορά ότι, η επιλογή να συναντιούνται τα παιδιά με την υπεύθυνη της έρευνας 2 με 3 φορές μέσα στη μέρα ήταν επιτυχής, διότι επέτρεπε την συνέχιση της αφήγησης του παραμυθιού και της δραστηριότητας από τη μία και από την άλλη προσέφερε χρόνο για χαλάρωση και για συζήτηση.

2.5 POST TEST ομάδας ελέγχου

Αφότου έγινε το ερευνητικό πειραματικό πρόγραμμα ενδιάμεσης παρέμβασης στη πειραματική ομάδα, ενημέρωσε η υπεύθυνη της έρευνας τη δασκάλα της τάξης, ότι η τελευταία πρέπει να μετρήσει ξανά τα παιδιά κατά το τρόπο που της είχε υποδειχθεί και στη φάση του pre test, δηλαδή να πραγματοποιηθεί ένα post test του ψυχομετρικού εργαλείου προκειμένου τα δεδομένα που θα προκύψουν, να αξιολογηθούν και να συγκριθούν με τα δεδομένα της πειραματικής ομάδας.

Το test ξεκίνησε στις 20/06/2022, 3 μέρες μετά την ολοκλήρωση του πειραματικού προγράμματος παρέμβασης της πειραματικής ομάδας παιδιών, παράλληλα με τη δεύτερη φάση post test του ψυχομετρικού εργαλείου το οποίο χρησιμοποιήθηκε ξανά στη πειραματική ομάδα. Περιλάμβανε εννοείται τις παρακάτω ίδιες τέσσερις δραστηριότητες όπως και στην πειραματική ομάδα.

Η καταγραφή των ημερολογιακών παρατηρήσεων παρατίθεται αναλυτικά στο Παράρτημα.

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους;):

Η δασκάλα της τάξης κάλεσε τα παιδιά να συμμετέχουν ως εξής: «*Σήμερα θα διασκεδάσουμε με το να κινηθούμε με διάφορους τρόπους. Θέλω να σκεφτείς όσο περισσότερους τρόπους μπορείς για να περπατήσεις ή να τρέξεις. Βλέπεις αυτό το κομμάτι κόκκινης γραμμής στο πάτωμα; Θα ξεκινήσουμε να τρέχουμε ή να περπατάμε εδώ και θα πάμε στην άλλη μεριά του δωματίου μέχρι να φτάσουμε στη κίτρινη γραμμή.*

Τώρα είναι η σειρά σου να περπατήσεις και να τρέξεις για μένα. Σκέψου όσο περισσότερους διασκεδαστικούς τρόπους μπορείς. Ενώ κινείσαι εγώ θα κάθομαι εδώ και θα γράφω. Μπορείς να ξεκινήσεις τώρα».

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορεί να κινηθείς όπως;):

Ζητήθηκε στα παιδιά από τη δασκάλα τους να συμμετέχουν ως εξής: «*Τώρα θα κάνουμε μερικά πιο διασκεδαστικά πράγματα. Θα κινηθούμε σαν να είμαστε πουλιά, ελέφαντες ή άλογα. Άλλες φορές θα κάνουμε ότι πετάμε ή πιάνουμε μια μπάλα. Ας ξεκινήσουμε για να ζεσταθούμε κάνοντας το πουλί που πετά.*

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους;):

Η δασκάλα της τάξης κάλεσε να συμμετέχουν τα παιδιά στη δραστηριότητα ως εξής: «*Αυτό είναι ένα πλαστικό ποτήρι σαν αυτό που πίνεις χυμό. Μπορείς να το πετάξεις στο καλάθκι*

των αχρήστων; Δείξε μου πώς θα το κάνεις(Παύση). Ωραία. Τώρα ας δούμε με πόσους άλλους τρόπους μπορείς να βάλεις το ποτήρι στο καλάθι των αχρήστων. Δε χρειάζεται να πεις τίποτα. Απλά δείξε μου. Έχω πολλά ποτήρια και μπορείς να χρησιμοποιήσεις όσα θέλεις».

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Τα παιδιά προσκλήθηκαν από τη δασκάλα τους να συμμετέχουν ως εξής: «Στο προηγούμενο παιχνίδι σκέφτηκες πολλούς τρόπους για να βάλεις το πλαστικό ποτήρι στο καλάθι των αχρήστων. Αλλά μερικές φορές δε θέλεις να πετάξεις το ποτήρι, αλλά ίσως θέλεις να παίζεις με αυτό ή να φανταστείς ότι είναι κάτι άλλο. Για να δούμε τώρα πόσα διαφορετικά πράγματα μπορείς να κάνεις με αυτό το ποτήρι. Δείξε μου ή πες μου. Έχω πολλά ποτήρια για σένα για να τα χρησιμοποιήσεις».

Διαπιστώσεις:

Παρατηρήσεις σχετικά με τη συμπεριφορά των παιδιών και σε σχέση με τις δραστηριότητες και σε σχέση με τη πρόοδο τους, δεν είχαν σημειωθεί ιδιαίτερα από τη δασκάλα τους. Κυρίως, είχε σημειωθεί η ημέρα κάθε δραστηριότητας και το έτος. Οτιδήποτε στην ουσία αντιμετώπιζε, όπως κάποιο παιδί να είναι αντιδραστικό, να παραπονιέται λόγω χάρη, το ανέφερε στην υπεύθυνη της έρευνας προφορικά. Δεν σημείωσε κάποια παρατήρηση.

Στην αρχή όταν της ζητήθηκε να συνεργαστεί ως προς τη μέτρηση του ψυχομετρικού εργαλείου, ήταν λίγο διστακτική καθώς οι δραστηριότητες μέσα στην αίθουσα ήταν υπό στενή παρακολούθηση λόγω καμερών και δεν ήθελε να ρισκάρει να μαθευτεί ότι ασχολείται με διαφορετικές δραστηριότητες πέραν του ημερήσιου προγράμματος.

Τέλος, ανέφερε ότι χρειάστηκε αρκετή ώρα και επιμονή με συγκεκριμένους μαθητές της που γενικότερα παρουσιάζουν τάσης απομόνωσης, που δε συμμετέχουν στο μάθημα, που δε συμμετέχουν σε ομαδικές δράσεις. Παρόλα αυτά κάθε μέρα, προσπαθούσε να μετράει την κινητική απόδοση των περισσότερων παιδιών ανά τις δραστηριότητες

Κεφάλαιο 3^ο: Ανάλυση ποσοτικών δεδομένων

Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω του στατιστικού πακέτου SPSS 2021. Ακολουθεί η αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της στατιστικής ανάλυσης στο pre test, πειραματικό πρόγραμμα ενδιάμεσης παρέμβασης και post test, με κριτήριο τον έλεγχο των βασικών υποθέσεων της έρευνας που προαναφέραμε.

3.1 Περιγραφή βασικών χαρακτηριστικών των παιδιών των δύο ομάδων

Τα βασικά χαρακτηριστικά των παιδιών των δύο ομάδων, όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακες 1 και 2, ήταν τα παρακάτω¹:

(α) Για τη πειραματική ομάδα: από τα 16 παιδιά της ομάδας 9 (56,2%) είναι αγόρια και 7 (43,8%) κορίτσια. 9 (56,2%) παιδιά είναι προνήπια και 7 (43,8%) νήπια. Σε 11 (68,7%) παιδιά ο πατέρας τους έχει μόρφωση ΑΕΙ/ΤΕΙ, σε 3 (18,8%) είναι απόφοιτος Γυμνασίου και σε 2 (12,5%) είναι απόφοιτος ΛΥΚΕΙΟΥ. Παράλληλα σε 11 (68,7%) παιδιά η μητέρα τους έχει μόρφωση ΑΕΙ/ΤΕΙ, σε 3 (18,8%) είναι απόφοιτος ΛΥΚΕΙΟΥ και σε 2 (12,5%) είναι απόφοιτος Γυμνασίου. Τέλος 7 (43,8%) παιδιά δεν συμμετείχαν σε καμιά εξωσχολική δραστηριότητα και τα υπόλοιπα 9 (56,2%) συμμετείχαν σε διάφορες εξωσχολικές δραστηριότητες.

(β) Για τη ομάδα ελέγχου: από τα 16 παιδιά της ομάδας 7 (43,8%) είναι κορίτσια και 9 (56,2%) είναι αγόρια. 7 (43,8%) παιδιά είναι προνήπια και 9 (56,2%) είναι νήπια. Σε 12 (75,0%) παιδιά ο πατέρας τους έχει μόρφωση ΑΕΙ/ΤΕΙ, σε 2 (12,5%) είναι απόφοιτος Γυμνασίου και επίσης σε 2 (12,5%) είναι απόφοιτος ΛΥΚΕΙΟΥ. Παράλληλα σε 13 (81,2%) παιδιά η μητέρα τους έχει μόρφωση ΑΕΙ/ΤΕΙ, σε 2 (12,5%) είναι απόφοιτος ΛΥΚΕΙΟΥ και σε 1 (6,3%) είναι απόφοιτος Γυμνασίου. Τέλος 10 (62,5%) παιδιά δεν συμμετείχαν σε καμιά εξωσχολική δραστηριότητα και τα υπόλοιπα 6 (37,5%) συμμετείχαν σε διάφορες εξωσχολικές δραστηριότητες.

Συνοψίζοντας, η πειραματική ομάδα υπερτερεί έναντι της ομάδας ελέγχου α) στα αγόρια, β) στα Προνήπια, γ) στα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα και δ) υστερεί ελάχιστα στο επίπεδο τριτοβάθμιας εκπαίδευσης των γονιών, που είναι ούτως ή άλλως όμως πολύ ψηλό.

---

¹ Χρήση του εργαλείου Analyze > Descriptive Statistics > Frequencies του SPSS 2021

3.2 Ανάλυση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών στην αρχική φάση του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος στο pre test

Όπως προαναφέρεται, τα παιδιά και των δύο ομάδων, πειραματικής και ελέγχου, συμμετείχαν στην αρχή του πειραματικού προγράμματος στις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Με πόσους άλλους τρόπους;
2. Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά
3. Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κυνηγάει
4. Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη
5. Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι
6. Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο
7. Φαντάσου έναν ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες;
8. Με ποιους άλλους τρόπους;
9. Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;

Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών μετρήθηκε με βάση την ευχέρεια κινήσεων, την πρωτοτυπία κινήσεων και τη φαντασία κινήσεων. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων των μετρήσεων αυτών έγινε με την εφαρμογή του t-test για ανεξάρτητα δείγματα, δηλαδή με τη διαδοχική σύγκριση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου με μεταβλητές τις κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία και φαντασία². Οι μετρήσεις της κάθε μεταβλητής έγιναν με τα κριτήρια τη τάξη σε προνήπια και νήπια, το φύλο των παιδιών σε αγόρια και κορίτσια και την εξωσχολική δραστηριότητα τους.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής ήταν τα παρακάτω:

3.2.1 Σύγκριση προνηπίων – νηπίων μεταξύ των ομάδων

(α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 3, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι μέτριος (5.00), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ικανοποιητικός (7.29), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

---

² Analyze > Compare Means > Independent-Samples T Test, SPSS 2021

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι ελάχιστα μεγαλύτεροι από τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι μέτριος (5.14), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ικανοποιητικός (7.44), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ χαμηλός (2.67), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (5.86), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι ελάχιστα μικρότεροι από τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ χαμηλός (2.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (5.22), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου είναι ίδιοι στο απόλυτο επίπεδο (9.00) των κινήσεων τους για το σύνολο των παιδιών.

(δ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου κινήσεων των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, είναι δε ελάχιστα μικρότερος και ελάχιστα μεγαλύτερος ο χρόνος κινήσεων των προνηπίων και νηπίων αντίστοιχα σε σχέση με την πειραματική ομάδα.

3.2.2 Σύγκριση αγοριών - κοριτσιών μεταξύ των ομάδων

(α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημά, Ανάλυση, Πίνακας 4, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι χαμηλός (4.00), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ψηλός (8.57) και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, με ελάχιστα μικρότερο το μέσο όρο ευχέρειας κινήσεων των αγοριών και ελάχιστα μεγαλύτερο το μέσο όρο ευχέρειας κινήσεων των κοριτσιών με τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι χαμηλός (3.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ψηλός (8.78), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι χαμηλός (2.78), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (5.71), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, με πολύ μικρότερο το μέσο όρο πρωτότυπων κινήσεων αγοριών και ελάχιστα μεγαλύτερο το μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία των κοριτσιών με τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ χαμηλός (1.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (6.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου είναι ίδιοι στο απόλυτο επίπεδο (9.00) των κινήσεων τους για το σύνολο των παιδιών.

(δ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου κινήσεων των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, είναι δε ελάχιστα μικρότερος και ελάχιστα μεγαλύτερος ο χρόνος κινήσεων των αγοριών και κοριτσιών αντίστοιχα σε σχέση με την πειραματική ομάδα.

3.2.3 Σύγκριση παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα μεταξύ των ομάδων

(α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 5, οι μέσοι όροι ευχέρειας κινήσεων των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι χαμηλός (3.71), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ικανοποιητικός (7.78), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, με πολύ μεγαλύτερο το μέσο όρο ευχέρειας κινήσεων των παιδιών με καμία εξωσχολική δραστηριότητα και ελάχιστα μικρότερο το μέσο όρο ευχέρειας κινήσεων των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα με τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων είναι ικανοποιητικός (6.30), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι επίσης ικανοποιητικός (6.67), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ χαμηλός (1.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με

εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (6.11), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, με πολύ μεγαλύτερο το μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με καμία εξωσχολική δραστηριότητα και πολύ μικρότερο το μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα με τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι μέτριος (4.50), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι χαμηλός (3.17), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους.

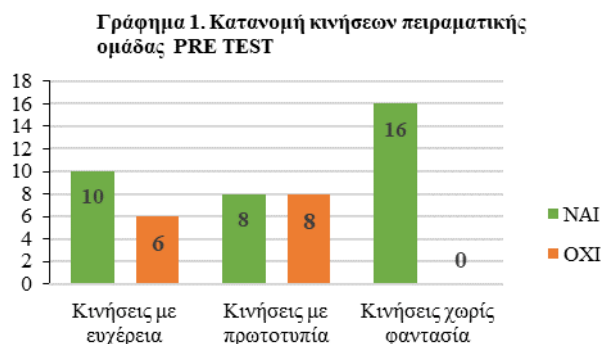
(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου είναι ίδιοι στο απόλυτο επίπεδο (9.00) των κινήσεων τους για το σύνολο των παιδιών.

(δ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου κινήσεων των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, είναι δε ελάχιστα μικρότερος και ελάχιστα μεγαλύτερος ο χρόνος κινήσεων των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα αντίστοιχα σε σχέση με την πειραματική ομάδα.

3.2.4 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων στην αρχική φάση pre test

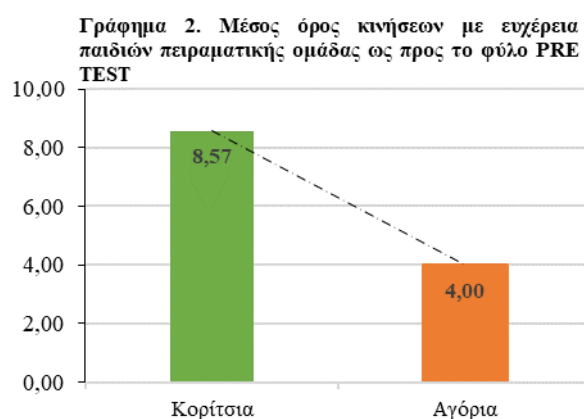
(α) Πειραματική ομάδα

Η κατανομή των κινήσεων των παιδιών της πειραματικής ομάδας σε κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία και φαντασία φαίνεται στο Γράφημα 1. Όπως παρατηρείται: α) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ευχέρεια είναι 10 στα 16 (63%), β) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πρωτοτυπία είναι 8 στα 16 (50%) και γ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις χωρίς φαντασία είναι 16 στα 16 (100%).

(α1) Όσον αφορά την ευχέρεια κινήσεων:

Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια είναι το φύλο των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 2. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών (4.57), με τα

κορίτσια να εμφανίζουν πάρα πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε χαμηλά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος σημαντική διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (4.07), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πάρα πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε αρκετά χαμηλά επίπεδα. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια μεταξύ των νηπίων και προνηπίων είναι η μικρότερη (2.29), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε χαμηλά επίπεδα.

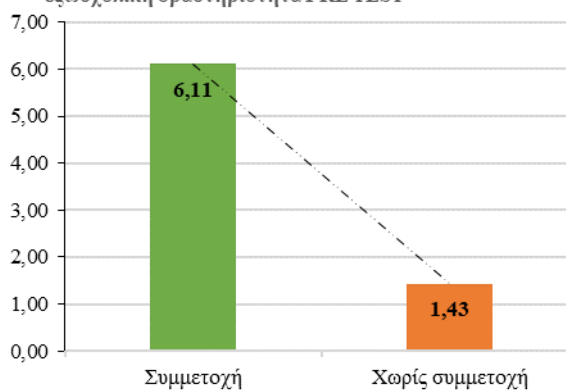
(α2) Όσον αφορά την πρωτοτυπία

κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας

σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 3. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική

δραστηριότητα (4.68), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε πάρα πολύ χαμηλά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (3.19), με τα νήπια να εμφανίζουν σχετικά ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (2.93), με τα κορίτσια να εμφανίζουν σχετικά ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε πολύ χαμηλά επίπεδα.

Γράφημα 3. Μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία παιδιών πειραματικής ομάδας ως προς την εξωσχολική δραστηριότητα PRE TEST

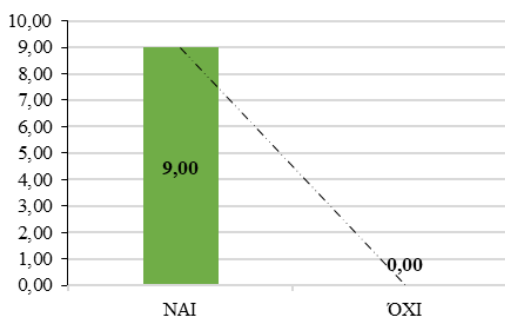

(α3) Όσον αφορά τις κινήσεις με

φαντασία: Δεν υπάρχει κρίσιμος

παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με φαντασία, όπως φαίνεται στο Γράφημα 4. Ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία όλων των παιδιών είναι σε απόλυτα μη ικανοποιητικά επίπεδα (9.00).

Γράφημα 4. Μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία παιδιών πειραματικής ομάδας PRE TEST

(β) Ομάδα Ελέγχου

Η κατανομή των κινήσεων των παιδιών της ομάδας ελέγχου σε κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, και φαντασία φαίνεται στο Γράφημα 5. Όπως παρατηρείται: α) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ευχέρεια είναι 11 στα 16 (69%) και χωρίς

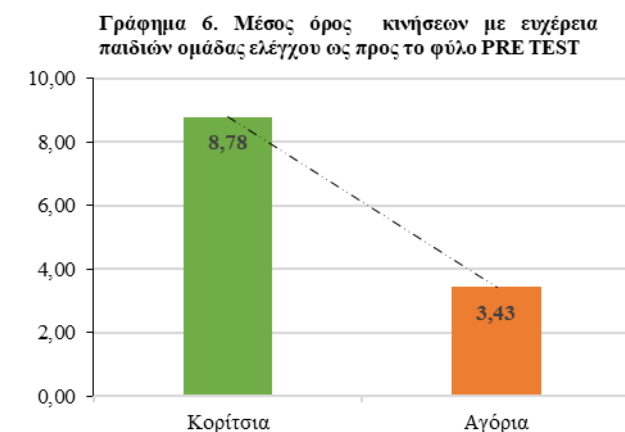
ευχέρεια 5 στα 16 (31%), β) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πρωτοτυπία είναι 7 στα 16 (44%) και χωρίς πρωτοτυπία 9 στα 16 (56%), γ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις χωρίς φαντασία είναι 16 στα 16 (100%).

(β1) Όσον αφορά την ευχέρεια

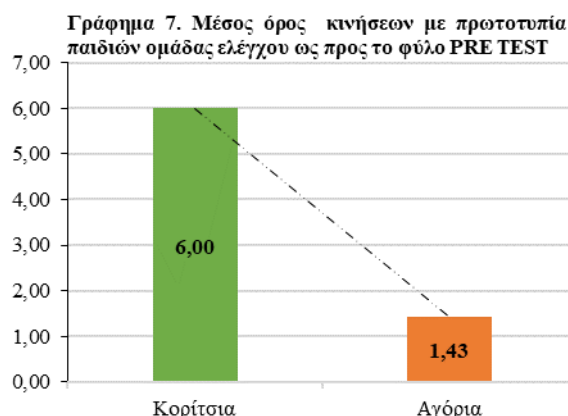
κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια είναι το φύλο των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 6. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των

κοριτσιών και αγοριών (5.35), μεγαλύτερη από την αντίστοιχη διαφορά της πειραματικής ομάδας, με τα κορίτσια να εμφανίζουν πάρα πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο ευχέρειας σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο ευχέρειας σε χαμηλά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (2.30) στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη διαφορά της πειραματικής ομάδας, με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο ευχέρειας σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο ευχέρειας σε σχετικά ικανοποιητικό επίπεδο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (0.37), με τα νήπια να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο ευχέρειας στα ίδια επίπεδα τα προνήπια.

(β2) Όσον αφορά την πρωτοτυπία

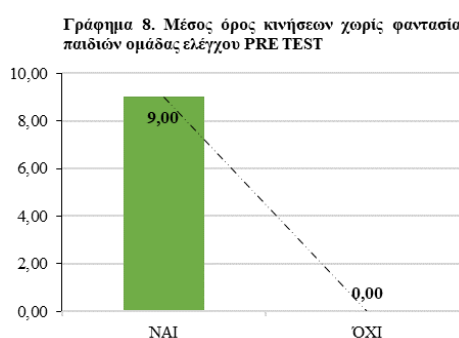
κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία είναι επίσης το φύλο των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 7. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους παρουσιάζεται μεταξύ των κοριτσιών

και αγοριών (4.57) με τα κορίτσια να εμφανίζουν σχεδόν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (2.79), με τα νήπια να εμφανίζουν σχετικά ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (1.33), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα νήπια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε ακόμη χαμηλότερο επίπεδο.

(β3) Όσον αφορά τις κινήσεις με φαντασία:

Δεν υπάρχει κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με φαντασία, όπως φαίνεται στο Γράφημα 8. Ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία όλων των παιδιών είναι σε απόλυτα μη ικανοποιητικά επίπεδα (9.00).

3.3 Ανάλυση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας στην ενδιάμεση φάση παρέμβασης

Όπως προαναφέραμε, τα παιδιά της πειραματικής ομάδας συμμετείχαν σε ενδιάμεση φάση παρέμβασης στο πειραματικό πρόγραμμα στις παρακάτω δραστηριότητες:

1. Χαιρετισμός των παιδιών μεταξύ τους με κάθε τρόπο

2. Κινητική αναπαράσταση
3. Κινητική αναπαράσταση με οπτικό υλικό
4. Μεταφορά μπαλονιού με οποιοδήποτε μέλος
5. Μεταφορά μπαλίτσας με οποιοδήποτε μέλος
6. Αλλαγή τρόπου βαδίσματος
7. Κίνηση μελών του σώματος
8. Διαφορετικοί τρόποι κολύμβησης
9. Μορφοποίηση κίνησης
10. Δημιουργία κίνησης με χρήση αντικειμένων
11. Επινόηση κινήσεων με το σώμα
12. Διαφοροποίηση σώματος βάσει έκφρασης
13. Συρρίκνωση σώματος
14. Επίδειξη κίνησης με διαφορετικούς τρόπους
15. Κινητική δράση μελών του σώματος
16. Σωματικά σχήματα
17. Κινήσεις βάσει αποσπάσματος
18. Εκδοχές κίνησης με πόδια
19. Κινητικός ελιγμός
20. Κινητική εκδήλωση συναισθήματος

Ο σκοπός της συμμετοχής των παιδιών της πειραματικής ομάδας στις παραπάνω δραστηριότητες σε ενδιάμεση φάση ήταν η απόκτηση περισσότερης βιωματικής εμπειρίας από τα παιδιά εν όψει της συμμετοχής τους στο πειραματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων στη φάση post test.

Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών μετρήθηκε με βάση την ευχέρεια κινήσεων, την πρωτοτυπία κινήσεων και τη φαντασία κινήσεων. Η στατιστική ανάλυση των δεδομένων των μετρήσεων αυτών έγινε με την εφαρμογή του t-test για ανεξάρτητα δείγματα, δηλαδή με τη μέτρηση της πειραματικής ομάδας ως προς τις μεταβλητές ευχέρεια, πρωτοτυπία και φαντασία κινήσεων³, όπου οι μετρήσεις της κάθε μεταβλητής έγιναν με τα κριτήρια της τάξης σε προνήπια και νήπια, του φύλου των παιδιών και της εξωσχολικής δραστηριότητας τους.

---

³ Analyze > Compare Means > Independent-Samples T Test, SPSS 2021

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής ήταν τα παρακάτω:

3.3.1 Σύγκριση νηπίων προνηπίων

α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 6, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι χαμηλός (7.11), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ικανοποιητικός (15.57), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ μικρός (6.78), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ικανοποιητικός (15.14), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πολύ μικρός (6.00), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (2.71), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(δ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι χαμηλός (7.11), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.86), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ε) Οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι πολύ μικρός (5.33), και δεν είναι

αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι ικανοποιητικός (12.43), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση με επαρκή.

(στ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.56), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση με επαρκή. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πολύ μικρός (3.00), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους και είναι αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μικρή απόκλιση.

3.3.2 Σύγκριση αγοριών κοριτσιών

α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 7, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι χαμηλός (7.78), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι ικανοποιητικός (14.71), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ μικρός (7.44), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (14.29), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι χαμηλός (7.56), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (0.71), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(δ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πολύ μικρός (4.78), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (4.76), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ε) Οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι πολύ μικρός (5.78), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σημαντική απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι μέτριος (11.86), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

(στ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.89), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (2.57), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους και είναι αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

3.3.3 Σύγκριση παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα

α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 8, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ μικρός (3.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη

απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ικανοποιητικός (16.56), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ μικρός (3.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ικανοποιητικός (15.89), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι χαμηλός (8.14), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.78), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(δ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι χαμηλός (8.71), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.78), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ε) Οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι πολύ μικρός (2.86), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι

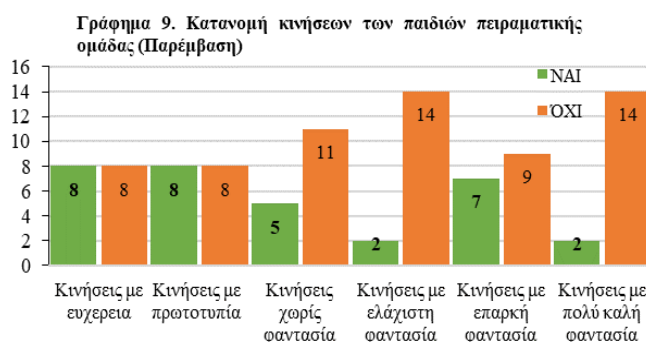
ικανοποιητικός (12.78), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(στ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Για τα παιδιά με καμία εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (0,29), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πολύ μικρός (3.67), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών με καμία ή με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους και είναι αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μικρή απόκλιση.

3.3.4 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών στην ενδιάμεση φάση παρέμβασης

Η κατανομή των κινήσεων των παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση παρέμβασης σε κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, ελάχιστη φαντασία, επαρκή φαντασία και πολύ καλή φαντασία φαίνεται στο Γράφημα 9. Όπως παρατηρείται: α) τα παιδιά που

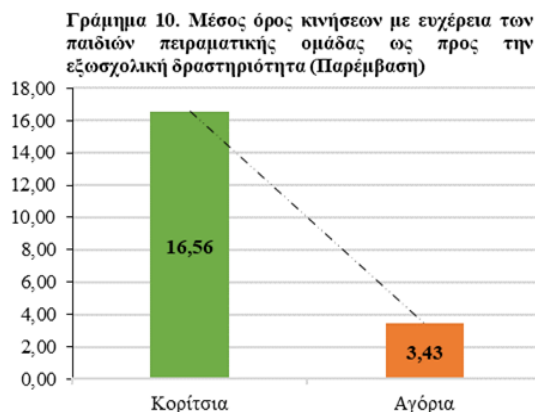

κάνουν κινήσεις με ευχέρεια είναι 8 στα 16 (50%), β) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πρωτοτυπία είναι επίσης 8 στα 16 (50%), γ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις χωρίς φαντασία είναι 5 στα 16 (30%), δ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ελάχιστη φαντασία είναι 2 στα 16 (13%), ε) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με επαρκή φαντασία είναι 7 στα 16 (44%) και στ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πολύ καλή φαντασία είναι 2 στα 16 (13%).

(α) Όσον αφορά την ευχέρεια

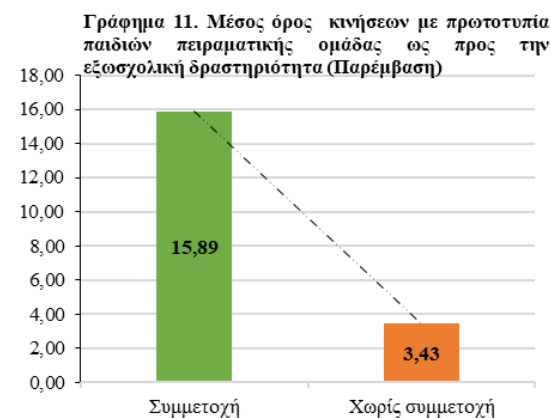
κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια είναι η εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 10. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια

παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (13.13), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των προνηπίων και των νηπίων (8.46), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών είναι η μικρότερη (6.93), με τα κορίτσια να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο.

(β) Όσον αφορά την πρωτοτυπία

κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία είναι επίσης η εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 11. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία παρουσιάζεται

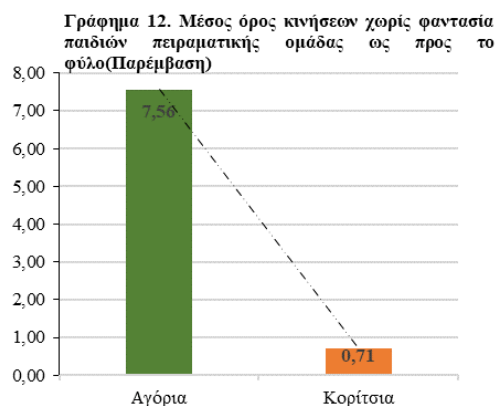

μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (12.46), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν πολύ μικρό. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (8.36), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία

σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (6.85), με τα κορίτσια να εμφανίζουν μέτριο μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο.

(γ) Όσον αφορά τις κινήσεις χωρίς φαντασία:

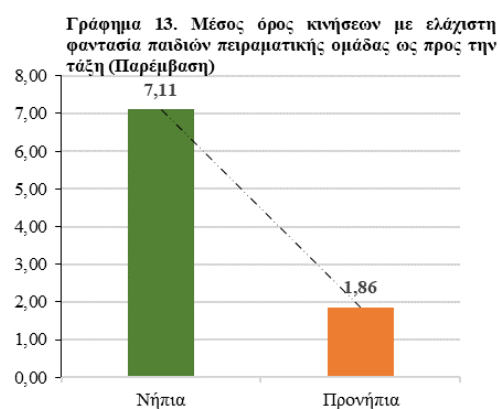
Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία είναι το φύλο, όπως φαίνεται στο Γράφημα 12. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των αγοριών και

κοριτσιών (6.85), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων χωρίς φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα (6.36), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων χωρίς φαντασία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία μεταξύ νηπίων και προνηπίων είναι η μικρότερη (3.29), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων χωρίς φαντασία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο.

(δ) Όσον αφορά τις κινήσεις με ελάχιστη φαντασία:

Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι η τάξη των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 13. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και

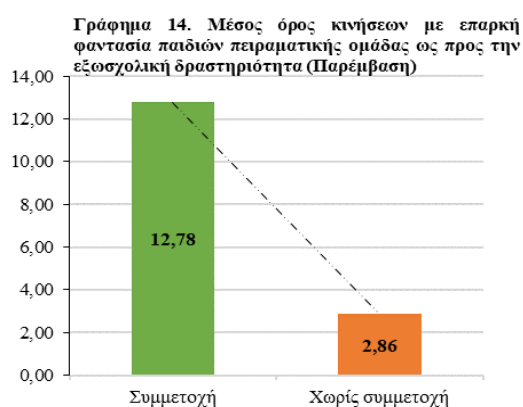

προνηπίων (5.25), με τα νήπια να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο. Η

επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα (4.51), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία μεταξύ κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (0.08), με τα κορίτσια και τα αγόρια να εμφανίζουν πολύ μικρούς μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία.

(ε) Όσον αφορά τις κινήσεις με επαρκή φαντασία:

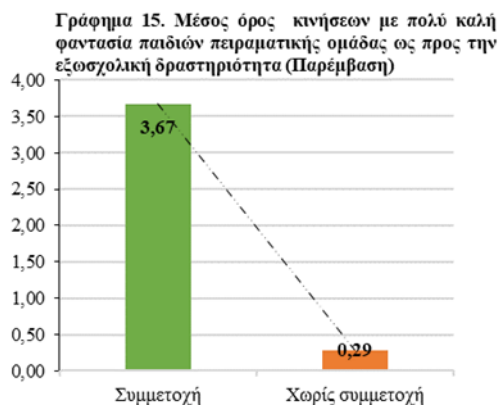
Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 14. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία

παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (9.92), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (7.10), με τα νήπια να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία μεταξύ κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (6.08), με τα κορίτσια να εμφανίζουν μέτριο μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μικρό μέσο όρο.

(στ) Όσον αφορά τις κινήσεις με πολύ καλή

φαντασία: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 15. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία

παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα (3.38), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν σχεδόν μηδενικό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (1.44), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (0.68), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο.

3.4 Ανάλυση των κινήσεων των παιδιών των δύο ομάδων στο post test

Όπως προαναφέρεται, τα παιδιά και των δύο ομάδων, πειραματικής και ελέγχου, συμμετείχαν στο τέλος του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος στις παρακάτω δραστηριότητες, όπως στην αρχή του προγράμματος :

1. Με πόσους άλλους τρόπους;
2. Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά
3. Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κυνηγάει
4. Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη
5. Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι
6. Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο
7. Φαντάσου έναν ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες;
8. Με ποιους άλλους τρόπους;
9. Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;

Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών μετρήθηκε όπως και στο pre test με βάση την ευχέρεια κινήσεων, την πρωτοτυπία κινήσεων και τη φαντασία κινήσεων. Η στατιστική

ανάλυση των δεδομένων των μετρήσεων αυτών έγινε με την εφαρμογή του t-test για ανεξάρτητα δείγματα, δηλαδή με τη διαδοχική σύγκριση της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου ως προς τις μεταβλητές ευχέρεια, πρωτοτυπία και φαντασία κινήσεων⁴, όπου οι μετρήσεις της κάθε μεταβλητής έγιναν με τα κριτήρια της τάξης σε προνήπια και νήπια, του φύλου των παιδιών και της εξωσχολικής δραστηριότητάς τους.

Τα αποτελέσματα της ανάλυσης αυτής ήταν τα παρακάτω:

3.4.1 Σύγκριση προνηπίων – νηπίων μεταξύ των ομάδων

(α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 9, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας είναι ίδιοι στα απόλυτα υψηλά επίπεδα (9.00), και είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μηδενικές αποκλίσεις, δηλαδή όλα τα προνήπια και νήπια έκαναν με ευχέρεια όλες τις κινήσεις. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα προνήπια (4.00) και χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (1.71).

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι για τα προνήπια αισθητά μικρότερος και για τα νήπια μικρότερος σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, σημαντική αύξηση για τα προνήπια (2.15) και χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (0.67). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι ικανοποιητικός (6.43), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ψηλός (8.78), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ των παιδιών. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα προνήπια (5.22) και σημαντική αύξηση για τα νήπια (2.85). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ικανοποιητικός (7.89), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ψηλός (8.71), και είναι

---

⁴ Analyze > Compare Means > Independent-Samples T Test, SPSS 2021

αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι για τα προνήπια αισθητά μικρότερος και για τα νήπια μικρότερος σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, αύξηση για τα προνήπια (1.71) και αύξηση για τα νήπια (1.22). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι μέτριος (4.14), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σχετικά μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι ικανοποιητικός (6.44), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σχετικά μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής είναι στο απόλυτο κατώτερο επίπεδο (0,00) για το σύνολο των παιδιών. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test απόλυτη μείωση (-9.00)

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, πάρα πολύ μεγάλη μείωση για τα προνήπια (7.57) και επίσης πάρα πολύ μεγάλη μείωση για τα νήπια (8.11). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.43), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι επίσης πάρα πολύ μικρός (0.89), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(δ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή αύξηση για τα προνήπια (1.00) και επίσης πολύ μικρή αύξηση για τα νήπια (0.14). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.00), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι σχεδόν μηδενικός (0.14), και δεν είναι

αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα προνήπια (3.43) και επίσης χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (1.67). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι χαμηλός (3.43), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι πολύ μικρός (1.67), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

(ε) Οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα προνήπια (7.33) και επίσης μεγάλη αύξηση για τα νήπια (5.86). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι πολύ ικανοποιητικός (7.33), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι ικανοποιητικός (5.86), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι μικρότεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα προνήπια (4.14) και επίσης χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (5.44). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι μέτριος (4.14), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι ικανοποιητικός (5.44), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(στ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή αύξηση για τα προνήπια (0.67) και

χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (3.00). Για τα προνήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (0.67), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα νήπια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι επίσης πολύ μικρός (3.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σχετικά μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου είναι μικρότεροι από τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας, δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, και διαμορφώνονται σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα. Δεν εμφανίζουν δε καμιά ουσιώδη μεταβολή από τους αντίστοιχους μέσους όρους στο pre test.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των προνηπίων και νηπίων της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, είναι δε ελάχιστα μικρότερος και ελάχιστα μεγαλύτερος ο χρόνος κινήσεων των προνηπίων και νηπίων αντίστοιχα σε σχέση με την πειραματική ομάδα. Δεν εμφανίζουν δε καμιά ουσιώδη μεταβολή από τους αντίστοιχους μέσους όρους στο pre test.

3.4.2 Σύγκριση αγοριών – κοριτσιών μεταξύ των ομάδων

(α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 10, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας είναι ίδιοι στα απόλυτα υψηλά επίπεδα (9.00), και είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μηδενικές αποκλίσεις, δηλαδή όλα τα αγόρια και κορίτσια έκαναν με ευχέρεια όλες τις κινήσεις. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα προνήπια (5.00) και χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (0.43).

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου είναι για τα αγόρια αισθητά μικρότερος και για τα κορίτσια μικρότερος σχέση με την πειραματική ομάδα, και διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, σημαντική αύξηση για τα αγόρια (3.00) και μηδενική μεταβολή για τα κορίτσια (0.00). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι ικανοποιητικός (6.43), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ψηλός (8.78), και είναι

αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα αγόρια (5.11) και σημαντική αύξηση για τα κορίτσια (3.00). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ικανοποιητικός (7.89), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ψηλός (8.71), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου είναι για τα αγόρια αισθητά μικρότερος και για τα κορίτσια μικρότερος σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, αύξηση για τα αγόρια (1.86) και αύξηση για τα κορίτσια (1.11). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι χαμηλός (3.29), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σχετικά μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ικανοποιητικός (7.11), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής είναι στο απόλυτο κατώτερο επίπεδο (0,00) για το σύνολο των παιδιών. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test απόλυτη μείωση (-9.00).

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, πολύ μεγάλη μείωση για τα προνήπια (6.71) και επίσης πάρα πολύ μεγάλη μείωση για τα νήπια (8.78). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (2.29), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σχετικά μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι σχεδόν μηδενικός (0.22), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(δ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή αύξηση για τα αγόρια (1.00) και επίσης πολύ μικρή αύξηση για τα κορίτσια (0.14). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (1.00), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι σχεδόν μηδενικός (0.14), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα προνήπια (3.43) και επίσης χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (1.67). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι χαμηλός (3.43), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι πολύ μικρός (1.67), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ε) Οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα προνήπια (6.44) και επίσης μεγάλη αύξηση για τα νήπια (7.00). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι ικανοποιητικός (6.44), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι πολύ ικανοποιητικός (7.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου είναι μικρότεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα προνήπια (3.00) και επίσης χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (6.33). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι χαμηλός

(3.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι ικανοποιητικός (6.33), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(στ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα αγόρια (1.56) και χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (1.86). Για τα αγόρια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πολύ μικρός (1.56), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα κορίτσια ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι επίσης πολύ μικρός (1.86), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου είναι μικρότεροι από τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας, δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, και διαμορφώνονται σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα. Δεν εμφανίζουν δε καμιά ουσιώδη μεταβολή από τους αντίστοιχους μέσους όρους στο pre test.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των αγοριών και κοριτσιών της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, είναι δε ελάχιστα μεγαλύτεροι αντίστοιχα σε σχέση με την πειραματική ομάδα. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή χαρακτηριστική αύξηση για τα αγόρια (6.94) και μικρή χαρακτηριστική μείωση για τα κορίτσια (5.33).

3.4.3 Σύγκριση παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα μεταξύ των ομάδων

(α) Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 11, οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας είναι ίδιοι στα απόλυτα υψηλά επίπεδα (9.00), και είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μηδενικές αποκλίσεις, δηλαδή όλα τα αγόρια και κορίτσια έκαναν με ευχέρεια όλες τις κινήσεις. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (5.29) και χαρακτηριστική αύξηση για τα για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (1.22).

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου είναι μικρότεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, αύξηση για τα για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (1.70) και επίσης αύξηση τα για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (0.66). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ψηλός ((8.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ευχέρεια είναι πολύ ικανοποιητικός (7.33), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(β) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας είναι περίπου ίδιοι, και είναι απόλυτα αντιπροσωπευτικοί επειδή σχετίζονται με μικρές αποκλίσεις των κινήσεων των παιδιών. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (6.57) και σημαντική αύξηση για τα για τα για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (2.33). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ψηλός (8.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι πολύ ψηλός (8.44), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου είναι σημαντικά μικρότεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή μείωση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (0.36) και σημαντική αύξηση για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (3.27). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι χαμηλός (4.14), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με σχετικά μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία είναι

ικανοποιητικός (6.44), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(γ) Οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής είναι στο απόλυτο κατώτερο επίπεδο (0,00) για το σύνολο των παιδιών. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test απόλυτη μείωση (-9.00)

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, πολύ μεγάλη μείωση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (8.20) και επίσης πάρα πολύ μεγάλη μείωση για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (7.33). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (0.80), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων χωρίς φαντασία είναι πολύ μικρός (1.67), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(δ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή αύξηση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (0.86) και επίσης πολύ μικρή αύξηση για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (0.44). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (0.86), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι σχεδόν μηδενικός (0.44), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (2.50) και επίσης χαρακτηριστική αύξηση για τα παιδιά με

εξωσχολική δραστηριότητα (2.33). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι χαμηλός (2.50), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι χαμηλός (2.33), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(ε) Οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μεγάλη αύξηση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (7.57) και επίσης μεγάλη αύξηση για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (6.00). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι πολύ ικανοποιητικός (7.57), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι ικανοποιητικός (6.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου είναι μικρότεροι σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (5.00) και επίσης χαρακτηριστική αύξηση για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (4.67). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι μέτριος (5.00), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι μέτριος (4.67), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μικρή απόκλιση των κινήσεων τους.

(στ) Οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, χαρακτηριστική αύξηση για τα αγόρια (0.57) και χαρακτηριστική αύξηση για τα νήπια (2.56). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πάρα

πολύ μικρός (0.56), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πολύ μικρός (2.56), και είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μέτρια απόκλιση των κινήσεων τους.

Παράλληλα οι μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου είναι μεγαλύτερος και μικρότερος αντίστοιχα σε σχέση με την πειραματική ομάδα, και δεν διαφέρουν επίσης στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους. Εμφανίζουν δε, σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test, μικρή αύξηση για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (0.70) και επίσης χαρακτηριστική μικρή αύξηση για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα (0.33). Για τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πολύ μικρός (0.70), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους. Για τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα ο μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι πάρα πολύ μικρός (0.33), και δεν είναι αντιπροσωπευτικός για το σύνολο των παιδιών αντίστοιχα επειδή σχετίζεται με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων τους.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους και δεν εμφανίζουν ουσιώδη μεταβολή σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test. Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών της ομάδας ελέγχου δεν διαφέρουν στατιστικώς σημαντικά μεταξύ τους, είναι ελάχιστα μεγαλύτερος και μικρότερος αντίστοιχα σε σχέση με τους αντίστοιχους της πειραματικής ομάδας και δεν εμφανίζουν ουσιώδη μεταβολή σε σχέση με τους αντίστοιχους στο pre test.

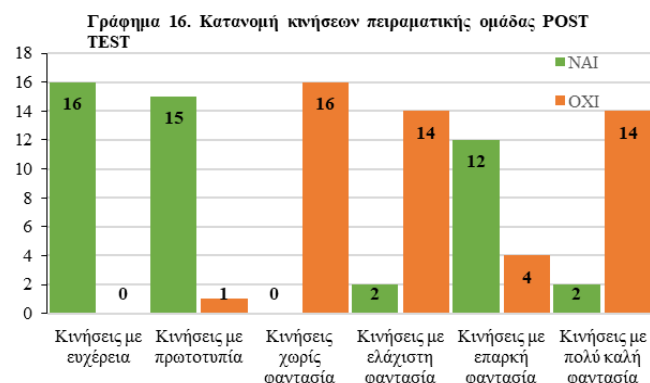
3.4.4 Ερμηνεία των αποτελεσμάτων της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων στο post test

(α) Πειραματική ομάδα

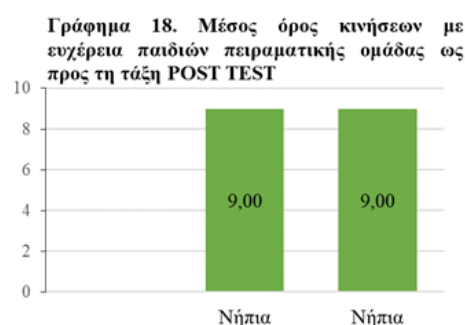
Η κατανομή των κινήσεων των παιδιών σε κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, ελάχιστη φαντασία, επαρκή φαντασία και πολύ καλή φαντασία φαίνεται στο Γράφημα 16.

Όπως παρατηρείται: α) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ευχέρεια είναι 16

στα 16 (100%), β) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πρωτοτυπία είναι 15 στα 16 (94%), γ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις χωρίς φαντασία είναι 0 στα 16 (0%), δ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ελάχιστη φαντασία είναι 2 στα 16 (13%), ε) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με επαρκή φαντασία είναι 12 στα 16 (75%) και ζ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πολύ καλή φαντασία είναι 2 στα 16 (13%).

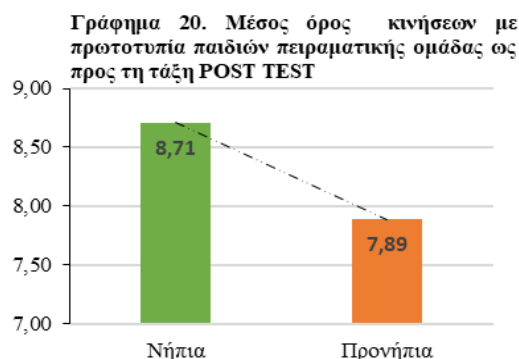
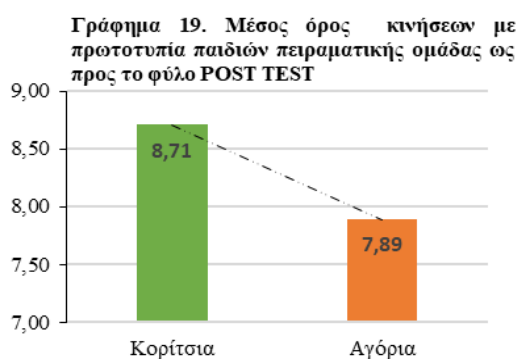
(α1) Όσον αφορά την ευχέρεια κινήσεων: Οι μέσοι όροι κινήσεων με ευχέρεια είναι οι ίδιοι και ως προς το φύλο των παιδιών και ως προς τη τάξη νηπιαγωγείου και ως προς την εξωσχολική δραστηριότητα, όπως φαίνεται παρακάτω στα Γραφήματα 17 και 18 και διαμορφώνονται στο μέγιστο επίπεδο (9.00).

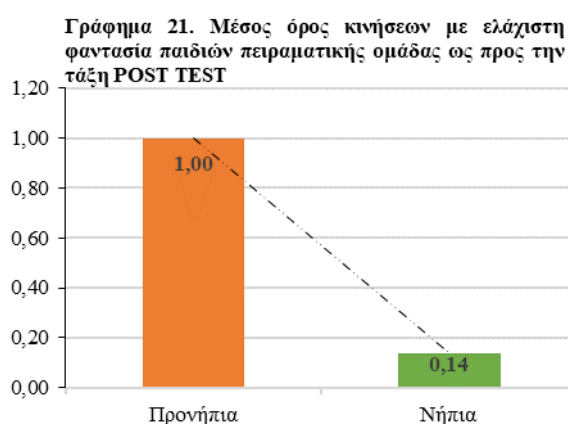
(α2) Όσον αφορά την πρωτοτυπία κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία είναι το φύλο των παιδιών ταυτόχρονα με τη τάξη νηπιαγωγείου, όπως φαίνεται παρακάτω στα Γραφήματα 19 και 20. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών, νηπίων και

προνηπίων, είναι η μεγαλύτερη (0.82), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (0.44), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία επίσης εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία.

(α3) Όσον αφορά τις κινήσεις με ελάχιστη φαντασία: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι η τάξη των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 21. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία παρουσιάζεται

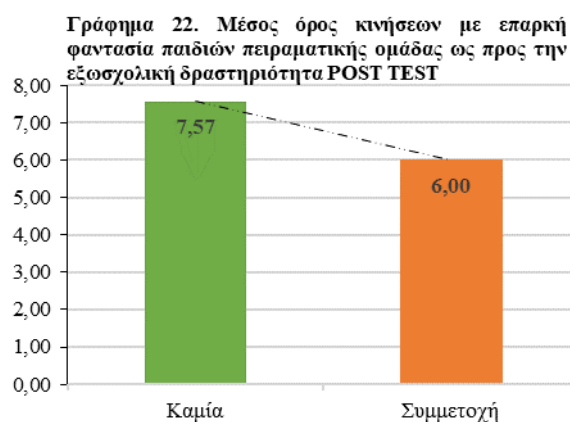

μεταξύ των προνηπίων και νηπίων (0.86), με τα προνήπια να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα νήπια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι η ίδια μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών (0.86), με τα αγόρια να εμφανίζουν πολύ μικρό όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα κορίτσια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχεδόν μηδενικά επίπεδα. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία μεταξύ των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (0.42), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με

ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σχεδόν σε μηδενικά επίπεδα.

(α4) Όσον αφορά τις κινήσεις με επαρκή φαντασία:

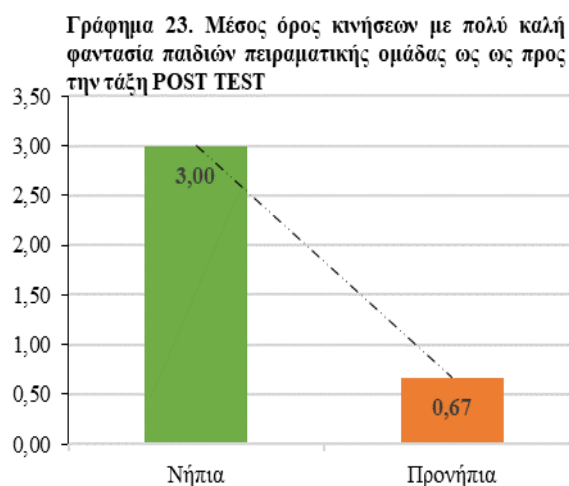
Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 22. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους

όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (1.57), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε ικανοποιητικά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και των προνηπίων (1.47), με τα προνήπια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα νήπια, τα οποία εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία μεταξύ κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (0.56), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο.

(α5) Όσον αφορά τις κινήσεις με πολύ καλή φαντασία:

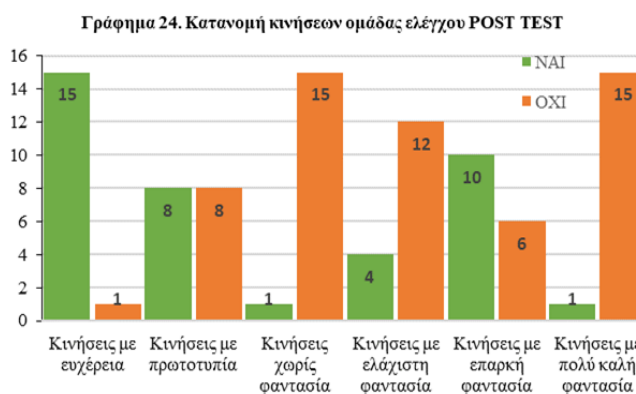
Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι η τάξη των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 23. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και

προνηπίων (2.33), με τα νήπια να εμφανίζουν μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (1.99), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν σχεδόν μηδενικό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών είναι η μικρότερη (0.30), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν επίσης πάρα πολύ μικρό μέσο όρο.

(β) Ομάδα Ελέγχου

Η κατανομή των κινήσεων των παιδιών σε κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, ελάχιστη φαντασία, επαρκή φαντασία και πολύ καλή φαντασία φαίνεται στο Γράφημα 24.

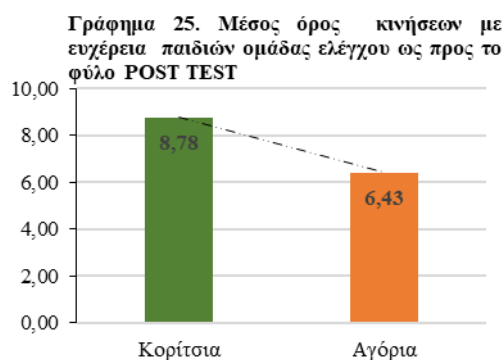

Όπως παρατηρείται: α) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ευχέρεια είναι 15

στα 16 (94%), β) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πρωτοτυπία είναι 8 στα 16 (50%), γ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις χωρίς φαντασία είναι 1 στα 16 (6%), και τα παιδιά που δεν κάνουν κινήσεις χωρίς φαντασία είναι 15 στα 16 (94%), δ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με ελάχιστη φαντασία είναι 4 στα 16 (25%), ε) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με επαρκή φαντασία είναι 10 στα 16 (63%) και ζ) τα παιδιά που κάνουν κινήσεις με πολύ καλή φαντασία είναι 1 στα 16 (6%).

(β1) Όσον αφορά την ευχέρεια κινήσεων:

Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια είναι το φύλο των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 25. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με

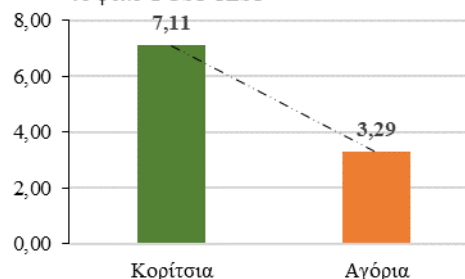

ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών (2.35), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα αγόρια που εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (0.82), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα προνήπια που εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ευχέρεια μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (0.67), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με ευχέρεια σε σχέση με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα που εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο.

(β2) Όσον αφορά την πρωτοτυπία

κινήσεων: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία είναι επίσης το φύλο των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 26. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους παρουσιάζεται μεταξύ των

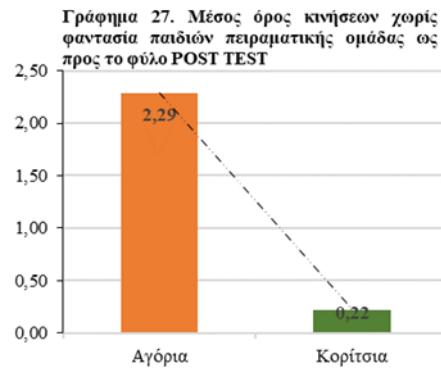
Γράφημα 26. Μέσος όρος κινήσεων με πρωτοτυπία παιδιών ομάδας ελέγχου ως προς το φύλο POST TEST

κοριτσιών και αγοριών (3.82), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε χαμηλά επίπεδα. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία είναι μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (2.30), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πρωτοτυπία μεταξύ των νηπίων και προνηπίων είναι η μικρότερη (0.82), με τα νήπια να εμφανίζουν πολύ ψηλό μέσο όρο κινήσεων με πρωτοτυπία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν πολύ ικανοποιητικό μέσο όρο.

(β3) Όσον αφορά τις κινήσεις χωρίς φαντασία:

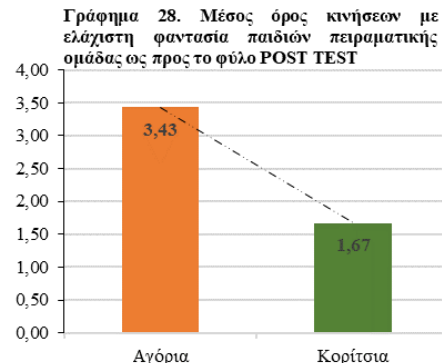
Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία είναι το φύλο των παιδιών όπως φαίνεται στο Γράφημα 27. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους παρουσιάζεται μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών (2.07), με τα αγόρια να εμφανίζουν

μικρό μέσο όρο κινήσεων χωρίς φαντασία σε σχέση με τα κορίτσια, τα οποία εμφανίζουν σχεδόν μηδενικό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία είναι μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα (0.87), με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων χωρίς φαντασία σε σχέση με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων χωρίς φαντασία μεταξύ των νηπίων και προνηπίων είναι η μικρότερη (0.54), με τα προνήπια να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων χωρίς φαντασία σε σχέση με τα νήπια, τα οποία εμφανίζουν επίσης πολύ μικρό μέσο όρο.

(β4) Όσον αφορά τις κινήσεις με ελάχιστη φαντασία:

Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι το φύλο των παιδιών όπως φαίνεται στο Γράφημα 28. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους παρουσιάζεται μεταξύ των αγοριών και κοριτσιών (1.76) με τα αγόρια να

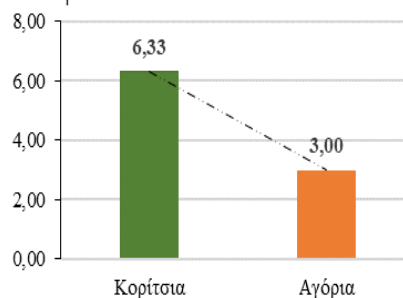
εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα κορίτσια, τα οποία εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία είναι η ίδια μεταξύ προνηπίων και νηπίων (1.76), με τα προνήπια να εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα νήπια, τα οποία εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με ελάχιστη φαντασία μεταξύ των παιδιών με η χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (0.17), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με ελάχιστη φαντασία σε σχέση με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν ακόμη μικρότερο μέσο όρο.

(β5) Όσον αφορά τις κινήσεις με επαρκή

φαντασία: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία είναι το φύλο των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 29. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους παρουσιάζεται μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών (3.33), με τα κορίτσια να εμφανίζουν ικανοποιητικό μέσο όρο κινήσεων με επαρκή

φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο κινήσεων. Η επόμενη σε μέγεθος διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των νηπίων και προνηπίων (1.30), με τα νήπια να εμφανίζουν μέτριο μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν χαμηλό μέσο όρο. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με επαρκή φαντασία μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (0.33), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν μέτριο μέσο όρο κινήσεων με επαρκή φαντασία σε σχέση με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν ακόμη χαμηλότερο μέσο όρο.

Γράφημα 29. Μέσος όρος κινήσεων με επαρκή φαντασία παιδιών ομάδας ελέγχου ως προς το φύλο POST TEST

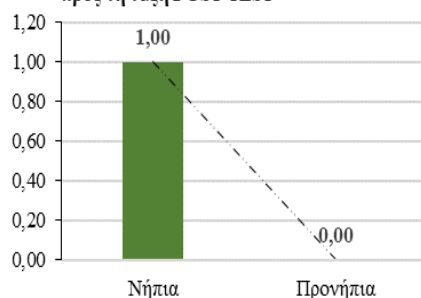

(β6) Όσον αφορά τις κινήσεις με πολύ καλή

φαντασία: Ο κρίσιμος παράγοντας σημαντικής διαφοράς στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία είναι η τάξη των παιδιών, όπως φαίνεται στο Γράφημα 30. Η μεγαλύτερη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ νηπίων και

προνηπίων (1.00), με τα νήπια να εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα προνήπια, τα οποία εμφανίζουν μηδενικό μέσο όρο. Η επόμενη διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία παρουσιάζεται μεταξύ των κοριτσιών και αγοριών (0.49), με τα κορίτσια να εμφανίζουν πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα αγόρια, τα οποία εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό. Η διαφορά στους μέσους όρους κινήσεων με πολύ καλή φαντασία μεταξύ των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα και των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα είναι η μικρότερη (0.37), με τα παιδιά χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα να εμφανίζουν

Γράφημα 30. Μέσος όρος κινήσεων με πολύ καλή φαντασία παιδιών ομάδας ελέγχου ως προς τη τάξη POST TEST

πολύ μικρό μέσο όρο κινήσεων με πολύ καλή φαντασία σε σχέση με τα παιδιά με εξωσχολική δραστηριότητα, τα οποία εμφανίζουν πάρα πολύ μικρό μέσο όρο.

4. Διαπιστώσεις των αποτελεσμάτων της ανάλυσης

4.1 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στη φάση του pre test

Ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στο pre test ως προς τις κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, με ελάχιστη φαντασία, με επαρκή φαντασία και με πολύ καλή φαντασία αποτυπώνεται στην παρακάτω διάταξη:

	Πειραματική Ομάδα	Ομάδα Ελέγχου
Κινήσεις με ευχέρεια:	Φύλο των παιδιών	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με πρωτοτυπία:	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις χωρίς φαντασία:	Κανένας	Κανένας

Παρατηρείται ότι, ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι το φύλο ως προς τις κινήσεις με ευχέρεια. Ως προς τις κινήσεις με πρωτοτυπία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα. Ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της ομάδας ελέγχου είναι το φύλο και ως προς τις κινήσεις με ευχέρεια και ως προς τις κινήσεις με πρωτοτυπία. Το φύλο των παιδιών είναι ο κοινός κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στο pre test όσον αφορά τις κινήσεις με ευχέρεια.

Ταυτόχρονα παρατηρείται ότι, οι κινήσεις με ευχέρεια των παιδιών της πειραματικής ομάδας, όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 12, είναι λιγότερες (0.44 μονάδες κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο. Οι κινήσεις με πρωτοτυπία είναι περισσότερες (0.06 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε ένα πολύ μέτριο επίπεδο, οι κινήσεις τους χωρίς φαντασία είναι ίδιες σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε απόλυτα ψηλά επίπεδα.

4.2 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση της παρέμβασης και στο pre test

Ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας στις φάσεις του pre test και της παρέμβασης ως προς τις κινήσεις με

ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, με ελάχιστη φαντασία, με επαρκή φαντασία και με πολύ καλή φαντασία αποτυπώνεται στην παρακάτω διάταξη:

	Pre Test	Παρέμβαση
Κινήσεις με ευχέρεια:	Φύλο των παιδιών	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών
Κινήσεις με πρωτοτυπία:	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών
Κινήσεις χωρίς φαντασία:	Κανένας	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία:	Κανένας	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με επαρκή φαντασία:	Κανένας	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία:	Κανένας	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών

Παρατηρείται ότι, τα παιδιά της πειραματικής ομάδας έχουν διακριτά μεγαλύτερη ομοιογένεια στην κινητική τους δημιουργικότητα στη φάση της παρέμβασης σε σχέση με το pre test. Στη φάση της παρέμβασης ο κρίσιμος παράγοντας στις κινήσεις τους με ευχέρεια, πρωτοτυπία, επαρκή φαντασία και πολύ καλή φαντασία είναι ο ίδιος η εξωσχολική τους δραστηριότητα, ενώ στις προβληματικές κινήσεις τους χωρίς φαντασία και με ελάχιστη φαντασία είναι ο ίδιος το φύλο. Αντίθετα στο pre test ο κρίσιμος παράγοντας στις κινήσεις τους με ευχέρεια, και πρωτοτυπία είναι διαφορετικός, το φύλο και η εξωσχολική δραστηριότητα αντίστοιχα. Στις μόνες κινήσεις που ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας τους είναι ο ίδιος και στην παρέμβαση και στο pre test, δηλαδή η εξωσχολική τους δραστηριότητα, είναι οι κινήσεις με πρωτοτυπία.

Η εξωσχολική τους δραστηριότητα των παιδιών είναι ο κοινός κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών και στη φάση της παρέμβασης και στο pre test όσον αφορά τις κινήσεις με πρωτοτυπία.

Ταυτόχρονα παρατηρείται ότι, οι κινήσεις με ευχέρεια τα παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση της παρέμβασης, όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 13, μειώθηκαν (1.14 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις στο pre test και έφθασαν σε μέτρια επίπεδα, οι κινήσεις τους με πρωτοτυπία αυξήθηκαν (0.64 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις στο pre test και έφθασαν σε μέτρια επίπεδα, οι κινήσεις τους χωρίς φαντασία μειώθηκαν (6.95 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις στο pre test και έφθασαν σε πολύ μικρά

επίπεδα, οι κινήσεις τους με ελάχιστη φαντασία ήταν 4.81/20 κατά μέσο όρο σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις στο pre test όπου ήταν σε μηδενικά επίπεδα, οι κινήσεις τους με επαρκή φαντασία ήταν 8.44/20 κατά μέσο όρο σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις στο pre test όπου ήταν σε μηδενικά επίπεδα, και οι κινήσεις τους με πολύ καλή φαντασία ήταν 2.19/20 κατά μέσο όρο σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις στο pre test όπου ήταν σε μηδενικά επίπεδα.

Δηλαδή η συμμετοχή των παιδιών της πειραματικής ομάδας στις δραστηριότητες της φάσης παρέμβασης, ενδιάμεσα του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων, έπαιξε σημαντικό ρόλο όπως φαίνεται, στη βελτίωση των επιδόσεων τους σε σχέση με το pre test.

4.3 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση της παρέμβασης και στο post test

Ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας στις φάσεις του post test και της παρέμβασης ως προς τις κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, με ελάχιστη φαντασία, με επαρκή φαντασία και με πολύ καλή φαντασία αποτυπώνεται στην παρακάτω διάταξη:

	Post Test	Παρέμβαση
Κινήσεις με ευχέρεια:	Φύλο των παιδιών	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών
Κινήσεις με πρωτοτυπία:	Φύλο των παιδιών	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών
Κινήσεις χωρίς φαντασία:	Κανένας	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία:	Τάξη των παιδιών	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με επαρκή φαντασία:	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία:	Τάξη των παιδιών	Εξωσχολική δραστηριότητα των παιδιών

Παρατηρείται ότι, στη φάση της παρέμβασης όπως προαναφέραμε ο κρίσιμος παράγοντας στις κινήσεις τους με ευχέρεια, πρωτοτυπία, επαρκή φαντασία και πολύ καλή φαντασία είναι ο ίδιος η εξωσχολική τους δραστηριότητα, ενώ στις προβληματικές κινήσεις τους χωρίς φαντασία και με ελάχιστη φαντασία είναι ο ίδιος το φύλο. Στο post test ο κρίσιμος παράγοντας στις κινήσεις τους με ευχέρεια και πρωτοτυπία είναι ο ίδιος, το φύλο, στις

κινήσεις τους με ελάχιστη φαντασία και πολύ καλή φαντασία είναι ο ίδιος, η τάξη, ενώ στις κινήσεις με επαρκή φαντασία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα.

Η εξωσχολική τους δραστηριότητα των παιδιών είναι ο κοινός κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και στη φάση της παρέμβασης και στο post test όσον αφορά τις κινήσεις με επαρκή φαντασία.

Ταυτόχρονα παρατηρείται ότι, οι κινήσεις με ευχέρεια των παιδιών της πειραματικής ομάδας στη φάση του post test, όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 14, αυξήθηκαν (4.14 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες κινήσεις τους στη φάση της παρέμβασης και έφθασαν σε απόλυτο ψηλό επίπεδο, οι κινήσεις με πρωτοτυπία αυξήθηκαν (3.55 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με αντίστοιχες κινήσεις τους στη φάση της παρέμβασης και έφθασαν σε πολύ ψηλό επίπεδο, οι κινήσεις τους χωρίς φαντασία μειώθηκαν (2.05 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με αντίστοιχες κινήσεις τους στη φάση της παρέμβασης και μηδενίσθηκαν, οι κινήσεις τους με ελάχιστη φαντασία μειώθηκαν (2.16 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με αντίστοιχες κινήσεις τους στη φάση της παρέμβασης και μηδενίσθηκαν, οι κινήσεις τους με επαρκή φαντασία αυξήθηκαν (2.89 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με αντίστοιχες κινήσεις τους στη φάση της παρέμβασης και έφθασαν σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο, και οι κινήσεις με πολύ καλή φαντασία αυξήθηκαν (0.57 κατά σταθμισμένο μέσο όρο) σε σχέση με αντίστοιχες κινήσεις τους στη φάση της παρέμβασης και έφθασαν σε ένα μικρό επίπεδο.

Δηλαδή η συμμετοχή των παιδιών της πειραματικής ομάδας στις δραστηριότητες της φάσης παρέμβασης, ενδιάμεσα του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων, έπαιξε σημαντικό ρόλο όπως φαίνεται, στη πολύ μεγάλη βελτίωση των επιδόσεων τους στο post test του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος.

4.4 Η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στη φάση του post test

Ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στο post test ως προς τις κινήσεις με ευχέρεια, πρωτοτυπία, χωρίς φαντασία, με ελάχιστη φαντασία, με επαρκή φαντασία και με πολύ καλή φαντασία αποτυπώνεται στην παρακάτω διάταξη:

	Πειραματική Ομάδα	Ομάδα Ελέγχου
Κινήσεις με ευχέρεια:	Φύλο των παιδιών	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με πρωτοτυπία:	Φύλο των παιδιών	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις χωρίς φαντασία:	Κανένας	Φύλο των παιδιών

Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία:	Τάξη των παιδιών Εξωσχολική	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με επαρκή φαντασία:	δραστηριότητα των παιδιών	Φύλο των παιδιών
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία:	Τάξη των παιδιών	Τάξη των παιδιών

Παρατηρείται ότι, ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι το φύλο ως προς τις κινήσεις με ευχέρεια, και πρωτοτυπία. Ως προς τις κινήσεις με ελάχιστη φαντασία και πολύ καλή φαντασία είναι η τάξη. Ως προς τις κινήσεις με επαρκή φαντασία είναι η εξωσχολική δραστηριότητα.

Ο κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της ομάδας ελέγχου είναι το φύλο ως προς όλες τις κινήσεις τους, εκτός των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία όπου είναι η τάξη.

Το φύλο των παιδιών είναι ο κοινός κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στο post test όσον αφορά τις κινήσεις με ευχέρεια και πρωτοτυπία.

Η τάξη των παιδιών είναι ο κοινός κρίσιμος παράγοντας στις διαφορές της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου στο post test όσον αφορά τις κινήσεις με πολύ καλή φαντασία.

Ταυτόχρονα παρατηρείται ότι, οι κινήσεις με ευχέρεια των παιδιών της πειραματικής ομάδας, όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 15, είναι περισσότερες (1.25 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε απόλυτο ψηλό επίπεδο, οι κινήσεις τους με πρωτοτυπία των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι περισσότερες (2.81 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε πολύ ψηλό επίπεδο, οι κινήσεις τους χωρίς φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι λιγότερες (1.13 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε μηδενικά επίπεδα, οι κινήσεις τους με ελάχιστη φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι λιγότερες (1.81 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε πάρα πολύ μικρά επίπεδα, οι κινήσεις τους με επαρκή φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι περισσότερες (1.81 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε πολύ ικανοποιητικά επίπεδα και οι κινήσεις τους με πολύ καλή φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας είναι περισσότερες (1.13 κατά μέσο όρο) σε σχέση με τις αντίστοιχες της ομάδας ελέγχου και έφθασαν σε πάρα πολύ μικρά επίπεδα.

Δηλαδή η συμμετοχή των παιδιών της πειραματικής ομάδας στις δραστηριότητες της φάσης παρέμβασης, ενδιάμεσα του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων, έπαιξε σημαντικό ρόλο όπως φαίνεται, στη πολύ μεγάλη βελτίωση των επιδόσεων τους στο post test του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος σε σχέση με τις επιδόσεις των παιδιών της ομάδας ελέγχου.

4.5 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test⁵

Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 16, η δημιουργική κινητικότητα των παιδιών των δύο ομάδων μεταξύ του post test και του pre test του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων παρουσίασε της εξής μεταβολές:

(α) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών των δυο ομάδων παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.016) σε σχέση με τη στατιστικώς μη σημαντική διαφορά τους στο pre test (0.744).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.006). Ο μέσος όρος των κινήσεων των παιδιών με ευχέρεια βελτιώθηκε πάρα πολύ (3.00) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό κινήσεων χωρίς απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (9.00), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (6.00) με μεγάλη όμως απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.042). Ο μέσος όρος των κινήσεων των παιδιών με ευχέρεια βελτιώθηκε πολύ λιγότερο και έφθασε σε ένα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο με σχετικά όμως μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (7.75), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (6.44) , με μεγάλη όμως απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

(β) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών των δυο ομάδων παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.002) σε σχέση με τη στατιστικώς μη σημαντική διαφορά τους στο pre test (0.965).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων των παιδιών με πρωτοτυπία υπερδιπλασιάστηκε (4.19) και έφθασε σε πολύ

---

⁵ Analyze > Compare Means > Paired Samples T Test > SPSS 2021

ψηλό επίπεδο με πολύ μικρή πολύ μικρή απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (8.25), σε σχέση με το χαμηλό επίπεδο του στο pre test και την πολύ μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών (4.06).

Παράλληλα οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.009). Ο μέσος όρος των κινήσεων των παιδιών με πρωτοτυπία βελτιώθηκε πολύ λιγότερο (1.44) και έφθασε σε ένα μέτριο επίπεδο με μεγάλη όμως απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (5.44), σε σχέση με το χαμηλό επίπεδο του στο pre test (4.00) και την πολύ μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

(γ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών των δυο ομάδων παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.023) σε σχέση με την μηδενική ισότητα τους στο pre test.

Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών μειώθηκε απόλυτα (9.00) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο με μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test, σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00) και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

Παράλληλα οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών μειώθηκε πάρα πολύ (7.87) και έφθασε σε ένα πολύ μικρό επίπεδο με μεγάλη όμως απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (1.13), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00) και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

(δ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών των δυο ομάδων παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.005) σε σχέση με την μηδενική ισότητα τους στο pre test.

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.046). Ο μέσος όρος των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών αυξήθηκε (0.63) και έφθασε σε πάρα πολύ μικρό επίπεδο με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (0.63), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών αυξήθηκε (2.44) και έφθασε σε πολύ μικρό επίπεδο με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (2.44), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

(ε) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών των δυο ομάδων παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.033) σε σχέση με την μηδενική ισότητα τους στο pre test.

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.046). Ο μέσος όρος των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών αυξήθηκε πάρα πολύ (6.69) και έφθασε σε ικανοποιητικό επίπεδο με σχετικά μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (6.69), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών αυξήθηκε πάρα πολύ (4.88) και έφθασε σε μέτριο επίπεδο με σχετικά μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (4.88), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

(στ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών των δυο ομάδων δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.057) σε σχέση με την μηδενική ισότητα τους στο pre test.

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.004). Ο μέσος όρος των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών αυξήθηκε πολύ (1.69) και έφθασε σε πολύ μικρό επίπεδο με μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (1.69), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

Παράλληλα οι μέσοι όροι κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.07). Ο μέσος όρος των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών αυξήθηκε

σημαντικά (56%) και έφθασε σε πάρα πολύ μικρό επίπεδο με σχετικά μεγάλη απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test (0.56), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test και την μηδενική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών των δυο ομάδων δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά στο post test (0.105) ούτε και στο pre test (0.959).

Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.109). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων των παιδιών μειώθηκε λίγο (3.44) και έφθασε με μικρή απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test σε 32.81 δευτερόλεπτα, σε σχέση με τα 36.25 δευτερόλεπτα στο pre test και την χαρακτηριστική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

Παράλληλα οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.976). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων των παιδιών αυξήθηκε ελάχιστα (0.07) και έφθασε με μικρή απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών στο post test σε 36.13 δευτερόλεπτα, σε σχέση με τα 36.06 δευτερόλεπτα στο pre test και την χαρακτηριστική απόκλιση των κινήσεων μεταξύ των παιδιών.

4.6 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των προνηπίων και νηπίων της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test⁶

Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 17, η δημιουργική κινητικότητα των προνηπίων και νηπίων των δύο ομάδων μεταξύ του post test και του pre test του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων παρουσίασε της εξής μεταβολές:

(α) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.02). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πάρα πολύ (4.00) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό κινήσεων στο post test (9.00), σε σχέση με το μέτριο επίπεδο του στο pre test (5.00 κατά μέσο όρο).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.094). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε σημαντικά αλλά λιγότερο (2.15) και

---

⁶ Analyze > Compare Means > Paired Samples T Test > SPSS 2021

έφθασε σε ένα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (7.29), σε σχέση με το μέτριο επίπεδο του στο pre test (5.14).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς μικρή διαφορά (0.054). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε χαρακτηριστικά (1.71) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό στο post test (9.00), σε σχέση με το πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (7.29).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.124). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε λιγότερο (0.67) και έφθασε σε ένα πολύ ψηλό επίπεδο στο post test (8.11), σε σχέση με το πολύ ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (7.44).

(β) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.01). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε πάρα πολύ (5.22) και έφθασε σε ένα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (7.89), σε σχέση με το πολύ χαμηλό επίπεδο του στο pre test (2.67).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.078). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε λιγότερο (1.71) και έφθασε σε ένα μέτριο επίπεδο στο post test (4.14), σε σχέση με το πολύ χαμηλό επίπεδο του στο pre test (2.43).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς μικρή διαφορά (0.040). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε πολύ (2.85) και έφθασε και έφθασε σε ένα πολύ ψηλό επίπεδο στο post test (8.71), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (5.86).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.010). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε λιγότερο (1.22) και έφθασε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.44), σε σχέση με το μέτριο επίπεδο του στο pre test (5.22).

(γ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς απόλυτη διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε απόλυτα (-9.00) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο στο post test (0.00), σε σχέση με το απόλυτα υψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε πάρα πολύ αλλά λιγότερο (7.57) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (1.43), σε σχέση με το απόλυτα υψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς απόλυτη διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε απόλυτα (9.00) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο στο post test (0.00), σε σχέση με το απόλυτα υψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε πάρα πολύ αλλά λιγότερο (8.11) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (0.89), σε σχέση με το απόλυτα υψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

(δ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.067). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πολύ λίγο (1.00) και έφθασε σε πάρα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (1.00), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.010). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ (3.43) και έφθασε σε ένα χαμηλό επίπεδο στο post test (3.43), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.165). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ λίγο (0.14) και έφθασε σε σχεδόν μηδενικό επίπεδο στο post test (0.14), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε λίγο (1.67) και έφθασε σε ένα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (1.67), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(ε) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με επαρκή φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ (7.33) και έφθασε σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (7.33), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.011). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με επαρκή φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ (4.14) και έφθασε σε ένα χαμηλό επίπεδο στο post test (4.14), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με επαρκή φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ (5.86) και έφθασε σε ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (5.86), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με επαρκή φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ (5.44) και έφθασε σε ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (5.44), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(στ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.022). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πολύ καλή φαντασία αυξήθηκε πολύ λίγο (0.67) και έφθασε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (0.67), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test είναι ίσοι. Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πολύ

καλή φαντασία δεν μεταβλήθηκε και παρέμεινε σε μηδενικό επίπεδο, σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test.

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πολύ καλή φαντασία αυξήθηκε σημαντικά πολύ (3.00) και έφθασε σε χαμηλό επίπεδο στο post test (3.00), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.007). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πολύ καλή φαντασία αυξήθηκε λίγο (1.00) και έφθασε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (1.00), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των προνηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.209). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πολύ λίγο (4.00) και έφθασε στα επίπεδα των 32.11 και 36.11 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των προνηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.768). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ λίγο (1.00 μονάδα) και έφθασε στα επίπεδα των 33.71 και 32.71 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των νηπίων της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.192). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πολύ λίγο (2.72) και έφθασε στα επίπεδα των 33.71 και 36.43 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των νηπίων της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.721). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πάρα πολύ λίγο (0.67) και έφθασε στα επίπεδα των 38.00 και 38.67 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

4.7 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των αγοριών και κοριτσιών της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test⁷

Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 18, η δημιουργική κινητικότητα των αγοριών και κοριτσιών των δύο ομάδων μεταξύ του post test και του pre test του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων παρουσίασε της εξής μεταβολές:

(α) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.02). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πάρα πολύ (4.07 μονάδες) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό κινήσεων στο post test (9.00), σε σχέση με το μέτριο επίπεδο του στο pre test (4.93).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.070). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε σημαντικά αλλά λιγότερο (2.55 μονάδες) και έφθασε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.73), σε σχέση με το χαμηλό επίπεδο του στο pre test (4.18).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς μικρή διαφορά (0.195). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πολύ λίγο (0.33 μονάδες) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό στο post test (9.00), σε σχέση με το πολύ ψηλό επίπεδο του στο pre test (8.67).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.720). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια μειώθηκε πολύ λίγο (0.07 μονάδες) και έφθασε σε ένα πολύ ψηλό επίπεδο στο post test (8.79), σε σχέση με το επίσης πολύ ψηλό επίπεδο του στο pre test (8.86).

(β) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.02). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε πάρα πολύ (4.57 μονάδες) και έφθασε σε ένα ψηλό επίπεδο στο post test (8.14), σε σχέση με το χαμηλό επίπεδο του στο pre test (3.57). Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.020). Ο

---

⁷ Analyze > Compare Means > Paired Samples T Test > SPSS 2021

μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε λιγότερο (2.00 μονάδες) και έφθασε σε ένα χαμηλό επίπεδο στο post test (3.82), σε σχέση με το πολύ χαμηλό επίπεδο του στο pre test (1.82).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.027). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε λίγο (0.86 μονάδες) και έφθασε σε ένα πολύ ψηλό επίπεδο στο post test (7.36), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (6.50).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.132). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε περισσότερο (1.22 μονάδες) και έφθασε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.44), σε σχέση με το μέτριο επίπεδο του στο pre test (5.22).

(γ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς απόλυτη διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε απόλυτα (9.00 μονάδες) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο στο post test (0.00), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε πάρα πολύ αλλά λιγότερο (6.91 μονάδες) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (2.09), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς απόλυτη διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε απόλυτα (9.00 μονάδες) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο στο post test (0.00), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε πάρα πολύ αλλά λιγότερο (8.79 μονάδες) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (0.21), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

(δ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.045). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ λίγο (0.71 μονάδες) και έφθασε σε πάρα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (0.71), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ (3.09 μονάδες) και έφθασε σε ένα χαμηλό επίπεδο στο post test (3.09), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.347). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ λίγο (0.11 μονάδες) και έφθασε σε σχεδόν μηδενικό επίπεδο στο post test (0.11), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.006). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε λίγο (1.43 μονάδες) και έφθασε σε ένα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (1.43), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(ε) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (6.36 μονάδες) και έφθασε σε ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.36), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.010). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ (3.45) μονάδες και έφθασε σε ένα χαμηλό επίπεδο στο post test (3.45), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (6.56 μονάδες) και έφθασε σε

ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.56), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (6.36 μονάδες) και έφθασε σε ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.36), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(στ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.05). Ο μέσος όρος των κινήσεων των προνηπίων με πολύ καλή φαντασία αυξήθηκε λίγο (1.93 μονάδες) και έφθασε σε πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (1.93), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.167). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ λίγο (0.36 μονάδες) και έφθασε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (0.36), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.012). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε σημαντικά πολύ (2.33 μονάδες) και έφθασε σε χαμηλό επίπεδο στο post test (2.33), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.024). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ λίγο (1.00 μονάδα) και έφθασε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (1.00), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των αγοριών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.492). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πολύ λίγο (1.50 δευτερόλεπτα) και έφθασε στα επίπεδα των 31.64 και 33.141 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των αγοριών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.010). Ο

μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων αυξήθηκε λίγο (6.44 δευτερόλεπτα) και έφθασε στα επίπεδα των 34.73 και 28.09 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των κοριτσιών της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.039). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πολύ λίγο (5.89 δευτερόλεπτα) και έφθασε στα επίπεδα των 35.33 και 41.22 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των κοριτσιών της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.02). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πολύ λίγο (5.57 δευτερόλεπτα) και έφθασε στα επίπεδα των 38.43 και 44.00 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

4.8 Συσχέτιση της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test⁸

Όπως φαίνεται στο Παράρτημα, Ανάλυση, Πίνακας 19, η δημιουργική κινητικότητα των παιδιών με ή χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα των δύο ομάδων μεταξύ του post test και του pre test του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων παρουσίασε της εξής μεταβολές:

(α) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.006). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πάρα πολύ (5.00 μονάδες) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό κινήσεων στο post test (9.00), σε σχέση με το χαμηλό επίπεδο του στο pre test (4.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.062). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πολύ λιγότερο (1.32 μονάδες) και έφθασε σε ένα ψηλό επίπεδο στο post test (8.13), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (6.81).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.096). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πολύ λίγο (1.07

---

⁸ Analyze > Compare Means > Paired Samples T Test > SPSS 2021

μονάδες) και έφθασε τον απόλυτο αριθμό στο post test (9.00), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (7.93).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ευχέρεια των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.081). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ευχέρεια αυξήθηκε πολύ λίγο (0.66) μονάδας και έφθασε σε ένα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (7.44), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (6.78).

(β) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε πάρα πολύ (6.00 μονάδες) και έφθασε σε ένα ψηλό επίπεδο στο post test (8.11), σε σχέση με το πολύ χαμηλό επίπεδο του στο pre test (2.11).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.030). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε πολύ λιγότερο (1.00 μονάδα) και έφθασε σε ένα ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (6.13), σε σχέση με το μέτριο επίπεδο του στο pre test (5.13).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.006). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε σημαντικά (2.36 μονάδες) και έφθασε σε ένα πολύ ψηλό επίπεδο στο post test (8.57), σε σχέση με το ικανοποιητικό επίπεδο του στο pre test (6.21).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πρωτοτυπία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.022). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με πρωτοτυπία αυξήθηκε λιγότερο (2.00 μονάδες) και έφθασε σε ένα μέτριο επίπεδο στο post test (5.22), σε σχέση με το χαμηλό επίπεδο του στο pre test (3.22).

(γ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς απόλυτη διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε απόλυτα (9.00 μονάδες) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο στο post test (0.00), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε πάρα πολύ αλλά λιγότερο (8.25 μονάδες) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (0.75), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς απόλυτη διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε απόλυτα (9.00 μονάδες) και έφθασε σε μηδενικό επίπεδο στο post test (0.00), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων χωρίς φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους χωρίς φαντασία μειώθηκε πάρα πολύ αλλά λιγότερο (7.44 μονάδες) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (1.56), σε σχέση με το απόλυτα ψηλό επίπεδο του στο pre test (9.00).

(δ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.023). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ λίγο (0.78 μονάδα) και έφθασε σε ένα πάρα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (0.78), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.001). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε σημαντικά (2.13 μονάδες) και έφθασε σε ένα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (2.13), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.336). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους με ελάχιστη φαντασία αυξήθηκε πάρα πολύ λίγο (0.29 μονάδες) και έφθασε σε σχεδόν μηδενικό επίπεδο στο post test (0.29), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με ελάχιστη φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.001). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε χαρακτηριστικά

(2.22 μονάδες) και έφθασε σε ένα πολύ μικρό επίπεδο στο post test (2.22), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(ε) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (7.56 μονάδες) και έφθασε σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (7.56), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (5.25 μονάδες) και έφθασε σε ένα μέτριο επίπεδο στο post test (5.25), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.000). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (5.71 μονάδες) και έφθασε σε ικανοποιητικό επίπεδο στο post test (5.71), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με επαρκή φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.001). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πάρα πολύ (4.78 μονάδες) και έφθασε σε μέτριο επίπεδο στο post test (4.78), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(στ) Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.05). Ο μέσος όρος των κινήσεων των προνηπίων με πολύ καλή φαντασία αυξήθηκε πολύ λίγο (0.67 μονάδες) και έφθασε σε πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (0.67), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.025). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ λίγο (0.88 μονάδες) και έφθασε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (0.88), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.05). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε σημαντικά (3.00 μονάδες) και έφθασε σε χαμηλό επίπεδο στο post test (3.00), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

Παράλληλα, οι μέσοι όροι των κινήσεων με πολύ καλή φαντασία των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.169). Ο μέσος όρος των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ λίγο (0.44 μονάδα) και έφθασε σε πάρα πολύ χαμηλό επίπεδο στο post test (0.44), σε σχέση με το μηδενικό επίπεδο του στο pre test (0.00).

(ζ) Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.796). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε πολύ λίγο (0.55 μονάδες) και έφθασε στα επίπεδα των 31.89 και 32.44 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών χωρίς εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.629). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων μειώθηκε πολύ λίγο (1.06 μονάδες) και έφθασε στα επίπεδα των 37.13 και 38.19 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της πειραματικής ομάδας μεταξύ post test και pre test παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.047). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους μειώθηκε λίγο (4.93 μονάδες) και έφθασε στα επίπεδα των 33.86 και 37.89 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Παράλληλα, οι μέσοι όροι του χρόνου των κινήσεων των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα της ομάδας ελέγχου μεταξύ post test και pre test δεν παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική διαφορά (0.559). Ο μέσος όρος του χρόνου των κινήσεων τους αυξήθηκε πολύ λίγο (1.33 μονάδες) και έφθασε στα επίπεδα των 36.22 και 34.89 δευτερολέπτων μεταξύ post test και pre test αντίστοιχα.

Συμπεράσματα

Επιχειρώντας μια αποτίμηση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ελέγχοντας ταυτόχρονα τις ερευνητικές μας υποθέσεις, διαπιστώνεται ότι:

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση παρεμφερών ερευνών, η προσχολική ηλικία των παιδιών είναι η πιο κρίσιμη και ταυτόχρονα ευνοϊκή περίοδος για την κινητική τους ανάπτυξη. Η ένδειξη ότι ένα παιδί δε μπορεί να προσαρμοστεί, δε μπορεί να κινηθεί με ευκολία, να κάνει βασικές κινήσεις, ενδεχομένως να οφείλεται στο γεγονός ότι δεν αξιοποιεί τις δυνατότητές του μη συμμετέχοντας σε κινητικά παιχνίδια, σε δραστηριότητες με βασικό τους στοιχείο την κίνηση. Αυτό κατά συνέπεια συνεπάγεται κινητικά προβλήματα μελλοντικά, μειωμένη κινητική ανάπτυξη, δυσκολία σε σύνθετες κινήσεις, όπως αναφέρουν οι Copeland et al.

Η προσχολική ηλικία κρίνεται η κατάλληλη ηλικία για ένα παιδί, να αξιοποιήσει τις ικανότητες του και να έρθει αντιμέτωπο με τα προσωπικά του όρια κι αυτό οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη καθημερινή τριβή που έχει τόσο με τους συνομήλικούς του όσο και με τον ίδιο του τον εαυτό, εφόσον συμμετέχει σε δραστηριότητες και δράσεις που «απαιτούν» από το ίδιο να εμπλακεί κινητικά, σύμφωνα με τους Saraiva et al.

Οι Αγγελίδου & Τσιλιμένη τονίζουν, ότι η αφήγηση παραμυθιών παίζει καίριο ρόλο στη σχολική καθημερινότητα των μικρών παιδιών. Ολοένα και περισσότεροι εκπαιδευτικοί εντάσσουν την αφήγηση στο καθημερινό πρόγραμμα διδασκαλίας τους.

Η διδασκαλία που εφαρμόζεται από νηπιαγωγούς πρέπει να έχει διαθεματικό και ταυτόχρονα βιωματικό χαρακτήρα. Τα παιδιά πρέπει να ενθαρρύνονται μέσα από το πρόγραμμα διδασκαλίας, ώστε να αναπτύξουν την κινητική τους δημιουργικότητα, επειδή η κίνηση αποτελεί ένα θεμελιώδη τρόπο έκφρασης, διασκέδασης και εκτόνωσης, που συμβάλλει σημαντικά στην ολόπλευρη ανάπτυξη της αντίληψης των μικρών παιδιών. Το παραμύθι νοούμενο ως παιγνιώδης διαδικασία που αποζητούν τα παιδιά, τα ηρεμεί και τα κρατά σε εγρήγορση, συμβάλλει σημαντικά στη γλωσσική και συναισθηματική τους ανάπτυξη και συνδράμει στην ανάπτυξη των ψυχοκινητικών τους δεξιοτήτων, όπως διαπιστώνουν οι Kambas et al.

Σε πολλές έρευνες που αφορούσαν στην κινητική δημιουργικότητα των μικρών παιδιών και στα επίπεδα της κινητικής δημιουργικότητας από τα οποία καθορίζεται η κίνησή τους, έχει χρησιμοποιηθεί ένα επιστημονικά αποδεκτό στον ακαδημαϊκό χώρο ψυχομετρικό εργαλείο κατά τον Torrance. Στις περισσότερες από αυτές τα αποτελέσματα εστιάζουν στο γεγονός, ότι ο παράγοντας της φαντασίας κρίνεται να μελετηθεί περαιτέρω μελλοντικά και πιο

διεξοδικά. Δεν είναι σαφές έως τώρα κατά πόσο μπορεί να αξιολογηθεί σε μεγάλο και βαθμό και κατά πόσο μπορεί να αποδειχθεί εμπειριστατωμένα.

Σε άλλες έρευνες που είχαν αντικείμενο τη διερεύνηση των δεδομένων που επηρεάζουν την ανάπτυξη της κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών, συμπεραίνεται ότι η συνθήκη στην οποία βρίσκεται το παιδί και το κίνητρο που λειτουργεί ως αφορμή, είναι και οι κυριότεροι περιορισμοί από τους οποίους εξαρτάται το επίπεδο της κινητικής δημιουργικότητας τους, όπως αναφέρει η Κωνσταντινίδου.

Η Λάττα, σε έρευνα της ισχυρίζεται ότι μέσω της αφήγησης μιας ιστορίας ή ενός παραμυθιού, τα παιδιά επιδεικνύουν τη τάση να ενισχύουν το γλωσσικό τους επίπεδο με τον εμπλουτισμό νέων λέξεων και φράσεων και τείνουν να προσαρμόζονται ευκολότερα σε συνθήκες όπου εμπλέκονται άμεσα και καλούνται να αποδώσουν ένα δικό τους δημιούργημα όπως προσωπικά ιχνογραφήματα. Στην ίδια έρευνα παρατηρεί ιδιαίτερα, ότι η επίδραση της αφήγησης στην κινητική δημιουργικότητα των παιδιών προσχολικής ηλικίας κρίνεται αναγκαίο και αρκετά ενδιαφέρον να αποτελέσει αντικείμενο μελλοντικών ερευνών, οι οποίες να εστιάζουν στα οφέλη αυτής της επίδρασης και στον αντίκτυπο που θα έχουν σε ένα παιδί προσχολικής ηλικίας.

Αξίζει να σημειωθεί όπως επισημαίνεται σε άλλη έρευνα από την Μυλωνά, πως η αφήγηση σαν βιωματική συνθήκη επιδρά στη γλωσσική ανάπτυξη των παιδιών προσχολικής ηλικίας και ειδικότερα στο τρόπο που εκφράζονται και κατά επέκταση στη προγραφική τους προδιάθεση. Διευκρινίζεται όμως ότι, οι εικαστικές αναπαραστάσεις που σχεδιάζουν τα παιδιά είναι ένα μέσο να αποτιμηθεί η πρόοδος τους, αλλά δεν αφορούν άμεσα τη κινητική τους πρωτοτυπία.

Ιδιαίτερα οι εκπαιδευτικοί πρέπει να ορίσουν ένα συγκεκριμένο πλαίσιο στο οποίο να δομείται η διδασκαλία τους, βάσει του οποίου να τίθενται οι βάσεις για μια παιδαγωγική συνθήκη άκρως δημιουργική, εκφραστική και βιωματική που να στοχεύει στην ανάπτυξη της κινητικής τους δημιουργικότητας, όπως ισχυρίζεται ο Johnson.

Τα πορίσματα και οι παρατηρήσεις των προαναφερόμενων ερευνών έδωσαν τα ερεθίσματα και αποτέλεσαν τη βάση της ερευνητικής προσέγγισης της σχέσης της αφήγησης με την κινητική δημιουργικότητα παιδιών προσχολικής ηλικίας στην παρούσα εργασία. Πραγματικά, η διερεύνηση της επίδρασης της αφήγησης παραμυθιών στη κινητική δημιουργικότητα των παιδιών των δύο ομάδων, πειραματικής και ελέγχου, που συμμετείχαν στο ερευνητικό πειραματικό πρόγραμμα δραστηριοτήτων έδειξε, ότι η κινητική δημιουργικότητα των παιδιών της πειραματικής ομάδας μόνο που συμμετείχαν στο

ενδιάμεσο πρόγραμμα δραστηριοτήτων με βάση την αφήγηση των αναφερόμενων δύο παραμυθιών, «η Αλίκη στη χώρα των θαυμάτων» και «ο Ρομπέν των δασών», βελτιώθηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό στο τέλος του ερευνητικού προγράμματος, αισθητά μεγαλύτερο από το βαθμό βελτίωσης της κινητικής δημιουργικότητα των παιδιών της ομάδας ελέγχου.

Ειδικότερα οι ερευνητικές υποθέσεις επιβεβαιώθηκαν ως εξής:

■ Στο τέλος του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος (post test) οι κινήσεις των παιδιών της πειραματικής ομάδας σύμφωνα με την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων είχαν ευχέρεια σε απόλυτο επίπεδο στο σύνολο των παιδιών, νηπίων και προνηπίων. Παρουσίασαν δε πολύ σημαντική διαφορά ως προς την ευχέρεια τους από το ενδιάμεσο πρόγραμμα δραστηριοτήτων με βάση την αφήγηση των αναφερόμενων δύο παραμυθιών και πάρα πολύ μεγάλη διαφορά από την αρχή του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος (pre test). Συμπεραίνεται δηλαδή ότι η συμμετοχή των παιδιών της πειραματικής ομάδας στο ενδιάμεσο τεστ έπαιξε σημαντικό ρόλο στην απόλυτη βελτίωση τους ως προς την ευχέρεια των κινήσεων τους. Σε αντιδιαστολή, οι κινήσεις των παιδιών της ομάδας ελέγχου στο τέλος τους ερευνητικού πειραματικού προγράμματος παρουσίασαν σημαντική βελτίωση ως προς την ευχέρεια τους σε σχέση με την αντίστοιχη στην αρχή του προγράμματος. Υπολείπονταν όμως χαρακτηριστικά από τις κινήσεις με ευχέρεια των παιδιών της πειραματικής ομάδας.

■ Οι κινήσεις που χαρακτηρίζονταν από επαρκή φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας στο τέλος του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος (post test) σύμφωνα με την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων βελτιώθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό για τα νήπια και σημαντικά για τα προνήπια. Παρουσίασαν δε σημαντική διαφορά από το ενδιάμεσο πρόγραμμα δραστηριοτήτων με βάση την αφήγηση των αναφερόμενων δύο παραμυθιών και απόλυτη διαφορά από την αρχή του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος (pre test). Συμπεραίνεται δηλαδή ότι η συμμετοχή των παιδιών της πειραματικής ομάδας στο ενδιάμεσο τεστ έπαιξε σημαντικό ρόλο στην μεγάλη βελτίωση τους ως προς την επαρκή φαντασία των κινήσεων τους. Σε αντιδιαστολή, οι κινήσεις των παιδιών της ομάδας ελέγχου στο τέλος τους ερευνητικού πειραματικού προγράμματος παρουσίασαν χαρακτηριστική βελτίωση ως προς την επαρκή φαντασία τους σε σχέση με την αντίστοιχη στην αρχή του προγράμματος. Υπολείπονταν όμως σημαντικά από τις κινήσεις με επαρκή φαντασία των παιδιών της πειραματικής ομάδας.

■ Όσον αφορά τις κινήσεις που χαρακτηρίζονταν από πρωτοτυπία των παιδιών της πειραματικής ομάδας στο τέλος του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος (post test)

σύμφωνα με την ποσοτική ανάλυση των δεδομένων, προκύπτει ότι βελτιώθηκαν σε πολύ μεγάλο βαθμό για τα νήπια και σημαντικά για τα προνήπια. Παρουσίασαν δε σημαντική διαφορά στο ενδιάμεσο πρόγραμμα δραστηριοτήτων με βάση την αφήγηση των αναφερόμενων δύο παραμυθιών και πολύ μεγάλη διαφορά από την αρχή του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος (pre test). Συμπεραίνεται δηλαδή ότι η συμμετοχή των παιδιών της πειραματικής ομάδας στο ενδιάμεσο τεστ έπαιξε σημαντικό ρόλο στην μεγάλη βελτίωση τους ως προς την πρωτοτυπία των κινήσεων τους. Σε αντιδιαστολή, οι κινήσεις των παιδιών της ομάδας ελέγχου στο τέλος τους ερευνητικού πειραματικού προγράμματος παρουσίασαν μεγάλη βελτίωση ως προς την πρωτοτυπία τους σε σχέση με την αντίστοιχη στην αρχή του προγράμματος. Υπολείπονταν όμως σημαντικά από τις κινήσεις με πρωτοτυπία των παιδιών της πειραματικής ομάδας.

Τα προαναφερόμενα συμπεράσματα της ποσοτικής ανάλυσης επιβεβαιώνουν σε πολύ μεγάλο βαθμό τις παρατηρήσεις στο τέλος του ερευνητικού πειραματικού προγράμματος δραστηριοτήτων (post test).

Παρατηρήθηκαν ελάχιστες δυσκολίες ως προς τον χρόνο που χρειαζόντουσαν τα παιδιά της πειραματικής ομάδας για να εκτελέσουν τις κινήσεις τους, σε πάρα πολύ μικρότερο βαθμό σε σχέση με το test παρέμβασης και το pre test.

Όλα τα παιδιά της ομάδας παρουσίασαν απόλυτη βελτίωση της ευχέρειας συμμετοχής τους στις δραστηριότητες σε σχέση με το pre test, όπου αρκετά παιδιά λειτουργούσαν παθητικά και αρνούσαν να συνεργασθούν, και χαρακτηριστική βελτίωση σε σχέση με το ενδιάμεσο test παρέμβασης, όπου ορισμένα παιδιά συνέχιζαν να λειτουργούσαν παθητικά και αρνούσαν να συνεργασθούν. Όσον αφορά τη συνεργασία με την υπεύθυνη της έρευνας, την κατανόηση των εντολών, το χρόνο ανταπόκρισης τους στις εντολές, την πρωτοτυπία και δημιουργικότητα στις κινήσεις τους, τη διάθεση να λειτουργήσουν ομαδικά μεταξύ τους, τα παιδιά της ομάδας παρουσίασαν στο τέλος του προγράμματος χαρακτηριστική βελτίωση σε σχέση με το ενδιάμεσο test παρέμβασης και πολύ μεγάλη βελτίωση σε σχέση με το pre test στην αρχή του προγράμματος.

Σε αντιδιαστολή, τα παιδιά της ομάδας ελέγχου που υπενθυμίζεται ότι δεν συμμετείχαν στο ενδιάμεσο test παρέμβασης, παρουσίασαν μεγάλη βελτίωση της ευχέρειας συμμετοχής τους στις δραστηριότητες σε σχέση με το pre test, με μικρή υστέρηση σε σχέση με την απόλυτη βελτίωση των παιδιών της πειραματικής ομάδας. Χρειάστηκε όμως αρκετός χρόνος και επιμονή με συγκεκριμένα παιδιά της ομάδας που συνέχιζαν να παρουσιάζουν στο τέλος του

προγράμματος τάσεις απομόνωσης και άρνησης συμμετοχής σε ομαδικές δράσεις, σε αντίθεση με τα παιδιά της πειραματικής ομάδας που δεν είχαν τέτοια συμπεριφορά.

Όσον αφορά την κατανόηση των εντολών, το χρόνο ανταπόκρισης τους στις εντολές, την πρωτοτυπία και δημιουργικότητα στις κινήσεις τους, τη διάθεση να λειτουργήσουν ομαδικά μεταξύ τους, τα παιδιά της ομάδας παρουσίασαν στο τέλος του προγράμματος σημαντική βελτίωση σε σχέση με το pre test στην αρχή του προγράμματος, με αισθητή όμως υστέρηση σε σχέση με την πολύ μεγάλη βελτίωση των παιδιών της πειραματικής ομάδας.

Καταλήγοντας, διαπιστώνεται ότι οι προαναφερόμενες έρευνες συνδέουν περισσότερο την κινητική δημιουργικότητα με τη γλωσσική ανάπτυξη και την κριτική σκέψη, με το γνωστικό επίπεδο και τη προφορική ομιλία των παιδιών προσχολικής ηλικίας. Αναφέρονται γενικά χωρίς να εμβαθύνουν λεπτομερώς στην επίδραση της αφήγησης παραμυθιών στην κινητική δημιουργικότητα των παιδιών.

Για αυτούς τους λόγους και η ερευνητική προσέγγιση της παρούσας εργασίας παρατίθεται ως αφορμή ενδεχομένως για μελλοντικούς μελετητές να βασιστούν σε αυτήν και να προσθέσουν νέα δεδομένα, νέες συγκρίσεις, διαφορετικές παρεμβάσεις που αξιολογούν πιο συγκριμένους παράγοντες της κινητικής δημιουργικότητας σε σχέση με την αφήγηση παραμυθιού.

Προεκτάσεις έρευνας

Προτείνεται η παρούσα ερευνητική προσέγγιση να επαναληφθεί έτσι ώστε, το δείγμα της να είναι μεγαλύτερο και αντιπροσωπευτικότερο, με σκοπό τα αποτελέσματα των δεδομένων που θα συλλεχθούν να τεθούν σε ένα γενικευμένο πλαίσιο.

Άλλωστε παρεμφερείς έρευνες δεν έχουν πραγματοποιηθεί, στις οποίες να καταγράφεται η επίδοση της κινητικής δημιουργικότητας παιδιών προσχολικής ηλικίας που οφείλεται στην αφήγηση παραμυθιών.

Προτείνεται λοιπόν, να διεξαχθούν περαιτέρω έρευνες στο συγκεκριμένο πεδίο.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

Αγγελίδου, Γ.Ε. & Τσιλιμένη, Δ.Τ. (2009). *Η αφήγηση ως εργαλείο μάθησης στη περιβαλλοντική εκπαίδευση. Δραστηριότητες και προτάσεις για τη προσχολική και δημοτική εκπαίδευση*. Αθήνα: Καστανιώτης

Αναγνωστόπουλος, Β. Δ. (1997). *Τέχνη και τεχνική του παραμυθιού*. Αθήνα: Καστανιώτη

Αυδίκος, Ε. Γ. (1997). *Το λαϊκό παραμύθι: Θεωρητικές προσεγγίσεις* (2η έκδοση)

Βαϊοπούλου, Ε.Μ. (2019). *Διδασκαλία μαθηματικών σε μαθητές με Ήπιες Εκπαιδευτικές Ανάγκες με τη συμβολή της μουσικοκινητικής αγωγής. Μια βιβλιογραφική ανασκόπηση, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής*

Βαλάση, Ζ. (2001). *Εισαγωγή στη Μελέτη της Λογοτεχνίας και των Βιβλίων για Παιδιά*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Βαρελάς, Δ. & Μακροπούλου, Ε. (2001). *Το πιο συναρπαστικό παιχνίδι, Παιχνίδι-Θεωρία και Πράξη της Μουσικής αγωγής*. Αθήνα: Fagotto

Βελιαρούτης, Δ.Λ. (1991). «*Η τέχνη να αφηγούμαστε το παραμύθι*» στο «*Σύγχρονο νηπιαγωγείο και παιδικός σταθμός*». Αθήνα

Δαμιανού, Δ. (1996). *Το παιδί- αφηγητής του παραμυθιού* στο «*Διαβάζω*», μηνιαία επιθεώρηση του βιβλίου, αρ. 363. Αθήνα

Δαφέρμου, Χ., Κουλούρη, Π., & Μπασαγιάννη, Ε. (2006). *Οδηγός Νηπιαγωγού – Εκπαιδευτικοί Σχεδιασμοί- Δημιουργικά Περιβάλλοντα Μάθησης*. Αθήνα: ΠΙ

& ΥΠΕΠΘ, ΟΕΔΒ.

ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ. (2003). *Διαθεματικό ενιαίο πλαίσιο προγραμμάτων σπουδών και αναλυτικά προγράμματα σπουδών υποχρεωτικής εκπαίδευσης*. Αθήνα:

ΥΠΕΠΘ-ΠΙ, ΦΕΚ 304B/13-03-2003

Διονυσίου, Ζ. & Αγγελίδου, Σ. (2008). *Σχολική Μουσική Εκπαίδευση: Ζητήματα σχεδιασμού, μεθοδολογίας και εφαρμογών*. Θεσσαλονίκη: Ε.Ε.Μ.Ε

Δράκος, Δ. Γ. & Μπίνιας, Γ.Ν. (2010). *Ψυχοκινητική αγωγή*. Αθήνα: Πατάκης

Ζάραγκας, Κ. Χ. (2011). *Ψυχοκινητική Αγωγή: Μια Ψυχοπαιδαγωγική Προσέγγιση σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας*. Αθήνα: Διάδραση

Ζάραγκας, Χ. (2012). Διερεύνηση της σχέσης μεταξύ του βαθμού κινητικής μάθησης και της κοινωνικής δράσης μέσα από ομαδικές κινητικές δραστηριότητες στο

νηπιαγωγείο doi: 10.12681/jret.8673, ανακτήθηκε 1/09, από:

<file:///G:/%CE%A4%CE%BF%20Drive%20%CE%BC%CE%BF%CF%85/MARILETA/DESKTOP/%CE%A4%CE%A1%CE%9F%CE%A5%CE%9B%CE%97/%CE%A0%CE%A4%CE%A5%CE%A7%CE%99%CE%91%CE%9A%CE%97/8673-517-16155-1-10-20151112.pdf>

Ζαχοπούλου, Ε. (2007). *Η φυσική αγωγή στην αρχή του 21ου αιώνα: Σκοποί-στόχοι-επιδιώξεις στην προσχολική ηλικία*. Θεσσαλονίκη: Χριστοδουλίδη.

Κανατσούλη, Μ. (2003). *Αμφίσημα της Παιδικής Λογοτεχνίας: Ανάμεσα στην Ελληνικότητα και την Πολυπολιτισμικότητα*, Αθήνα: Σύγχρονοι Ορίζοντες

Κακαβούλη, Α. (1967). Δημιουργικότης (Creativity) και αγωγή. *Σχολείο και Ζωή*, 4, 147-151.

Κουλουμπή-Παπαπετροπούλου, Κ. (1997). *Η τέχνη της αφήγησης*. Αθήνα: Πατάκη

Κυριάκου, Ε., (2015). Η δημιουργικότητα στην προσχολική ηλικία και η σχέση με την ποιότητα του προσχολικού περιβάλλοντος, την καταγωγή και το φύλο.

Διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών “ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης”, Θεσσαλονίκη Αριστοτέλειο πανεπιστήμιο, Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής & Εκπαίδευσης.

Κωνσταντινίδου, Ε., (1998). *Αναζητήσεις στη Φ.Α. & τον Αθλητισμό*. Αθήνα

Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1989). *Δημιουργικότητα. Παιδαγωγική Ψυχολογική Εγκυκλοπαίδεια / Λεξικό* (τόμος 3, σ.1337). Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Λαζαρίδου, Κ. (2016). Ταξιδεύω μέσα από το παραμύθι και γνωρίζω άλλους πολιτισμούς: κατασκευή διαθεματικού γλωσσικού υλικού για το Δημοτικό Σχολείο, Μεταπτυχιακή εργασία, Μεταπτυχιακό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης, Φλώρινα

Λάττα, Γ. (2017). «Ψηφιακές και έντυπες αφηγήσεις στην προσχολική εκπαίδευση -

συγκριτική μελέτη ως προς την ανάδειξη της δημιουργικής σκέψης», Διπλωματική Εργασία, Αλεξάνδρειο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Θεσσαλονίκης, Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών στη Διοίκηση και Οργάνωση Εκπαιδευτικών Μονάδων

Μαλαφάντης, Κ.Δ. (2011). *Το παραμύθι στην εκπαίδευση. Παιδαγωγική διάσταση και αξιοποίηση*. Αθήνα: Διάδραση

Μαλαφάντης, Κ.Δ & Μούλα, Ε. (2016). *Παραμύθι και Κριτική Παιδαγωγική. Μια διδακτική παρέμβαση*. Αθήνα: Διάδραση

Μαντάς, Κ. Γ. (1972). *Το παραμύθι – Η παιδευτική αξία και η διδασκαλία του*, Πάτρα, χ.τ.ε

Μερακλής, Μ. Γ. (2007). *Η παιδαγωγική και διδακτική αξιοποίηση του παραμυθιού*, χ.τ.ε, Γρηγόρη

Μήτσου, Μ. (1996). «Παραμυθική αφήγηση: Το πέρασμα στον άλλο χρόνο» στο «Διαβάζω», μηναία επιθεώρηση του βιβλίου, αρ. 363. Αθήνα

Μπαμπινιώτης, Γ. (2005). *Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Δομολειτουργική – Επικοινωνιακή*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα, σ. 325

Μπουρνέλη, Ν. (2002). *Κινητική Δημιουργικότητα: Ειδικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της Κινητικής Δημιουργικότητας για παιδιά*. Αθήνα

Μυλωνά, Α. (2016). Η επίδραση του παιχνιδιού ως μέσο ψυχοκινητικής αγωγής στα συναισθήματα και την ανάπτυξη της δημιουργικότητας σε παιδιά πρώτης σχολικής ηλικίας, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, Παιδαγωγικό, Τμήμα Νηπιαγωγών, Διεπιστημονικό-Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών

Ντούλια, Α. (2010). Διδάσκοντας μέσα από τα Παραμύθια: δυνατότητες-όρια- προοπτικές. Στο Πρακτικά του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης, 5ο Πανελλήνιο Συνέδριο με θέμα «Μαθαίνω πώς να μαθαίνω». Αθήνα

Πάτρα, Ν. (1986). Παιδική λογοτεχνία και τεχνική, Διαδρομές, τ.3

Πλατανίτης, Δ. (1988). «*Η αφήγηση*». Θεσσαλονίκη

Σούκουλη, Γ. (2013). Μουσική δημιουργικότητα και συνεργατικότητα στην προσχολική ηλικία μέσα από δραστηριότητες μουσικού αυτοσχεδιασμού και ομαδικής σύνθεσης: Μια έρευνα δράσης, Διπλωματική εργασία, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Παιδαγωγικό Τμήμα Προσχολικής Εκπαίδευσης

Σταυρίδης, Μ. (2001). *Μουσική Αγωγή – Σύγχρονες Προσεγγίσεις και Προοπτικές*. Αθήνα: Gutenberg

Τρεύλας, Ε. & Τσιγγίλης, Ν. (2008). Αξιολόγηση της Επίδρασης ενός Προγράμματος Φυσικής Αγωγής στην Παιγνιώδη Συμπεριφορά Παιδιών Προσχολικής ηλικίας: Μια Ποιοτική Προσέγγιση. *Αναζητήσεις στη Φ.Α. & τον Αθλητισμό*, 6(1), 1-13.

Τσαπακίδου, Α. (1997). *Κινητικές Δεξιότητες: Προγράμματα ανάπτυξης κινητικών δεξιοτήτων σε παιδιά προσχολικής ηλικίας*. Θεσσαλονίκη: University Studio Press

Τσαπακίδου, Α., Ζαχοπούλου, Ε. & Ζωγράφου, Μ. (2001). Η συμπεριφορά των μικρών παιδιών κατά τη διάρκεια προγράμματος μουσικής και κίνησης. *Journal of Human Movement Studies*, 41, 333-345.

Τσιλιμένη, Δ.Τ. (2007). *Αφήγηση και εκπαίδευση. Εισαγωγή στη τέχνη της αφήγησης-Άρθρα και Μελετήματα*. Βόλος: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Θεσσαλίας

Χρυσόμαλλη-Henrich K. (1997). «Αφηγηματική τεχνική, αφηγηματικός χρόνος και η επίδραση τους στη διαμόρφωση της λογοτεχνικής μορφής –Ερευνες στους Μυριβήλη, Βενέζη και Φακίνου με ιδιαίτερη έμφαση στις γυναικείες μορφές», στο Περιοδικό «Φιλολόγος». Θεσσαλονίκη

Ξενογλώσση

Copeland, K. A., Kendeigh, C. A., Saelens, B. E., Kalkwarf, H. J., & Sherman, S. N. (2011). Physical activity in child-care centers: do teachers hold the key to the playground?. *Health education research*, 27(1), 81-100, από DOI: 10.1093/her/cyr038

Figuroa, R., & An, R. (2017). Motor skill competence and physical activity in preschoolers: A review. *Maternal and child health journal*, 21(1), 136-146, από DOI: 10.1007/s10995-016-2102-1

Georgiadis, F., Koutsouri, A. & Zisimos, A., (2011). Educational interventions on “Otherness”: Co-operative Learning through Intercultural Children’s Literature in Muslim Minority Schools in Greece. *Journal of Muslim Minority Affairs*, 31:1,p. 31-48, από DOI:10.1080/13602004.2011.556888

Goodway, J. D., Ozmun, J. C., & Gallahue, D. L. (2019). Understanding motor development: Infants, children, adolescents, adults. Jones & Bartlett Learning. χ.τ.ε

Haibach-Beach, P.S., Reid, G.D., & Colier, D.H. (2018). Κινητική Μάθηση και Ανάπτυξη, X., Ζάραγκας (Επιστ. επιμ.). Αθήνα: Πεδίο., στο Ζάραγκας, X.& Γκατζόγια Δ. (2019). Η αξιολόγηση της κινητικής ανάπτυξης με δύο διαφορετικές δέσμες δοκιμασιών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, ανακτήθηκε 1/09 από, DOI:10.12681/hjre.20808<https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/hjre/article/view/20808>

Hardy, L. L., King, L., Farrell, L., Macniven, R., & Howlett, S. (2010). Fundamental movement skills among Australian preschool children. *Journal of science and medicine in sport*, 13(5), 503-508, από DOI: 10.1016/j.jsams.2009.05.010

Harrow, A. (2006). *Ταξινόμια διδακτικών στόχων ψυχοκινητικού τομέα*. (Μτφ.Λαμπράκη – Παγανού, Α.). Αθήνα

Holfelder, B., & Schott, N. (2014). Relationship of fundamental movement skills and physical activity in children and adolescents: A systematic review. *Psychology of Sport and Exercise*, 15(4), 382-391, από <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2014.03.005>

Jean. G, (1996). *Η δύναμη των παραμυθιών*. Αθήνα.

Johnson W.D. (1972). Constructive Controversy: Teaching Students How to Think Creatively, ανακτήθηκε 31/08, από: DOI:10.1007/978-3-658-00263-3_4

https://www.researchgate.net/publication/299914215_Constructive_Controversy_Teaching_Students_How_to_Think_Creatively

Kambas, A., Michalopoulou, M., Fatouros, I. G., Christoforidis, C., Manthou, E., Giannakidou, D., & Zimmer, R. (2012a). The relationship between motor proficiency and pedometer-determined physical activity in young children. *Pediatric exercise science*, 24(1), 34-44, από: DOI: 10.1123/pes.24.1.34

Matussek, P. (1974). *Kretivitat als Chance: Der schopferische Mensch in Psychodynamischer Sicht*. Piper. χ.τ.ε

Merfeld, DM., Zupan, L. & Peterka, RJ. (1999). Humans use internal models to estimate gravity and linear acceleration, *Nature*, 398, 615-618, από DOI: 10.1038/19303

- Miall, R.C., & Wolpert, D.M. (1996). Forward Models for Physiological Motor Control. *Neural Networks*, 9 (8), 1265-1279, από: DOI: 10.1016/s0893-6080(96)00035-4
- Morano, M., Colella, D., & Caroli, M. (2011). Gross motor skill performance in a sample of overweight and non – overweight preschool children. *International Journal of Pediatric Obesity*: 6 Suppl, 2, 42–46, από: DOI: 10.3109/17477166.2011.613665
- Nicolopoulou, A. (2011). “Children's Storytelling: Toward an Interpretive and Sociocultural Approach”. *Storyworlds: A Journal of Narrative Studies*, 3, 25- 48, από: DOI:10.1353/stw.2011.0002
- Payne, V. G., & Isaacs, L. D. (2017). *Human motor development: A lifespan approach*, Routledge.
- Robinson, S. (2014). Multicultural Fairy Tale for Teacher Educators. Paper presented at the annual conference of the National Association for Multicultural Education, November 5-9, Tuscon
- Rogers, R. C. (1954). Towards a theory of creativity. A review of General Semantics. In P. Vernon (ed.), *Creativity*. Harmondsworth, 11, 249-260, ανακτήθηκε 2/09 από: [https://www.scirp.org/\(S\(351jmbntvnsjt1aadkposzje\)\)/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1474682](https://www.scirp.org/(S(351jmbntvnsjt1aadkposzje))/reference/ReferencesPapers.aspx?ReferenceID=1474682)
- Saraiva, L., Rodrigues, L.P., Cordovil, R. & Barreiros, J. (2013). Motor profile of Portuguese preschool children on the Peapody Developmental Motor Scale-2: A cross-cultural study. *Research in Developmental Disabilities*, 34, 1966-1973, από: DOI: 10.1016/j.ridd.2013.03.010
- Schmidt, R.A. & Weisberg, C. (2009). *Κινητική Μάθηση και Απόδοση – μια Εφαρμοσμένη Προσέγγιση*, Μ., Μιχαλοπούλου (Επιμ.), Αθήνα: Αθλότυπο, σ. 28-29
- Sternberg, R. J. (2015). Teaching for creativity: The sounds of silence. *Psychology of Aesthetics, Creativity, and the Arts*, 9(2), 115, ανακτήθηκε 2/09 από: <https://doi.org/10.1037/aca0000007>
- Torrance, E. P. (1981). *Thinking Creatively in Action and Movement: Benesville, IL: Scholastic Testing Service*.

Wang, J. H. T.(2003). The Effects of a Creative Movement Program on Motor Creativity of Children Ages Three to Five. Annual Meeting of the American Alliance for Health, Physical Education, Recreation and Dance. χ.τ.ε

Wang, J. H. T. (2004). A study on gross motor skills of preschool children. Journal of Research in Childhood Education, *19(1)*, 32-43, από:

DOI:10.1080/02568540409595052

Williams, H. G., Pfeiffer, K. A., O'neill, J. R., Dowda, M., McIver, K. L., Brown, W. H., & Pate, R. R. (2008). Motor skill performance and physical activity in preschool children. *Obesity*, *16(6)*, 1421-1426, από: DOI: 10.1038/oby.2008.214

Yoon, DY., Scott, K., Hill, MN., Levitt, NS., & Lambert, EV. (2006). Review three motor proficiency tests in children. *Competitive and motor skills*, *102 (2)*, 543-55, από: DOI: 10.2466/pms.102.2.543-551

Zachopoulou, E., Trevlas, E., Konstadinidou, E. & Archimedes Project Research Group (2006). The design and implementation of a physical education program to promote children's creativity in the early years. *International Journal of Early Years Education*, *14*, 279-294, από: DOI:10.1080/09669760600880043

Zachopoulou, E. (2009). Evaluation of children's creativity: psychometric properties of Torrance's 'Thinking Creatively in Action and Movement' test, ανακτήθηκε στις 29/08 από:

<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03004430601078669?needAccess=true>

Zimmer, R. (2007). *Εγχειρίδιο Ψυχοκινητικής- Θεωρία και πράξη της Ψυχοκινητικής Παρέμβασης*. Αθήνα: Αθλότυπο

Παράρτημα

1. Ανάλυση

Πίνακας 1 Χαρακτηριστικά στοιχεία ομάδων ως προς τη τάξη, το φύλο και τη δραστηριότητα

	Προνήπια	Νήπια	Αγόρια	Κορίτσια	Με δραστηριότητα	Χωρίς Δραστηριότητα
Πειραματική Ομάδα	9	7	9	7	9	7
Ομάδα Ελέγχου	7	9	7	9	6	10

Πίνακας 2 Χαρακτηριστικά στοιχεία ομάδων ως προς τη μόρφωση των γονέων

	Πατέρα			Μητέρα		
	Γυμνάσιο	Λύκειο	ΑΕΙ/ΤΕΙ	Γυμνάσιο	Λύκειο	ΑΕΙ/ΤΕΙ
Πειραματική Ομάδα	3	2	11	2	3	11
Ομάδα Ελέγχου	2	2	12	1	2	13

Πίνακας 3. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων μεταξύ των ομάδων στο pre test

			Mean	Stdev	Sig.
Κινήσεις με Ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	5,00	4,123	0,245 στατιστικά μη σημαντικό
		Νήπια	7,29	3,147	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	5,14	4,259	
		Νήπια	7,44	3,127	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	2,67	3,775	0,113 στατιστικά μη σημαντικό
		Νήπια	5,86	3,716	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	2,43	4,158	
		Νήπια	5,22	3,866	
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	9,00	0,000	
		Νήπια	9,00	0,000	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	9,00	0,000	
		Νήπια	9,00	0,000	
Χρόνος (Seconds)	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	36,11	10,362	0,945 στατιστικά μη σημαντικό
		Νήπια	36,43	6,729	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	32,71	12,093	
		Νήπια	38,67	11,102	

			Mean	Stdev	Sig.
Κινήσεις με Ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	4,00	4,031	0,009 στατιστικά σημαντικό
		Κορίτσια	8,57	0,787	
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	3,43	3,910	0,011 στατιστικά σημαντικό
		Κορίτσια	8,78	0,667	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	2,78	3,962	0,148 στατιστικά μη σημαντικό
		Κορίτσια	5,71	3,592	
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	1,43	2,573	0,016 στατιστικά σημαντικό
		Κορίτσια	6,00	4,062	
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	9,00	0,000	
		Κορίτσια	9,00	0,000	
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	9,00	0,000	
		Κορίτσια	9,00	0,000	
Χρόνος (Seconds)	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	31,89	7,737	0,017 στατιστικά σημαντικό
		Κορίτσια	41,86	6,594	
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	26,57	8,753	0,001 στατιστικά σημαντικό
		Κορίτσια	43,44	7,265	

			Mean	Stdev	Sig.
Κινήσεις με Ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	Καμία	3,71	4,071	0,044 στατιστικά σημαντικό
		Συμμετοχή	7,78	2,539	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	6,30	3,945	0,856 στατιστικά μη σημαντικό
		Συμμετοχή	6,67	3,670	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	1,43	2,936	0,013 στατιστικά σημαντικό
		Συμμετοχή	6,11	3,516	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	4,50	4,378	0,549 στατιστικά μη σημαντικό
		Συμμετοχή	3,17	3,869	
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	9,00	0,000	
		Συμμετοχή	9,00	0,000	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	9,00	0,000	
		Συμμετοχή	9,00	0,000	
Χρόνος (Seconds)	Πειραματική Ομάδα	Καμία	32,29	6,343	0,109 στατιστικά μη σημαντικό
		Συμμετοχή	39,33	9,314	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	36,50	12,385	0,853 στατιστικά μη σημαντικό
		Συμμετοχή	35,33	11,112	

	Τάξη νηπιαγωγείου	Mean	Stdve	Sig.
Κινήσεις με Ευχέρεια	Προνήπια	7,11	9,688	0,083 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	15,57	7,997	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Προνήπια	6,78	9,203	0,074 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	15,14	7,755	
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Προνήπια	6,00	6,062	0,283 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	2,71	5,529	
Κινήσεις με Ελάχιστη Φαντασία	Προνήπια	7,11	6,642	0,077 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	1,86	3,288	
Κινήσεις με Επαρκή Φαντασία	Προνήπια	5,33	8,170	0,092 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	12,43	7,231	
Κινήσεις με Πολύ Καλή Φαντασία	Προνήπια	1,56	3,972	0,514 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	3,00	4,655	
Χρόνος (seconds)	Προνήπια	99,11	35,343	0,207 στατιστικά μη σημαντικό
	Νήπια	121,29	30,231	

	Φύλο	Mean	Stdve	Sig.
Κινήσεις με Ευχέρεια	Αγόρια	7,78	9,602	0,164 στατιστικά μη σημαντικό
	Κορίτσια	14,71	9,032	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Αγόρια	7,44	9,139	0,153 στατιστικά μη σημαντικό
	Κορίτσια	14,29	8,770	
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Αγόρια	7,56	6,386	0,012 στατιστικά σημαντικό
	Κορίτσια	0,71	1,254	
Κινήσεις με Ελάχιστη Φαντασία	Αγόρια	4,78	3,768	0,982 στατιστικά μη σημαντικό
	Κορίτσια	4,86	8,295	
Κινήσεις με Επαρκή Φαντασία	Αγόρια	5,78	7,480	0,156 στατιστικά μη σημαντικό
	Κορίτσια	11,86	8,688	
Κινήσεις με Πολύ Καλή Φαντασία	Αγόρια	1,89	4,372	0,759 στατιστικά μη σημαντικό
	Κορίτσια	2,57	4,276	
Χρόνος (seconds)	Αγόρια	92,78	35,323	0,020 στατιστικά σημαντικό
	Κορίτσια	129,43	18,893	

Πίνακας 8. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων με εξωσχολική δραστηριότητα πειραματικής ομάδας στη παρέμβαση				
	Εξωσχολική δραστηριότητα	Mean	Stdve	Sig.
Κινήσεις με Ευχέρεια	Καμία	3,43	7,345	0,003 στατιστικά σημαντικό
	Συμμετοχή	16,56	7,196	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Καμία	3,43	7,345	0,004 στατιστικά σημαντικό
	Συμμετοχή	15,89	6,882	
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Καμία	8,14	6,256	0,042 στατιστικά σημαντικό
	Συμμετοχή	1,78	3,962	
Κινήσεις με Ελάχιστη Φαντασία	Καμία	8,71	6,291	0,014 στατιστικά σημαντικό
	Συμμετοχή	1,78	3,528	
Κινήσεις με Επαρκή Φαντασία	Καμία	2,86	6,694	0,012 στατιστικά σημαντικό
	Συμμετοχή	12,78	6,978	
Κινήσεις με Πολύ Καλή Φαντασία	Καμία	0,29	0,756	0,088 στατιστικά μη σημαντικό
	Συμμετοχή	3,67	5,196	
Χρόνος (seconds)	Καμία	87,57	33,560	0,022 στατιστικά σημαντικό
	Συμμετοχή	125,33	25,100	

Πίνακας 9. Μέσοι όροι προνηπίων νηπίων μεταξύ των ομάδων στο post test							
			Mean	Stdev	Sig.	POST TEST- PRE TEST	
Κινήσεις με Ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	9,00	0,00	0,393 στατιστικά μη σημαντικό	4,00	
		Νήπια	9,00	0,00		1,71	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	7,29	2,22		2,15	
		Νήπια	8,11	1,54		0,67	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	7,89	1,27	0,128 στατιστικά μη σημαντικό	5,22	
		Νήπια	8,71	0,49		2,85	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	4,14	3,02		0,137 στατιστικά μη σημαντικό	1,71
		Νήπια	6,44	2,79			1,22
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	0,00	0,00	0,567 στατιστικά μη σημαντικό	-9,00	
		Νήπια	0,00	0,00		-9,00	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	1,43	2,149		-7,57	
		Νήπια	0,89	1,537		-8,11	
Κινήσεις με Ελάχιστη Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	1,00	1,414	0,114 στατιστικά μη σημαντικό	1,00	
		Νήπια	0,14	0,378		0,14	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	3,43	2,440		0,123 στατιστικά μη σημαντικό	3,43
		Νήπια	1,67	1,414			1,67
Κινήσεις με Επαρκή Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	7,33	1,5	0,124 στατιστικά μη σημαντικό	4,44	
		Νήπια	5,86	2,12		-0,28	
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	4,14	3,02		0,343 στατιστικά μη σημαντικό	1,57
		Νήπια	5,44	2,3			0,33
Κινήσεις με Πολύ Καλή Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	0,67	0,707	0,012 στατιστικά σημαντικό	0,67	
		Νήπια	3,00	2,309		3,00	
		Προνήπια	0,00	0,00		0,067	0,00

	Ομάδα Ελέγχου	Νήπια	1,00	1,41	στατιστικά μη σημαντικό	0,89
Χρόνος (Seconds)	Πειραματική Ομάδα	Προνήπια	32,11	4,23	0,51 στατιστικά μη σημαντικό	-4,00
		Νήπια	33,71	5,28		-2,72
	Ομάδα Ελέγχου	Προνήπια	33,71	4,92	0,195 στατιστικά μη σημαντικό	1,00
		Νήπια	38,00	7,09		-0,67

Πίνακας 10. Μέσοι όροι αγοριών κοριτσιών μεταξύ των ομάδων στο post test

			Mean	Stdev	Sig.	POST TEST- PRE TEST
Κινήσεις με Ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	9,00	0,00	0,027 στατιστικά σημαντικό	5,00
		Κορίτσια	9,00	0,00		0,43
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	6,43	2,15		3,00
		Κορίτσια	8,78	0,44		0,00
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	7,89	1,27	0,128 στατιστικά μη σημαντικό	5,11
		Κορίτσια	8,71	0,49		3,00
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	3,29	2,93	0,007 στατιστικά σημαντικό	1,86
		Κορίτσια	7,11	1,9		1,11
Κινήσεις χωρίς Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	0,00	0,000	0,049 στατιστικά σημαντικό	-9,00
		Κορίτσια	0,00	0,000		-9,00
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	2,29	2,215		-6,71
		Κορίτσια	0,22	0,441		-8,78
Κινήσεις με Ελάχιστη Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	1,00	1,414	0,114 στατιστικά μη σημαντικό	1,00
		Κορίτσια	0,14	0,378		0,14
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	3,43	1,988	0,09 στατιστικά μη σημαντικό	3,43
		Κορίτσια	1,67	1,871		1,67
Κινήσεις με Επαρκή Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	6,44	1,94	0,577 στατιστικά μη σημαντικό	6,44
		Κορίτσια	7,00	1,92		7,00
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	3,00	2,45	0,006 στατιστικά μη σημαντικό	3,00
		Κορίτσια	6,33	1,73		6,33
Κινήσεις με Πολύ Καλή Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	1,44	2,13	0,802 στατιστικά μη σημαντικό	1,56
		Κορίτσια	1,71	2,06		1,86
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	0,29	0,76	0,416 στατιστικά μη σημαντικό	0,29
		Κορίτσια	0,78	1,39		0,78
Χρόνος (Seconds)	Πειραματική Ομάδα	Αγόρια	31,33	4,42	0,153 στατιστικά μη σημαντικό	-0,56
		Κορίτσια	34,71	4,46		-7,15
	Ομάδα Ελέγχου	Αγόρια	33,51	8,75	0,168 στατιστικά μη σημαντικό	6,94
		Κορίτσια	38,11	7,27		-5,33

Πίνακας 11. Μέσοι όροι παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα στο post test

			Mean	Stdev	Sig.	POST TEST- PRE TEST	
Κινήσεις με Ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	Καμία	9,00	0,00	0,584 στατιστικά μη σημαντικό	5,29	
		Συμμετοχή	9,00	0,00		1,22	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	8,00	1,25		1,70	
		Συμμετοχή	7,33	2,66		0,66	
Κινήσεις με Πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	8,00	0,58	0,426 στατιστικά μη σημαντικό	6,57	
		Συμμετοχή	8,44	1,33		2,33	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	4,14	3,02		0,137 στατιστικά μη σημαντικό	-0,36
		Συμμετοχή	6,44	2,79			3,27
Κινήσεις Χωρίς Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	0,00	0,000	0,474 στατιστικά μη σημαντικό		-9,00
		Συμμετοχή	0,00	0,000			-9,00
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	0,80	1,033		-8,20	
		Συμμετοχή	1,67	2,658		-7,33	
Κινήσεις με Ελάχιστη Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	0,86	0,900	0,473 στατιστικά μη σημαντικό	0,86	
		Συμμετοχή	0,44	1,333		0,44	
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	2,50	2,415		0,882 στατιστικά μη σημαντικό	2,50
		Συμμετοχή	2,33	1,506			2,33
Κινήσεις με Επαρκή Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	7,57	0,79	0,078 στατιστικά μη σημαντικό		6,28
		Συμμετοχή	6,00	2,24			-0,67
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	5,00	2,67		0,816 στατιστικά μη σημαντικό	0,50
		Συμμετοχή	4,67	2,81			1,50
Κινήσεις με Πολύ Καλή Φαντασία	Πειραματική Ομάδα	Καμία	0,43	0,79	0,033 στατιστικά σημαντικό		0,43
		Συμμετοχή	2,44	2,3			2,33
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	0,70	1,34		0,556 στατιστικά μη σημαντικό	0,60
		Συμμετοχή	0,33	0,82			0,33
Χρόνος (Seconds)	Πειραματική Ομάδα	Καμία	31,14	3,24	0,213 στατιστικά μη σημαντικό		-1,15
		Συμμετοχή	34,11	5,28			-5,22
	Ομάδα Ελέγχου	Καμία	36,50	5,97		0,775 στατιστικά μη σημαντικό	0,00
		Συμμετοχή	35,50	7,69			0,17

Πίνακας 12. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου στο pre test		
	Μέσος όρος κινήσεων/Σύνολο κινήσεων	Σταθμική διαφορά μέσων όρων
Κινήσεις με ευχέρεια πειραματικής ομάδας	6/9	0,44
Κινήσεις με ευχέρεια ομάδας ελέγχου	6,44/9	
Κινήσεις με πρωτοτυπία πειραματικής ομάδας	4,06/9	
Κινήσεις με πρωτοτυπία ομάδας ελέγχου	4,00/9	0,06
Κινήσεις χωρίς φαντασία πειραματικής ομάδας	9/9	
Κινήσεις χωρίς φαντασία ομάδας ελέγχου	9/9	

Πίνακας 13. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας της φάσης παρέμβασης και του pre test		
	Μέσος όρος κινήσεων/Σύνολο κινήσεων	Σταθμική διαφορά μέσων όρων
Κινήσεις με ευχέρεια στη παρέμβαση	10,81/20	-1,14
Κινήσεις με ευχέρεια στο PRE TEST	6/9	
Κινήσεις με πρωτοτυπία στη παρέμβαση	10,44/20	0,64
Κινήσεις με πρωτοτυπία στο PRE TEST	4,06/9	
Κινήσεις χωρίς φαντασία στη παρέμβαση	4,56/20	-6,95
Κινήσεις χωρίς φαντασία στο PRE TEST	9/9	
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία στη παρέμβαση	4,81/20	
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία στο PRE TEST		
Κινήσεις με επαρκή φαντασία στη παρέμβαση	8,44/20	
Κινήσεις με επαρκή φαντασία στο PRE TEST		
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία στη παρέμβαση	2,19/20	
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία στο PRE TEST		

Πίνακας 14. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας της φάσης παρέμβασης και του post test		
	Μέσος όρος κινήσεων/Σύνολο κινήσεων	Σταθμική διαφορά μέσων όρων
Κινήσεις με ευχέρεια στο POST TEST	9/9	4,14
Κινήσεις με ευχέρεια στη παρέμβαση	10,81/20	
Κινήσεις με πρωτοτυπία στο POST TEST	8,25/9	3,55
Κινήσεις με πρωτοτυπία στη παρέμβαση	10,44/20	
Κινήσεις χωρίς φαντασία στο POST TEST	0/9	-2,05
Κινήσεις χωρίς φαντασία στη παρέμβαση	4,56/20	
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία στο POST TEST	0/9	-2,16
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία στη παρέμβαση	4,81/20	
Κινήσεις με επαρκή φαντασία στο POST TEST	6,69/9	2,89
Κινήσεις με επαρκή φαντασία στη παρέμβαση	8,44/20	
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία στο POST TEST	1,56/9	0,57
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία στη παρέμβαση	2,19/20	

Πίνακας 15. Αποτελέσματα πειραματικής ομάδας και ομάδας ελέγχου στο post test		
	Μέσος όρος κινήσεων/Σύνολο κινήσεων	Διαφορά μέσων όρων
Κινήσεις με ευχέρεια πειραματικής ομάδας	9/9	1,25
Κινήσεις με ευχέρεια ομάδας ελέγχου	7,75/9	
Κινήσεις με πρωτοτυπία πειραματικής ομάδας	8,25/9	2,81
Κινήσεις με πρωτοτυπία ομάδας ελέγχου	5,44/9	
Κινήσεις χωρίς φαντασία πειραματικής ομάδας	0/9	-1,13
Κινήσεις χωρίς φαντασία ομάδας ελέγχου	1,13/9	
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία πειραματικής ομάδας	0,63/9	-1,81
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία ομάδας ελέγχου	2,44/9	
Κινήσεις με επαρκή φαντασία πειραματικής ομάδας	6,69/9	1,81
Κινήσεις με επαρκή φαντασία ομάδας ελέγχου	4,88/9	
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία πειραματικής ομάδας	1,69/9	1,13
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία ομάδας ελέγχου	0,56/9	

Πίνακας 16. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test

		POST TEST	SIG.	CV ⁹	PRE TEST	SIG.	CV	Διαφορές		SIG. POST TEST-PRE TEST
Κινήσεις με ευχέρεια	Πειραματική Ομάδα	9,00	0,016 Στατιστικά σημαντικό	0%	6,00	0,744 Στατιστικά μη σημαντικό	63%	3,00	50%	0,006 Στατιστικά σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	7,75		24%	6,44		58%	1,31	20%	0,042 Στατιστικά σημαντικό
Κινήσεις με πρωτοτυπία	Πειραματική Ομάδα	8,25	0,002 Στατιστικά σημαντικό	13%	4,06	0,965 Στατιστικά μη σημαντικό	98%	4,19	103%	0,000 Στατιστικά σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	5,44		56%	4,00		103%	1,44	36%	0,009 Στατιστικά σημαντικό
Κινήσεις Χωρίς φαντασία	Πειραματική Ομάδα	0,00	0,023 Στατιστικά σημαντικό	0%	9,00	0,000 Στατιστικά σημαντικό	0%	-9,00	-100%	0,000 Στατιστικά σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	1,13		158%	9,00		0%	-7,87	-87%	0,000 Στατιστικά σημαντικό
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία	Πειραματική Ομάδα	0,63	0,005 Στατιστικά σημαντικό	182%	0,00			0,63	63%	0,046 Στατιστικά σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	2,44		85%	0,00			2,44	244%	0,000 Στατιστικά σημαντικό
Κινήσεις με επαρκή φαντασία	Πειραματική Ομάδα	6,69	0,033 Στατιστικά σημαντικό	28%	0,00			6,69	669%	0,000 Στατιστικά σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	4,88		24%	0,00			4,88	488%	0,000 Στατιστικά σημαντικό
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία	Πειραματική Ομάδα	1,69	0,057 Στατιστικά μη σημαντικό	116%	0,00			1,69	156%	0,004 Στατιστικά σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	0,56		206%	0,00			0,56	56%	0,07 Στατιστικά μη σημαντικό
Χρόνος Κινήσεων (δευτερόλεπτα)	Πειραματική Ομάδα	32,81	0,105 Στατιστικά μη σημαντικό		36,25	0,959 Στατιστικά μη σημαντικό		-3,44	-9%	0,109 Στατιστικά μη σημαντικό
	Ομάδα Ελέγχου	36,13			36,06			0,07	0,19%	0,976 Στατιστικά μη σημαντικό

⁹ CV=Mean/Stdev: μέτρο διασποράς των επιμέρους κινήσεων από το μέσο όρο κινήσεων. Αν CV<10% τότε υπάρχει ομοιογένεια ή μικρή απόκλιση, αν CV>10% τότε υπάρχει ανομοιογένεια ή μεγάλη απόκλιση.

Πίνακας 17. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των προνηπίων και νηπίων των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test

		Πειραματική Ομάδα			Ομάδα Ελέγχου		
		POST TEST	PRE TEST	SIG.	POST TEST	PRE TEST	SIG.
Κινήσεις με ευχέρεια	Προνήπια	9,00	5,00	0,020	7,29	5,14	0,094
	Νήπια	9,00	7,29	0,054	8,11	7,44	0,124
Κινήσεις με πρωτοτυπία	Προνήπια	7,89	2,67	0,001	4,14	2,43	0,078
	Νήπια	8,71	5,86	0,040	6,44	5,22	0,010
Κινήσεις Χωρίς φαντασία	Προνήπια	0,00	9,00		1,43	9,00	0,000
	Νήπια	0,00	9,00		0,89	9,00	0,000
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία	Προνήπια	1,00	0,00	0,067	3,43	0,00	0,010
	Νήπια	0,14	0,00	0,165	1,67	0,00	0,000
Κινήσεις με επαρκή φαντασία	Προνήπια	7,33	0,00	0,000	4,14	0,00	0,011
	Νήπια	5,86	0,00	0,000	5,44	0,00	0,000
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία	Προνήπια	0,67	0,00	0,022	0,00	0,00	
	Νήπια	3,00	0,00	0,000	1,00	0,00	0,007
Χρόνος Κινήσεων (σε δευτερόλεπτα)	Προνήπια	32,11	36,11	0,209	33,71	32,71	0,768
	Νήπια	33,71	36,43	0,192	38,00	38,67	0,721

Πίνακας 18. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των αγοριών και κοριτσιών των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test

		Πειραματική Ομάδα			Ομάδα Ελέγχου		
		POST TEST	PRE TEST	SIG.	POST TEST	PRE TEST	SIG.
Κινήσεις με ευχέρεια	Αγόρια	9,00	4,93	0,020	6,73	4,18	0,070
	Κορίτσια	9,00	8,67	0,195	8,79	8,86	0,720
Κινήσεις με πρωτοτυπία	Αγόρια	8,14	3,57	0,020	3,82	1,82	0,020
	Κορίτσια	8,78	6,22	0,027	7,36	6,50	0,132
Κινήσεις Χωρίς φαντασία	Αγόρια	0,00	9,00		2,09	9,00	0,000
	Κορίτσια	0,00	9,00		0,21	9,00	0,000
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία	Αγόρια	0,71	0,00	0,045	3,09	0,00	0,000
	Κορίτσια	0,11	0,00	0,347	1,43	0,00	0,006
Κινήσεις με επαρκή φαντασία	Αγόρια	6,36	0,00	0,000	3,45	0,00	0,010
	Κορίτσια	6,56	0,00	0,000	6,36	0,00	0,000
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία	Αγόρια	1,93	0,00	0,050	0,36	0,00	0,167
	Κορίτσια	2,33	0,00	0,012	1,00	0,00	0,024
Χρόνος Κινήσεων (σε δευτερόλεπτα)	Αγόρια	31,64	33,14	0,492	34,73	28,09	0,010
	Κορίτσια	35,33	41,22	0,039	38,43	44,00	0,02

Πίνακας 19. Συσχέτιση μέσων όρων κινητικής δημιουργικότητας των παιδιών με εξωσχολική δραστηριότητα των δυο ομάδων μεταξύ post test-pre test

		Πειραματική Ομάδα			Ομάδα Ελέγχου		
		POST TEST	PRE TEST	SIG.	POST TEST	PRE TEST	SIG.
Κινήσεις με ευχέρεια	Καμία	9,00	4,00	0,006	8,13	6,81	0,062
	Συμμετοχή	9,00	7,93	0,096	7,44	6,78	0,081
Κινήσεις με πρωτοτυπία	Καμία	8,11	2,11	0,000	6,13	5,13	0,030
	Συμμετοχή	8,57	6,21	0,006	5,22	3,22	0,022
Κινήσεις Χωρίς φαντασία	Καμία	0,00	9,00		0,75	9,00	0,000
	Συμμετοχή	0,00	9,00		1,56	9,00	0,000
Κινήσεις με ελάχιστη φαντασία	Καμία	0,78	0,00	0,023	2,13	0,00	0,001
	Συμμετοχή	0,29	0,00	0,336	2,22	0,00	0,001
Κινήσεις με επαρκή φαντασία	Καμία	7,56	0,00	0,000	5,25	0,00	0,000
	Συμμετοχή	5,71	0,00	0,000	4,78	0,00	0,001
Κινήσεις με πολύ καλή φαντασία	Καμία	0,67	0,00	0,050	0,88	0,00	0,025
	Συμμετοχή	3,00	0,00	0,050	0,44	0,00	0,169
Χρόνος Κινήσεων (σε δευτερόλεπτα)	Καμία	31,89	32,44	0,796	37,13	38,19	0,629
	Συμμετοχή	33,86	38,79	0,047	36,22	34,89	0,559

2. Καταγραφή ημερολογιακών παρατηρήσεων

1. PRE TEST

1.1 Πειραματικής ομάδας

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους;):

Ημέρα: 22η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 34 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε καμία κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε με λίγα βήματα.

Αγόρι (6 ετών): περπάτησε «στα τέσσερα» σε στάση σκύλου.

Αγόρι (4 ετών): καμία ένδειξη κίνησης, παρέμεινε ακίνητο.

Στη συνέχεια επειδή και ο χρόνος ήταν περιοριστικός και η δασκάλα του τμήματος έπρεπε να συνεχίσει το πρόγραμμα της, η υπεύθυνη έρευνας αποχώρησε και συνεννοήθηκε με τη δασκάλα να μπει στην αίθουσα ξανά την επόμενη μέρα που θα είχε ολοκληρώσει τη διδασκαλία της.

Ημέρα: 23η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 20-25 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (4 ετών): χόρευε ασταμάτητα.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε για λίγα βήματα με έκταση χεριών.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε με γρήγορα.

Κορίτσι (5 ετών): έτρεξε για λίγο και σταμάτησε.

Κορίτσι (5 ετών): δοκίμασε να τρέξει, αντέγραψε τη συμμαθήτριά της.

Ημέρα: 24^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 27 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (5 ετών): δεν έδειξε ιδιαίτερη προσπάθεια, περπάτησε για λίγα δεύτερα στις μύτες των ποδιών της και σταμάτησε.

Αγόρι (4 ετών): παρέμεινε στο πάτωμα να κάθεται.

Αγόρι (5 ετών): ξεκίνησε να περπατάει, μη ολοκλήρωση κίνησης.

Αγόρι (5 ετών): έκανε μόνο δύο βήματα.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε κανονικά.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε το κεφάλι του και περπατούσε γύρω από μένα.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε με πηδηματάκια, πολύ σύντομη προσπάθεια.

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορείς να κινηθείς όπως;):

Ημέρα: 25^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 34 λεπτά

Έτος: 2022

1. Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά. Δείξε πώς θα κινηθείς.

Αγόρι (4 ετών): αρνούνταν να κινηθεί.

Κορίτσι (4 ετών): κουνούσε το δεξί χέρι πάνω-κάτω.

Αγόρι (6 ετών): κινούνταν μπρος πίσω επιτόπια.

Αγόρι (4 ετών): παρέμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): σήκωσε τα χέρια ψηλά, όμως ολοκλήρωσε τη προσπάθειά της με μισή στροφή του κορμού της προς τα δεξιά και μετά σταμάτησε.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε μέχρι ένα σημείο και μετά επέστρεψε στο σημείο που ξεκίνησε, με κοίταξε και μου λέει «δε θέλω άλλο».

Κορίτσι (4 ετών): κούνησε τα χέρια του πάνω κάτω.

Κορίτσι (5 ετών): παρέμεινε όρθιο κουνώντας το κεφάλι του με κατεύθυνση δεξιά και αριστερά.

Κορίτσι (5 ετών): έσκυβε μόνο το κεφάλι μπροστά.

Αγόρι (5 ετών): έπιασε το κεφάλι του, δεν κινήθηκε διαφορετικά.

Αγόρι (4 ετών): κούνησε τους γοφούς της δεξιά και αριστερά και γελούσε έντονα κατά τη διάρκεια της κίνησης.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πέφτει αργά στο πάτωμα και παρέμεινε εκεί.

Αγόρι (5 ετών): προσπάθησε να σκύψει μπροστά και να επαναφέρει το σώμα του στην αρχική του θέση.

Αγόρι (4 ετών): κούνησε το κεφάλι της προς τα πίσω(έκταση).

Αγόρι (6 ετών): δεν ήθελε να κινηθεί, ήθελε μόνο να παίζει και έκανε βιαστικά τη κίνηση του και κούνησε το δεξί του χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): αρνούνταν να κινηθεί, δεν ήθελε καθόλου να κάτσει να προσπαθήσει.

2. Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κωνηγάει. Δείξε πώς θα πηδούσες.

Ημέρα: 25η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 21 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έκανε μόνο ένα βήμα στη θέση που βρισκόταν, δεν ανταποκρίθηκε στο ζητούμενο.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε κάποια πηδηματάκια σε αργό ρυθμό για κάποια δευτερόλεπτα.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι ήταν λαγός, έκανε κινήσεις με τα χέρια του τοποθετώντας τα στο κεφάλι σαν να μοιάζουν με αυτιά λαγού και στηρίχτηκε στις πατούσες του καθιστός και πηδούσε σαν να ναι λαγός.

Αγόρι (4 ετών): έκανε ένα-δύο βήματα και σταμάτησε.

Ημέρα: 25^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 33 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (4 ετών): επιτόπια στη θέση του, σήκωσε το δεξί του γόνατο χωρίς να κουνιέται.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε μικρά άλματα σαν να είναι λαγός αλλά σε αργό ρυθμό.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεχε κατά μήκος της τάξης και έκανε κύκλους.

Κορίτσι (5 ετών): σκέφτηκε για κάποια λεπτά και τελικά έκανε κουτσό με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): περισσότερο μιμήθηκε ένα άνθρωπο να τρέχει παρά ένα λαγό. Πρόσθεσε δική του λεπτομέρεια στην απόδοση της κίνησης.

Αγόρι (5 ετών): περπατούσε στα τέσσερα, δεν προσποιήθηκε ότι είναι λαγός που τρέχει.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε και φώναζε.

Αγόρι (5 ετών): έκανε κουτσό κατά μήκος της αίθουσας, έκανε παύσεις, κοιτούσε τους υπόλοιπους συμμαθητές του και συνέχιζε το κουτσό.

Αγόρι (5 ετών): σε σχέση με τη πρώτη δραστηριότητα ήταν πιο πρόθυμο να συνεργαστεί. Εν προκειμένω σε σχέση με αυτή την εντολή έκανε άλματα σε γρήγορο ρυθμό.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε για κάποια βήματα αλλά δεν συνέχισε τη προσπάθειά του.

Αγόρι (6 ετών): περπάτησε απλώς, γύρω από τον εαυτό του και συνέχισε μέχρι τη γωνιά με τα παιχνίδια.

Κορίτσι (4 ετών): καμία αντίδραση/απουσία κίνησης.

3. Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη. Δείξε πώς θα κολυμπούσες.

Ημέρα: 26^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): καμία κίνηση, κάθισε απλώς στο πάτωμα.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε τα πόδια του δεξιά και αριστερά

Αγόρι (6 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα σαν αστερίας.

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και παρέμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε στα γόνατα και τοποθέτησε τα χέρια του πάνω σε αυτά.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι είναι δελφίνι κατά τα λεγόμενα του. Προφανώς δεν μπορεί να μοιάσει η κινητική αναπαράσταση του ότι είναι δελφίνι. Είπε προφορικά, ότι θα κάνει πώς κολυμπάει όπως ένα δελφίνι.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε το δεξί χέρι μπροστά και πίσω.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε το αριστερό πόδι δεξιά και αριστερά.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα με τα πόδια να είναι ενωμένα και προσπαθεί αν κινείται δεξιά και αριστερά σε αυτή τη στάση.

Αγόρι (5 ετών): τέντωσε το σώμα του και τα χέρια του και προσποιήθηκε ότι βουτάει.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε ενώ κατάλαβε την εντολή.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα με τα χέρια και τα πόδια του να είναι ακίνητα και κουνούσε το κεφάλι του προς τα πίσω.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα κουνώντας χέρια και πόδια πάνω κάτω.

Αγόρι (4 ετών): προσποίηση ότι κλείνει μάτια, μύτη και στόμα.

Αγόρι (6 ετών): καμία κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα έχοντα τα πόδια του σε στάση οκλαδόν.

4. Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι. Δείξε πώς θα σερνόσουν.

Ημέρα: 26^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 40-45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): περπατούσε πολύ αργά.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και έσερνε τη κοιλιά του στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): σερνόταν γρήγορα ενώ ήταν ανάσκελα.

Αγόρι (4 ετών): στάθηκε όρθιο παραμένοντας στη θέση του.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα και κοιτούσε το ταβάνι.

Κορίτσι(4 ετών): σερνόταν με τα πόδια με φορά προς τα εμπρός.

Κορίτσι (4 ετών): προσπάθησε απλώς να συρθεί στη θέση του χωρίς κίνηση στα χέρια ή στα πόδια.

Κορίτσι (5 ετών): τα πόδια του ήταν ενωμένα ενώ είχε ξαπλώσει στο πάτωμα και τα χέρια τα είχε ακουμπήσει στα πλευρά του και παρέμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα και σερνόταν στο πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): περπατούσε κατά μήκος της αίθουσας.

Αγόρι (4 ετών): δε κινήθηκε καθόλου. Καμία ένδειξη κίνησης.

Αγόρι (5 ετών): σύρθηκε σε ανάσκελη στάση γρήγορα, τη κίνηση του τη συνόδευε με ήχους.

Αγόρι (5 ετών): έκατσε στο πάτωμα και προσπάθησε να στηριχτεί στους αγκώνες για να συρθεί.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε στο πλάι κάτω στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): σήκωσε το δεξί του πόδι ψηλά, το κατέβασε, άσχετη κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): δε κινήθηκε ιδιαίτερα.

5. Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο. Δείξε πώς θα οδηγούσες.

Ημέρα: 28^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 35-40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κάθισε απλά σε μια καρέκλα στο τραπέζακι δίπλα από τη γωνία που καθόμασταν.

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε το κεφάλι του και περιστρεφόταν γύρω από τον εαυτό του.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει ένα τιμόνι καθισμένο στο πάτωμα.

Αγόρι (4 ετών): έκατσε οκλαδόν και δε συνέχισε τη προσπάθειά του.

Κορίτσι (4 ετών): μιμήθηκε τον ήχο της κόρνας, έκλεισε τα μάτια και πείστηκε για να παράξει τον ήχο, δεν ήταν απόλυτα επιτυχής η προσπάθεια.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει τιμόνι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι βάζει ζώνη και κρατάει το τιμόνι.

Κορίτσι (5 ετών): κάθισε στο πάτωμα κάνοντας κυκλικές κινήσεις με τα χέρια του στον αέρα.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι φοράει ζώνη. Στάση σώματος όρθια.

Αγόρι (5 ετών): έγειρε το κεφάλι του στο πλάι και έκανε μια στροφή γύρω από τον εαυτό του.

Αγόρι (4 ετών): δε παρουσίασε καμία κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): έκατσε οκλαδόν στο πάτωμα και προσποιήθηκε ότι κρατά τιμόνι.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει τιμόνι.

Αγόρι (4 ετών): σηκώθηκε από τη θέση του, έσυρε μια καρέκλα προς το μέρος μου και περπάτησε γύρω από αυτήν.

Αγόρι(6 ετών): δήλωσε άρνηση και ζήτησε από τη δασκάλα του να ζωγραφίσει.

Κορίτσι (4 ετών): έβαλε τα χέρια του στις τσέπες και δε κινήθηκε καθόλου.

6. Φαντάσου ένα ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες; Δείξε πώς θα τον έσπρωχνες, για να τον μετακινήσεις για να πάρεις αυτό που θέλεις.

Ημέρα: 28^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): πλησίασε το σώμα του στο τοίχο και στηρίχθηκε εκεί.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι με το δεξί της χέρι στον αέρα σπρώχνει τον ελέφαντα.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει με τα δύο χέρια στον αέρα.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κινηθεί.

Κορίτσι (4 ετών): σήκωσε τα χέρια του και άγγιξε το κεφάλι του.

Κορίτσι (4 ετών): πλησίασε τον τοίχο και προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τη πλάτη του.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών) προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με το δεξί χέρι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει με το δεξί πόδι στον αέρα.

Αγόρι (5 ετών) στάθηκε όρθιο και με κοιτούσε με απορία.

Αγόρι (4 ετών): δεν ήθελε λείει να σπρώξει τον ελέφαντα.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με το αριστερό χέρι στον αέρα.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τη δεξιά κλειστή παλάμη, σαν γροθιά κουνώντας το χέρι μπροστά και πίσω.

Αγόρι (4 ετών): στήριξε τα χέρια στο τοίχο δημιουργώντας με αυτή τη στάση καμπύλη στο σώμα του.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε καμία κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): στήριξε το δεξί χέρι στον τοίχο.

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους):

Ημέρα: 3η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 44 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι το πετάει με το δεξί χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι το πετάει με δύναμη.

Αγόρι 6 ετών)το τσαλάκωσε και το πέταξε στον αέρα χωρίς να στοχεύσει.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι στο πάτωμα και το άφησε εκεί.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι μπροστά στα πόδια του.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε προς το καλάθι και πέταξε το ποτηράκι με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πετάει το ποτηράκι με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών): έτρεξε με φόρα από το σημείο που στεκόταν και πέταξε το καλάθι με δύναμη με αποτέλεσμα να το ρίξει.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πετάει το ποτηράκι με το δεξί χέρι αρκετά μακριά από το σημείο που είχα τοποθετήσει το καλάθι αχρήστων.

Αγόρι (5 ετών): πρόταξε τα χέρια και πέταξε το ποτηράκι μπροστά του.

Ημέρα: 4^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 32 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): τσαλάκωσε το ποτηράκι, δεν το πέταξε.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πετάει το ποτηράκι με τα δύο χέρια.

Αγόρι (5 ετών): στήριξε το ποτηράκι στον ώμο και προχώρησε με αργά βήματα προς το καλαθάκι αλλά το πέταξε εκτός του.

Αγόρι (4 ετών): κλώτσησε το ποτηράκι από μακριά χωρίς να μπει στο καλαθάκι.

Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε να πετάξει το ποτηράκι.

Κορίτσι (4 ετών): κράτησε το ποτηράκι στο δεξί του χέρι και το κοιτούσε.

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Ημέρα: 4η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 40-45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι στα σκουπίδια.

Κορίτσι (4 ετών): αντέγραψε τον συμμαθητή του και πέταξε το ποτηράκι στα σκουπίδια.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει από το ποτήρι.

Αγόρι (4 ετών): δεν το χρησιμοποίησε το ποτηράκι.

Κορίτσι (4 ετών): τοποθέτησε το ποτηράκι στο κεφάλι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει από το ποτήρι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι το μυρίζει.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι βγάζει κάτι από τη τσέπη του και το κρύβει στο ποτήρι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει από το ποτήρι.

Αγόρι (5 ετών): κρατούσε το ποτήρι στα χέρια του.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτήρι στο έδαφος και έφυγε ενοχλημένος.

Αγόρι (5 ετών): ζούληξε το ποτήρι με τα δύο χέρια και φάνηκε ότι έβαζε δύναμη.

Αγόρι (5 ετών): κλώτσησε το ποτηράκι λες και είναι μπάλα, παραλίγο να κάνει ζημιά.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε στον αέρα το ποτηράκι και αυτό προσγειώθηκε πάνω του.

Αγόρι (6 ετών): το κράτησε στα χέρια του χωρίς να προβεί σε αναπαράσταση.

Κορίτσι (4 ετών): αρνήθηκε να το χρησιμοποιήσει κατηγορηματικά.

1.2 Ομάδας ελέγχου

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους;):

Ημέρα: 22^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος:2022

Αγόρι (4 ετών): παρέμεινε ακίνητο σε όρθια στάση.

Αγόρι (5 ετών): έκανε ένα βήμα μπροστά.

Κορίτσι (6 ετών): κουνούσε τα χέρια του στον αέρα.

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε πολύ αργά.

Κορίτσι (5 ετών): περπατούσε αργά.

Αγόρι (5 ετών): έκατσε οκλαδόν με τα χέρια σταυρωμένα.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε επιτόπιο τρέξιμο.

Αγόρι (5 ετών): δεν προσπάθησε καθόλου.

Αγόρι (5 ετών): δεν ήθελε να κάνει καμία κίνηση.

Αγόρι (4 ετών): περπατούσε κάνοντας διασκελισμό.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε μεγάλα βήματα.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να περπατήσει.

Αγόρι (6 ετών): ξεκίνησε να τρέχει και σταμάτησε.

Κορίτσι (4 ετών): κοιτούσε αφηρημένο έξω από το παράθυρο.

Κορίτσι (5 ετών): περπατούσε και έκανε κουτσό με το αριστερό πόδι για λίγα δεύτερα πριν ολοκληρώσει τη προσπάθειά του.

Κορίτσι(4 ετών): έκανε πηδηματάκια μπροστά και σταμάτησε.

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορεί να κινηθείς όπως):

1. Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά. Δείξε πώς θα κινηθείς.

Ημέρα: 22^η και 23^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 60 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : δεν έκανε καμία κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): παρέμεινε στο πάτωμα όπου και καθόταν εξαρχής.

Κορίτσι (6 ετών): έκτισε τα χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): κουνούσε τα χέρια του με φορά προς τ'απάνω και κάτω.

Κορίτσι (5 ετών): έσκυψε το σώμα του μέχρι το πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε κατά μήκος της αίθουσας.

Κορίτσι (5 ετών): κουνούσε το δεξί του χέρι πάνω κάτω.

Αγόρι (5 ετών): έδειξε έντονη δυσανασχέτηση να κάνει κάποια κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε καμιά κίνηση.

Αγόρι(4 ετών): έκανε μια αργή στροφή γύρω από τον εαυτό του.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε στο πάτωμα και κουνούσε τα πόδια του πάνω κάτω ενώ τα χέρια του τα είχε σε έκταση.

Αγόρι (4 ετών): έκλεισε τα μάτια του με τα δύο χέρια.

Αγόρι (6 ετών): περπατούσε ευθεία και μετά επέστρεφε στη θέση του.

Κορίτσι (4 ετών): κοιτούσε στο πλάι τους συμμαθητές του που έπαιζαν.

Κορίτσι (5 ετών): διέταξε τα χέρια του στο πλάι και τα κουνούσε σαν να είναι κύματα.

Κορίτσι (4 ετών): κλώτσησε το δεξί του πόδι στον αέρα.

2. Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κυνηγάει. Δείξε πώς θα πηδούσες.

Ημέρα: 23^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 30 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : αρνήθηκε να ασχοληθεί.

Αγόρι (5 ετών): απομακρύνθηκε από κοντά πριν την ολοκλήρωση της εντολής της δραστηριότητας.

Κορίτσι (6 ετών): έκανε βήματα αργά και ευθεία.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεχε δίπλα από τους συμμαθητές του.

Κορίτσι (5 ετών): έτρεξε γρήγορα μέχρι που συγκρούστηκε με συμμαθητή του.

Αγόρι (5 ετών): τέντωσε το σώμα του.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια σαν λαγός.

Αγόρι (5 ετών): αρνήθηκε να κινηθεί.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε σε μια καρέκλα απομακρυσμένα και έπαιζε με ζωάκια.

Αγόρι (4 ετών): έκανε πηδηματάκια σαν λαγός.

Κορίτσι (4 ετών): στηρίχθηκε στα χέρια και στα πόδια του στα πάτωμα και έκανε πηδηματάκια.

Αγόρι (4 ετών): έκανε μορφασμό ότι αρνείται, ότι δυσανασχετεί.

Αγόρι (6 ετών): έτρεξε επιτόπια σε αργό ρυθμό.

Κορίτσι(4 ετών): περπατούσε μέσα στη τάξη.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια με διασκελισμό.

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε γύρω από τον εαυτό του και γύρω από τα τραπεζάκια που είχε η τάξη.

3. Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη. Δείξε πώς θα κολυμπούσες.

Ημέρα: 24^η και 25^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια 50 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : έμεινε σε όρθια στάση χωρίς να κινείται.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (6 ετών): περπατούσε αργά.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα έχοντας τα πόδια ενωμένα και κουνούσε τα χέρια και το κεφάλι της.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε τα χέρια του χέρια του πάνω κάτω.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα στο πάτωμα και παρέμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και κουνούσε τα χέρια και τα πόδια τους το πλάι.

Αγόρι (5 ετών): δεν παρουσίασε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): αντέδρασε με απορία, ότι δε ξέρει τι να κάνει.

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και κουνούσε το κεφάλι δεξιά.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και έκτισε τα χέρια και παρέμεινε σε αυτή τη στάση.

Αγόρι (4 ετών): απομακρύνθηκε από το σημείο.

Αγόρι (6 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και κουνούσε τα χέρια και τα πόδια πάνω κάτω.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε οκλαδόν και τοποθέτησε τα χέρια πίσω από το κεφάλι.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα ακίνητο έχοντας χέρια και πόδια ενωμένα να ακουμπάνε το κορμό του σώματος και το πάτωμα.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε μέχρι ενός σημείου και σταμάτησε.

4. Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι. Δείξε πώς θα σερνόσουν.

Ημέρα: 25^η

Μήνας: Φεβρουάριος

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : αδιαφόρησε στο να κινηθεί.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε καμία απολύτως κίνηση.

Κορίτσι (6 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα.

Κορίτσι (4 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα.

Κορίτσι (5 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε μερικά βήματα,

Κορίτσι (5 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): απουσίασε η κίνηση από τη προσπάθεια του.

Αγόρι (5 ετών): παρέμεινε ακίνητη στάση χωρίς κάποια αντίδραση.

Αγόρι (4 ετών): σύρθηκε γρήγορα.

Κορίτσι (4 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα σαν να κάνει ζιγκ ζαγκ.

Αγόρι (4 ετών): έκανε ένα μορφασμό βγάζοντας τη γλώσσα έξω.

Αγόρι (6 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα ξαπλωμένο προσπαθώντας με τα πόδια του να προχωρήσει.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κοιμόταν στο πάτωμα.

Κορίτσι (5 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα έχοντας στήριξη στους αγκώνες.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε στο πάτωμα και πέταξε τα χέρια του μπροστά.

5. Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο. Δείξε πώς θα οδηγούσες.

Ημέρα: 28^η

Μήνας: Φεβρουαρίου

Διάρκεια: 25 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : απλώς περπατούσε, δεν αντέδρασε.

Αγόρι (5 ετών): έντονη αντίδραση ότι δε θέλει να προσπαθήσει.

Κορίτσι (6 ετών): κάθισε στο πάτωμα και έσκυψε το σώμα του στο πλάι.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε σε μια καρέκλα και προσποιήθηκε ότι πιάνει το τιμόνι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε σε όρθια θέση που βρισκόταν, ότι στρίβει το τιμόνι.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε στο πάτωμα και κοιτούσε τους συμμαθητές του.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι στρίβει το τιμόνι σχηματίζοντας κύκλο με τα χέρια του.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε μακριά και πήγε να παίξει με ένα φίλο του.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε απουσία κίνηση.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε σε καρέκλα και προσποιήθηκε ότι πατάει κόρνα και ότι φωνάζει.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε στο πάτωμα και προσποιήθηκε ότι στρίβει το τιμόνι και παράλληλα ότι στρίβει και το σώμα του.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε σε μια καρέκλα και μετά σηκώθηκε, πλησίασε τους συμμαθητές του που έπαιζαν απόμερα και έκατσε τελικά στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι πιάνει το τιμόνι με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): ανάταξε τα χέρια, έκανε μια παύση και μετά έκατσε στο πάτωμα.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι οδηγεί με το δεξί χέρι και ότι κορνάρει με το αριστερό.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε λίγα βήματα και έκατσε για λίγο σε μια καρέκλα, δεν ολοκλήρωσε τη προσπάθειά του.

6. Φαντάσου ένα ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες; Δείξε πώς θα τον έσπρωχνες, για να τον μετακινήσεις για να πάρεις αυτό που θέλεις.

Ημέρα: 1^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 30 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : αρνήθηκε για προσπάθεια.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε ιδιαίτερη προσπάθεια, δεν ήθελε.

Κορίτσι (6 ετών): κάθισε στο πάτωμα και προσποιούνταν ότι δεν με ακούει.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει με το δεξί χέρι τον ελέφαντα.

Κορίτσι (5 ετών): παρέμενε σε όρθια στάση και γκρίνιαζε.

Αγόρι (5 ετών): στήριξε το σώμα του στον τοίχο και έγερνε προς το πλάι σιγά σιγά.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με το δεξί χέρι.

Αγόρι (5 ετών): ήταν σε όρθια στάση και φαινόταν ότι δυσανασχετεί.

Αγόρι (4 ετών): δεν επέδειξε κάποια αναπαράσταση, ζητούσε από μένα να του δείξω και δεν ήθελε να προσπαθήσει.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα έχοντας γείρει τη πλάτη του στον τοίχο.

Αγόρι (4 ετών): δεν κινήθηκε.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα στον αέρα με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε δίπλα μου και κοιτούσε το ταβάνι και το πάτωμα και επανέλαβε τη κίνηση.

Κορίτσι (5 ετών): στάθηκε δίπλα σε μια καρέκλα, στηρίχθηκε με το δεξί χέρι και προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τον αριστερό του ώμο.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε προς τον τοίχο, σταμάτησε ακουμπώντας τον με τα δύο χέρια και τον κοιτούσε

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους):

Ημέρα: 3^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 30 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : δεν έκανε καμία κίνηση κατ' εξακολούθηση.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε αλλά χωρίς να κρατάει το ποτηράκι.

Κορίτσι (6 ετών): πέταξε στον αέρα το ποτηράκι και το παράτησε στο πάτωμα.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε και πέταξε το ποτηράκι με το δεξί του χέρι.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε μέχρι το καλάθι, στάθηκε κοντά του και πέταξε το ποτηράκι με τα δύο του χέρια αλλά αστόχησε.

Αγόρι (5 ετών): προσπάθησε να πετάξει το ποτηράκι λίγα μέτρα πριν φτάσει το καλάθι αλλά δε τα κατάφερε.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε και κλώτσησε με το δεξί του πόδι το ποτηράκι.

Αγόρι (5 ετών): παρέμεινε σε όρθια στάση.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε με μικρά βήματα αλλά έκανε παύση και δε συνέχισε.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι σχετικά κοντά του με δεξιά κλωτσιά και το πάτησε.

Κορίτσι (5 ετών): πέταξε το ποτηράκι σε κοντινή απόσταση από το καλάθι με τα δάχτυλα όλων των χεριών του.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να πετάξει το ποτηράκι, δεν ήθελε καν να το πιάσει στα χέρια του.

Αγόρι (6 ετών): περπάτησε προς το καλάθι και πέταξε το ποτηράκι με τα δύο χέρια του.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με φόρα προς το ταβάνι και αυτό έπεσε από πίσω του.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε κουτσό και το πέταξε με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεξε μέχρι το καλαθάκι αλλά το ποτήρι το κρατούσε ακόμα στα χέρια του.

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Ημέρα: 4^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : τσαλάκωσε το ποτηράκι και το πέταξε στο πάτωμα

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε γύρω από τη θέση του και κρατούσε το ποτηράκι και το ζουλούσε.

Κορίτσι (6 ετών): κρατούσε το ποτηράκι, δε συνέχισε τη προσπάθειά του.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει νερό.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πετάει το ποτηράκι στο καλαθάκι.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε το καλαθάκι ψηλά προς το ταβάνι.

Κορίτσι (5 ετών): τοποθέτησε το ποτηράκι στο κεφάλι του και το άφησε περίπου για δύο λεπτά αλλά έπεσε.

Αγόρι (5 ετών): κρατούσε το ποτηράκι στο αριστερό του χέρι και το πέταξε στο πάτωμα.

Αγόρι (4 ετών): δεν το χρησιμοποίησε καθόλου.

Κορίτσι (4 ετών): πετούσε στον αέρα με τα δύο χέρια εναλλάξ σαν αν κάνει ακροβατικά.

Κορίτσι (5 ετών): ισορρόπησε το ποτηράκι στο δεξί του γόνατο. Δεν έπεσε. Τα κατάφερε να μην πέσει.

Αγόρι (4 ετών): το τσαλάκωσε και το πέταξε στο πάτωμα και έπειτα στο καλαθάκι αχρήστων.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι κρύβει το ποτηράκι σε μια γωνιά της τάξης αφότου μου είπε να κλείσω τα μάτια μου. Τον παρατηρούσα που περπατούσε σιγά ώστε να μην ακουστεί.

Κορίτσι (4 ετών): το πέταξε στον τοίχο με δύναμη και φώναζε ότι δε θέλει να παίζει με το ποτηράκι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι το ποτηράκι είναι μπάλα ποδοσφαίρου και ότι παίζει ψαλιδάκια.

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε και τοποθέτησε το ποτηράκι στο δεξί ώμο αλλά όσο περπατούσε άλλαζε θέση και το τοποθετούσε στον αριστερό ώμο.

2. Πειραματικό πρόγραμμα ενδιάμεσης παρέμβασης πειραματικής ομάδας

Πρώτη δραστηριότητα (Χαιρετισμός των παιδιών μεταξύ τους με κάθε τρόπο):

1. Χαιρέτισε τα άλλα παιδιά με όποιο τρόπο θέλεις.

Ημέρα 14^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 7 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε καμία κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτή τη δεξιά παλάμη.

Αγόρι (6 ετών): χαιρέτισε σηκώνοντας και τα δύο χέρια.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να προσπαθήσει.

Κορίτσι (4 ετών): ανταποκρίθηκε με επιτόπια πηδήματα.

Κορίτσι (4 ετών): αγκάλιασε μια συμμαθήτριά του.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτή την αριστερή παλάμη.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε και με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε και με τα δύο χέρια δεξιά και αριστερά.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε αναφωνώντας «γεια» τρεις φορές.

Αγόρι (4 ετών): δεν χαιρέτισε

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτές παλάμες.

Αγόρι (5 ετών): έκανε χειραψία με το δεξί χέρι με τα άλλα παιδιά.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση

Αγόρι (6 ετών): δεν χαιρέτισε.

Κορίτσι (4 ετών): άρχισε να περπατάει.

2. Χαιρέτισε τα άλλα παιδιά με το δεξί χέρι.

Ημέρα 14^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 7 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): είπε γεια.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτή τη δεξιά παλάμη.

Αγόρι (6 ετών): χαιρέτισε με το δεξί χέρι.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): στριφογύρισε το κεφάλι του.

Κορίτσι (4 ετών): κίνησε τον αγκώνα του προς τη δεξιά κατεύθυνση.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτή τη δεξιά παλάμη.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτή τη δεξιά παλάμη.

Κορίτσι (5 ετών): έριξε αγκωνιά στο διπλανό παιδί με το δεξί χέρι του.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε με το αριστερό χέρι του.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε με ανάταση του δεξιού χεριού του.

Αγόρι (5 ετών): έκανε χειραψία με το δεξί του χέρι με άλλα παιδιά

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε το δεξί του πόδι.

3. Χαιρέτισε τα άλλα παιδιά με το αριστερό χέρι.

Ημέρα 14^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 7 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): αδιαφόρησε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): είπε γεια και σήκωσε το αριστερό του χέρι προς τη αριστερή κατεύθυνση.

Αγόρι (6 ετών): έκανε έκταση το αριστερό του προς αριστερά.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): σήκωσε το δεξί του χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε έκταση το αριστερό του χέρι με ανοικτή παλάμη.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτή την αριστερή του παλάμη.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε με το αριστερό του χέρι.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε με το αριστερό του χέρι με κλειστή την παλάμη του.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε με το δεξί του χέρι με παλάμη ανοιχτή.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε με έκταση του αριστερού χεριού του.

Αγόρι (5 ετών): έκανε Χειραψία με το αριστερό του χέρι με άλλα παιδιά.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με έκταση το δεξιού χεριού του με ανοιχτή παλάμη.

4. Χαιρέτισε τα άλλα παιδιά και με τα δυο χέρια.

Ημέρα 14^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 7 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με ανοιχτές τις παλάμες των χεριών του.

Αγόρι (6 ετών): χαιρέτισε και με τα δύο χέρια του.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να προσπαθήσει.

Κορίτσι (4 ετών): χαιρέτισε με το δεξί του χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): αγκάλιασε τη διπλανή συμμαθήτριά του

Κορίτσι (4 ετών): σήκωσε και τα δυο χέρια με κλειστές παλάμες.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε και με τα δύο χέρια του.

Κορίτσι (5 ετών): χαιρέτισε και με τα δύο χέρια του δεξιά και αριστερά.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε με το αριστερό χέρι του

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): χαιρέτισε και με τα δύο χέρια του με ανοικτές παλάμες.

Αγόρι (5 ετών): αγκάλιασε συμμαθητές του.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε μια γκριμάτσα.

5. Χαιρέτισε τα άλλα παιδιά με το κεφάλι.

Ημέρα 14^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 7 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε το κεφάλι του.

Αγόρι (6 ετών): έκαμψε το κεφάλι του δεξιά.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έκαμψε το κεφάλι του μπροστά και πίσω.

Κορίτσι (4 ετών): έστριψε το κεφάλι του αριστερά.

Κορίτσι (5 ετών): έστριψε το κεφάλι του δεξιά.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε έκταση του κεφαλιού του προς τα πίσω.

Αγόρι (5 ετών): χτύπησε με το χέρι του το κεφάλι του.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): έστριψε το κεφάλι του αριστερά.

Αγόρι (5 ετών): έκαμψε το κεφάλι του δεξιά και αριστερά.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): άγγιξε το κεφάλι του.

Δεύτερη δραστηριότητα (Κινητική αναπαράσταση):

Ημέρα 16^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 18 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έμεινε σε όρθια στάση.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε το δεξί του γόνατο.

Αγόρι (6 ετών): λύγισε και τα δύο γόνατα.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κινηθεί.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε επιτόπια στροφή.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε το δεξί χέρι και πόδι.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε τα δύο γόνατα.

Κορίτσι (5 ετών): λύγισε και έκανε έκταση το δεξί χέρι.

Ημέρα 17^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 17 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): λύγισε τα πόδια και έκανε έκταση το δεξί χέρι.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): έκανε έκταση τα χέρια και το αριστερό πόδι.

Αγόρι (5 ετών): κίνησε τα χέρια σε ύπτια θέση.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): άρχισε να περπατάει.

Τρίτη δραστηριότητα (Κινητική αναπαράσταση με οπτικό υλικό):

Ημέρα 21^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κάθισε στο πάτωμα.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε το δεξί πόδι.

Αγόρι (6 ετών): λύγισε το αριστερό γόνατο.

Αγόρι (4 ετών): στάθηκε στα δύο πόδια και ακίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε επιτόπιο περπάτημα στις μύτες των ποδιών.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε τα γόνατα και έκανε έκταση χεριών.

Κορίτσι (4 ετών): αναπήδησε και προσγειώθηκε στα δύο πόδια.

Κορίτσι (5 ετών): κάθισε και έκανε έκταση το δεξί χέρι με κλειστή παλάμη.

Ημέρα 24^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): λύγισε τα πόδια με το δεξί χέρι ακίνητο και το αριστερό σε ύπτια θέση.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε στο πάτωμα.

Αγόρι (4 ετών): έπιασε τη μέση με τα χέρια του.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε στα δύο πόδια.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε στα δύο πόδια και τέντωσε το δεξί χέρι με κλειστή παλάμη.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε στο πάτωμα με γελαστή έκφραση.

Τέταρτη δραστηριότητα (Μεταφορά μπαλονιού):

1. Μεταφορά μπαλονιού με τα πόδια.

Ημέρα 28^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 8 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): πέταξε επιτόπου το μπαλόνι στον αέρα.

Κορίτσι (4 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με δεξί πόδι.

Αγόρι (6 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με δεξί πόδι.

Αγόρι (4 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι χωρίς κίνηση και έκανε ένα μορφασμό.

Κορίτσι (4 ετών): έσπασε το μπαλόνι.

Κορίτσι (4 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με τα δύο πόδια εναλλάξ.

Κορίτσι (4 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με το αριστερό πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με το αριστερό πόδι πολύ ψηλά.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε το μπαλόνι με το χέρι.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι με το αριστερό πόδι χαμηλά.

Αγόρι (5 ετών): έκανε ψαλιδάκια με τα πόδια κτυπώντας το μπαλόνι στον αέρα.

Αγόρι (4 ετών): στάθηκε επιτόπου όρθια στάση.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): μπουσούλησε με το μπαλόνι.

2. Μεταφορά μπαλονιού με δεξί χέρι.

Ημέρα 28^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κράτησε το μπαλόνι.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε κρατώντας το μπαλόνι στο δεξί χέρι.

Αγόρι (6 ετών): πέταξε το μπαλόνι με το δεξί χέρι.

Αγόρι (4 ετών): κράτησε το μπαλόνι μακριά από το σώμα του.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το μπαλόνι στον αέρα με τα δύο χέρια.
Κορίτσι (4 ετών): έκανε αλματάκια και κράτησε το μπαλόνι με το δεξί χέρι.
Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε κρατώντας το μπαλόνι στο δεξί χέρι.
Κορίτσι (5 ετών): τίναξε το μπαλόνι στον αέρα με δεξί χέρι.
Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε στις μύτες κρατώντας το μπαλόνι στο δεξί χέρι.
Αγόρι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια τινάζοντας το μπαλόνι με τα δύο χέρια.
Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να πιάσει το μπαλόνι.
Αγόρι (5 ετών): πέταξε το μπαλόνι με το δεξί χέρι.
Αγόρι (5 ετών): πέταξε το μπαλόνι και παράλληλα το έπιασε με το δεξί.
Αγόρι (4 ετών): κλώτσησε το μπαλόνι επιτόπου.
Αγόρι (6 ετών): στάθηκε όρθιο χωρίς να κλωτσήσει το μπαλόνι.
Κορίτσι (4 ετών): μετέφερε το μπαλόνι με αριστερό χέρι.

3. Μεταφορά μπαλονιού με το κεφάλι.

Ημέρα 29^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.
Κορίτσι (4 ετών): τοποθέτησε το μπαλόνι στο κεφάλι και περπάτησε αργά.
Αγόρι (6 ετών): ισορρόπησε το μπαλόνι στο κεφάλι και έκανε μεγάλα βήματα.
Αγόρι (4 ετών): κράτησε το μπαλόνι και έμεινε ακίνητο.
Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε κρατώντας το μπαλόνι στο αριστερό χέρι.
Κορίτσι (4 ετών): κράτησε το μπαλόνι στο κεφάλι.
Κορίτσι (4 ετών): ισορρόπησε το μπαλόνι στο κεφάλι αλλά στο τέλος του έπεσε.
Κορίτσι (5 ετών): ισορρόπησε το μπαλόνι στο κεφάλι με αργό βηματισμό.
Κορίτσι (5 ετών): ισορρόπησε το μπαλόνι στο κεφάλι και στις μύτες των ποδιών.
Αγόρι (5 ετών): πέταξε το μπαλόνι στο πρόσωπο του.
Αγόρι (4 ετών): δεν κατάφερε να ισορροπήσει το μπαλόνι στο κεφάλι του.
Αγόρι (5 ετών): έκανε κεφαλιά.
Αγόρι (5 ετών): ισορρόπησε το μπαλόνι στη μύτη του αλλά του έπεσε κοντά στο τέλος.
Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.
Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): προσπάθησε ανεπιτυχώς να σταθεροποιήσει το μπαλόνι στον δεξί ώμο.

Πέμπτη δραστηριότητα (Μεταφορά μπαλίτσας):

1. Μεταφορά μπαλίτσας στη παλάμη.

Ημέρα 31^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν κινήθηκε.

Κορίτσι (4 ετών): την μετέφερε με ισορροπία στη δεξιά παλάμη.

Αγόρι (6 ετών): την μετέφερε με ισορροπία στη δεξιά παλάμη.

Αγόρι (4 ετών): δεν κινήθηκε.

Κορίτσι (4 ετών): την κράτησε στο δεξί χέρι χωρίς περπάτημα.

Κορίτσι (4 ετών): την τίναξε ενώ προχωρούσε στις μύτες.

Κορίτσι (4 ετών): την μετέφερε με ισορροπία και γρήγορο βηματισμό.

Κορίτσι (5 ετών): την μετέφερε με ισορροπία σε οπισθοπορεία.

Κορίτσι (5 ετών): την μετέφερε με ισορροπία στη παλάμη περπατώντας στις μύτες.

Αγόρι (5 ετών): την κράτησε στην αριστερή παλάμη μένοντας ακίνητο.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): την μετέφερε με ισορροπία στην αριστερή παλάμη.

Αγόρι (5 ετών): την μετέφερε με πλάγια βήματα και ισορροπία.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): την πέταξε στα σκουπίδια.

Κορίτσι (4 ετών): την κράτησε στο χέρι.

2. Μεταφορά μπαλίτσας με κουτσό.

Ημέρα 31^η

Μήνας: Μάρτιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κράτησε τη μπαλίτσα σε όρθια στάση.

Κορίτσι (4 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό με το δεξί πόδι.

Αγόρι (6 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό με το αριστερό πόδι.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): τοποθέτησε τη μπαλίτσα στον ώμο.

Κορίτσι (4 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό σε γρήγορο ρυθμό.

Κορίτσι (4 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό σε αργό ρυθμό.

Κορίτσι (5 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα με ισορροπία στη παλάμη κάνοντας κουτσό με το δεξί πόδι.

Αγόρι (5 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα με κλωτσιά με το αριστερό πόδι ενώ περπατούσε.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα στο καλάθι.

Αγόρι (5 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό με το δεξί πόδι.

Αγόρι (5 ετών): μετέφερε τη μπαλίτσα κάνοντας κουτσό με εναλλαγή ποδιών

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): σταμάτησε όρθιο με τη μπαλίτσα.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα στον αέρα.

Έκτη δραστηριότητα (Αλλαγή τρόπου βαδίσματος):

Ημέρα 4^η

Μήνας: Απρίλιος

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): σταμάτησε όρθιο.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα με τα χέρια.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα με τα χέρια.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): άρχισε να χορεύει.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα με τράβηγμα του σώματος.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα κάνοντας κουτσό με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα με τη δεξιά παλάμη.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα κάνοντας ότι βγάζει τη κορδέλα μαλλιών.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε χωρίς άλλη κινητική δράση.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα με γρήγορο βηματισμό.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα με τίναγμα των ποδιών.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε περπάτημα μπουσουλώντας.

Έβδομη δραστηριότητα (Κίνηση μελών του σώματος):

Ημέρα 6^η

Μήνας: Απρίλιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε.

Αγόρι (6 ετών): περπάτησε.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε επιτόπια μισή στροφή.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε στους αγκώνες.

Κορίτσι (4 ετών): μπουσουύλησε.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε στις μύτες των ποδιών.

Ημέρα 8^η

Μήνας: Απρίλιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε με έκταση χεριών.

Αγόρι (5 ετών): τέντωσε το πόδι.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): έκανε κωλοτούμπα προχωρώντας.

Αγόρι (5 ετών): κυλίστηκε στο πάτωμα.

Αγόρι (4 ετών): έμεινε αδιάφορο.

Αγόρι (6 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έπαιξε παλαμάκια

Όγδοη δραστηριότητα (Διαφορετικοί τρόποι κολύμβησης)

Ημέρα 11^η

Μήνας: Απρίλιος

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε οκλαδόν κάνοντας κύκλους με τα χέρια.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι κολυμπάει με χέρια.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έμεινε όρθιο κλείνοντας τη μύτη.

Κορίτσι (4 ετών): κίνησε χέρια και πόδια πάνω κάτω.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε οκλαδόν κάνοντας κουπί.

Κορίτσι (5 ετών): έπεσε μπρούμυτα με έκταση χεριών.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα σαν αστερίας.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κλείνει αυτιά και μύτη.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κολυμπάει ανάσκελα.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε υποβρύχια τούμπα.

Αγόρι (4 ετών): αδιαφόρησε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): έμεινε με το σώμα ακίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε στην αίθουσα.

Ένατη δραστηριότητά (Μορφοποίηση κίνησης):

Ημέρα 13^η

Μήνας: Απρίλιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): αδράνησε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε κρύβοντας το αριστερό χέρι.

Αγόρι (6 ετών): περπάτησε κρύβοντας τη παλάμη του.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): κίνησε το δεξί χέρι ενώ ακουμπήθηκε.

Κορίτσι (4 ετών): προσπορίστηκε με κουτσό το δεξί πόδι.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε χωρίς να κουνάει δάχτυλα.

Ημέρα 15^η

Μήνας: Απρίλιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε κρύβοντας το αριστερό χέρι.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε χωρίς να κουνάει κεφάλι.

Αγόρι (5 ετών): κρύφτηκε για να μην το πετύχει μαντήλι.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε κρύβοντας το δεξιό αγκώνα μέσα στο ρούχο.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε με κουτσό το δεξί πόδι.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε έντονα να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): μπουσούλησε.

Δέκατη δραστηριότητα (Δημιουργία κίνησης με χρήση αντικειμένων):

Ημέρα 3^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να πάρει αντικείμενο.

Κορίτσι (4 ετών): πήδηξε μέσα στο στεφάνι.

Αγόρι (6 ετών): πήδηξε μέσα στο στεφάνι.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): αγκάλιασε το στεφάνι χωρίς το αντικείμενο.

Κορίτσι (4 ετών): σύρθηκε προσποιούμενο ότι κάνει βουτιά στο στεφάνι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε με σκυμμένο σώμα ότι μπαίνει μέσα στο στεφάνι.

Κορίτσι (5 ετών): λύγισε τα γόνατα μέσα στο στεφάνι χωρίς να πέσει.

Ημέρα 4^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε στις μύτες χωρίς να πέσει το αντικείμενο που κρατούσε.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε προς το στεφάνι χωρίς το αντικείμενο.

Αγόρι (4 ετών): δεν αντέδρασε στην εντολή.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε με πηδηματάκια προς το στεφάνι.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε οκλαδόν και σύρθηκε προς το στεφάνι.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): έμεινε σε ακίνητη στάση σώματος.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε προς το στεφάνι αλλά δε μίληκε μέσα.

Ενδέκατη δραστηριότητα (Επινόηση κινήσεων με το σώμα):

Ημέρα 6^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε για ελάχιστα δευτερόλεπτα.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε με γρήγορο βηματισμό.

Αγόρι (6 ετών): περπάτησε με μεγάλα βήματα.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να περπατήσει.

Κορίτσι (4 ετών): στάθηκε επιτόπου στις μύτες.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε εναλλάξ με πλάγια βήματα.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε στις μύτες.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε με πηδηματάκια.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε στη στάση σκύλου.

Αγόρι (5 ετών): έτρεξε σε αργό ρυθμό.

Αγόρι (4 ετών): έμεινε ακίνητο στη θέση αφετηρίας.

Αγόρι (5 ετών): έκανε πλάγια βήματα.

Αγόρι (5 ετών): έκανε πλάγια βήματα εναλλάξ με κουτσό.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): κράτησε το σώμα ακίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): τίναξε το δεξί πόδι χωρίς να προχωρήσει.

Δωδέκατη δραστηριότητα (Διαφοροποίηση σώματος βάσει έκφρασης):

Ημέρα 9^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έκανε έκταση του δεξιού χεριού.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι χτυπά με το δεξί χέρι τη πόρτα.

Αγόρι (6 ετών): έσπρωξε με ανοιχτές παλάμες

Αγόρι (4 ετών): γκρίνιασε.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεξε.

Κορίτσι (4 ετών): έσπρωξε με τη πλάτη.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι ακουμπάει με το δεξί γόνατο.

Ημέρα 11^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): έσπρωξε με κλειστές παλάμες.

Κορίτσι (5 ετών): κλώτσησε με το δεξί πόδι.

Αγόρι (5 ετών): κλώτσησε με το δεξί πόδι.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να εκτελέσει κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): έσπρωξε με ανοικτή τη δεξιά παλάμη.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει με τους γοφούς.

Αγόρι (4 ετών): άρχισε να κάνει κίνηση αλλά σταμάτησε.

Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι ακουμπάει το κεφάλι στη πόρτα.

Δέκατη τρίτη δραστηριότητα (Συρρίκνωση σώματος):

Ημέρα 13^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έκαμψε επιτόπου το χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε το αριστερό πόδι μέχρι το έδαφος.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε το κεφάλι μέχρι το έδαφος.

Αγόρι (4 ετών): προσπάθησε να κινηθεί αλλά απέτυχε.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε οκλαδόν και κουλουριάστηκε.

Κορίτσι (4 ετών): έκρυψε την αριστερή παλάμη στη τσέπη.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε κουτσό με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): τοποθέτησε τη δεξιά παλάμη μέσα από μπλούζα.

Αγόρι (5 ετών): λύγισε τα πόδια μέχρι το έδαφος.

Αγόρι (4 ετών): έκανε ανάταση χεριού μετά από πολλή ώρα.

Αγόρι (5 ετών): έκρυψε τα χέρια πίσω από τη πλάτη.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε το κεφάλι σε στάση σκύλου.

Αγόρι (4 ετών): έξυσε το κεφάλι.

Αγόρι (6 ετών): έμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε οκλαδόν.

Δέκατη τέταρτη δραστηριότητα (Επίδειξη κίνησης με διαφορετικούς τρόπους):

Ημέρα 16^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 25 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έμεινε ακίνητο μέσα στο τρίγωνο.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε διασκελισμό με το δεξί πόδι και μετά το αριστερό.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε και περπάτησε.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να δοκιμάσει.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεξε γύρω από τα τρίγωνα.

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε και περπάτησε/σύρθηκε με ενωμένα πόδια.

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε και έκανε πηδηματάκια.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε με μεγάλα βήματα.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε με πλάγια βήματα.

Ημέρα 17^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε με σκυμμένο κεφάλι.

Αγόρι (4 ετών): δεν αντέδρασε στην εντολή.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε και προχώρησε γονατιστό μέσα στο τρίγωνο.

Αγόρι (5 ετών): έκανε διασκελισμό στις μύτες και έσκυψε.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε ανεπιτυχώς/έριξε τους κώνους

Αγόρι (6 ετών): αρνήθηκε να κάνει κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε πλάι από τους κώνους

Δέκατη πέμπτη δραστηριότητα (Κινητική δράση μελών του σώματος):

Ημέρα 23^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι οδηγεί αυτοκίνητο.

Κορίτσι (4 ετών): χτύπησε τη μπαλίτσα με το δεξί χέρι.

Αγόρι (6 ετών): χτύπησε τη μπαλίτσα με το δεξί χέρι.

Αγόρι (4 ετών): δοκίμασε με το αριστερό χέρι αλλά δε τα κατάφερε.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα πάνω από τις κορίνες.

Κορίτσι (4 ετών): χτύπησε με δεξιά κλωτσιά.

Κορίτσι (4 ετών): χτύπησε με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών): έσυρε τη μπαλίτσα με τα δύο χέρια.

Ημέρα 25^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): χτύπησε με τα δύο χέρια.

Αγόρι (5 ετών): κλώτσησε ελαφριά με το δεξί πόδι.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα κοντά στις κορίνες.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα με τα δύο χέρια με γυρισμένη πλάτη.

Αγόρι (5 ετών): έκανε κεφαλιά και ευστόχησε.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα στο ταβάνι με το δεξί γόνατο.

Αγόρι (6 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα από το ένα χέρι στο άλλο

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε τη μπαλίτσα με το αριστερό χέρι χωρίς να ρίξει κορίνες.

Δέκτη έκτη δραστηριότητα (Σωματικά σχήματα):

Ημέρα 30^η

Μήνας: Μάιος

Διάρκεια: 45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα χωρίς ιδιαίτερη κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε με ανοιχτά πόδια.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε με καμπύλη.

Αγόρι (4 ετών): κράτησε κλειστή τη δεξιά παλάμη.

Κορίτσι (4 ετών): έμεινε σε όρθια στάση με το δεξί χέρι σε έκταση.

Κορίτσι (4 ετών): έκαμψε το σώμα σε στυλ "γέφυρα".

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε με πόδια και χέρια σε έκταση.

Κορίτσι (5 ετών): κάθισε με τα χέρια σε σχήμα κύκλου στο πλάι.

Κορίτσι (5 ετών): λύγισε τα πόδια με τα χέρια να ακουμπούν το πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε με τα χέρια να ακουμπούν το πάτωμα.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε στο πάτωμα με τα πόδια αγκαλιά.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε στο πλάι προς τα δεξιά με λυγισμένα πόδια.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε το κεφάλι και σήκωσε ψηλά το δεξί γόνατο.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε οκλαδόν.

Αγόρι (6 ετών): έκανε πηδηματάκια.

Κορίτσι (4 ετών): σήκωσε το δεξί πόδι.

Δέκατη έβδομη δραστηριότητα (Κινήσεις βάσει αποσπάσματος):

Ημέρα 1^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 50 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έκλεισε τα μάτια.

Κορίτσι (4 ετών): κίνησε το δεξιό δείκτη στο πλάι.

Αγόρι (6 ετών): έκανε έκταση κεφαλιού.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε στην αίθουσα.

Κορίτσι (4 ετών): κίνησε τους γοφούς.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε πηδηματάκια και έσκυψε το κεφάλι.

Κορίτσι (4 ετών): κίνησε γρήγορα το κεφάλι μπρος πίσω.

Κορίτσι (5 ετών): κίνησε το δείκτη του δεξιού χεριού πάνω κάτω.
Κορίτσι (5 ετών): έκανε ανάταση του δεξιού δείκτη δεξιά και αριστερά.
Αγόρι (5 ετών): έκανε ανάταση του δεξιού ποδιού πάνω κάτω.
Αγόρι (4 ετών): κίνησε το δεξί χέρι και πόδι πάνω κάτω.
Αγόρι (5 ετών): έκλισε τους δείκτες προς τον εαυτό του.
Αγόρι (5 ετών): έδειξε με τους αντίχειρες "όχι" με σκυμμένο σώμα.
Αγόρι (4 ετών): έβηξε και κάθισε οκλαδόν.
Αγόρι (6 ετών): κτύπησε παλαμάκια.
Κορίτσι (4 ετών): κίνησε τα πόδια πάνω κάτω.

Δέκατη όγδοη δραστηριότητα (Εκδοχές κίνησης με πόδια):

Ημέρα 6^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 20 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κίνησε τα χέρια πάνω κάτω.
Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε το σώμα και έκανε κουτσό στο δεξί πόδι.
Αγόρι (6 ετών): έσκυψε και έκανε κουτσό στο δεξί πόδι.
Αγόρι (4 ετών): έσκυψε αλλά δε κίνησε πόδια.
Κορίτσι (4 ετών): κάλυψε το κεφάλι και περπάτησε.
Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε με καλυμμένο το κεφάλι και έκανε πηδήματα.
Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε και σχημάτισε μικρό κύκλο.
Κορίτσι (5 ετών): έσκυψε και περπάτησε μπροστά και πίσω.

Ημέρα 7^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 15 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): έσκυψε και έκανε κουτσό στο δεξί πόδι.
Αγόρι (5 ετών): έσκυψε και χτύπησε τα πόδια πάνω κάτω.
Αγόρι (4 ετών): περπάτησε.
Αγόρι (5 ετών): έσκυψε και έκανε κυκλικό περπάτημα.
Αγόρι (5 ετών): έσκυψε και περπάτησε κυκλικά με εναλλαγή κουτσό.
Αγόρι (4 ετών): περπάτησε σε αργό ρυθμό.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε χωρίς να κινηθεί.

Κορίτσι (4 ετών): έβαλε τα χέρια στο κεφάλι και περπάτησε με πηδηματάκια.

Δέκατη ένατη δραστηριότητα (Κινητικός ελιγμός):

Ημέρα 14^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 30 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έσπρωξε παιδιά.

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε και περπάτησε μπροστά.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε και περπάτησε μπροστά.

Αγόρι (4 ετών): τράβηξε τα χέρια των άλλων παιδιών.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε μέσα στο κύκλο.

Κορίτσι (4 ετών): σύρθηκε στα γόνατα.

Κορίτσι (4 ετών): έσκυψε και περπάτησε με μεγάλο βήμα.

Κορίτσι (5 ετών): έσκυψε το σώμα στο πλάι και βημάτισε.

Ημέρα 15^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 30 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε στα γόνατα.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε στα γόνατα.

Αγόρι (4 ετών): έσπρωξε τα χέρια με το σώμα του.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε και περπάτησε στα γόνατα.

Αγόρι (5 ετών): σύρθηκε μπουσουλώντας.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε επιτόπου.

Αγόρι (6 ετών): έβαλε τα χέρια στη μέση.

Κορίτσι (4 ετών): τράβηξε τα χέρια των άλλων παιδιών.

Εικοστή δραστηριότητα (Κινητική εκδήλωση συναισθήματος):

Ημέρα 16^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 60 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έκανε μορφασμό απορίας.

Κορίτσι (4 ετών): χαμογέλασε και έκανε έκταση χεριών.

Αγόρι (6 ετών): έπιασε το κεφάλι με βλέμμα με απορίας.

Αγόρι (4 ετών): έβαλε τα χέρια στη μέση και κοιτούσε ψηλά.

Κορίτσι (4 ετών): χαμογέλασε χωρίς να κάνει συγκεκριμένη κίνηση με το σώμα

Κορίτσι (4 ετών): χαμογέλασε και έκανε πηδηματάκια με παλαμάκια.

Κορίτσι (4 ετών): χτύπησε παλαμάκια με χαμογελαστή έκφραση.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σκουπίζει δάκρυα περπατώντας.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε με χαμογελαστή έκφραση.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε με ανοιχτά πόδια και με το στόμα ανοιχτό.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε και κοίταγε έξω απ' το παράθυρο.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε και προσποιήθηκε ότι γελάει δυνατά.

Αγόρι (5 ετών): κουλουριάστηκε και προσποιήθηκε ότι κλαίει.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε με τα χέρια στις τσέπες.

Αγόρι (6 ετών): στάθηκε όρθιο και κοίταζε προς τους συμμαθητές του.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι χαμογελάει χωρίς κίνηση.

3. POST TEST

3.1 Πειραματικής ομάδας

Ημέρα: 20^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 47 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε για λίγο.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι μπουσουλάει.

Αγόρι (6 ετών): σερνόταν στο πάτωμα με τα πόδια λυγισμένα στο πλάι.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε σε αργό ρυθμό.

Κορίτσι (4 ετών) περπάτημα ζιγκ ζαγκ.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πηδάει σαν βατραχάκι.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε κουτσό με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (5 ετών) περπάτημα στις μύτες των ποδιών του, προσπάθησε, δεν ήταν επιτυχημένη προσπάθεια ωστόσο.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι είναι πουλί διατάσσοντας τα χέρια και περπατούσε.

Αγόρι (5 ετών) περπάτημα στηριζόμενο στα γόνατα.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε σε στάση σκύλου.

Αγόρι(5 ετών): κυλίστηκε στο πάτωμα και προσπαθούσε να κινηθεί πέρα από τη θέση του αλλά κατέληγε να κυλιέται επιτόπια.

Αγόρι (5 ετών): περπατούσε κουνώντας τα χέρια πάνω κάτω.

Αγόρι (4 ετών): έκανε πηδηματάκια και προσπαθούσε να σηκώνει τα γόνατα του στον αέρα.

Αγόρι (6 ετών): περπατούσε σαν να κάνει κουτσό.

Κορίτσι (4 ετών): έσερνε μόνο το δεξί πόδι στο πάτωμα και το αριστερό πόδι προσπαθούσε να μη το σύρει και το συγκρατούσε με τα δύο χέρια, βέβαια αναπόφευκτα κι αυτό το πόδι σερνόταν.

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορεί να κινηθείς όπως;):

1. Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά. Δείξε πώς θα κινηθείς.

Ημέρα: 21^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κουνούσε σε γρήγορο ρυθμό τα χέρια του πάνω κάτω.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε επιτόπιες περιστροφές γύρω από τον εαυτό του.

Αγόρι (6 ετών): έσκυψε το σώμα του και κουνούσε παράλληλα τα χέρια του πάνω κάτω.

Αγόρι (4 ετών): έσκυψε το σώμα του και ακούμπησε τις μύτες των ποδιών με τα δάχτυλα του.

Κορίτσι (4 ετών)κουνούσε τα χέρια και τα πόδια του πάνω κάτω.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε μια στροφή και σήκωσε τα χέρια του ψηλά.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε στα γόνατα και κουνούσε ταυτόχρονα το κεφάλι το δεξιά και αριστερά.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια γρήγορα.

Κορίτσι (5 ετών): κουνούσε τα χέρια του στον αέρα.

Αγόρι (5 ετών): κουνούσε το δεξί του χέρι προς τα πάνω και προς τα κάτω.

Αγόρι (4 ετών): περπατούσε με μικρά βήματα μπροστά και πίσω.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε με το κεφάλι προς τα κάτω και τα χέρια τα είχε εκτίσει στο πλάι.

Αγόρι (5 ετών): έπεσε στο πάτωμα και προσποιήθηκε ότι σηκώνεται ξανά στη θέση που βρισκόταν.

Αγόρι (4 ετών): κουνούσε τα χέρια πάνω κάτω.

Αγόρι (6 ετών): περπατούσε σταθερά.

Κορίτσι (4 ετών): κουνούσε τα χέρια του μπροστά και πίσω.

2. Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κνηγάει. Δείξε πώς θα πηδούσες.

Ημέρα: 22^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 40-45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): προσπάθησε να περπατήσει με έντονο διασκελισμό. Με το πέρας των συναντήσεων μας, είναι πιο ενεργό και συμμετέχει σε σχέση με την αρχή που αρνιόταν να κάνει τη παραμικρή κίνηση.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε κουτσό σε γρήγορο ρυθμό.

Αγόρι (6 ετών): έκανε πηδηματάκια γρήγορα.

Αγόρι (4 ετών): έκανε επιτόπια πηδηματάκια.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι είναι καγκουρό και προσπαθούσε να πηδάει ψηλά.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε άλματα σε γρήγορο ρυθμό.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεχε επιτόπια, σταματούσε κοιτούσε πίσω και επαναλάμβανε τη κίνηση.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε κουτσό εναλλάξ και με τα δύο πόδια γρήγορα.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια, σταματούσε και έτρεχε για λίγα δευτερόλεπτα αλλά σταμάτησε γιατί πιθανόν να κουράστηκε.

Αγόρι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια στα τέσσερα και τα χέρια να στηρίζονται στο πάτωμα προσποιούμενο ότι είναι βάτραχος.

Αγόρι (4 ετών): έτρεχε κατά μήκος της οριοθετημένης απόσταση πολύ αργά.

Αγόρι (5 ετών): έκανε κουτσό με το δεξί πόδι.

Αγόρι (5 ετών): μου ζήτησε να τοποθετήσω μια καρέκλα κοντά μου. Έπειτα, με πλησίασε και άρχισε να τρέχει ώσπου σταμάτησε προσποιούμενο ότι κρύβεται πίσω από τη καρέκλα.

Αγόρι (4 ετών): έκανε πηδηματάκια επιτόπια και κατέληξε να κάθεται στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): περπατούσε αργά επιταχύνοντας το βήμα του.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεχε επιτόπια σε γρήγορο ρυθμό.

3. Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη. Δείξε πώς θα κολυμπούσες.

Ημέρα: 23^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 50 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε ανάσκελα στο πάτωμα και κουνούσε το δεξί του χέρι πάνω και κάτω.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και είχε τα χέρια και τα πόδια του ενωμένα μεταξύ τους.

Αγόρι (6 ετών): ισχυρίστηκε ότι θα προσποιηθεί πώς είναι φάλαινα και δελφίни και ξάπλωσε στο πάτωμα σηκώνοντας το χέρι του ψηλά.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κολυμπάει σε στυλ «πεταλούδας», έτσι όπως του έχει μάθει ο μπαμπάς του όπως είπε.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι βουτάει στη θάλασσα λυγίζοντας τα γόνατα και κλείνοντας τα μάτια.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και προσποιήθηκε ότι σηκώνεται δηλαδή ότι βγαίνει από τη θάλασσα και ότι αναπνέει.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε τα χέρα και τα πόδια του γρήγορα πάνω κάτω.

Κορίτσι (5 ετών): αντέγραψε τον συμμαθητή του, καθώς καθόταν πολύ κοντά το σημείο όπου πραγματοποιούνταν η μέτρηση και παρατηρούσε όλα τα παιδιά πως αντιδρούν.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κολυμπάει ανάσκελα με τα πόδια να είναι ανοιχτά

Αγόρι (5 ετών) ξάπλωσε ανάσκελα και παρέμεινε ακίνητο.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κουνάει τα πόδια του.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε το κεφάλι δεξιά και αριστερά.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και άλλαξε στάση παραμένοντας ανάσκελα.

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε μπρούμυτα και κουνούσε τα δάχτυλα του δεξιού του χεριού.

Αγόρι (6 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και άνοιξε τα πόδια του στο πλάι και έχοντας τα χέρια του.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι είναι ένα φίδι κατά πάσα πιθανότητα διότι το σώμα της έμοιαζε με το σώμα ενός φιδιού και σερνόταν στο πάτωμα.

4. Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι. Δείξε πώς θα σερνόσουν.

Ημέρα: 24^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 50-60 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): παρέμεινε στο πάτωμα σε οριζόντια θέση.

Κορίτσι (4 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα σε ανάσκελη στάση και κουνούσε το κεφάλι του δεξιά.

Αγόρι (6 ετών): προσπάθησε να συρθεί στα γόνατα.

Αγόρι (4 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα στηριζόμενο στις παλάμες του και ανασήκωνε ελάχιστα το σώμα του.

Κορίτσι (4 ετών) δεν ήξερε πώς να αντιδράσει στην εντολή, φάνηκε να αγχώθηκε. Της έδωσα χρόνο και μετά από 3 λεπτά περίπου σηκώθηκε όρθια και έκατσε ξανά στα γόνατα.

Κορίτσι (4 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα έχοντας τα χέρια του σε έκταση με κατεύθυνση εμπρός.

Κορίτσι (4 ετών): προσπάθησε να συρθεί στο πάτωμα έχοντας ώθηση από πόδια του.

Κορίτσι (5 ετών): κυλίστηκε στο πάτωμα και προσποιούνταν ότι το σώμα του σμικραίνει, αγκαλιάζοντας τα πόδια του ενώ ήταν ξαπλωμένο και επαναφέροντας το σώμα του σε οριζόντια θέση.

Κορίτσι (5 ετών): σερνόταν ανάσκελα για αρκετά λεπτά.

Αγόρι (5 ετών): περπατούσε σέρνοντας τα πόδια του.

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και έκανε μια παύση, γύρισε στο πλάι για λίγο τον κορμό του και ολοκλήρωσε τη κίνησή του με τα πόδια να είναι ενωμένα στο πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα μπρούμυτα.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι βγάζει τα ρούχα του ξαπλωμένο στο πάτωμα και ότι ξύνεται ως ένδειξη ότι αλλάζει δέρμα όπως και τα φίδια στη πραγματικότητα. Ενώ ολοκλήρωνε τη κίνηση, έλεγε ότι αλλάζει τα ρούχα του όπως και τα φίδια αλλάζουν τα δικά τους.

Αγόρι (4 ετών): παρέμεινε σε όρθια στάση και κουνούσε τα πόδια του πάνω κάτω.

Αγόρι (6 ετών): σερνόταν πολύ αργά στο πάτωμα.

Κορίτσι (4 ετών): σερνόταν στο πάτωμα σπρώχνοντας με τα χέρια του.

5. Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο. Δείξε πώς θα οδηγούσες.

Ημέρα: 27^η

Μήνας: Ιούνιος:

Διάρκεια: 44 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κάθισε σε μια καρέκλα και προσποιήθηκε ότι κρατάει τιμόνι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι στρίβει γρήγορα το τιμόνι.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι βάζει τη ζώνη και οδηγεί.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πιάνει το τιμόνι.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε σε μια καρέκλα και κουνούσε το κεφάλι του δεξιά και αριστερά.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε στα γόνατα, έσκυψε σιγά σιγά προς τα εμπρός και τίναξε απότομα το σώμα του.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι στρίβει γρήγορα το τιμόνι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι οδηγεί ευθεία και διαγώνια σαν να οδηγεί ζιγκ ζαγκ.

Κορίτσι (5 ετών): έκατσε σε μια καρέκλα και προσποιήθηκε ότι πατάει τη κόρνα του αυτοκινήτου κάνοντας παράλληλα και τον ήχο της.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε στη θέση που βρισκόταν, σε όρθια θέση ότι κρατάει το τιμόνι με το δεξί χέρι και ότι οδηγεί.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατά το τιμόνι.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε σε μια καρέκλα και προσποιήθηκε ότι πατάει κόρνα και παράλληλα κοιτάει και στο πλάι.

Αγόρι (5 ετών): πήρε μια περίεργη έκφραση στο πρόσωπο του λες και ήταν θυμωμένο και προσποιήθηκε ότι πατάει τη κόρνα.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε στα γόνατα και σήκωσε τα χέρια ψηλά.

Αγόρι (6 ετών): έκατσε σε μια καρέκλα, προσποιήθηκε ότι πιάνει το τιμόνι και οδηγεί κοιτάζοντας μπροστά.

Κορίτσι (4 ετών): κάθισε στα γόνατα και σχημάτισε ένα κύκλο μετα χέρια της κουνώντας τα δεξιά και αριστερά σαν να είναι τιμόνι.

6. Φαντάσου ένα ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες; Δείξε πώς θα τον έσπρωχνες, για να τον μετακινήσεις για να πάρεις αυτό που θέλεις.

Ημέρα: 27^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με το δεξί του χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τα γόνατα του εναλλάξ ενώ στεκόταν όρθιο.

Αγόρι (6 ετών): λύγισε τα γόνατά του και προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τα δύο χέρια.

Αγόρι (4 ετών): σήκωσε το χέρι, έκανε γροθιά τη παλάμη του και προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι γονατίζει και στηρίζει τα χέρια του στον τοίχο σαν να σπρώχνει με τη πλάτη.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε τοι σπρώχνει με το αριστερό του γόνατο αλλά με αργή τη κίνηση του.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με κλωτσιές και με το δεξί και με το αριστερό πόδι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι λυγίζει τα πόδια του μέχρι το πάτωμα και ότι τον σηκώνει από το έδαφος, φουσκώνοντας τα μάγουλα του προσώπου του.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τα δύο χέρια.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τρέχει για να πέσει πάνω του.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι τον χτυπά με τα πόδια του.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι με τα χέρια του κουνώντας τα δάχτυλα του γρήγορα, ότι τον γαργαλάει.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πλησιάζει τον τοίχο και ότι λυγίζει τα πόδια του στερεώνοντας το σώμα του στον τοίχο.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τα δύο χέρια με πολλή δύναμη.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τον σπρώχνει με τα δύο χέρια με έντονη τη κίνησή της.

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους;):

Ημέρα: 28^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 38 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): πλησίασε το καλάθι και πέταξε μέσα το ποτηράκι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι το πετάει με το αριστερό χέρι.

Αγόρι (6 ετών): κλώτσησε το ποτηράκι από απόσταση και κατάφερε να το ρίξει μέσα στο καλάθι ακριβώς.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με το δεξί χέρι.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε κουτσό εναλλάξ και με τα δύο πόδια περίπου μέχρι τη μέση της απόστασης που είχα ορίσει από το καλάθι. Έκανε μια παύση και το κλώτσησε με το δεξί πόδι.

Κορίτσι (4 ετών): προσπάθησε να πετάξει το ποτηράκι με γυρισμένη τη πλάτη.

Κορίτσι (5 ετών): προσπάθησε να πετάξει το ποτηράκι τοποθετώντας στο στόμα του και φτύνοντας το με ώθησε μέσω της κλίσης του σώματός του προς τα πίσω.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε στις μύτες και το πέταξε από μακριά.

Αγόρι (5 ετών): έτρεξε προς το καλαθάκι αλλά σταμάτησε ξαφνικά περίπου στη μέση της διαδρομής, με κοίταξε και με ρώτησε αν θα μπει το ποτηράκι στο καλαθάκι. Του απάντησα, να το δοκιμάσει.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με το δεξί χέρι.

Αγόρι (5 ετών): ισορρόπησε το ποτηράκι στα δάχτυλα της δεξιά του παλάμης, πλησίασε το καλαθάκι και το πέταξε από κοντά.

Αγόρι (5 ετών): το τοποθέτησε στο κεφάλι του αλλά δεν επιδίωξε να πλησιάσει το καλαθάκι. Πέταξε με «κεφαλιά» το ποτηράκι αλλά λόγω απόστασης απέτυχε στον στόχο του.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι εκτός καλαθιού.

Αγόρι(6 ετών): περπάτησε πλησιάζοντας το καλαθάκι και το πέταξε το ποτηράκι από κοντά.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι από κοντά με τα δύο χέρια

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Ημέρα: 30^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 30-40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): τοποθέτησε το ποτηράκι στον ώμο και έκατσε στη παρεούλα.

Κορίτσι (4 ετών): κλώτσησε το ποτηράκι μακριά και χτύπησε κατά λάθος συμμαθητή της.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε τον ήχο ενός αυτοκινήτου, όπως εκμυστηρεύτηκε και μάλιστα ότι είναι ένα αυτοκίνητο τεράστιο και το ποτηράκι είναι η κόρνα του.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει νερό από το ποτήρι.

Κορίτσι (4 ετών): τοποθέτησε το ποτηράκι στο αυτί του και προσποιήθηκε ότι ακούει μουσική χορεύοντας παράλληλα.

Κορίτσι (4 ετών): ζήτησε από τη δασκάλα του μαρκαδόρους και ζωγράφισε πάνω στο ποτηράκι το σπίτι του.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι είναι χτένα και χτενίζει με αυτή τα μαλλιά της.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι ζωγραφίζει πολλά σπίτια αλλά δε χρησιμοποίησε μαρκαδόρους. Περιέγραψε προφορικά την αναπαράστασή του.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι έχει χρήματα μέσα το ποτηράκι προσπαθώντας υποτίθεται να το σπάσει για να τα βγάλει.

Αγόρι (5 ετών): το τοποθέτησε στο στόμα του και έκανε διάφορους ήχους, ζώων κυρίως.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι έχει κάποιο υγρό το ποτήρι και ότι το πίνει

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι ζωγραφίζει πάνω στο ποτήρι χρησιμοποιώντας ένα μολύβι.

Αγόρι (5 ετών): Προσποιήθηκε ότι σχεδιάζει κύκλους και τρίγωνα πάνω στο ποτηράκι.

Αγόρι (4 ετών): πετούσε το ποτηράκι στον αέρα σαν αν είναι μπαλόνι και το πετούσε επανειλημμένα χωρίς να πέσει στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): παίρνει το ποτηράκι και το βάζει στο ντουλαπάκι όπου έχει μέσα τη τσάντα του. Ανοίγει μετά από λίγο το ντουλαπάκι, βγάζει το ποτηράκι και το τοποθετεί στο κεφάλι του. «έβαλα το καπέλο κυρία για αυτό το είχα μέσα στη τσάντα μου» απάντησε.

Κορίτσι (4 ετών): ζήτησε από τη δασκάλα της τάξης να του βάλει νερό γιατί διψούσε και το ήπιε.

3.2 Ομάδας ελέγχου

Πρώτη δραστηριότητα (Με πόσους άλλους τρόπους):

Ημέρα: 20^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών) : περπάτησε για λίγο.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε μέχρι ένα σημείο της διαδρομής.

Κορίτσι (6 ετών): περπάτησε πολύ αργά.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε σε πολύ αργό ρυθμό με το ζόρι.

Κορίτσι (5 ετών): έτρεξε στην αίθουσα σε διαφορετικές κατευθύνσεις.

Αγόρι (5 ετών): περπάτησε μέσα στην αίθουσα με μικρά βήματα.

Κορίτσι (5 ετών): περπάτησε μέχρι το σημείο που του υπέδειξα ότι μπορεί να πλησιάσει.

Αγόρι (5 ετών): μετατόπισε το σώμα του κάνοντας δύο βήματα και ακινητοποιήθηκε.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε ελάχιστα σέρνοντας τα πόδια του.

Κορίτσι (4 ετών): έμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (5 ετών): περπατούσε κάνοντας κουτσό.

Αγόρι (4 ετών): ξεκίνησε τη προσπάθεια του να περπατήσει ευθεία, αλλά δεν ολοκλήρωσε τη κίνηση, ήταν αντιδραστικό.

Αγόρι (6 ετών): έτρεξε και σταμάτησε ευθύς αμέσως.

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε γρήγορα και δεν σταματούσε μέχρι που του είπα ότι μπορεί να σταματήσει.

Κορίτσι (5 ετών): έτρεχε αργά και άλλαζε το βήμα του σε περπάτημα.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε επιτόπια πηδηματάκια και σταμάτησε.

Δεύτερη δραστηριότητα τεστ (Μπορεί να κινηθείς όπως;):

1. Φαντάσου ότι είσαι ένα δέντρο και ο αέρας σε φυσάει πολύ δυνατά. Δείξε πώς θα κινηθείς.

Ημέρα: 21^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 25 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): παρέμεινε ακίνητο σε όρθια στάση και κουνούσε το δεξί του χέρι.

Αγόρι (5 ετών): τέντωσε τα χέρια του στον αέρα.

Κορίτσι (6 ετών): κουνούσε τα χέρια του πάνω κάτω.

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε γύρω από τον εαυτό του.

Κορίτσι (5 ετών): έθεσε σε στάση έκτασης τα χέρια του.

Αγόρι (5 ετών): έσκυψε το κεφάλι του και το κουνούσε δεξιά και αριστερά.

Κορίτσι (5 ετών): κουνούσε τα χέρια του πάνω κάτω

Αγόρι (5 ετών): αρνήθηκε να κινηθεί.

Αγόρι (4 ετών): έκανε ένα βήμα μπροστά.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε στο πάτωμα και κουνούσε τα χέρια και τα πόδια του πάνω κάτω.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε επιτόπια πηδηματάκια.

Αγόρι (4 ετών): κάθισε οκλαδόν στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): έκανε στροφές γύρω από τον εαυτό του.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε τα πόδια του αλλά δεν ακούμπησε το πάτωμα.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια και είχε τα χέρια του σε έκταση.

Κορίτσι (4 ετών): λύγισε τα γόνατα του ενώ βρισκόταν σε όρθια θέση.

2. Φαντάσου ότι είσαι ένας λαγός και κάποιος σε κωνηγάει. Δείξε πώς θα πηδούσες.

Ημέρα: 22^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): ξεκίνησε να περπατάει και σταμάτησε.

Αγόρι (5 ετών): δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια.

Κορίτσι (6 ετών): περπατούσε πολύ αργά.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι τρέχει σαν λαγός.

Κορίτσι (5 ετών): έτρεχε πολύ αργά, δεν διήρκεσε πάνω από ένα λεπτό η προσπάθεια του.

Αγόρι (5 ετών): περπατούσε πολύ γρήγορα.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε πηδηματάκια σαν καγκουρό.

Αγόρι (5 ετών): διατήρησε την όρθια στάση του και στο τέλος απομακρύνθηκε από το σημείο.

Αγόρι (4 ετών): απουσία κίνησης.

Κορίτσι (4 ετών): έκανε κάποια πηδηματάκια αργά, αλλά κουράστηκε

Κορίτσι (5 ετών): έκανε κουτσό εναλλάξ ευθεία.

Αγόρι (4 ετών): περπάτησε για λίγο.

Αγόρι(6 ετών): έκανε κουτσό πολύ αργά με το αριστερό πόδι

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε γρήγορα, σταματούσε και συνέχιζε να περπατά.

Κορίτσι (5 ετών): έκανε κουτσό με το δεξί πόδι αλλά έπεσε γιατί έκανε τη κίνηση του σε γρήγορο ρυθμό.

Κορίτσι (4 ετών): έτρεξε γρήγορα προς την πόρτα.

3. Φαντάσου ότι είσαι ένα ψάρι σε ένα ποτάμι ή σε λίμνη. Δείξε πώς θα κολυμπούσες.

Ημέρα: 22^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 40 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα.

Αγόρι (5 ετών): στεκόταν δίπλα από τον τοίχο και έμεινε ακίνητο.

Κορίτσι (6 ετών): κάθισε οκλαδόν τοποθετώντας τα χέρια στη μέση.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και κουνούσε τα χέρια του δεξιά και αριστερά.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και κουνούσε το κεφάλι του.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα, δεν έκανε άλλη κίνηση πέρα από αυτή.

Κορίτσι (5 ετών): κουνούσε τα χέρια του πάνω κάτω.

Αγόρι(5 ετών): κάθισε στη καρέκλα που βρισκόταν κοντά του

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να κινηθεί φωνάζοντας.

Ημέρα: 23^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 30 λεπτά

Έτος: 2022

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε στο πλάι και εξέτασε το δεξί του χέρι.

Κορίτσι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα για ένα λεπτό περίπου, και κουνούσε τα χέρια και τα πόδια του πάνω κάτω.

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και δεν συνέχισε τη κίνηση του.

Αγόρι (6 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα σχηματίζοντας με το σώμα του έναν αστερία.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κολυμπάει κουνώντας στο πλάι τα χέρια και τα πόδια (σαν άνθρωπος).

Κορίτσι (5 ετών): ένωσε τα πόδια του, έκατσε στο πάτωμα προσπαθώντας να τα έχει ενωμένα, ξάπλωσε και προσποιήθηκε ότι κολυμπάει.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε οκλαδόν και έκανε κυκλικές κινήσεις με τα χέρια του.

4. Φαντάσου ότι είσαι ένα φίδι που σέρνεται προς το γρασίδι. Δείξε πώς θα σερνόσουν.

Ημέρα: 24^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και δεν έκανε καμία κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): δεν έκανε καμία προσπάθεια να δοκιμάσει να συρθεί.

Κορίτσι (6 ετών): δεν ήθελε να συμμετέχει, δεν κινήθηκε, ήταν επιθετικό.

Κορίτσι (4 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και προσποιήθηκε ότι κουνάει το κορμό του προσπαθώντας το υπόλοιπο σώμα να είναι ακίνητο.

Κορίτσι (5 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα και κουνούσε τα πόδια του με φορά προς τα πάνω και προς τα κάτω.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα.

Κορίτσι (5 ετών): έκατσε στο πάτωμα και μετά από λίγο ξάπλωσε.

Αγόρι (5 ετών): ξάπλωσε στο πάτωμα και έκατσε σε στάση οκλαδόν.

Αγόρι (4 ετών): δεν ήθελε να συρθεί.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε στο πάτωμα και κουνούσε το κεφάλι του δεξιά και αριστερά ενώ παράλληλα σερνόταν καθιστό.

Κορίτσι (5 ετών): σερνόταν με ώθηση από τα χέρια.

Αγόρι (4 ετών): δεν έκανε καμία κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): σύρθηκε στο πάτωμα με τα χέρια το να ακουμπάνε κάτω δίνοντας ώθηση.

Κορίτσι (4 ετών): έκατσε στο πάτωμα και μετά από λίγο ξάπλωσε και σερνόταν πολύ αργά.

Κορίτσι (5 ετών): στάθηκε όρθιο και σερνόταν στο πάτωμα στηριζόμενο στο δεξί του πόδι.

Κορίτσι(4 ετών): περπατούσε σέρνοντας τα πόδια του.

5. Φαντάσου ότι οδηγείς το αυτοκίνητό σου σε ένα αυτοκινητόδρομο. Δείξε πώς θα οδηγούσες.

Ημέρα: 27η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έκατσε οκλαδόν.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει το τιμόνι.

Κορίτσι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι με το ένα χέρι κρατούσε το τιμόνι.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι βάζει τη ζώνη ασφαλείας.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι στρίβει το τιμόνι.

Αγόρι (5 ετών): κάθισε στο πάτωμα οκλαδόν και κουνούσε στην ίδια στάση τα πόδια της πάνω κάτω και παράλληλα τα χέρια της πάνω κάτω.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει τιμόνι πατώντας τη κόρνα.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει το τιμόνι με τα δύο χέρια.

Αγόρι (4 ετών): αρνήθηκε να δοκιμάσει.

Κορίτσι (4 ετών): στάθηκε όρθιο και προσποιήθηκε ότι κρατάει το τιμόνι κοιτώντας προς τα πίσω.

Κορίτσι (5 ετών): περπατούσε ζιγκ ζαγκ και σχημάτισε κύκλο με τα χέρια της σαν να κρατάει τιμόνι.

Αγόρι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι κρατάει το τιμόνι με τα δύο της χέρια.

Αγόρι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι πατάει τη κόρνα και στρίβει και το τιμόνι.

Κορίτσι (4 ετών): με ρώτησε αν μπορεί να πάρει αυτή τη καρέκλα, εν συνεχεία έκατσε πάνω της και προσποιήθηκε ότι έβαλε ζώνη.

Κορίτσι (5 ετών): κάθισε στο πάτωμα και τίναξε τα πόδια του και τα χέρια του μπροστά, δίνοντας την εντύπωση ότι τράκαρε.

Κορίτσι (4 ετών): περπατούσε και πλησίαζε τους φίλους του κάνοντας τον ήχο της κόρνας.

6. Φαντάσου ένα ελέφαντα που στέκεται πάνω σε κάτι που θες. Τι θες; Δείξε πώς θα τον έσπρωχνες, για να τον μετακινήσεις για να πάρεις αυτό που θέλεις.

Ημέρα: 28^η

Μήνας: Ιούνιος

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): έσπρωχνε τα χέρια του στον αέρα.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τα δύο χέρια και συνδύασε τη κίνηση της λύγισμα ποδιών.

Κορίτσι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει με τη πλάτη ακουμπώντας την στη πόρτα.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει αργά με το δεξί πόδι.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με κλειστές παλάμες σαν γροθιές.

Αγόρι (5 ετών): η προσπάθεια της δεν ολοκληρώθηκε, δεν συνοδευόταν από κίνηση.

Αγόρι (4 ετών): στάθηκε όρθιο και επέμενε ότι δε ξέρει τι να κάνει.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τα χέρια στο πλάι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τα δύο χέρια σε συνδυασμό με το δεξί γόνατο, στηριζόμενο τα χέρια του σε τοίχο της τάξης.

Αγόρι (4 ετών): καμία προσπάθεια για κίνηση.

Αγόρι (6 ετών): σε όρθια θέση τίναξε τα πόδια του το ένα μετά το άλλο(εναλλάξ) και εξηγούσε παράλληλα ότι έτσι σπρώχνει τον ελέφαντα.

Κορίτσι (5 ετών): στήριξε τα χέρια του στον τοίχο και παρέμεινε σε αυτή τη στάση.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι σπρώχνει τον ελέφαντα με τους αγκώνες στον αέρα.

Κορίτσι(4 ετών): κάθισε στο πάτωμα δεν ασχολήθηκε καθόλου με την άσκηση.

Τρίτη δραστηριότητα (Με ποιους άλλους τρόπους;):

Ημέρα: 29^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 35 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): κρατούσε το ποτηράκι χωρίς περαιτέρω κίνηση.

Αγόρι (5 ετών): δεν κατέβαλε καμία προσπάθεια.

Κορίτσι (6 ετών): περπατούσε έχοντας το ποτηράκι στα δύο του χέρια μέχρι που πλησίασε το καλάθι.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι στο καλάθι με τα δύο χέρια.

Κορίτσι (5 ετών): πέταξε το ποτηράκι μέσα στο καλάθι κρατώντας το στο δεξί του χέρι.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε το ποτηράκι με ώθηση στηρίζοντας στα δάχτυλα της δεξιάς παλάμης αλλά έπεσε.

Κορίτσι (5 ετών): πλησίασε το καλάθι και έβαλε το ποτηράκι στον δεξί ώμο κουνώντας τον για να πέσει μέσα στο καλάθι.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε από το σημείο που στεκόταν με δύναμη το ποτηράκι αλλά έπεσε.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι στο πάτωμα γιατί δε μπορούσε να φτάσει το καλάθι. Ήθελε να πετάξει το ποτηράκι από τη θέση που βρισκόταν.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με τα δύο χέρια προς το καλάθι.

Κορίτσι (5 ετών): τοποθέτησε το ποτηράκι στο δεξί του γόνατο και το πέταξε προς το καλάθι, έπεσε πριν μπει μέσα.

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με τα δύο χέρια δίπλα από τα πόδια του.

Αγόρι (6 ετών): το κλώτσησε από μακριά, ήθελε να βάλει γκολ όπως είπε.

Κορίτσι (4 ετών): περπάτησε κρατώντας το ποτηράκι και το παράτησε δίπλα από τη πόρτα εισόδου της αίθουσας.

Κορίτσι (5 ετών): δοκίμασε να το πετάξει με το στόμα, πλησίασε το καλάθι και το έριξε με το στόμα μέσα.

Κορίτσι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι με τα δύο χέρια.

Τέταρτη δραστηριότητα (Τι μπορείς να κάνεις με το πλαστικό ποτήρι;):

Ημέρα: 30^η

Μήνας: Ιουνίου

Διάρκεια: 45 λεπτά

Έτος: 2022

Αγόρι (4 ετών): πέταξε το ποτηράκι στο πάτωμα επιδεικτικά.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε το ποτηράκι στο καλάθι σαν να είναι σκουπίδι.

Κορίτσι (6 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει νερό από το ποτηράκι.

Κορίτσι (4 ετών): πίεσε με τα δάχτυλα του ώσπου τρύπησε το ποτηράκι.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει νερό από το ποτηράκι, όπως μου είπε.

Αγόρι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι βάζει το ποτήρι το αυτί σαν να είναι τηλέφωνο και μιλούσε.

Αγόρι (5 ετών): πέταξε το ποτηράκι στο καλάθι.

Αγόρι (4 ετών): τσαλάκωσε το ποτηράκι και το έκρυψε στη τσέπη του.

Κορίτσι (4 ετών): το ισορρόπησε στον ώμο του, όμως έπεσε.

Κορίτσι (5 ετών): το έριξε στο πάτωμα και το κλώτσησε.

Αγόρι (4 ετών): λύγισε ελαφρώς τα χέρια του και το πέταξε στο πάτωμα.

Αγόρι (6 ετών): προσπάθησε να το ισορροπήσει σε δύο δάχτυλα.

Κορίτσι (4 ετών): το πέταξε ψηλά.

Κορίτσι (5 ετών): προσποιήθηκε ότι βγάζει κάτι από μέσα βάζοντας τη παλάμη του και τη τράβηξε.

Κορίτσι (4 ετών): προσποιήθηκε ότι πίνει κάποιο υγρό.

3. Εξαγωγή δεδομένων από βάση SPSS21

Δεδομένα Πειραματικής Ομάδας στο PRE TEST

Group Statistics					
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Προνήπια	9	5,00	4,123	1,374
	Νήπια	7	7,29	3,147	1,190

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	3,893	,069	-1,214	14	,245	-2,286	1,883	-6,324	1,753
	Equal variances not assumed			-1,258	14,000	,229	-2,286	1,818	-6,184	1,613

Group Statistics					
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Προνήπια	9	2,67	3,775	1,258
	Νήπια	7	5,86	3,716	1,405

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,131	,723	-1,688	14	,113	-3,190	1,890	-7,244	,863
	Equal variances not assumed			-1,692	13,145	,114	-3,190	1,886	-7,260	,879

Group Statistics					
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	Προνήπια	9	9,00	,000 ^a	,000
	Νήπια	7	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Αγόρια	9	4,00	4,031	1,344
	Κορίτσια	7	8,57	,787	,297

Independent Samples Test					
--------------------------	--	--	--	--	--

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	27,584	,000	-2,935	14	,011	-4,571	1,557	-7,912	-1,231
	Equal variances not assumed			-3,322	8,775	,009	-4,571	1,376	-7,697	-1,446

Group Statistics						
		Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ PRE TEST	ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ	Αγόρια	9	2,78	3,962	1,321
		Κορίτσια	7	5,71	3,592	1,358

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,437	,519	-1,530	14	,148	-2,937	1,919	-7,052	1,179
	Equal variances not assumed			-1,550	13,596	,144	-2,937	1,894	-7,010	1,137

Group Statistics						
		Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	ΧΩΡΙΣ	Αγόρια	9	9,00	,000 ^a	,000
		Κορίτσια	7	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics						
		Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ PRE TEST	ΕΥΧΕΡΕΙΑ	ΚΑΜΙΑ	7	3,71	4,071	1,539
		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	7,78	2,539	,846

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	7,217	,018	-2,455	14	,028	-4,063	1,655	-7,613	-,514

	Equal variances not assumed			-2,314	9,525,044	-4,063	1,756	-8,003	-,124
--	-----------------------------	--	--	--------	-----------	--------	-------	--------	-------

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ	KAMIA	7	1,43	2,936	1,110	
PRE TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	6,11	3,516	1,172	

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,651	,433	-2,833	14	,013	-4,683	1,653	-8,228	-1,137
	Equal variances not assumed			-2,901	13,890	,012	-4,683	1,614	-8,147	-1,218

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ	KAMIA	7	9,00	,000 ^a	,000	
PRE TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	9,00	,000 ^a	,000	

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Λεδομένα Ομάδας Ελέγχου στο PRE TEST

Group Statistics					
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ	Προνήπια	7	5,14	4,259	1,610
PRE TEST	Νήπια	9	7,44	3,127	1,042

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
								Lower		Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	3,532	,081	-1,249	14	,232	-2,302	1,842	-6,253	1,650
	Equal variances not assumed			-1,200	10,677	,256	-2,302	1,918	-6,538	1,935

Group Statistics					
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
	Προνήπια	7	2,43	4,158	1,571

ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Νήπια	9	5,22	3,866	1,289
-------------------------------	-------	---	------	-------	-------

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,008	,931	-1,388	14	,187	-2,794	2,013	-7,110	1,523
	Equal variances not assumed			-1,375	12,532	,193	-2,794	2,032	-7,201	1,613

Group Statistics						
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	Προνήπια	7	9,00	,000 ^a	,000	
	Νήπια	9	9,00	,000 ^a	,000	

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Αγόρια	7	3,43	3,910	1,478
	Κορίτσια	9	8,78	,667	,222

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	18,707	,001	-4,069	14	,001	-5,349	1,315	-8,169	-2,530
	Equal variances not assumed			-3,580	6,272	,011	-5,349	1,494	-8,968	-1,731

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Αγόρια	7	1,43	2,573	,972
	Κορίτσια	9	6,00	4,062	1,354

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper

ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	4,913	,044	-2,590	14	,021	-4,571	1,765	-8,357	-,786
	Equal variances not assumed			-2,742	13,568	,016	-4,571	1,667	-8,158	-,985

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	Αγόρια	7	9,00	,000 ^a	,000
	Κορίτσια	9	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	KAMIA	10	6,30	3,945	1,248
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	6,67	3,670	1,498

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,108	,747	-,184	14	,856	-,367	1,988	-4,630	3,897	
	Equal variances not assumed			-,188	11,317	,854	-,367	1,950	-4,643	3,910	

Group Statistics					
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	KAMIA	10	4,50	4,378	1,384
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	3,17	3,869	1,579

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	2,388	,145	,614	14	,549	1,333	2,171	-3,322	5,989	
	Equal variances not assumed			,635	11,774	,538	1,333	2,100	-3,253	5,919	

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	ΚΑΜΙΑ	10	9,00	,000 ^a	,000	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	9,00	,000 ^a	,000	

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Πειραματική	16	6,00	3,795	,949
	Ελέγχου	16	6,44	3,723	,931

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,035	,852	-,329	30	,744	-,438	1,329	-3,152	2,277	
	Equal variances not assumed			-,329	29,989	,744	-,438	1,329	-3,152	2,277	

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Πειραματική	16	4,06	3,974	,994
	Ελέγχου	16	4,00	4,115	1,029

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	Equal variances assumed	,052	,822	,044	30	,965	,063	1,430	-2,858	2,983	
	Equal variances not assumed			,044	29,964	,965	,063	1,430	-2,859	2,984	

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	Πειραματική	16	9,00	,000 ^a	,000
	Ελέγχου	16	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
------------------	--	--	--	--	--

	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SUM SEC PRE TEST	Πειραματική	16	36,25	8,683	2,171
	Ελέγχου	16	36,06	11,555	2,889

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
SUM SEC PRE TEST	Equal variances assumed	1,009	,323	,052	30	,959	,188	3,614	-7,192	7,567	
	Equal variances not assumed			,052	27,845	,959	,188	3,614	-7,216	7,591	

Δεδομένα Πειραματικής Ομάδας στη Φάση της Παρέμβασης

Group Statistics

	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Ευχέρεια	Προνήπια	9	7,11	9,688	3,229	
	Νήπια	7	15,57	7,997	3,023	0,083

Group Statistics

	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Πρωτοτυπία	Προνήπια	9	6,78	9,203	3,068	
	Νήπια	7	15,14	7,755	2,931	0,074

Group Statistics

	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Χωρίς Φαντασία	Προνήπια	9	6,00	6,062	2,021	
	Νήπια	7	2,71	5,529	2,090	0,283

Group Statistics

	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Ελάχιστη Φαντασία	Προνήπια	9	7,11	6,642	2,214	
	Νήπια	7	1,86	3,288	1,243	0,077

Group Statistics

	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Επαρκής Φαντασία	Προνήπια	9	5,33	8,170	2,723	
	Νήπια	7	12,43	7,231	2,733	0,092

Group Statistics

	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Πολύ Καλή Φαντασία	Προνήπια	9	1,56	3,972	1,324	
	Νήπια	7	3,00	4,655	1,759	0,514

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Ευχέρεια	Αγόρια	9	7,78	9,602	3,201	
	Κορίτσια	7	14,71	9,032	3,414	0,164

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
--	------	---	------	----------------	-----------------	------

Πρωτοτυπία	Αγόρια	9	7,44	9,139	3,046	
	Κορίτσια	7	14,29	8,770	3,315	0,153

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Χωρίς Φαντασία	Αγόρια	9	7,56	6,386	2,129	
	Κορίτσια	7	,71	1,254	,474	0,012

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Ελάχιστη Φαντασία	Αγόρια	9	4,78	3,768	1,256	
	Κορίτσια	7	4,86	8,295	3,135	0,982

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Επαρκής Φαντασία	Αγόρια	9	5,78	7,480	2,493	
	Κορίτσια	7	11,86	8,688	3,284	0,155

Group Statistics

	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Πολύ Καλή Φαντασία	Αγόρια	9	1,89	4,372	1,457	
	Κορίτσια	7	2,57	4,276	1,616	0,759

Group Statistics

	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Ευχέρεια	KAMIA	7	3,43	7,345	2,776	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	16,56	7,196	2,399	0,03

Group Statistics

	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Πρωτοτυπία	KAMIA	7	3,43	7,345	2,776	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	15,89	6,882	2,294	0,004,

Group Statistics

	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Χωρίς Φαντασία	KAMIA	7	8,14	6,256	2,365	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	1,78	3,962	1,321	0,042

Group Statistics

	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Ελάχιστη Φαντασία	KAMIA	7	8,71	6,291	2,378	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	1,78	3,528	1,176	0,014

Group Statistics

	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Επαρκής Φαντασία	KAMIA	7	2,86	6,694	2,530	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	12,78	6,978	2,326	0,012

Group Statistics

	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	Sig.
Πολύ Καλή Φαντασία	KAMIA	7	,29	,756	,286	
	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	3,67	5,196	1,732	0,088

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Ευχέρεια(1)	10,81	16	9,717	2,429
	Ευχέρεια(0)	9,19	16	9,717	2,429

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Πρωτοτυπία(1)	10,44	16	9,359	2,340
	Πρωτοτυπία(0)	9,56	16	9,359	2,340

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
Χωρίς Φαντασία	16	4,56	5,887
Valid N (listwise)	16		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
Ελάχιστη Φαντασία	16	4,81	5,924
Valid N (listwise)	16		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
Επαρκής Φαντασία	16	8,44	8,350
Valid N (listwise)	16		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
Πολύ Καλή Φαντασία(4)	16	2,19	4,199
Valid N (listwise)	16		

Δεδομένα Πειραματικής Ομάδας στο POST TEST

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΧΕΡΕΙΑ	Προνήπια	9	9,00	,000 ^a	,000
POST TEST		Νήπια	7	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ	Προνήπια	9	7,89	1,269	,423
POST TEST		Νήπια	7	8,71	,488	,184

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	1,506	,240	-1,620	14	,128	-,825	,510	-1,918	,268
ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ										
POST TEST										

	Equal variances not assumed			-1,788	10,809,102	-,825	,462	-1,843	,193
--	-----------------------------	--	--	--------	------------	-------	------	--------	------

Group Statistics						
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΧΩΡΙΣ	Προνήπια	9	,00	,000 ^a	,000
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Νήπια	7	,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics						
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	Προνήπια	9	1,00	1,414	,471
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Νήπια	7	,14	,378	,143

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	7,766	,015	1,550	14	,143	,857	,553	-,329	2,043	
ΕΛΑΧΙΣΤΗ	Equal variances assumed										
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			1,740	9,431	,114	,857	,493	-,249	1,964	

Group Statistics						
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΡΟΝΗΠΙΑ	Προνήπια	9	7,33	1,500	,500
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Νήπια	7	5,86	2,116	,800

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	1,184	,295	1,636	14	,124	1,476	,902	-,459	3,411	
ΕΠΙΠΡΟΝΗΠΙΑ	Equal variances assumed										
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			1,565	10,415	,147	1,476	,943	-,614	3,566	

Group Statistics						
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	Προνήπια	9	,67	,707	,236
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Νήπια	7	3,00	2,309	,873

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	5,654	,032	-2,887	14	,012	-2,333	,808	-4,067	-,600
	Equal variances not assumed			-2,581	6,879	,037	-2,333	,904	-4,479	-,188

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	Αγόρια	9	9,00	,000 ^a	,000
	Κορίτσια	7	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Αγόρια	9	7,89	1,269	,423
	Κορίτσια	7	8,71	,488	,184

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	1,506	,240	-1,620	14	,128	-,825	,510	-1,918	,268
	Equal variances not assumed			-1,788	10,809	,102	-,825	,462	-1,843	,193

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Αγόρια	9	,00	,000 ^a	,000
	Κορίτσια	7	,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Αγόρια	9	1,00	1,414	,471
	Κορίτσια	7	,14	,378	,143

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper

		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	7,766	,015	1,550	14	,143	,857	,553	-,329	2,043	
ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			1,740	9,431	,114	,857	,493	-,249	1,964	

Group Statistics

		Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΡΚΗΣ	Αγόρια	9	6,44	1,944	,648
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Κορίτσια	7	7,00	1,915	,724

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	,321	,580	-,571	14	,577	-,556	,973	-2,643	1,532	
ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			-,572	13,140	,577	-,556	,971	-2,652	1,541	

Group Statistics

		Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	Αγόρια	9	1,56	2,068	,689
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Κορίτσια	7	1,86	1,952	,738

Independent Samples Test

		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	,333	,573	-,296	14	,771	-,302	1,018	-2,484	1,881	
ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			-,299	13,394	,770	-,302	1,010	-2,476	1,873	

Group Statistics

		Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΧΕΡΕΙΑ	ΚΑΜΙΑ	7	9,00	,000 ^a	,000
POST TEST		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	9,00	,000 ^a	,000

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ	KAMIA	7	8,00	,577	,218	
POST TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	8,44	1,333	,444	

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	2,066	,173	-,819	14	,426	-,444	,542	-1,608	,719	
	Equal variances not assumed			-,898	11,436	,388	-,444	,495	-1,529	,640	

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ	KAMIA	7	,00	,000 ^a	,000	
POST TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	,00	,000 ^a	,000	

a. t cannot be computed because the standard deviations of both groups are 0.

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ	KAMIA	7	,86	,900	,340	
POST TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	,44	1,333	,444	

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	,017	,897	,701	14	,494	,413	,588	-,849	1,675	
	Equal variances not assumed			,737	13,802	,473	,413	,560	-,789	1,615	

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΡΚΗΣ	KAMIA	7	7,57	,787	,297	
POST TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	6,00	2,236	,745	

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΠΡΑΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	5,676	,032	1,765	14	,099	1,571	,891	-,339	3,481
	Equal variances not assumed			1,958	10,398	,078	1,571	,802	-,207	3,350

Group Statistics						
		Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	KAMIA	7	,57	,787	,297
ΦΑΝΤΑΣΙΑ	POST TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	9	2,56	2,186	,729

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	5,283	,037	-2,275	14	,039	-1,984	,872	-3,855	-,113
	Equal variances not assumed			-2,521	10,499	,029	-1,984	,787	-3,726	-,242

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	9,00	16	,000	,000	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	6,00	16	3,795	,949	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	3,000	3,795	,949	-,978	5,022	3,162	15	,006

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	8,25	16	1,065	,266	
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	4,06	16	3,974	,994	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	4,188	3,270	,818	2,445	5,930	5,122	15	,000

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	,00 ^a	16	,000	,000	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	9,00 ^a	16	,000	,000	

a. The correlation and t cannot be computed because the standard error of the difference is 0.

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	,63	16	1,147	,287	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,00	16	,000	,000	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,625	1,147	,287	,014	1,236	2,179	15	,046

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	6,69	16	1,887	,472	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,00	16	,000	,000	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	6,688	1,887	,472	5,682	7,693	14,172	15	,000

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	1,69	16	1,957	,489
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,00	16	,000	,000

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	1,688	1,957	,489	,645	2,730	3,449	15	,004

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	SUM SEC POST TEST	32,81	16	4,622	1,155
	SUM SEC PRE TEST	36,25	16	8,683	2,171

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	SUM SEC POST TEST - SUM SEC PRE TEST	-3,438	8,074	2,019	-7,740	,865	-1,703	15	,109

Δεδομένα Ομάδας Ελέγχου στο POST TEST

Group Statistics						
		Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΥΧΕΡΕΙΑ	KAMIA	10	8,00	1,247	,394
POST TEST		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	7,33	2,658	1,085

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	8,082	,013	,688	14	,503	,667	,969	-1,412	2,746	
	Equal variances not assumed			,577	6,346	,584	,667	1,155	-2,122	3,455	

Group Statistics						
		Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ	KAMIA	10	5,70	3,129	,989
POST TEST		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	5,00	3,098	1,265

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	,003	,958	,435	14	,670	,700	1,610	-2,753	4,153	
	Equal variances not assumed			,436	10,753	,672	,700	1,606	-2,844	4,244	

Group Statistics						
		Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΧΩΡΙΣ	KAMIA	10	,80	1,033	,327
ΦΑΝΤΑΣΙΑ	POST TEST	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	1,67	2,658	1,085

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper

ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ	Equal variances assumed	11,927	,004	-,937	14	,365	-,867	,925	-2,851	1,118
POST TEST	Equal variances not assumed			-,765	5,920	,474	-,867	1,133	-3,649	1,916

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	KAMIA	10	2,50	2,415	,764
POST TEST		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	2,33	1,506	,615

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	4,165	,061	,151	14	,882	,167	1,103	-2,198	2,532	
ΕΛΑΧΙΣΤΗ											
POST TEST	Equal variances not assumed			,170	13,922	,867	,167	,980	-1,937	2,270	

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΡΚΗΣ	KAMIA	10	5,00	2,667	,843
POST TEST		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	4,67	2,805	1,145

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	,190	,669	,238	14	,816	,333	1,403	-2,676	3,342	
ΕΠΙΡΚΗΣ											
POST TEST	Equal variances not assumed			,234	10,224	,819	,333	1,422	-2,826	3,492	

Group Statistics						
	Εξωσχολική δραστηριότητα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	KAMIA	10	,70	1,337	,423
POST TEST		ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	6	,33	,816	,333

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	1,186	,295	,603	14	,556	,367	,608	-,938	1,672	
	Equal variances not assumed			,681	13,959	,507	,367	,539	-,789	1,522	

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	Αγόρια	7	6,43	2,149	,812
	Κορίτσια	9	8,78	,441	,147

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	9,575	,008	-3,224	14	,006	-2,349	,729	-3,912	-,786	
	Equal variances not assumed			-2,846	6,394	,027	-2,349	,826	-4,339	-,359	

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Αγόρια	7	3,29	2,928	1,107
	Κορίτσια	9	7,11	1,900	,633

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	2,112	,168	-3,169	14	,007	-3,825	1,207	-6,414	-1,236	
	Equal variances not assumed			-3,000	9,788	,014	-3,825	1,275	-6,675	-,976	

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Αγόρια	7	2,29	2,215	,837
	Κορίτσια	9	,22	,441	,147

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	13,121	,003	2,752	14	,016	2,063	,750	,456	3,671	
	Equal variances not assumed			2,428	6,371	,049	2,063	,850	,013	4,114	

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Αγόρια	7	3,43	1,988	,751
	Κορίτσια	9	1,67	1,871	,624

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	,029	,867	1,819	14	,090	1,762	,969	-,315	3,839	
	Equal variances not assumed			1,804	12,621	,095	1,762	,976	-,354	3,878	

Group Statistics					
	Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΠΡΟΚΗΣ POST TEST	Αγόρια	7	3,00	2,449	,926
	Κορίτσια	9	6,33	1,732	,577

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΠΡΟΚΗΣ	Equal variances assumed	1,210	,290	-3,195	14	,006	-3,333	1,043	-5,571	-1,096	

ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			3,055	10,395	,012	-3,333	1,091	-5,752	-,915
-----------------------	-----------------------------------	--	--	-------	--------	------	--------	-------	--------	-------

Group Statistics										
		Φύλο	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean				
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST		Αγόρια	7	,29	,756	,286				
		Κορίτσια	9	,78	1,394	,465				

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	2,165	,163	-,838	14	,416	-,492	,587	-1,751	,767	
	Equal variances not assumed			-,902	12,759	,384	-,492	,546	-1,673	,689	

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST		Προνήπια	7	7,29	2,215	,837
		Νήπια	9	8,11	1,537	,512

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	,818	,381	-,882	14	,393	-,825	,936	-2,833	1,183	
	Equal variances not assumed			-,841	10,256	,419	-,825	,981	-3,005	1,354	

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST		Προνήπια	7	4,14	3,024	1,143
		Νήπια	9	6,44	2,789	,930

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper

ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	,046	,832	-1,579	14	,137	-2,302	1,457	-5,427	,824
	Equal variances not assumed			-1,562	12,472	,143	-2,302	1,473	-5,498	,895

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΧΩΡΙΣ	Προνήπια	7	1,43	2,149	,812
ΦΑΝΤΑΣΙΑ	POST TEST	Νήπια	9	,89	1,537	,512

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	,236	,634	,587	14	,567	,540	,919	-1,432	2,512	
	Equal variances not assumed			,562	10,477	,586	,540	,960	-1,587	2,666	

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	Προνήπια	7	3,43	2,440	,922
ΦΑΝΤΑΣΙΑ	POST TEST	Νήπια	9	1,67	1,414	,471

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	5,069	,041	1,819	14	,090	1,762	,969	-,315	3,839	
	Equal variances not assumed			1,701	9,081	,123	1,762	1,036	-,578	4,102	

Group Statistics						
		Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΙΠΡΟΝΗΠΙΑ	Προνήπια	7	4,14	3,024	1,143
ΦΑΝΤΑΣΙΑ	POST TEST	Νήπια	9	5,44	2,297	,766

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΠΡΑΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	1,015	,331	-,981	14	,343	-1,302	1,327	-4,148	1,545
	Equal variances not assumed			-,946	10,943	,365	-1,302	1,376	-4,331	1,728

Group Statistics					
	Τάξη νηπιαγωγείου	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ	Προνήπια	7	,00	,000	,000
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Νήπια	9	1,00	1,414	,471

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	13,920	,002	1,856	14	,085	-1,000	,539	-2,155	,155
	Equal variances not assumed			2,121	8,000	,067	-1,000	,471	-2,087	,087

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST	7,75	16	1,844	,461
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	6,44	16	3,723	,931

Paired Samples Test									
		Paired Differences				t	df	Sig. (2-tailed)	
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
									Lower
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΕΥΧΕΡΕΙΑ PRE TEST	1,313	2,358	,590	,056	2,569	2,226	15	,042

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	5,44	16	3,032	,758	
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	4,00	16	4,115	1,029	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ PRE TEST	1,438	1,931	,483	-,408	2,467	2,978	15	,009

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	1,13	16	1,784	,446	
	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	9,00	16	,000	,000	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΙΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	-7,875	1,784	,446	-8,826	-6,924	-17,655	15	,000

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	2,44	16	2,065	,516	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,00	16	,000	,000	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	2,438	2,065	,516	1,337	3,538	4,723	15	,000

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	4,88	16	2,630	,657	
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,00	16	,000	,000	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΑΡΚΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	4,875	2,630	,657	3,474	6,276	7,415	15	,000

Paired Samples Statistics						
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean	
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	,56	16	1,153	,288	
	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,00	16	,000	,000	

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST - ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ PRE TEST	,563	1,153	,288	-,052	1,177	1,952	15	,070

Paired Samples Statistics					
		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	SUM SEC POST TEST	36,13	16	6,428	1,607
	SUM SEC PRE TEST	36,06	16	11,555	2,889

Paired Samples Test									
		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	SUM SEC POST TEST - SUM SEC PRE TEST	,063	8,037	2,009	-4,220	4,345	,031	15	,976

Group Statistics						
		Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ EYXEPEIA POST TEST	Πειραματική		16	9,00	,000	,000
	Ελέγχου		16	7,75	1,844	,461

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ EYXEPEIA POST TEST	Equal variances assumed	31,408	,000	2,712	30	,011	1,250	,461	,309	2,191
	Equal variances not assumed			2,712	15,000	,016	1,250	,461	,267	2,233

Group Statistics						
		Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Πειραματική		16	8,25	1,065	,266
	Ελέγχου		16	5,44	3,032	,758

Independent Samples Test										
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means						
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
									Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΩΤΟΤΥΠΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	29,660	,000	3,500	30	,001	2,813	,803	1,172	4,453
	Equal variances not assumed			3,500	18,642	,002	2,813	,803	1,129	4,496

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΧΩΡΙΣ	Πειραματική	16	,00	,000
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Ελέγχου	16	1,13	1,784	,446

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	20,480	,000	-2,522	30	,017	-1,125	,446	-2,036	-,214	
ΧΩΡΙΣ	Equal variances not assumed			-2,522	15,000	,023	-1,125	,446	-2,076	-,174	
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST											

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΛΑΧΙΣΤΗ	Πειραματική	16	,63	1,147
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Ελέγχου	16	2,44	2,065	,516

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	8,025	,008	-3,069	30	,005	-1,813	,591	-3,018	-,607	
ΕΛΑΧΙΣΤΗ	Equal variances not assumed			-3,069	23,460	,005	-1,813	,591	-3,033	-,592	
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST											

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
ΣΥΝΟΛΟ	ΕΠΑΡΚΗΣ	Πειραματική	16	6,69	1,887
ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Ελέγχου	16	4,88	2,630	,657

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ	Equal variances assumed	2,529	,122	2,240	30	,033	1,813	,809	-,160	3,465	
ΕΠΑΡΚΗΣ											

ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances not assumed			2,240	27,212	,033	1,813	,809	,153	3,472
-----------------------	-----------------------------------	--	--	-------	--------	------	-------	------	------	-------

Group Statistics						
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Πειραματική	16	1,69	1,957	,489	
	Ελέγχου	16	,56	1,153	,288	

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
ΣΥΝΟΛΟ ΠΟΛΥ ΚΑΛΗ ΦΑΝΤΑΣΙΑ POST TEST	Equal variances assumed	3,205	,084	1,981	30	,057	1,125	,568	-,035	2,285	
	Equal variances not assumed			1,981	24,294	,059	1,125	,568	-,046	2,296	

Group Statistics					
	Ομάδα	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
SUM SEC POST TEST	Πειραματική	16	32,81	4,622	1,155
	Ελέγχου	16	36,13	6,428	1,607

Independent Samples Test											
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means							
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	Std. Error Difference	95% Confidence Interval of the Difference		
										Lower	Upper
SUM SEC POST TEST	Equal variances assumed	2,081	,160	1,674	30	,105	-3,313	1,979	-7,355	,730	
	Equal variances not assumed			1,674	27,239	,106	-3,313	1,979	-7,372	,747	